

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU

GENEL MUHASEBE 1

DERS NOTU

Yard. Doç. Dr. Alaettin İMAMOĞLU

Eylül 2017

ÖNSÖZ

Bu kitap Tekdüzen Muhasebe Sistemi çerçevesinde Meslek Yüksekokulları müfredatı göz önünde tutularak hazırlandı. Genel muhasebe ile ilgili ön bilgiler kararınca verilmeye çalışıldı. Konunun teorik anlatımından sonra problemler verilerek pekiştirme hedeflendi. Mevzuattaki değişiklikler de işlenerek son şekil verilmiş oldu.

İkinci kitabımızın hazırlanmasına ön ayak olacağına inandığımız bu kitabımızın ilave yardımcı kitaba gereksinim duymaksızın öğrencilerimize oldukça yararlı olacağına inanmaktayız.

Kitabın hazırlanmasında teşviklerini esirgemeyen Rektörümüz Sn. Prof. Dr. Nigar DEMİRCAN ÇAKAR' a, mesai arkadaşlarımız ve yazımda emeği geçen öğrencimiz Ali Serhat ŞAHİN 'e teşekkür ederiz.

Düzce, 2017-09-01

Yard. Doç. Dr. Alaettin İMAMOĞLU

KONULARIN HAFTALARA DAĞILIMI

- 1. HAFTA:** Tanışma, Muhasebe tanımı, tarihçe, Artış ve Azalışlar, bilanço eşitliği bozulur mu?, Aktif hesaplara başlangıç..
- 2. HAFTA:** Geçen hafta tekrarı, bilanço eşitliği bozulmuyor, Hesaplar (1,2,3,4,5,6,7,8,9,) Hesapların artış azalış kuralları, Muhasebe birimi ne iş yapar?, Belgeler, Temel kavramlar, 100 KASA Hesabı çalışması., Kasa monografi başlanması..
- 3. HAFTA:** Genel tekrar, 100, 101, 102 kodlu hesaplar, anlatılması, sorulması, Aktif borçlu, Aktif alacaklı.. anlatılıp sorulması. 103 hesap anlatılıp, sorulması, monografi çözümü, 108 kodlu hesap anlatımı.
- 4. HAFTA:** Monografi 4'ün tahtada çözülmesi, 110, 111, 112, 645, 655 kodlu hesaplar, 120, 121 kodlu hesaplara giriş, Cüzdan ve tahsildeki senetlerin anlatılıp, sorulması..
- 5. HAFTA:** Monografi 5'in öğrencilere sorulması, Protestolu senetler, kitaptan örnekler ve çözümleri. Teminata verilen senetler ve İleri Tarihli çekler, 642 ve 780 kodlu hesaplar..
- 6. HAFTA:** 126, 127 kodlu hesaplar, anlatılıp sorulması, 153 kodlu Ticari Mallar'a başlanması.
- 7. HAFTA:** 153 ün borçlanması, alacaklanması, 600, 610, 611, 621 kodlu hesaplar. SMM formülü ve örneklerle çözümler, anlatılıp, sorulması. Kitaptan monografiler çözümü..
- 8. HAFTA:** Kitaptaki Ticari Mallar monografilerine devam.
- 9. HAFTA:** Vizeler.
- 10. HAFTA:** Devamlı Envanter Yöntemi, anlatılması, Aralıklı Envanter ile karşılaştırılması, Kitaptaki problemler ve çözümleri..
- 11. HAFTA:** 180 ve 191, 391, 190 kodlu hesaplar, KDV mahsup işlemleri, KDV mahsubu 1.2.3. aylar peşpeşe anlatımı.

12. HAFTA: 220, 221, 226, 242, 245.. kodlu hesaplar, Kitaptaki problemlerin çözümleri.. Maddi duran Varlıklar tanım ve alımı..

13. HAFTA: MDV'larda Amortisman giderleri ve satılması.. Maddi Olmayan duran Varlıklar alım ve amortismanları..

14. HAFTA: 300 ve 400 lü hesaplar, örnek çözümleri..

15. HAFTA: 32, 34, 36 'lı hesaplar. 42, 44... lü hesaplar. 50 li hesaplar. Genel Tekrar.

DEĞERLİ ÖĞRENCİLERİM,

Sizlere bu ilk dersimizde bazı tavsiyelerde bulunacağım,

Öncelikle **hoş geldiniz** diyorum.

Sizler üniversiteli oldunuz. **Üniversiteleşme oranı % 20** ler civarındır ülkemizde. Yani bir dolmuşta beş kişi varsa, bunların sadece biri üniversite mezunudur. Kendinize ait bu **avantajlı durumunuzun** farkında olmanızı belirtirim.

Bu sene gelen, **seneye mezun** oluyor. (Son seneler bu kanaat değişmiş olsa da) Önünüzde **birkaç seçenek** olacak: a) **Hayata** atılabilirsiniz, b) Dikey geçiş sınavı ile **fakülteye geçiş** yapabilirsiniz, c) **Kendi işinizi** kurabilirsiniz.

Kanun ve yönetmelikleri, özellikle okul sürecinde sizlere lazım olabilecek mevzuatı çok iyi biliniz. 2547 sayılı YÖK yasası, Eğitim Öğretim Yönetmeliği, Disiplin yönetmeliği, **Danışmanlık** hizmetleri yönergesi vb. **çok iyi biliniz**.

Vizeler genel ortalamayı **%30**, final sınavları genel ortalamayı **% 70** oranında etkileyecektir. Ayrıca belli aralıklarla **kuizler** yapılacak olup, kuiz notları genel ortalamayı etkileyecektir.

Dersinize günlük çalışınız. Yarına ertelemeyiniz. Günler çabuk geçer. Akşam vakti üç saat çalışacağınıza, **sabah erken kalkıp, bir saat çalışınız**, faydasını göreceksiniz.

Bir gün **sorumluluklar üsteneceğinizi**, önemli görevlere geleceğinizi düşünerek **hedeflerinizi** belirleyiniz. Sadece **diploma değil, kişilik özellikleriniz, genel kültürünüz, ahlaki** özellikleriniz **ve iş disiplininize** bakılarak değerlendirileceğinizi unutmayınız.

Değerli öğrenci kardeşlerim, bir **hedefiniz olsun**. Kendinize iki yıllık bir program yapınız. Bundan **beş yıl sonra** hangi mevkide olacağınızı, ne iş yapacağınızı belirleyerek okumaya başlayınız.

Dürüst olmak, ahlaklı olmak, çalışkan olmak, işinin ehli olmak, namuslu olmak **okumakla elde edilemez**. Bunları **aile, mahalle, çevre ve kişisel uğraşlarınızla** elde edebilirsiniz.

Ders kitabı dışında **faydalı olabilecek kitaplar** okuyunuz. Üniversite yılları okumaya **en çok vakit ayırabileceğiniz** yıllar olacaktır. Çoğu kişinin dünya görüşü üniversite yıllarında şekillenmektedir. Bugünlerin **değerini biliniz.**

Muhakkak bir **spor** dalı, **doğa** aktivitesi, bir **sanat** dalı ve hobilerle uğraşın.

Bir **sivil toplum kuruluşu**, kulüp ya da benzeri **gruba üye** olun, bu **sosyalleşmenize** çok yararlı olacaktır.

Ülkemiz ve bölgenin **sorunlarını** yakından **takip** edin. Bu sorunların nasıl çözüldüğüne, tartışmalara bakın. **Alternatifler** geliştiriniz.

Ülkenizi, milletinizi tüm dünyada **yüceltecek**, gururlandıracak bir insan olmayı **hedefleyiniz.** Ülkemizin bağımsızlığına, milletimizin özgürlüğüne ve **sizlerin geleceğinize kast edenleri** tanıyın. **15 Temmuz 2016** hain **kalkışmasını unutmayın.** Demokrasiye, ay yıldızlı bayrağınıza sahip çıkın.

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

I. GENEL BİLGİLER

1. TANIM:

Muhasebe, finansal karakterli, **para** ile ifade edilebilen işlem ve olayların **kaydedilmesi**, **sınıflandırılması**, **özetlenerek raporlar** halinde sunulması ve **yorumlanması** tekniği olarak tanımlanır.

Kayıt işlemleri yevmiye defterine yazılması, **sınıflandırma** işlemi defteri kepire aktarılması, **özetleme** mizan çıkarılmasıdır. **Raporlama** ise, bilanço ve gelir tablolarının düzenlenmesidir. (Bu konu, 100 KASA HS. incelenirken yeniden gözden geçirilecektir.)

1.1. MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Yapılan araştırmalarda, Babil İmparatorluğu'nda kil tabletler, Eski Mısır'da; papirüs üzerinde hesaplama metinleri, hesap icmalleri yapıldığı anlaşılmıştır. Eski Yunan medeniyetinde tapınaklara ve bankalara ait hesapların tutulduğu saptanmıştır. İlk çağların sonlarına doğru Romalılar, hesap tutma tekniği bakımından en ileri noktaya ulaşmışlardır.

Orta çağın başlarındaki büyük siyasal ve ekonomik sarsıntılar sonucu, ilk çağların sonlarına doğru Yunanlılar ve Romalılar tarafından geliştirilen hesap tutma tekniği gerilemiş, daha sonra ticaret genişlemesi, kredili işlemlerin artması ve şirketlerin kurulmaya başlaması ile yeniden gelişme sürecine girmiştir. Aynı dönemde İslam Dünyası'nda matematik alanındaki ilerlemelerin sonucu Arap Uygarlığı'na ilişkin sayım cetvelleri, cari hesaplar, çeşitli hesap özetleri ve yönetim hesapları Batıda da kullanılmaya başlamıştır.

Bugünkü muhasebe teorisinin temelini oluşturan çift taraflı kayıt yönteminin (muzaaf muhasebe metodu) 13.yüzyıldan itibaren İtalya'da kullanılmaya başlandığı, 1296 tarihinde Floransa'da tutulmuş kayıtlardan anlaşılmaktadır. Ancak bu kayıt sistemine daha önceleri Doğu'da kullanılmış olması ihtimalide mevcuttur.

Uygulamalar sonucu olgunlaşan çift taraflı kayıt yöntemi, din adamı ve **matematikçi Luca Pacioli** tarafından yazılı bir metin haline getirilerek **1494** yılında Venedik'te yayımlanmıştır. **Luca Pacioli** Summa Arithmetica adlı eserinin *Particularis di Compitus e Scripturis* (defter tutma ve ona ait evrak üzerine bir etüd) başlıklı bölümünü çift taraflı kayıt yönteminin esaslarını açıklamaya ayırmıştır. Eserin yazılmasından önce iki yüzyıla yakın süre boyunca uygulanan yöntem, adı geçen kitapta, bir düzen altında anlatılmıştır. Söz konusu eser, bu konudaki ilk çalışma olarak kabul edilmekle birlikte, bu düşünceyi değiştirebilecek bir başka yayının daha varlığı bilinmektedir. **Abdullah İbn Muhammed İbn Kiya Al Mâzandarani** tarafından **1363** yılında **Farsça** dilinde kaleme alınan "*Risale-i Felekiye/Kitab-us Siyagat*" isimli el yazması kitapta da **bugün uyguladığımız muhasebenin esasları** görülmektedir. Önsözünde, esere "*Risâle-i Felekiye*" adının verildiği açıklanmakta, son sayfada ise "*Kitab-us Siyagat*"ın tamamlandığı belirtilmektedir.

Hesap tutma tekniği Ülkemizde de, Batıdaki gibi ekonomik hayata paralel bir gelişme göstermiştir. **Ülkemizde muhasebe** ilk kez **1850** tarihli **Kanunname-i Ticaret** ile bir düzene bağlanmıştır. Adı geçen kanun, **Fransız Ticaret Kanunu'nun tercümesi** niteliğinde olduğundan muhasebe uzun süre Fransız muhasebe literatürünün etkisinde kalmıştır. Halen kullandığımız bir çok muhasebe terimi (aktif, pasif, sukont, provizyon vb.)dilimize Fransızca'dan geçmiştir. Bu arada muhasebe orta öğretimde bazı okulların programına girmiş, **1883** yılında açılan **İstanbul Ticaret Mekteb-i Âlisi**'nin esaslı derslerinden biri olarak okutulmaya başlanmıştır.

1926 yılında yürürlüğe giren 856 sayılı Ticaret Kanunu'nun Alman Ticaret Kanunu'na dayanması nedeniyle, bir süre, Alman muhasebe literatürünün etkisi gözlenmiştir.

Türkiye Sanayi ve Maden Bankası ve fabrikalarındaki organizasyon çalışmaları ile Sümerbank'ta yapılan maliyet muhasebesi çalışmaları muhasebe alanında yeni ve önemli gelişmelerin başlamasında en önemli etken olmuştur.

1950 yılında yapılan genel vergi reformu ile yürürlüğe giren Gelir Vergisi ve Vergi Usul Kanunlarının, 1956 yılında yürürlüğe giren 6752 sayılı Ticaret Kanunu'nun, muhasebe konusunda önemli gelişmelerin gerçekleşmesini sağladığı görülmektedir.

Plânlı kalkınmaya geçişle birlikte muhasebe alanında yeni gelişmeler olmuştur. 1964 yılında yürürlüğe giren 440 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ve İştirakleri Hakkında Kanun, işletme hesapları ve bütçeleri için yeni düzenlemeler getirmiş ve kamu iktisadi teşebbüslerinin muhasebe usul ve esaslarının tek düzen hale getirilmesini yasal zorunluluk saymıştır. Söz konusu kanun gereğince kurulan *İktisadi Devlet Teşekküllerine Yeniden Düzenleme Komisyonu* büyük ölçüde Amerikan muhasebe teori ve uygulamasına dayanan, yer yer de Fransız Genel Hesap Planı'nın etkisi görülen *Tekdüzen Muhasebe Sistemi*'ni önermiştir. Daha sonra kurulan Kamu İktisadi Kuruluşları Reform komisyonunun alt komisyonu durumunda olan ve 1971 de

oluşturulan Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulama Komisyonu tarafından, kamu iktisadi teşebbüslerinin öneri hakkındaki görüşleri de göz önünde tutularak önerilen sistemde değişiklikler yapılmış ve Tekdüzen Muhasebe Sistemi 07.07.1971 gün ve 7/2767 sayılı Kararname ile 27 kamu iktisadi teşebbüsünde 01.01.1972 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Aynı kararname ile uygulama kapsamı dışında bırakılan bankacılık işletmeleri ve uygulama alanına giren sınıai işletmelerde maliyet muhasebesi ile ilgili esasların saptanması görevi 1972 yıllık programına dayanılarak kurulan “DPT Tekdüzen Muhasebe Koordinasyon Devamlı İhtisas Komisyonu”na verilmiştir. Adı geçen komisyonun çalışmaları sonucu maliyet muhasebesine ilişkin esaslar saptanarak 1977 yılı başından itibaren uygulamaya geçilmiştir. Bankalar Birliği tarafından hazırlatılan *Bankalar İçin Tekdüzen Hesap Planı* 1986 yılı başından itibaren uygulamaya konulmuştur.

Muhasebecilik mesleğinin, 3568 Sayılı “*Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu*” ile 13.06.1989 tarihinden itibaren yasal bir yapıya kavuşturulmuş olması, muhasebe uygulamalarının geliştirilmesi açısından, çok önemli bir aşama oluşturmuştur.

Nitekim, adı geçen kanunla oluşturulan meslek odalarının yoğun ilgi ve destekleri sonucunda; Vergi Usul Kanunu uyarınca oluşturulan “*Tekdüzen Genel Hesap Planı ve Açıklamaları Komisyonu*”nun hazırladığı “*Tekdüzen Muhasebe Sistemi*” Maliye Bakanlığı’nın 1 sıra nolu “*Muhasebe Uygulama Genel Tebliği*” ile 1994 yılı başından itibaren yürürlüğe konulmuştur.

1.2. MUHASEBE TÜRLERİ

Muhasebenin temel kavram ve prensipleri aynı olmakla beraber işletme türlerinin değişikliği nedeni ile farklı işlem ve farklı hedeflere ulaşma amacı, farklı muhasebe türlerini ortaya çıkarmıştır.

Muhasebe, **Genel Muhasebe**, **Maliyet Muhasebesi** ve **Yönetim Muhasebesi** olmak üzere üç ana bölüme ayrılır.

Genel Muhasebe, işletmelerin türlerine göre **Banka Muhasebesi**, **Konaklama Muhasebesi**, **Sigorta Muhasebesi** şeklinde olabilir. İkinci tür olan **Maliyet Muhasebesi** esas olarak **endüstri** işletmeleri için söz konusudur.

Maliyet Muhasebesi, maliyet türleri oluş yerleri ve ilgili oldukları mamul ve hizmet cinsleri bakımından izlenmesine ve saptanmasına yarayan bir hesap ve kayıt düzenidir. Maliyet Muhasebesinin amacı, üretilen mal ve hizmetin üretim maliyetini saptanması ve işletme içi kontrolünün sağlanması, planlamaya ve alınacak kararlara yardımcı olmaktır.

İşletmeler içinde şirket halinde kurulmuş olanları varsa, **hukuki şartları** uygulamada esas olan bir muhasebede gerekli olacaktır. **Örneğin şirket** halinde kurulmuş bir işletme imalatta bulunabilir. Bu işletmede uygulanan muhasebe Şirketler Muhasebesi, Genel Muhasebe ve Maliyet Muhasebesini kapsayan bir muhasebe sistemi olacaktır.

Yönetim Muhasebesi, gerek genel muhasebe gerek maliyet muhasebesinden elde edilen verilerden hareketle, yeni veriler üretmek üzere işletme **yöneticilerinin karar** almada gereksinme duydukları sayısal bilgileri sağlayan bir muhasebe türüdür.

1.3. MALİ TABLOLAR

Mali tablolar ilkeleri, temel mali tabloların düzenlenmesinde işletmeler tarafından uygulanacak kuralları ifade eder.

Bu düzenlemede yer almayan konularda, daha sonra yayınlanacak muhasebe standartlarına, yoksa muhasebe kavramlarına uygun olarak öncelikle, işletmenin içinde bulunduğu sektörde söz konusu işletme büyüklüğü için yaygın olarak kullanılan bunun da uygulanmadığı hallerde uluslararası standartlarda benimsenen esaslara uyulur.

Mali tabloların hazırlanmasında esas alınan kavram ve ilkeler ile Türk Ticaret Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uyarınca istenilen bilgileri sağlayacak şekilde gerekli düzenlemeleri yaparlar. Ancak, bu düzenlemeler bu bölümde yer alan ilkeler çerçevesinde düzenlenecek mali tabloların tekliği ilkesini değiştirmez.

Mali Tablolar aşağıdaki tabloları içerir;

1. **Bilanço**
2. **Gelir Tablosu**
3. **Satışların Maliyet** Tablosu
4. **Fon Akım** Tablosu
5. **Nakit Akım** Tablosu
6. **Kar Dağıtım** Tablosu
7. **Öz Kaynaklar Değişim** Tabloları

Bu tabloların, bilanço ve gelir tablosu dipnotları ve ekleri ile birlikte temel mali tabloları, diğerleri ise ek mali tabloları oluşturur.

1.3.1. Bilanço

1.3.1.1. Bilançonun Tanımı

Bilanço, bir işletmenin belli bir tarihte sahip olduğu **varlıklar** ile bu varlıkların sağladığı **kaynakları** gösteren mali tablodur.

1.3.1.2. Bilanço Düzenleme Kuralları

Bilançonun düzenlenmesinde, mali tablolar ilkelerinde verilmiş açıklamalar esas alınır.

Bilançonun **aktifinde** yer alan varlıklar, **paraya dönüşme hızına** göre **en çok likit olandan en az likit** olan değere **doğru** sıralanır. **Pasifte** ise, önce kısa vadeli yabancı kaynaklar sonra uzun vadeli yabancı kaynaklar, saha sonra öz varlıklar kalemleri yer alır.

1.3.1.3. Bilançonun Biçimsel Yapısı

İşletmeler bilançolarının bir örneğini sağlayarak karşılaştırılmalarında kolaylık sağlamak ve anlam birliği oluşturmak amacıyla, ek formdaki tipleri bilançoların düzenlenmesinde esas alırlar.(Ek tablo 1)

Varlıklar, dönen ve **duran** varlıklar olarak adlandırılan iki grupta toplanır.

Bilançonun **pasif** tarafı , **kısa** ve **uzun vadeli yabancı kaynaklar** ile **öz kaynaklardan** oluşur. Kısa vadeli yabancı kaynakları **bir yıl içinde ödenmesi** gereken; uzun vadeli yabancı kaynaklar ise; **bir yıldan sonra ödenecek** olan borçlar oluşur. **Öz kaynaklar** ise işletme sahip veya ortakları tarafından işletme kişiliğine tahsis edilmiş kaynakları oluşturur.

Bilanço hesapları arasında mahsup yapılamaz. Tabloda "**Diğer**" başlığı altında yer alan bir kalem tutarının ait olduğu grubun toplam tutarının % **20 sini aşması** durumunda bu kalem ayrı bir başlık altında ayrıca gösterilir.

İŞLETME ÖZET BİLANÇO TİPİ
(.....TL)*

AKTİF (VARLIKLAR)	PASİF(VARLIKLAR)
I. DÖNEN VARLILAR	I. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
A. Hazır Değerler	A. Mali Borçlar
B. Menkul Kıymetler	B. Ticari Borçlar
C. Ticari Alacaklar	C. Diğer Borçlar
D. Diğer Alacaklar	D. Alınan Avans
E. Stoklar	
F. Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri	E. Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler
G. Gelecek Aylara ait Giderler ve Gelir Tahakkukları	F. Borç ve Gider Karşılıkları
H. Diğer Dönen Varlıklar	G. Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları
	H. Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
II. DURAN VARLIKLAR	II. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
A. Ticari Alacaklar	A. Mali Borçlar
B. Diğer Alacaklar	B. Ticari Borçlar
C. Mali Duran Varlıklar	C. Diğer Borçlar
D. Maddi Duran Varlıklar	D. Alınan Avanslar
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	E. Borç ve Gider Karşılıkları
F. Özel Tükenmeye tabi Varlıklar	F. Gelecek Yıllara Ait Gelirler
G. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve	. Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

Gelir Tahakkukları
H. Diğer Duran Varlıklar

III. ÖZ KAYNAKLAR
A. Ödenmiş Sermaye
B. Sermaye Yedekleri
C. Kar Yedekleri
D. Geçmiş Yıllar Karları
E. Geçmiş Yıllar Zararları (-)
F. Net Dönem Karı(Zararı)

İşletmeler belirlenen büyüklüklere göre bin, milyon, milyar, ya da trilyon rakamlarını göstereceklerdir.

1.3.1.4. Bilanço İlkeleri

Bilanço ilkelerinin amacı, sermaye koyan veya sonrada kendilerine ait karı işletmede bırakan sahip ve hissedarlar ile alacakların sağladıkları kaynaklar ve bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıt, hesap ve tablolarında anlamlı bir şekilde tespit edilmesi ve gösterilmesi yoluyla, belli bir tarihte işletmenin mali durumunun açıklıkla ve ilgililer için gerçeğe uygun olarak yansıtılmalıdır.

Bilanço, varlıkların içinde bulunan zamandaki değerini veya tasfiye halinde bunların satışından elde edilecek para tutarlarını yansıtan bir tablo değildir.

Bütün varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar bilançoda gayri safi değerleri ile gösterilebilirler. Bu ilke bilançonun net değer esasına göre düzenlenmesine bir engel oluşturmaz. Bu doğrultuda net değer bilanço düzenlemesinin gereği olarak indirim kalemlerinin ilgili hesaplarının altında açıkça gösterilmesi esastır.

Bu amaç doğrultusunda benimsenen bilanço ilkeleri; varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar itibariyle aşağıda belirtilmiştir.

a. Varlıklara İlişkin İlkeler

1.) İşletmenin **bir yıl** veya normal faaliyet dönemi içinde **paraya dönüşebilecek** varlıkları, bilançoda **dönen** varlıklar grubu içinde gösterilebilir.

2.) İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet paraya dönüşmeyen, hizmetlerinden bir hesap döneminden daha uzun süre yararlanılan uzun vadeli varlıkları, bilançoda **duran varlıklar** grubu içinde gösterilir. Dönem sonu bilanço gününde bu grupta yer alan hesaplardan vadeleri bir yılın altında kalanlar dönen varlıklar grubunda ilgili hesaplara aktarılır.

3.) Bilançoda varlıkları, bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değerleriyle gösterebilmek için, varlıklardaki **değer düşüklüklerinin** göstererek karşılıkların ayrılması zorunludur.

Dönen varlıklar grubu içinde yer alan menkul kıymetler alacaklar, stoklar ve diğer dönen varlıklar içindeki ilgili kalemler için yapılacak değerlendirme sonucu gerekli durumlarda uygun **karşılıklar** ayrılır.

Bu ilke, duran varlıklar grubunda yer alan alacaklar, bağlı menkul kıymetler, iştiraklar, bağlı ortaklıklar ve diğer duran varlıklardaki ilgili kalemler içinde de geçerlidir.

4.) **Gelecek dönemlere** ait olarak önceden ödenen giderler ile cari dönemde tahakkuk eden ancak, gelecek dönemlerde tahsil edilecek olan gelirler kayıt ve tespit edilmeli ve bilançoda ayrıca gösterilmelidir.

5.) Dönen veya duran varlıklar grubunda yer alan **alacak** senetlerini, bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değerleri ile gösterebilmek için **reeskont** işlemleri yapılmalıdır.

6.) Bilançoda **duran varlıklar** grubunda yer alan **maddi** duran varlıklar ile **maddi olmayan** duran varlıkların maliyetini çeşitli dönem maliyetlerine yüklemek amacıyla, her dönem ayrılan **amortismanların** birikmiş tutarları ayrıca bilançoda gösterilmelidir.

7.) Duran varlıklar grubu içinde yer alan **özel tükenmeye** tabi varlıkların maliyetini çeşitli dönem maliyetlerine yüklemek amacıyla, her dönem ayrılan tükenme paylarının birikmiş tutarları ayrıca bilançoda gösterilmelidir.

8.) Bilançonun dönen ve duran varlıklar gruplarında yer alan **alacaklar**, menkul kıymetler, bağlı menkul kıymetler ve diğer ilgili hesaplardan ve yükümlülüklerden işletmenin sermaye ve yönetim bakımından ilişkili bulunduğu ortaklara, personele, iştiraklere ve bağlı ortaklıklara ait olan tutarlarının ayrı gösterilmesi temel ilkedir.

9.) Tutarları kesinlikle saptanamayan alacaklar için herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaz. Bu tür alacaklar bilanço ve dipnot veya eklerinde gösterilir.

10.) Verilen **rehin, ipotek** ve bilanço kapsamında yer almayan diğer **teminatların** özellikleri ve kapsamı bilanço ve **dipnot** veya eklerinde gösterilir.

Bu ilke, alınan rehin, ipotek ve bilanço kapsamında yer almayan diğer teminatlar için de geçerlidir.

Ayrıca, işletme varlıkları ile ilgili toplam **sigorta** tutarlarının da bilanço **dipnot** veya eklerinde açıkça gösterilmesi gerekmektedir.

b. Yabancı Kaynaklara İlişkin İlkeler

1.) İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde vadesi gelen borçları, bilançoda **kısa vadeli yabancı kaynaklar** grubu içinde gösterilir.

2.) İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde vadesi gelmemiş borçları, bilançoda **uzun vadeli yabancı kaynaklar** grubu içinde gösterilir. Dönem sonunu bilanço gününde bu grupta yer almayan hesaplardan vadeleri bir yılın altında kalanlar kısa vadeli yabancı kaynaklar grubundaki ilgili hesaplara aktarılır.

3.) **Tutarları** kesinlikle **saptanamayanları** veya durumları **tartışmalı** olanları da içermek üzere, işletmenin bilinen ve tutarları uygun olarak tahmin edilebilen bütün yabancı kaynakları **kayıt ve tespit** edilmeli ve **bilançoda gösterilmelidir**.

İşletmenin bilinen ancak tutarları uygun olarak tahmin edilemeyen durumları da bilançonun dipnotlarında açık olarak belirtilmelidir.

4.) **Gelecek dönemlere** ait olarak tahsil edilen hasılat ile cari dönemde tahakkuk eden ancak, gelecek dönemlere ödenecek olan giderler kayıt ve tespit edilmeli ve bilançoda ayrıca gösterilmelidir.

5.) Kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar grubunda yer alan **borç senetlerini** bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değerleri ile gösterebilmek için **reeskont** işlemleri yapılmalıdır.

6.) Bilançonun kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar gruplarında yer alan borçlar, alınan avanslar ve diğer ilgili hesaplardan işletmenin sermaye ve yönetim bakımından ilgili bulunduğu ortaklara, personele iştiraklere ve bağlı ortaklıklara ait olan tutarların ayrı gösterilmesi temel ilkedir.

c. Öz kaynaklara İlişkin İlkeler

1.) **İşletme sahip** ve ortaklarının sahip veya ortak sıfatıyla işletme varlıkları üzerindeki **hakları** öz kaynaklar grubunu oluşturur.

İşletmenin bilanço tarihindeki ödenmiş sermayesi ile işletme faaliyetleri sonucu oluşup, çeşitli adlar altında işletmede bırakılan karları ile dönem net karı (zararı) bilançoda **öz kaynaklar** grubu, içinde gösterilir.

2.) İşletmenin ödenmiş sermayesi bilançonun kapsamı içinde tek bir kalem olarak gösterilir. Ancak, esas sermaye özellikleri farklı hisse gruplarına ayrılmış bulunuyorsa, esas sermaye hesapları her grubun haklarını, kar ve tasfiye paylarının dağıtımında sahip olabilecekleri özellikleri ve diğer önemle özellikleri yansıtmak biçimde bilançonun dipnotlarında gösterilmelidir.

3.) İşletmenin hissedarları tarafından yatırılan sermayenin devam ettirilmesi gerekir. İşletmede herhangi bir zararın ortaya çıkması, herhangi bir nedenle öz kaynaklarda meydana gelen azalmaları; hem dönemsel, hem de kümülatif olarak izlenmeli ve kaydedilmelidir.

4.) Öz kaynakların bilançoda net olarak gösterilmesi için **geçmiş yıllar zararları** ile **dönem zararı**, öz kaynaklar grubunda indirim kalemleri yer alır.

5.) **Öz** kaynaklar; ödenmiş sermaye, sermaye **yedekleri**, kar yedekleri, geçmiş yıl karları (zararları) ve dönem net karı (zararı) ndan oluşur. Kar yedekleri yasal, özel fonlar gibi işletme faaliyetleri sonucu elde edilen karların dağıtılmamış kısmını içerir. Sermaye yedekleri ise hisse senedi ihraç primleri, iptal edilen ortaklık payları, yeniden değerlendirme değer artışları gibi kalemlerden meydana gelir. Sermaye yedekleri, gelir unsuru olarak gelir tablosuna aktarılmaz.

1.3.2. Gelir Tablosu

1.3.2.1. Tanımı

Gelir tablosu, işletmenin belli bir dönemde elde ettiği **gelirler** ile aynı dönemde **katlandığı** bütün **maliyet** ve **giderleri** ve bunların sonucunda işletmenin elde ettiği **dönem net karını** veya dönem net **zararını** kapsar.

1.3.2.2. Gelir Tablosu Düzenleme Kuralları

Gelir tablosunun düzenlenmesinde Mali Tablolar ilkelerine verilmiş açıklamalar esas alınır. Bu tablonun düzenlenmesinde esas faaliyetlerden sağlanan gelir ile süreklilik gösteren diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelir ayrı gösterileceği gibi, süreklilik göstermeyen olağandışı gelirler de ayrı olarak gösterilir. Buna göre esas faaliyetler için yapılan giderler ile süreklilik gösteren diğer olağan faaliyet giderleri ve süreklilik göstermeyen olağandışı giderler ayrı ayrı gösterilir.

1.3.2.3. Gelir Tablosunun Biçimsel Yapısı

İşletmeler, gelir tablolarını düzenleyebilmek ve bir örnekliliğini sağlayarak karşılaştırmalarında kolaylık sağlamak ve anlam birliği oluşturmak amacıyla ek formdaki biçimde düzenlerler.

Gelir Tablosu hesapları arasında mahsup yapılmaz. Tabloda "Diğer" başlığı altında gösterilen gelir ve gider unsurlarının ait oldukları grubun toplam tutarının %20 sini aşması halinde, bu kalem ayrı bir başlık altında ayrıca gösterilir. Tutarı olmayan kalemler Gelir Tablosunda yer almaz.(EK tablo 4-5)

İŞLETME AYRINTILI GELİR TABLOSU TİPİ
(... TL)*

(tablo 4)

A. BRÜT SATIŞLAR

1. Yurtiçi Satışlar
2. Yurtdışı Satışlar
3. Diğer Gelirler

B. SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)

1. Satıştan İadeler (-)
2. Satış İskontoları (-)
3. Diğer İndirimler (-)

NET SATIŞLAR (A-B)

C. SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

1. Satılan Mamuller Maliyeti
2. Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)
3. Satılan Hizmet Maliyeti (-)
4. Diğer Satışların Maliyeti (-)

BRÜT SATIŞ KARI veya ZARARI

D. FAALİYET GİDERLERİ (-)

1. Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)
2. Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri (-)
3. Genel Yönetim Giderleri (-)

FAALİYET KARI

E. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR

1. İştiraklerden Temettü Gelirleri
2. Bağlı Ortaklıklardan Temettü Giderleri
3. Faiz Gelirleri
4. Komisyon Giderleri
5. Konusu Kalmayan Karşılıklar

6. Menkul Kıymet Satış Karları
 7. Kambiyo Karları
 8. Reeskont Faiz Gelirleri
 9. Diğer Olağan Gelir ve Karlar
- F. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR**
1. Komisyon Giderleri
 2. Karşılık Giderleri
 3. Menkul Kıymet Satış Zararı
 4. Kambiyo Zararları
 5. Reeskont Faiz Giderleri
 6. Diğer Olağan Gider ve Zararlar
- G. FİNANSMAN GİDERLERİ (-)**
- 1.) Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)
 - 2.) Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)
- OLAĞAN KAR VEYA ZARARLAR**
- H. OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR**
1. Önceki Dönem Gelir ve Karları
 2. Diğer Olağandışı Gelir ve Karları
- I. OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)**
1. Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları (-)
 2. Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)
 3. Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)
- DÖNEM KARI VEYA ZARARI**
- J. DÖNEM KARI VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI**
- DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI**

İşletmeler, belirlenen büyüklüklerine göre bin, milyon, milyar ya da trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

Dipnotlar

1 ...

2 ...

1.3.2.4. Gelir Tablosu İlkeleri

Gelir tablosu ilkelerinin amacı; satışların, gelirlerin satışlar maliyetinin, giderlerin, kar ve zararlara ait hesapların ve belli dönemlere ait işletme faaliyeti sonuçlarının sınıflandırılmış ve gerçeğe uygun olarak gösterilmesini sağlamaktır.

Bütün satışlar, gelir ve karlar ile maliyet, gider ve zararlar brüt tutarları üzerinden gösterilirler ve hiçbir satış gelir ve kar kalemi bir maliyet, gider ve zarar kalemi ile tamamen veya kısmen karşılaştırılmak suretiyle gelir tablosu kapsamından çıkarılmaz.

Bu amaç doğrultusunda benimsenen gelir tablosu ilkeleri aşağıda belirtilmiştir.

1.)**Gerçekleşmemiş satışlar, gelir** ve karlar; gerçekleşmemiş gibi veya gerçekleşenler gerçek tutarından fazla veya az **gösterilmemelidir**. Belli bir dönem ve dönemlerin gerçeğe uygun faaliyet sonuçlarını göstermek için dönem veya dönemlerin başında ve sonunda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır.

2.) Belli bir dönemim **satışları** ve gelirleri bunları elde etmek için yapılan satışların **maliyeti** ve giderleri ile **karşılaştırılmalıdır**. Belli bir dönem veya dönemlerin başında ve sonunda maliyet ve giderleri gerçeğe uygun olarak gösterebilmek için stoklarda, alacak ve borçlarda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır.

3.) Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile özel tükenmeye tabi varlıklar için uygun **amortisman** ve **tükenme payı** ayrılmalıdır.

4.) Maliyetleri; maddi duran varlıklar, stoklar, onarım ve bakım ve diğer gider grupları arasında uygun bir şekilde dağıtılmalıdır. Bunlardan direkt olanları doğrudan doğruya birden fazla faaliyeti ilgilendirenleri zaman ve kullanma faktörü dikkate alınarak tahakkuk ettirilip, dağıtılmalıdır.

5.) **Arızı** ve **olağanüstü** niteliğe sahip kar ve zararlar meydana geldikleri dönemde tahakkuk ettirilmeli, fakat **normal faaliyet sonuçlarından ayrı** olarak gösterilmelidir.

6.) Bütün kar ve zararlardan, önceki dönemlerin mali tablolarında düzeltme yapılmasını gerektirecek büyüklük ve nitelikler dışında kalanlar, dönemin gelir tablosunda gösterilmelidir.

7.) **Karşılıklar**, işletmenin karını keyfi bir şekilde azaltmak veya bir döneme ait karı diğer döneme aktarmak amacıyla kullanılmamalıdır.

8.) Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulana gelen değerlendirme esasları ve maliyet yöntemlerinde bir değişiklik yapılmadığı takdirde, bu değişikliğin etkileri açıkça belirtilmelidir.

9.) Bilanço tarihinde var olan ve sonucu belirsiz bir veya birkaç olayın gelecekte ortaya çıkıp çıkmamasına bağlı durumları ifade eden, şarta bağlı olaylardan kaynaklanan, makul bir şekilde gerçeğe yakın olarak tahmin edilebilen gider ve zararlar, tahakkuk ettirilerek gelir tablosuna yansıtılır. Şarta bağlı gelir ve karlar için ise gerçekleşme ihtimali yüksek de olsa herhangi bir tahakkuk işlemi yapılamaz, dipnotlarda açıklama yapılır.

1.3.3. Satışların Maliyet Tablosu

Gelir tablosundaki satışların maliyet kısmı işletmenin dönem içindeki stok hareketleri ile satılan mamul ilk madde ve malzeme ile ticari mal gibi maddelerin ve satılan hizmetlerin maliyetlerini göstermek üzere ayrı bir tablo halinde düzenlenir. (Ek Tablo 5) Bu tablo, gelir tablosunun ekini oluşturur ve gelir tablosunu tamamlar.

Satışların maliyeti tablosunun ana kalemleri aşağıda açıklamıştır:

A.)**Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri:** Mamulün bünyesinde giren mamulün temel ögesini oluşturan ve mamulün bünyesine doğrudan yüklenebilen maddelerin kullanımı bu grupta yer alır. Üretimde kullanılmayan ve satılan ilk madde ve malzemenin maliyeti, tablonun ticari faaliyete ilişkin bölümünde dikkate alınır.

B.) **Direkt İşçilik Giderleri:** Mamulü meydana getirmek için harcanan ve maliyetlere doğrudan yüklenebilen direkt işçilik giderlerini içerir.

C.) **Genel Üretim Giderleri:** Üretim faaliyetleri ve bu faaliyetlerle ilgili olarak yapılan hizmetlere ilişkin direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik giderleri dışında kalan giderleri içerir.

D.) **Yarı Mamul Stoklarında Değişim:** Henüz mamul haline gelmemiş fakat ilk madde ve malzeme ile işçilik ve genel üretim giderlerinde pay almış, üretim aşamasındaki maddelerin dönem başı stoku ile dönem sonu stoku arasındaki fark bu grupta yer alır.

E.) **Mamul Stoklarında Değişim:** Direkt ilk madde ve malzeme direkt işçilik genel üretim giderleri ve yarı mamul kullanım tutarlarının toplamı üretim maliyetini verir. Dönem başı mamul stoku ile dönem sonu mamul stoku arasındaki fark ifade eden mamul stok farkının üretim maliyetine eklenmesiyle satılan mamulün maliyetine ulaşır.

İşletmenin satılan mamul maliyeti, satılan ticari mal maliyeti ve satılan hizmet maliyetinin toplamı, gelir tablosunda "Satışların Maliyeti" bölümünde yer alan tutarları ifade eder.

SATIŞLARIN MALİYET TABLOSU (tablo 5)
(.... TL)*

ÜRETİM MALİYETİ

A. Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri

B. Direkt İşçilik Giderleri

C. Genel Üretim Giderleri

D. Yarı Mamul Kullanımı

1. Dönem Başı Stok (+)

2. Dönem Sonu Stok (-)

ÜRETİLEN MAMUL MALİYETİ

E. Mamul Stoklarında Değişim

1.) Dönem Başı Stok (+)

2.) Dönem Sonu Stok (-)

I. SATILAN MAMUL MALİYETİ

TİCARİ FAALİYET

- A. Dönem Başı Ticari Mallar Stoku (+)
- B. Dönem İçi Alışlar (+)
- C. Dönem Sonu Mallar (-)

II-SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ

III-SATILAN HİZMET MALİYETİ

SATIŞLARIN MALİYETİ (I+II+III)

*İşletmeler, belirlenen büyüklüklerine göre bin, milyon, milyar ya da trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

1.4. Hesap

Bilançonun her bir kaleminde (unsurunda) dönem içindeki işlemler nedeni ile meydana gelen **artış** ve **azalışların kaydedileceği** anahtar kelimelere (**çizelgeye**) hesap denir.

Örnek: İşletme bankaya 500 tl. yatırdı. = Burada dış görünüş olarak tek olay var gibi görünmektedir. Aslında muhasebe mantığı ile düşünersek iki olay vardır. A) Bankada artış var, b) Kasada azalış var. Bu örneğimizde artan ve azalan banka ile kasadır. İşte bu banka ve kasa **hesap** kavramına girer.

Hesap Temel Mali Tablolara göre beş ana gruba ayrılır :

- a) Bilanço Hesapları (Aktif 1..,2.. Pasif 3..,4..,5..)
- b) Gelir Tablosu Hesapları (6..)
- c) Gider Hesapları (7..)
- d) Serbest (8..)
- e) Nazım Hesaplar (9..)

Bilanço Hesapları, bilançonun sol ve sağ tarafına göre aktif ve pasif hesaplar olarak, sonuç hesapları da gelir tablosunda artı ve eksi olarak gider hesapları ve gelir hesapları şeklinde ikiye ayrılır.

HESAPLAR

Bilanço Hesapları (Kodlamada ilk rakamı 1,2,3,4,5, ile başlayan hesaplar)
Sonuç Hesapları (Kodlamada 6 ve 7 ile başlayan hesaplar)
Nazım Hesaplar (Kodlamada 9 lu hesaplar)

Aktif Hesaplar Pasif Hesaplar Gider Hesapları Gelir Hesapları
(Varlıklar) (Kaynaklar)

Dönen Varlıklar Öz Kaynaklar
Duran Varlıklar Yabancı Kaynaklar

1.4.1. Çift Taraflı Kayıt Sistemi

Çift taraflı kayıt sisteminde her işlem veya olay için **en az iki hesaba kayıt** yapılması gerekir. Her hesabın sol tarafına **borç**, sağ tarafına **alacak** denmiştir. Bir işlem veya olayla ilgili kayıt yapılırken en az iki hesaba kayıt yapılarak ve hesapların borcuna yazılan tutarlar toplamı ile hesapların alacağına yazılan tutarlar toplamı birbirine eşit olmalıdır.

1. Basit Yevmiye	BORÇ	ALACAK
-----/-----		
HESAP İSMİ	TUTAR	
HESAP İSMİ		TUTAR
-----/-----		

2. Bileşik Yevmiye	BORÇ	ALACAK
-----/-----		
HESAP İSMİ	TUTAR	
HESAP İSMİ	TUTAR	
HESAP İSMİ		TUTAR
-----/-----		

Bir **yevmiye maddesi** hakkında bilmemiz gerekenler aşağıdadır:

1.) **Tarih:** Bir yevmiye maddesinde tarih yazılmalıdır. Bir yevmiye maddesinde bir önceki yevmiyeyle aynı tarihi içermesi durumunda, sadece çapraz çizgi konulması yeterli olabilir.

2.) **Yevmiye madde numarası:** Birbirini izleyen sıra numaralı olmalıdır.

3.) **Hesap kodu, hesap ismi-Tutar:** 26 Aralık 1992 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, No:1' de düzenlenmiş olan hesap isimleri esas alınır.

4.) **Açıklama:** Yevmiye maddesinde dayanak teşkil eden belgeler ile ilgili gerekli bilgilerin yazılması gerekir.

5.) Bir yevmiye maddesinde borçlu tarafa yazılan tutar ile alacaklı tarafa yazılan tutar **eşit** olmak zorundadır.

6.) **Yevmiye çizgisi:** Yeni bir yevmiye maddesinin başlığını veya yevmiye maddesinin bittiğini ifade etmek için çizgi çizilmesi uygun olacaktır.

1.4.2. Hesapların İşleyişi ve Kayıt Tekniği

<u>B AKTİF A</u>	<u>B PASİF A</u>	<u>B GİDERLER A</u>	<u>B GELİRLER A</u>
+ -	- +	+ -	- +
artış azalış	azalış artış	artış azalış	azalış artış
1..	3..	7..	6..
2..	4..		
	5..		

Yevmiye maddesinde **mevcutlar** ve **alacaklarla** ilgili hesaplar **ilk açıldıkları** zaman ve bu hesaplara **giriş (artış)** olduğu zaman **borçlu** olarak kaydedilir. Başka bir ifadeyle, aktif hesaplarda çoğalma olduğunda yevmiye maddesinde sol tarafa kaydedilirler. Bu hesaplardan **çıkış (azalma)** olduğu zaman **alacaklı** olarak kaydedilirler. Diğer bir deyişle, yevmiye maddesinde sağ tarafa yazılırlar.

Borçlar ve **sermaye** hesabı **ilk açıldıkları** zaman ve bu hesaplara **giriş (artış)** olduğu zaman **alacaklı** olarak kaydedilirler. Diğer bir anlatımla, pasif hesaplarda artış olduğunda yevmiye maddesinde sağ tarafa kaydedilirler. Bu hesaplardan **çıkış (azalma)** olduğu zaman **borçlu** olarak kaydedilirler. Yani, yevmiyede sol tarafa kaydedilirler.

Gider hesapları meydana geldiklerinde **borçlu** olarak kaydedilirler. Bu hesaplarda azaltma yapılacağı zaman alacaklandırılırlar. **Gelir** elde edildiğinde bu hesaplar **alacaklılar** Gelir ve gider hesapları bilançoda görülmezler. 6.. ve 7.. li hesapların bilançoda görülmemesi için, bu hesapların dönem sonunda kapatılması gerekir. Yani borçlu ve alacaklı taraflarının eşitlenmesi gerekir.

Yukarıdaki prensiplere göre, **aktif** hesaplar **borç bakiyesi** verirler ve **bilançoda sol** tarafta görülürler, **pasif** hesaplar **alacak bakiyesi** verirler ve **bilançonun sağında** yer alırlar.

Birkaç örnek hesap ismini tanıyalım:

100 KASA HESABI: Para giriş çıkışlarının izlendiği hesaptır. Kasa girişleri yevmiye maddesinde sola, kasa çıkışları sağa yazılır. Bilanço hesabıdır.

102 BANKALAR HS.: Bankadaki paraların izlendiği hesaptır. Bankada artış olduğunda sola, azalış olduğunda sağa yazılır. Bilanço kalemidir.

120 ALICILAR HESABI: Belgesiz alacakların izlendiği hesaptır. Artış olduğunda sola, azalış olduğunda sağa yazılır. Bilanço hesabıdır.

121 ALACAK SENETLERİ HS.: Belgeli alacakların izlendiği hesaptır. Artış olduğunda sola, azalış olduğunda sağa yazılır. Bilanço hesabıdır.

153 TİCARİ MALLAR HS.: İşletmelerde satmak için alınan mallar bu hesapta izlenir. Mal alındığı zaman sola yazılır. Bilanço hesabıdır.

254 TAŞITLAR HS.: İşletmede yıllarca yararlanmak üzere alınan taşıtlar bu hesapta izlenir. Taşıtlar alındığında sol tarafa yazılır.

255 DEMİRBAŞLAR HS.: İşletmelerde ofislerde kullanılacak araçlardır. Yıllarca yararlanma söz konusudur. Alındıklarında sola yazılırlar. Aktif hesaptır.

320 SATICILAR HS.: Belgesiz borçların izlendiği hesaptır. Pasif hesaptır. Belgesiz borçlar arttığında sağa yazılır, borç azaldığında sola yazılır.

321 BORÇ SENETLERİ HS.: Belgeli borçların izlendiği hesaptır. Pasif hesaptır. Senetli borç çoğaldığında sağa yazılır, azaldığında/ ödendiğinde sola yazılır.

500 SERMAYE HS.: İşletme açıldığında, işletme sahibinin teslim ettiği paraların pasifteki iz düşümüdür. Sağ tarafa yazılır.

600 YURTİÇİ SATIŞLAR: Mal satıldığında sağ tarafa yazılır. Bilanço hesabı değildir. Başarı hesaplarındandır.

621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ: Satığımız malın maliyet bedelinin izlendiği hesaptır. Başarı hesaplarındandır. Sol tarafa kaydedilir.

642 FAİZ GELİRLERİ HS.: Faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır. Başarı hesaplarındandır. Bilançoda görülmez.

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.: İşletmenin günlük faaliyetlerini yürütebilmesi için yaptığı harcamaların izlendiği hesaptır. Gider gerçekleştiğinde sola yazılır. Başarı hesaplarındandır.

Başarı Hesapları. Muhasebe kodlamasında 6.. ve 7.. li hesaplardır. İşletmenin kar ya da zarar ettiğini başarı hesaplarındaki tutarlardan belirleriz. Bu hesaplar bilançoda görülmezler. Gelir tablosu hesaplarıdır.

ÖDEV: Ders notumuzun sonundaki hesap planını inceleyiniz.

Örnek:

-----/-----

100 KASA HS. ... Aktifte artış var
.... (Kasa mevcudunda artış)

-----/-----

.... Aktifinde azalış var.
102 BANKA HS. ... (Banka mevcudunda azalış)

-----/-----

-----/-----		
.....	...	Pasifte artış var.
	500 SERMAYE HS.	... (Sermaye artışı)
-----/-----		
321 BORÇ SENETLERİ	...	Pasifte azalış var.
.....	...	(Borçta azalış)
-----/-----		

Örnek: A işletmesi 5.4.20.. tarihinde bankaya 300 TL. yatırdı

Bu örnek sorumuzda ilk bakışta tek **olay** var gibi görünüyor. Halbuki bankaya para yatırılmasında iki olay vardır. Birincisi banka ile ilgilidir, diğeri de kasa ile ilgilidir. Bankadaki paramızda çoğalma var (banka aktiftir, arttığı için borçlanır), kasadaki parada da azalma var (kasa hesabı aktiftir ve azaldığı için alacaklanır)dır:

-----5/4/20..-----		
102 BANKALAR HS.	300.-	
+		
100 KASA HS.	300.-	
-		

-----Tarih-----		
153 TİCARİ MALLAR	1 000.-	
(Aktifte artış var)		
100 KASA	1 000.-	
(Aktifte azalış var)		
-----/-----		
153 TİCARİ MALLAR	1 500.-	
(Aktifte artış var)		
321 BORÇ SENETLERİ	1 500.-	
(Pasifte artış var)		

100 KASA	2 000.-	
(Aktif artış)		
600 YURT İÇİ SATIŞLAR	2 000.-	
(Gelir artış)		

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	500	
100 KASA HS.	500	
Elektrik gideri.		
-----/-----		

Ödev: Örnek veriniz.1.) Aktif borçlu , aktif alacaklı 2.) Aktif borçlu,pasif alacaklı, 3.) Pasif borçlu, pasif alacaklı, 4) Pasif borçlu, aktif alacaklı 5.) Gider borçlu, aktif alacaklı, 6.) Gider borçlu, pasif alacaklı, 7.) Gelir alacaklı, aktif borçlu 8.) Gelir alacaklı, pasif borçlu..

Soru : Aktif artış ve pasif azalış yevmiyesi yazılabilir mi?

Artış ve azalışlar:

Kasayı örnek verelim: Kasada artışlar sola (muhasebede borçlu taraf diyoruz), kasada azalışlar sağa (alacaklı taraf diyoruz) yazılır.

Üç aşamada görelim: Birinci aşama açılış bilançosudur. Bu yılın açılış bilançosu, geçen yılın kapanış bilançosudur. Bilançoda sol tarafta (aktif tarafta) yer alacaktır:

Aktif

100 KASA 5 000

İkinci aşama, yıl içi kasa hareketleridir.

KASA HESABI

Girişler

Çıkışlar

1.Ocak 2015 Geçen yıl. devir	5 000	2 Ocak 2015	Bank. Yatan	3 000
2. ‘ Peşin satıştan	10 000	5. ‘	Borç ödemesi	7 000
10. ‘ Alacak Tahsili	12 000	15. ‘	Telefon bed. Öd.	300

128 000

120 000

=====

=====

Üçüncü aşama, 31. Aralık Kapanış Bilançosu:

Aktif

100 KASA 8 000

Çift Taraflı Kayıt Sistemi Bilanço Eşitliğini Bozar mı?

Çift taraflı kayıt sistemi, bilanço **eşitliğini bozmaz**. Bu durumu rakamsal örnekle açıklayalım:

Aktif	BİLANÇO		Pasif	
100 KASA	5 000	321 BOR SENETLERİ	20 000	
153 TİCARİ MALLAR	10 000	500 SERMAYE	20 000	
254 TAŞITLAR	25 000	-----		
	40 000		40 000	
	=====		=====	

- İşletme, 5.1. 201x tarihinde, peşin bedelle 4000 TL. lik mal aldı. (Bu örneğimizde, mal tutarında 4 000 tl. tutarında artış, kasadaki parada 4 000 TL. azalış olacaktır. Buna göre bilançomuz aşağıdaki duruma dönüşecektir:

Aktif	BİLANÇO		Pasif	
100 KASA	1 000	321 BORÇ SENETLERİ	20 000	
153 TİCARİ MALLAR	14 000	500 SERMAYE	20 000	
254 TAŞITLAR	25 000	-----		
	40 000		40 000	
	=====		=====	

- İşletme, 6.1.201x tarihinde, borç senedi imzalayarak, 5 000 TL. tutarında demirbaş almıştır. (Bu örneğimizde demirbaşlarda artış olmuş, aktif toplamı 45 000 e yükselmiş, borç senetlerimizde de 5 000 TL. artış olduğundan, pasif toplam da 45 000 TL. ye yükselmiştir.

Aktif	BİLANÇO		Pasif	
100 KASA	1 000	321 BORÇ SENETLERİ	25 000	
153 TİCARİ MALLAR	14 000	500 SERMAYE	20 000	
254 TAŞITLAR	25 000	-----		
255 DEMİRBAŞLAR	5 000			
	45 000		45 000	
	=====		=====	

- İşletme, 2 000 tl. borç senedi ödedi. Tartışınız: Bilanço eşitliği bozuluyor mu ?

Yukarıda çift taraflı kayıt sisteminde **eşitliğin bozulmadığını** gördük. Ancak, bazı durumlarda **eşitlik bozulacaktır**. Şöyle ki, 6.. ve 7.. 'li hesaplar kullanıldığında bu eşitlik bozulacaktır. 6.. 'lı ve 7.. 'li hesaplar başarı hesaplarıdır. Bu hesaplar gelir fazlalığı yönünde ise işletme kar etmiştir ve bilançoyu eşitlemek için 590 Dönem Karı hesabı sağ tarafa yazılır.

Giderler gelirlerden fazla olduğu zaman işletme zarar etmiştir ve bilançoı eşitlemek için (-) 591 Dönem Net Zarar hesabından yararlanılacaktır.

Sözgelimi, -----/-----
100 KASA 1 500
642 FAİZ GELİRLERİ 1 500
-----/-----

Eşitliği bozan 642 kodlu hesaptır. Bilanço eşitliğini sağlamak için 642 kodlu hesap, bilanço hesabı olan 590 DÖNEM NET KARI hesabına aktarılarak dengelenecektir.

Eşitlik Bozulur mu ? Sorusu İçin Bir problem:

BİLANÇO

100 KASA	6 000	321 BORÇ SENETLERİ	10 000
121 ALACAK SENET.	8 000	500 SERMAYE	10 000
153 TİCARİ MALLAR	6 000		
	-----		-----
	20 000		20 000
	=====		=====

İşletme 10 000 t.l. gider ödedi. (KDV ihmal edildi)
İşletme 15 000 t.l. gelir elde etti. (KDV ihmal edildi).

Bu sorulara göre bilanço aşağıdaki gibi olur:

100 KASA	11 000	321 BORÇ SENETLERİ	10 000
121 ALACAK SEN.	8 000	500 SERMAYE	10 000
153 T. MALLAR	6 000	6.. GELİR	15 000
7.. GİDER	10 000		
	-----		-----
	35 000		35 000
	=====		=====

Ancak, 6.. ve 7.. li hesaplar bilançoda görülemeyeceğinden, aktifteki 10 000 ve pasifteki 15 000 t.l. yi çıkardığımızda, eşitlik bozulacaktır. (Aktif toplam 25 000, pasif toplam 20 000 t.l.) Eşitliği sağlamak için sağ tarafa (pasife) 5 000 t.l. eklememiz gerekecek olup, bu tutar **Kar**'dır. Ve **590 D. Net Karı** olarak yerini alacaktır:

BİLANÇO

100 KASA	11 000	321 BORÇ SENETLERİ	10 000
121 ALACAK SENT.	8 000	500 SERMAYE	10 000
153 T. MALLAR	6 000	590 D. NET KARI	5 000
	-----		-----
	25 000		25 000
	=====		=====

1.5. Muhasebede İşlem Sırası

Bir muhasebe döneminde yapılabilecek işlemler şunlardır:

1-)Muhasebe işlemleri ile ilgili muhasebe **belgeleri** toplanır, sıraya konur ve dosyalanır.

Muhasebe belgeleri **muhasebe fişlerine** kaydedilir ve bu belgeler muhasebe fişlerine tutturulur. Üç türlü muhasebe fişi vardır: **Kasa tahsil fişi**, **kasa tediye fişi**, **mahsup fişi**.

2-)Kasa **girişleri** ile ilgili belgeler (fatura, gider pusulası, serbest meslek makbuzu, müstahsil makbuzu, dekont ... vb.) **kasa tahsil fişine** iliştilir; kasa çıkışlarını ilgilendiren belgeler **kasa tediye fişine** eklenir; kasayı ilgilendirmeyen işlemlerle ilgili belgeler mahsup fişine iliştilir.

3.) **Yevmiye defteri yazılır**. 213 s. Vergi Usul Kanununda belirtilen usul ve esaslara göre yazım işleri yapılmalıdır. **Bilgisayar ortamında** yazılan yevmiye maddeleri bilgisayar hafızasına kaydedilerek süresinde kağıda dökülmelidir.

4.) **Defteri kebir** ve diğer yardımcı defterler işlenir. **Bilgisayar ortamında** yevmiye maddesinin yazımıyla paralel olarak bu işlemler otomatik yapılacaktır.

5.) Genellikle **ay sonlarında mizan** düzenlenir. Böylece hesapların aylık kontrolü gerçekleştirilmiş olur. Yardımcı hesapların tutar bakiyeleri ile defteri kebirdeki ana hesap tutar ve bakiyeleri arasında mutabakat sağlanır. **Bilgisayar ortamında** muhasebeleştirme uygulandığı takdirde, mizan tutturma zahmeti olmayacaktır.

6.) **Aralık ayı sonunda** düzenlenen mizanın adı **genel geçici mizandır**.

7.) **31 Aralık** tarihinde mevcutların, alacakların ve borçların dönem sonu sayım ve değerlemesi olan **envanter** işlemi yapılır. Böylece hesapların mevcut fiili tutarları tespit edilir.

8.) **Defter kayıtları** ile **fiili sonuçlar** arasındaki **farkların** sebepleri araştırılarak **düzeltilme kayıtları** yapılır. Bu işleme **envanter** işlemi adı verilir.

9.) Düzeltme kayıtları yapıldıktan sonra yine 31 Aralık tarihinde **genel kesin mizan** düzenlenir.

10.) Gelir ve gider hesaplarının ana sonuç hesabı olan kar ve zarar hesabına devrini ifade eden devir kayıtları ile bilanço hesaplarının kapanışı ifade eden **kapanış** kayıtları yapılır.

11.) **Bilanço, gelir tablosu** ve **diğer mali tablolar** düzenlenir.

12.) **Envanter defterine** envanter sonuçları ve bilanço kaydedilir.

1.6. Muhasebenin Temel Kavramları

1.6.1. Sosyal Sorumluluk Kavramı

Bu kavram, muhasebenin işlevi yerine getirme hususundaki sorumluluğu belirtmekle ve muhasebenin kapsamını, anlamını, yerini, ve amacını göstermektedir.

Sosyal sorumluluk kavramı, muhasebenin organizasyonunda, muhasebe uygulamalarının yürütülmesinde ve mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasında, belli kişi veya grupların değil tüm **toplum çıkarlarının gözetilmesi** ve dolayısıyla bilgi üretiminde **gerçeğe** uygun, **tarafsız** ve **dürüst** davranılması gereğini ifade eder.

1.6.2. Kişilik Kavramı

Bu kavram; işletmenin sahip veya sahiplerinden, yöneticilerden personelinden ve diğer ilgililerden ayrı bir kişiliğe sahip olduğunu ve o işletmenin muhasebe işlemlerinin sadece bu kişilik adına yürütülmesi gerektiğini öngörür.

1.6.3. İşletmenin Sürekliliği Kavramı

Bu kavram, işletmelerin faaliyetlerini bir süreye bağlı olmaksızın sürdüreceğini ifade eder. Bu nedenle işletme sahiplerinin ya da hissedarlarının yaşam sürelerine bağlı değildir. İşletmenin sürekliliği kavramı maliyet esasının temelini oluşturur.

Bu kavramın, işletmeler açısından geçerliliğinin bulunmadığı veya ortadan kalktığı durumlarda ise, bu husus mali tabloların dipnotlarında açıklanır.

1.6.4. Dönemsellik Kavramı

Dönemsellik kavramı; işletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün, belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerde bağımsız olarak saptanmasıdır. Gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesi, hasılat, gelir ve karların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılması bu kavramın gereğidir.

Bu kavramın, işletmeler açısından geçerliliğinin bulunmadığı veya ortadan kalktığı durumlarda ise, bu husus mali tabloların dipnotlarında açıklanır.

1.6.5. Parayla Ölçme Kavramı

Parayla ölçme kavramı; parayla ölçülebilen iktisadi olay ve işlerin muhasebeye ortak bir ölçü olarak para birimiyle yansıtılmasını ifade eder.

Muhasebe işlemleri, ulusal para birimine göre (**Türkiye'de lira**) yapılır.

1.6.6. Maliyet Esası Kavramı

Maliyet esası kavramı; para mevcudu, alacaklar ve maliyetinin belirlenmesi mümkün veya uygun olmayan diğer kalemler hariç, işletme tarafından edinilen **varlık** ve **hizmetlerin** muhasebeleştirilmesinde, bunların elde edilme **maliyetlerinin esas alınması** gereğini ifade eder.

1.6.7. Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı

Bu kavram, muhasebe kayıtlarının gerçek durumunu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş **objektif belgelere** dayandırılması ve muhasebe kayıtlarına esas alınacak yöntemlerin seçilmesinde **tarafsız** ve **ön yargısız** davranılması gereğini ifade eder.

1.6.8. Tutarlılık Kavramı

Bu kavram, muhasebe uygulamaları için seçilen **muhasebe politikalarının**, birbirini **izleyen dönemlerde değiştirilmeden** uygulanması gereğini ifade eder. İşletmelerin mali durumunun, faaliyet sonuçlarının ve bunlara ilişkin yorumların karşılaştırılabilir olması bu kavramın amacını oluşturur. Tutarlılık kavramı, benzer olay ve işlemlerde, kayıt düzenleri ile değerlendirme ölçülerinin değişmezliği ve mali tablolarda, **biçim** ve **içerik** yönünden **tek düzen** öngörür. Geçerli nedenlerin bulunduğu durumlarda, işletmeler uyguladıkları muhasebe politikalarını değiştirebilirler. Ancak bu değişikliklerin ve bunların parasal etkilerinin mali tabloların dipnotlarında açıklaması zorunludur.

1.6.9. Tam Açıklama Kavramı

Tam açıklama kavramı; mali tabloların, bu tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde **yeterli**, **açık** ve **anlaşılır** olmasını ifade eder.

1.6.10. İhtiyatlılık Kavramı

Bu kavram, muhasebe olaylarında temkinli davranılması ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin göz önüne alınması gereğini ifade eder. Bu kavramın sonucu olarak, İşletmeler **muhtemel giderleri** ve zararları için **karşılık ayırırlar**, muhtemel gelir ve karları için ise gerçekleşme dönemlerine kadar herhangi bir muhasebe işlemi yapmazlar. Ancak bu kavram gizli yedekler ve gereğinden fazla karşılıklar ayrılmasına gerekçe oluşturmaz.

1.6.11. Önemlilik Kavramı

Önemlilik kavramı, bir **hesap kalemi** veya mali bir olayın nisbi ağırlık ve değerlerinin, mali tablolara dayanılarak yapılacak değerlemeleri veya **alınacak kararları etkileyebilecek düzeyde** olmasını ifade eder.

Önemli hesap kalemleri, finansal olaylar ve diğer hususların mali tablolarda yer alması zorunludur.

1.6.12. Özün Önceliği Kavramı

Özün önceliği kavramı; işlemlerin muhasebeye yansıtılmasına ve onlara ilişkin değerlendirmelerin yapılmasında **biçimlerinden çok özlerinin esas** alınması gereğini ifade eder.

Genel olarak işlemlerin biçimleri ile özleri paralel olmakla beraber, bazı durumlarda farklılıklar ortaya çıkabilir. Bu takdirde özün, biçime önceliği esastır. **Sözgelimi ileri tarihli çekler, senet gibi işlem** gördüğünden **çek hesabında değil senetler hesabında** işlenecektir. Çünkü biçim ve dış görünüş olarak çek olsa da senet fonksiyonu icra ettiğinden senetler (121-321) kategorisinde izlenecektir.

1. nolu Türkiye Muhasebe Standardında bu kavramlardan “işletmenin sürekliliği” ve “tutarlılık” kavramları ile “tahakkuk(dönemsellik) esası” temel varsayımlar olarak nitelendirilmişlerdir. Mali tabloları bu temel varsayımlara göre düzenlenmesi zorunludur.

1.7. MUHASEBEDE TEMEL BELGELER

1.7.1. Fatura

Fatura Vergi Usul Kanununun 229. Maddesinde tanımlanmıştır. Bu tanıma göre fatura, satılan mal veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere mali satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.

VUK' nun 230. Maddesine göre, faturada bulunması gerekli asgari bilgiler şunlardır:

- 1.) Faturanın düzenleme tarihi, seri ve sıra numarası
- 2.)Faturayı düzenleyenin adı, varsa ticaret ünvanı, iş adresi, bağlı olduğu vergi dairesi ve hesap numarası,
- 3.) Müşterinin adı, ticaret ünvanı, adresi, varsa vergi dairesi ve hesap numarası,
- 4.)Malın veya işin nevi, miktarı, fiyatı ve tutarı,
- 5.) Satılan malların teslimi anında fatura veya perakende satış fişinin düzenlenmesi halinde ayrıca sevk irsaliyesi düzenleme zorunluluğu yoktur.

Faturalar düzenlenirken aşağıdaki kurallara uyulmak zorunluluğu bulunmaktadır. (VUK, md 231):

Faturalar müteselsil sıra numaralı olmalıdır, mürekkeple makinayla veya kurşun kalemle yazılmalıdır, faturalar en az bir asıl bir yedek nüsha düzenlenmelidir, faturaların baş tarafına iş

sahibinin veya yetkilinin imzası bulunmalıdır, fatura malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren en fazla on gün içinde düzenlenmelidir. Faturayı düzenlemek zorunda olanlar, müşteri adı soyadı vergi dairesi ve nosunun doğruluğundan sorumludurlar.

Tüccar ve defter tutma zorunda olan çiftçiler, birinci sınıf tüccarlarla, serbest meslek erbabına, basit usul mükelleflere. tüccara, defter tutmak zorunda olan çiftçilere ve vergiden muaf esnafa sattıkları mal ve yaptıkları hizmet için fatura vermek ve bunlar da istemek ve almak zorundadır.

1.7.2. Perakende Satış Vesikaları :

VUK' nun 233. Maddesine göre, tüccar ve defter tutma zorunda olmayan çiftçilerin fatura kesmek zorunda olmadıkları satış ve yaptıkları hizmetleri için perakende satış vesikaları veya giriş ve yolcu bileti düzenlemeleri zorunludur.

Bu belgelerde, mükellefin adı, düzenlenme tarihi ve alınan paranın tutarı gösterilmek zorundadır. P. S. Fişleri ve biletler seri ve sıra numaralı olmalıdır. Elle yazılan PSF' leri kopyalı iki nüsha düzenlemelidir.

1.7.3. Gider Pusulası (VUK. md. 234)

Tüccar ve defter tutan çiftçilere iş yapan veya mal satan götürü usul tüccarın, götürü usul serbest meslek erbabının ve vergiden muaf esnafın imzalamak zorunda olduğu belgelerdir. Gider pusulası fatura hükmündedir.

Gider pusulası, işin mahiyeti, malın cins ve miktarı, işi yapan ve yaptıranın ad soyadı veya malı satan ve alanın ad veya soyadı, adres ve tarihi içermelidir.

1.7.4. Müstahsil Makbuzu (VUK. md. 235)

Götürü usul veya vergiden muaf çiftçilerin, tüccar veya defter mükellefi çiftçilere sattıkları mahsullerin bedelini aldıkları sırada imzalamak zorunda olduğu belgelere müstahsil makbuzu denir. Müstahsil makbuzu iki nüsha düzenlenir. Tüccara veya defter mükellefi çiftçide bulunan nüsha fatura yerine geçer.

Müstahsil makbuzunda aşağıdaki bilgiler bulunmaktadır:

Makbuzun tarihi, malı alan tüccar veya çiftçinin adı, soyadı, unvan ve adresi, malı satan çiftçinin adı, soyadı ve ikamet adresi, satın alınan malın cinsi, miktarı ve bedeli. Müstahsil makbuzları seri ve sıra numaralı olmalıdır.

1.7.5. Serbest Meslek Makbuzları (VUK. Md. 236,237.)

Serbest meslek erbabı her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu düzenlemek zorundadır.

Serbest meslek makbuzunda aşağıdaki bilgilerin olması zorunludur:

Makbuzu verenin adı soyadı (veya unvanı), adresi, vergi dairesi ve hesap numarası, müşterinin adı soyadı (veya unvanı), adresi alınan paranın tutarı, tarih, serbest meslek erbabının imzası. Makbuzlar müteselsil seri ve sıra numaralı olmalıdır.

1.7.6. Diğer Belgeler VUK. Md. 238,239,240,241,242.)

VUK. da sayılan diğer belgeler ücret bordrosu, taşıma irsaliyeleri, yolcu listeleri, günlük müşteri listesi ve diğer vesikalardır.

İşverenler her ay ödedikleri ücretler için ücret bordrosu düzenlemek zorundadırlar. Ücret bordrosunda şu bilgilerin olması zorunludur: Hizmet erbabının adı, soyadı ve imzası, varsa vergi karnesinin tarih ve numarası, birim ücreti, çalışma süresi, ücret vergisinin tutarı.

Taşıma ve otel işletmelerine ait belgeler ise taşıma irsaliyeleri, yolcu listeleri ve günlük müşteri listeleridir. Taşıma irsaliyelerini eşya taşıyan gerçek ve tüzel kişiler düzenlemek zorundadırlar. Taşıma irsaliyesinde malın cinsi, miktarı, malın nereye ve kime nakliye ücreti belirtilir. Taşıma irsaliyesinin seri ve sıra numaralarıdır. Taşıma irsaliyesi üç nüsha düzenlenir. Her bir tarafa birer nüsha verilir.

Yolcu listeleri: Şehirlerarası yapılan yolcu taşımalarında yolcu taşıma bileti kesmek zorunda olan mükellefler tarafından düzenlenir. Yolcu listeleri, iki nüshalı, müteselsil seri ve sıra numaralı, oturma yerleri planlı olmak zorundadır. Biletlerin komisyoncu ve acenteler tarafından düzenlenmesi durumunda üç nüsha olması gerekmektedir. Yolcu listelerinde şu bilgiler bulunmalıdır : Listeyi düzenleyen işletmenin adı soyadı (veya ünvanı), adresi, vergi dairesi ve hesap numarası, taşıtın plaka numarası, sefer tarihi ve hareket saati, yolcu sayısı ve toplam hasılat tutarı.

Günlük müşteri listeleri: Otel, motel ve pansiyon gibi konaklama yerleri, odalar, bölmeler ve yatak planlarına uygun olarak müteselsil seri ve sıra numaralı günlük müşteri listeleri düzenlenirler. Günlük müşteri listelerinde aşağıdaki bilgiler bulunur: Mükellefin adı, soyadı, varsa unvanı ve adresi, oda numarası yazılarak müşterinin adı, soyadı ve oda ücreti, düzenleme tarihi.

İKİNCİ BÖLÜM

Aktif Hesaplar

Aktif hesaplar dönen varlıklar ve duran varlıklar olarak ikiye ayrılırlar. Dönen varlıklar, bir yıl içinde paraya dönüşecek varlıklardır. Duran varlıklardan ise birden fazla yıl yararlanma söz konusudur.

2.1. Dönen Varlıklar

Dönen varlıklar aşağıdaki gibi gruplanır:

Hesap Gurupları

- 10 Hazır Değerler
- 11 Menkul Kıymetler
- 12 Ticari Alacaklar
- 13 Diğer Alacaklar
- 15 Stoklar
- 17 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri
- 18 Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları
- 19 Diğer Dönen Varlıklar

2.1.1. 10 Hazır Değerler

Bu grup hesaplar, nakit olarak elde bulunan veya bankada mevcut varlıklar ile istendiğinde değer kaybına uğramaksızın paraya çevirme imkanı bulunan varlıkları kapsar. Menkul kıymetler bu kapsam dışındadır.

Hazır değerler kapsamındaki hesaplar şunlardır;
100 Kasa

- 101 Alınan Çekler
- 102 Bankalar
- 103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-)
- 108 Diğer Hazır Değerlerdir.

2.1.1.1. 100 Kasa

Kasa hesabı aktif bir hesaptır. Herhangi bir nedenle kasadaki **para çoğaldığında**, yevmiye maddesinde **borçlandırılır**. Başka bir ifadeyle, yevmiyede sol tarafa kaydedilir. Kasada mevcut **paranın azalması** durumunda, **yevmiye maddesinde alacaklı** tarafa yani sağ tarafa yazılır. Kasa hesabı sürekli borç bakiyesi / kalanı verir. Kasada para olmadığı durumlarda kasa bakiye / kalan vermeyecektir. Yani defteri kebirde kasa hesabının borçlu tarafının toplamı ile alacaklı tarafın toplamı birbirine eşit olacaktır. (B=A) Kasa hesabı kesinlikle alacak bakiyesi / kalanı veremez.

Peşin mal satışı, alacak tahsilatı, bankadan para çekilmesi vb. durumlarda kasada **artış** olacaktır. Peşin mal alımı, gider ödemesi, borç ödemesi, bankaya para yatırılması vb. durumlarda kasada **azalış** olacaktır.

Yabancı para cinsinden giriş olduğu taktirde yine Kasa Hesabı borçlandırılacaktır. Dönem sonunda elde döviz cinsinden para mevcut olursa, bilanço dipnotunda döviz cinsi miktarı, kuru ve toplam tutarı ayrıca belirtilecektir.

Alt hesaplar aşağıdaki gibi kodlanabilir :

- 100 01 01 Merkez Kasa, TL
- 100 01 02 Merkez Kasa, €
- 100 01 03 Merkez Kasa, \$
- 100 02 01 Şube Kasa, TL.

Kasaya para konması:	Borç	Alacak
-----/----- 100 KASA HS.	x	
... -----/-----		x
Kasadan para çekilmesi:		
-----/----- ... 100 KASA HS.	x	x
-----/-----		

Yabancı para alınması:

-----/-----

100 KASA HS. x
100 01 02 Merkez Dolar
... x
-----/-----

Peşin mal alımı: Malda artış olmuş, kasada azalış olmuştur.

-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HS. x
153 02 Mal Alışları
191 İNDİRİLECEK. KDV. HS.
100 KASA HS. x
100 01 01 Merkez Kasa TL.

-----/-----
Bir kasadan diğer kasaya para aktarılması:

-----/-----
100 KASA HS. x
01 01....
100 KASA HS. x
01 02...

-----/-----
Peşin mal satışı. Kasada artış olmuş, gelirdede artış olmuştur:

-----/-----
100 KASA HS. x
600 YURTİÇİ SATIŞLAR HS. x
391 HESAPLANAN KDV. HS. x
-----/-----

Önemli Bilgi: Her türlü teslim (mal teslimi, hizmet teslimi vb) KDV 'ye tabidir. Mal alındığında ya da gider yapıldığında KDV. Sol tarafa 191 İNDİRİLECEK KDV: HS. adıyla yazılır. Mal satışı durumunda sağ tarafa yazılır ve adı 391 HESAPLANAN KDV: HS. 'dır

Kasa hesabının işleyişi ile ilgili bir **örnek** :

1.) İşletme sahibi Can Yıldız 1.1.20.. tarihinde işletmeye kuruluş sermayesi olarak 10.000 TL. koymuştur.

2.) İşletme, 10.1.20.. tarihinde B Bankasına 5.000 TL. para yatırmıştır.

3.) İşletme 15.1.20.. tarihinde B bankasından 2.000 TL. çekerek kasasına koymuştur.

İstenen: Yukarıdaki soruların yevmiyelerini yazınız.(Kayıt)

1.----- 1.01.20.. -----			
100 KASA HS.		10.000	
500 SERMAYE			10.000

..... /

İşletme sahibi bay A'nın sermaye olarak işletmeye tahsis ettiği tutar.

2..... 10.01.20..		5.000	
102 BANKALAR HS. 01.B Bankası			
100 KASA HS. B Bankasına yatan.			5.000

3..... 15.01.20..		2.000	
100 KASA HS.			
102 BANKALAR HS. 01.B Bankası B Bankasından çekilen			2.000

..... /

17.000

17.000

Yukarıdaki yevmiyeleri defteri kebire geçirelim.(Tasnif)

100 KASA HESABI
BORÇ ALACAK
10.000 5.000
2.000

102 BANKALAR HESABI
BORÇ ALACAK
5.000 2.000

500 SERMAYE HESABI
BORÇ ALACAK
10.000

Şimdi de **mizanı** düzenleyelim:(Özetleme)

	Borç (Lehine)	Alacak (Aleyhine)	B. Kalanı (Kalan)	A. Kalanı
100 Kasa Hesabı	12.000	5.000	7.000	-
102 Bankalar Hesabı	5.000	2.000	3.000	-
500 Sermaye Hesabı -		10.000	-	10.000
Toplam	17.000	17.000	10.000	10.000

Aşağıda yazılmış olan yevmiyeyi soruya dönüştürünüz:

----- Tarih -----

100 KASA	250.-
Merkez Düzce Kasa	
100 KASA	250.-
Şube Akçakoca Kasa	

MONOGRAFİ 2

1. İşletme sahibi Bay B, 5.1.20.. tarihinde **sermaye** olarak 50 000 tl. **kasaya** teslim etti.
2. İşletme 6.1.20.. tarihinde **bankaya** 20 000 tl. **yatırdı**.
3. İşletme, 10.1.20.. tarihinde **peşin** 4 000 + 720 **KDV. Mal aldı.**
4. İşletme, 15.1.20.. tarihinde **peşin** 4 000 + 720 **KDV. Mal sattı.**
5. İşletme, 18.1.20.. tarihinde 5 000 + 900 **KDV. Tutarlı demirbaş aldı, karşılığında borç senedi** imzaladı.

2.1.1.2. 101- Alınan Çekler

İşletmeler mal veya hizmet satışı sonucu, müşterilerinden para yerine çek alabilirler. Bu durumda çek, üzerindeki yazılı tutar üzerinden **borç** kaydedilecektir. Çekin bankadan tahsili veya ciro edilmesi ile elden çıkması durumunda bu hesap **alacaklı** tarafa kaydedilecektir. Alınan Çekler Hesabı aktif bir kalem olduğundan sürekli borç bakiyesi/ kalanı verir. Elde çek bulunmadığında hiç bakiye vermez.. Alınan Çekler Hesabı kesinlikle **alacak kalanı vermez**. Diğer bir anlatımla, defteri kebirde bu hesabın borçlu ve alacaklı tarafı karşılaştırıldığında, borçlu taraf alacaklı taraftan her zaman için fazla olacaktır. Borçlu ve alacaklı tarafın eşit olmadığı anlaşılacaktır. Elde çekin olmaması durumunda, Alınan Çekler Hesabı bilançoda yer almayacaktır. Yani B=A.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 780. Maddesine göre **çekte bulunması gereken bilgiler** aşağıdadır: '**Çek**' kelimesi, belli bir **bedelin** bulunması, ödeyecek kişinin, muhatabın **ticaret unvanı** bulunması, ödeme yeri, düzenlenme tarihi ve yeri, çeki düzenleyenin imzası.

Çekte **vade söz konusu değildir**. Ancak uygulamada, karşılıklı güvene dayalı olarak uygulaması görülmektedir. Çek bankaya gösterildiği anda, banka bu çekin tutarını karşılığı varsa ödemek zorundadır. Çekin karşılığı yoksa, arka kısmına karşılığı bulunmadığına dair not düşülecektir.

Muhasebeleştirilmesi :

Çekin alınması: (Mal satışı yaparak)

-----/-----

101 ALINAN ÇEKLER HS.

Xx

+

600 YURTIÇI SATIŞLAR HS.		X	
+			
391 HESAPLANAN KDV. HS.			X
+			
... nolu fat. İle ...ya çek karşılığı mal satışı			
-----/-----			
Çekin paraya dönüşümü:			
-----/-----			
100 KASA HS.		Xx	
(102 BANKALAR)			
+			
101 ALINAN ÇEKLER HS.			Xx
-			
... bankasına ait nolu çekin tahsil edilmesi.			
-----/-----			
Çekin tahsil edilerek bankaya yatırılması			
-----/-----			
102 BANKALAR HS.		xx	
101 ALINAN ÇEKLER HS.			xx
... nolu çekin tahsil edilerek bankasına yatırılması.			
-----/-----			
Peşin mal alımı :			
-----/-----			
153 TİCARİ MALLAR HS.		xx	
...nolu fatura ile ...dan peşin mal alımı			
191 İNDİRİLECEK KDV HS.		x	
100 KASA HS.			xx
-----/-----			
Hazır Değer niteliğinde Çek karşılığı (kendi çekimizi veriyoruz) mal alımı:			
-----/-----			
153 TİCARİ MALLAR HS.		xx	
191 İNDİRİLECEK KDV. HS.		x	
101 ALINAN ÇEKLER HS.			xx
--- nolu fat. İle alınan mala karşılık --- bankasına ait ... nolu çekin verilmesi			
-----/-----			
Çekin karşılıksız çıkması ile çekin iade edilerek yeni çek alınması			
-----/-----			
101 ALINAN ÇEKLER HS.		xx	
101 ALINAN ÇEKLER HS.			xx

-----/-----
Alınan Çekler Hesabının işleyişi ile ilgili sorular aşağıdadır:

1.) İşletme 29.3.20.. tarihinde 3.000 + %18 KDV tutarlı **mal satmış**, karşılığında 1000 tutarlı, 29.3.20.. tarihli B bankasına ait bir **çek**; 1.300 tutarlı, 29.3.20.. tarihli C bankasına ait ikinci bir **hazır değer çek** almış, **kalanı nakit** olarak tahsil etmiştir.

2.) İşletme 31.3.20.. tarihinde elinde bulunan 1.000 tl. tutarlı **çek** elden **tahsil** edilmiştir.

3.) İşletme 29.3.20.. tarihli 1.300 tl tutarlı çeki bankaya vermiş, ancak tahsil edememiş (**çek karşılıksız çıkmış**) ve arka yüzüne karşılığı olmadığına dair not düşülmüştür. (Güvenilir çekte azalma var, **güvenilmeyen** çekte çoğalma var.)

İstenen: Yukarıdaki soruların yevmiyelerini ve kebirini kaydediniz.

MONOGRAFİ 3

1. İşletme sahibi Bay B, 5.1.20.. tarihinde **sermaye** olarak 50 000 tl. **kasaya** teslim etti.
2. İşletme 6.1.20.. tarihinde **bankaya** 20 000 tl. **yatırdı**.
3. İşletme, 10.1.20.. tarihinde **peşin** 5 000 + 900 **KDV. Mal aldı**.
4. İşletme, 15.1.20.. tarihinde 4 000 + 720 **KDV. Mal sattı**, 1 000 tl. tutarlı **hazır değer çek aldı**, kalanı **peşin** tahsil etti.
5. İşletme, 18.1.20.. tarihinde 6 000 + 1 080 **KDV**. Tutarlı **mal aldı**, karşılığında daha önce aldığı **hazır değer çeki verdi**, kalan için **borç senedi** imzaladı.
6. İşletme, 21.1.20.. tarihinde **bankadan** 7 000 tl. **para çekti**.

2.1.1.3. 102 Bankalar

Bankalar Hesabı aktif bir hesaptır. Bankalar ve finans kurumlarına yatırılan ve çekilen paralar bu hesapta izlenir. Bankada **artış** olduğunda bu hesap **borçlanır**, **azalış** olduğunda ise **alacaklanır**.

Bankaya para yatırılması, alacağın banka tarafından tahsilatı, alıcıların banka hesabımıza havale çıkarması, hazır değer çekimizin banka tarafından tahsil edilmesi, banka hesabımıza başka bankadan para aktarılması vb. durumlarda banka hesabı borçlanır. (sol tarafa yazılır) Bankadan para çekilmesi, satıcılara bankadan havale çıkarılması, bankadan boç ödenmesi vb. durumlarda banka hesabı alacaklı (sağ tarafa yazılır) olur.

Bankada para olduğu sürece Bankalar Hesabı **borç kalanı** verecektir. Bankada hiç para olmaması durumunda, defteri kebirin borçlu tarafı ile alacaklı tarafı eşit olacaktır. Yani hiç kalan vermeyecektir. Bankalar hesabı kesinlikle alacak kalanı vermez.

Bankalar Hesabı ana hesaptır. Birden fazla bankaya veya finans kurumuyla çalıştığı durumlarda ayrıca **yardımcı defterler** kullanılır. Çalışılan her bir banka 102 01,102 02.. gibi ayrı ayrı kod numarası verilir. Bankalar hesabının, banka nezdindeki bir diğer adı **Alacaklı Cari Hesap** (veya kısaca a.c.h.) dir.

Bankaya para yatırılması:

-----/-----
102 BANKALAR HS. x
 01 A Bank +
 100 KASA HS. X
-----/-----

Alınan çekin bankaca tahsil edilmesi

-----/-----
102 BANKALAR HS. x
 101 ALINAN ÇEKLER HS. x
-----/-----

Bir bankadan diğer bankaya para aktarılması:

-----/-----
102 BANKALAR HS. x
 102 BANKALAR HS. x
-----/-----

Bankadan para çekilmesi:

-----/-----
100 KASA HS. x
 102 BANKALAR HS. x
-----/-----

Alacağın bankaya yatırılması :

-----/-----
102 BANKALAR HS.
 120 ALICILAR HS.
-----/-----

Alacak senedi tahsil edilerek bankadaki cari hesaba yatırılması :

-----/-----
102 BANKALAR HS.
 121 ALACAK SENETLERİ HS.
-----/-----

Giderin bankadaki cari hesaptan ödenmesi :

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
 102 BANKALAR HS.

-----/-----
Faiz gelirinin (mevduat faizi) bankadaki cari hesaba yatırılması :
-----/-----

102 BANKALAR HS.
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER HS.
642 FAİZ GELİRLERİ HS.
-----/-----

Virman talimatı ile bankadan ödeme yapılması
-----/-----

320 SATICILAR
102 BANKALAR HS.
-----/-----

103 VERİLEN ÇEKLER ÖD EMR.
102 BANKALAR
-----/-----

320 SATICILAR
770 GENEL YÖNETİM GİD
102 BANKALAR
-----/-----

Bankalar Hesabının muhasebeleştirilmesi ile ilgili problemleri çözelim:

Soru: Aşağıdaki yevmiye maddesini soruya dönüştürünüz :
-----/-----

100 KASA HS. x
102 BANKALAR HS. x
01 A Bank
-----/-----

Problemler:

1.) İşletme **kasasında** bulunan 1.000 TL' yi 25.01.20.. tarihinde A **Bankasında** cari hesabına **yatırmıştır**.

2.) 101 AL. ÇEKLER

5 000

2.) İşletme daha önce müşterisinden aldığı 10.01.20.. tarihli 5 000 tl. tutarlı **çeki** A Bankasına vermiş, banka tarafından **tahsil** etmiştir. Bu çek tutarı olan 5.000 TL' nin tahsil edildiğine dair yukarıda adı geçen **bankadan** 03215 nolu dekont alınmıştır.

3.) İşletme 15.1.20.. tarihinde A **Bankasındaki** cari hesabından 3.000 TL **çekmiştir**.

4.) İşletme 20.1.20.. tarihinde A **Bankasından** B **bankasına** 1.000 tl para aktarmıştır.

İstenen : Yevmiye ve kebir kayıtlarını yapınız.

2.1.1.4. 103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-)

Alacak karakterli bir hesaptır. İşletmenin üçüncü kişilere **mal alımı** vb. nedenlerle çek vermesi durumunda bu hesap alacaklandırılır, bankadan çek tutarı ödendiğinde borçlanarak kapatılır. Bu hesap **banka mevcutlarındaki azalmayı** ifade etmektedir. Bu nedenle bilanço aktifinde Bankalar Hesabının altında **indirim** şeklinde yer alır. **Alınan çek** ile verilen çek arasında **fark** vardır. Alınan çek daha önce müşteriden teslim alınmış ve **ön yüzü** çeki veren müşteri tarafından imzalanmıştır. **Verilen çek** ise. bizim bankadan koçan olarak aldığımız ve mal alırken satıcıya **ön yüzünü imzalayarak** verdiğimiz çektir. Verilen çekte **vade** olmaması gerekir. Eğer verilen çekte vade olursa başka bir anlatımla ileri tarihli bir çek verilirse, bu durumda 103 Verilen Çekler Hs. yerine 321 Borç Senetleri Hs. alacaklandırılır.

102 BANKALAR	103 VERİLEN ÇEKLER
-----	-----
100.000 90.000	5.000

Bilanço

1. Dönen Varlıklar	
10 Hazır Değerler	5.000
100 Kasa hs.	
101 Alınan Çekler	
102 Bankalar hs.	10.000
(-)103 Verilen Çekler	(5.000)

	5.000

İzleyen yılın ilk günü verilen çekin bankadan ödenmesi :

-----/-----	
103 VERİLEN ÇEKLER HS.	5 000
102 BANKALAR HS.	5 000
-----/-----	

103 VERİLEN ÇEKLER	102 BANKALAR HS.
-----	-----
5 000	5 000
5 000	10 000
	5 000

Muhasebeleştirilmesi :

Peşin mal alımı :

-----/-----			
153 TİCARİ MALLAR HS.	xx		
191 İNDİRİLECEK KDV HS.		x	
100 KASA HS.			xx
-----/-----			

Hazır değer niteliğindeki müşteri çeki verilerek mal alımı :

-----/-----			
153 TİCARİ MALLAR HS.	xx		
191 İNDİRİLECEK KDV HS.		x	
101 ALINAN ÇEKLER HS.			xx
-----/-----			

Mal alımı nedeniyle bankadaki cari hesaptan düşülmesi :

-----/-----			
153 TİCARİ MALLAR HS.			
191 İNDİRİLECEK KDV HS.			
102 BANKALAR HS.			
-----/-----			

Mal alımı nedeniyle kendimize ait çekin verilmesi:

-----/-----			
153 TİCARİ MALLAR HS.	xx		
191 İNDİRİLECEK KDV HS.		x	
103 VERİLEN ÇEKLER HS.			xx
-----/-----			

Verilen Çekin bankadan ödenmesi:

-----/-----			
103 VERİLEN ÇEKLER HS.	xx		
102 BANKALAR HS.			xx
-----/-----			

İlk Kayıt: 100, 101, 102 kodlu hesaplar, ilk kaydedildiğinde borçlu (sol) tarafa yazılırlar. **103** kodlu hesap ise, **ilk kayıta alacaklı** tarafa (sağ) yazılırlar.

Soru : 101 **Alınan** çekler ile 103 **Verilen** çekler hesaplarını karşılaştırınız.

Cevap: 101 Alınan çekler: Ön yüzünde alıcı / müşteri imzası vardır, bu çek tahsil edilecektir, Aktifin hazır değeridir, ödemeyi yapacak olan alıcıdır.

103 Verilen Çekler: Çekin ön yüzünde bizim imzamız vardır, banka hesabımızdan ödenecektir, Aktifin eksisidir, pasif mantığı ile çalışır, ödeme yükümlülüğü bize aittir. Verilen çeki, **birkaç saat sonra ödenecek borç** olarak ta düşünebiliriz.

Problemler:

1.1.) A İşletmesi 1-4.3.20.. tarihinde satıcı B' den 3.000 + % 18 KDV tutarlı **mal almış**, karşılığında bankadaki cari hesabından ödenmek üzere 2.000 TL'lik hazır değer niteliğinde (aynı gün ödenmek üzere) **ön yüzünü imzalayarak** bir çek vermiş, **kalanı** ise **peşin** ödenmiştir.

Ek Soru : Malı satan karşı işletmenin muhasebe birimi nasıl kaydeder?

1.2.) 25.3.20.. tarihinde bankadan gelen bir dekontla, daha önce satıcı B ye verilmiş olan 2.000 TL. lik **çekin** a.c.h. (alacaklı cari hesap aktif hesap olan **102 Bankalar** hesabını ifade etmektedir.) tan **ödendiği** öğrenilmiştir.

2.1.) İşletme 5 000 + 900 KDV. Tutarlı **mal satmış**, bu satış karşılığı 3 000 tl. lik **hazır değer çek almış**, kalanı **peşin** tahsil etmiştir.

2.2.) A İşletmesi 20.3.20.. tarihinde satıcı C den 4.000 + % 18 KDV tutarlı **mal almış**, karşılığında **daha önce müşterisinden almış olduğu** ve **hazır değer** niteliğindeki 3 000 tl. lik **çekin arkasını** (ciro ederek) **imzalamış** ve satıcıya teslim etmiş. Kalanı ise **nakit** olarak ödemiştir.

MONOGRAFİ 4

Kasa Hesabında çözümlediğimiz monografiyi değiştirerek yeniden çözümleyelim:

- İşletme sahibi Bay A, **sermaye** olarak **kasaya** 100 000 TL. teslim etti.(5.1.201x tarihinde)
- İşletme, 6.1.201x tarihinde, B **bankta** hesap açarak, bankaya 50 000 TL. **yatırdı**.
- İşletme, 7.1.201x tarihinde, 10 000 + 1 800 **KDV**. Tutarlı **malı, peşin** bedelle **aldı**.
- İşletme, 10.1.201x tarihinde, 8 000 + 1 600 **KDV** tutarlı **mal sattı**, bu satış karşılığı, 2 000 ve 3 000 tl. tutarlı **hazır değer çekler** aldı, **kalanı peşin/nakit** aldı.
- İşletme, 2 000 tl. lık **çeki elden tahsil** etti. (10.1.201x tarihinde)
- İşletme, 5 000 + 900 **KDV**. Tutarlı **mal aldı**, bu alım karşılığı elindeki 3 000 tl. tutarlı **hazır değer müşteri çekini** verdi, **kalanı** için **hazır değer kendi çekini** verdi. (12.1.201x tarihinde)
- İşletme, 2 900 tl. tutarlı **kendi çekini bankadaki** hesabından **ödedi**.

2.1.1.5. 108- Diğer Hazır Değerler

Özellikleri itibariyle hazır değer kabul edilen **vadesi gelmiş kuponlar**, tahsil edilecek banka ve posta **havaleleri** (yoldaki paralar gibi) değerleri kapsar. Bu değerler elde edildiğinde borçlanır, elden çıkarıldığında alacaklandırılır. Pullar için 108 01. Yoldaki paralar için 108 02 alt numarası verilebilir.

Muhasebeleştirilmesi:

Havalenin yola çıkması

-----/-----	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HS.	x
120 ALICILAR HS.	x
-----/-----	

Bir Anonim şirketin ihraç ettiği tahvillerin faizinin gerçekleşmesi:

-----/-----	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER	x
Tahsildeki Vadesi Gelmiş Kuponlar	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER	x
%12	
642 FAİZ GELİRLERİ	x
-----/-----	

Problem : İşletme, bir Anonim şirketin ihraç ettiği 6 aylık olup yıllık % 50 faizli 600 liralık tahvillerin vadesi gelen kuponları kesilerek T. İş Bankasına teslim edilmiştir.

2.1.2. 11 Menkul Kıymetler

Bu grup, faiz gelirleri veya **kar payı** sağlamak veya fiyat değişmelerinden yararlanarak kar elde etmek amacı ile **geçici olarak** bir **yıldan** daha **kısa** bir **süre** elde tutmak üzere alınan menkul kıymetleri ifade eder. Burada sözünü ettiğimiz menkul kıymetler, bir yıldan daha kısa süre elde tutulması amaçlanan menkul kıymetlerdir. Söz konusu menkul kıymetler **hisse senedi, tahvil, hazine bonosu, finansman bonosu**, yatırım fonu katılma belgesi, **kar zarar ortaklığı belgesi**, gelir ortaklığı senedi vb. leridir.

Menkul kıymetler aşağıdaki hesaplardan oluşur:

- 110 Hisse Senetleri Hs.
- 111 Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları Hs.
- 112 Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonoları Hs.
- 118 Diğer Menkul Kıymetler Hs.
- 119 Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)

2.1.2.1. 110- Hisse Senetleri

Anonim şirketlerin sermayelerini ifade eden **belgelere** hisse senetleri denir. Hisse senetleri **nama** olabilir veya **hamiline** olabilirler. Nama yazılı hisse senetlerinin üzerinde hisse senedi sahibinin adı ve soyadı yazılır. El değiştirmesi için hisse senedi sahibinin, senedin arka yüzüne kime sattığını belirtip imzalaması, noter huzurunda alım satım işlemi belirten bir tutanağa imza atması ve yönetim kurulunun bu işlemi onaylaması gerekmektedir. Hamiline hisse senetleri teslim ile el değiştirirler. KDV kanununun 17. Maddesinin 3/g bendi gereği hisse senedi ve tahvil teslimleri katma değer vergisi kapsamı dışındadır.

Hisse senetleri hesabı aktif bir hesaptır. Hisse senetleri **alındığında alış bedeli ile borçlanır, satıldığında maliyet bedeli ile alacaklanır.** Alış bedeli ile satış bedeli arasındaki **fark** ya satış **karını** oluşturacak ya da **zararını** oluşturacaktır.

A işletmesi bilançosu ;		ABC A.Ş.	
Aktif		Karşı İşletme	Pasif
	Kendi İşletmemiz		
110 HİSSE SENETLERİ		500 SERMAYE xxx	
01 ABC AŞ xx		01 A İşletmesi xx	
111 ÖZ.KES.TAH.SEN.		304 TAH,ANA.P BORÇ VE FAİZ	

Hisse senetleri bir yıldan kısa süre elde tutulacaksa 110 Hisse senetleri hesabında, yatırım amacıyla bir yıldan **uzun süre** elde tutulacaksa **242 İŞTİRAKLER HS.** da izlenir.

Hisse senetleri hesabının **alt hesapları** aşağıdaki gibi olabilir:

110 01 Dostaş (Düzce Otomotiv Sanayii ve Ticaret) A.Ş.

110 02 Delta (Delta Toprak Sanayii) A.Ş.

Muhasebeleştirilmesi :

Hisse senedinin alınması:

-----/-----		
110 HİSSE SENETLERİ HESABI	xx	
110 02 Delta A.Ş.		
100 KASA HS.		xx
-----/-----		

Hisse senedi alımında komisyon ödenmesi

-----/-----		
110 HİSSE SENETLERİ	x	
653 KOMİSYON GİDERLERİ	x	
102 BANKALAR		x
-----/-----		

Hisse Senedi için Temettü Gelirinin Alınması:

-----/-----		
-------------	--	--

100 KASA HS. x
(108 DİĞER HAZIR DEĞERLER)
640 İŞTİRAKLERDEN
TEMETTÜ GELİRLERİ x
-----/-----

Hisse Senetleri için kar payı dağıtımının kararlaştırılması ve ilgili şirketten alacağın tahsili:

-----/-----
132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR x
640 İŞTİRAKLARDEN
TEMETTÜ GELİRLERİ x
-----/-----

100 KASA HS. x
132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR x
-----/-----

Hisse senetlerinin teminat olarak verilmesi:

-----/-----
110 HİSSE SENETLERİ x
Teminata Verilen H. Sn.
110 HİSSE SENETLERİ x
Cüzdandaki Senetler
-----/-----

Hisse Senetlerinin Karlı Satışı :

-----/-----
100 KASA HS. xxx

110 HİSSE SENETLERİ HS. xx
645 M. KIYMETLER SATIŞ KARL. x
-----/-----

Defteri kebir kayıtları:

110 HİSSE SENETLERİ HS. 645 MENK. KIYM.SATIŞ KARL.

xx	xx	x	x
----	----	---	---

Zararına satış olduğu durumlarda yapılacak kayıt:

-----/-----
100 KASA HS. x
655 M.KIYMET SATIŞ ZARARLARI HS. x
110 HİSSE SENETLERİ HS. xx

-----/-----

Defteri kebir kayıtları:

110 HİSSE SENETLERİ HS.		655 M.KIYMET SATIŞ ZARARLARI	
xx	xx	x	x

Problemler:

1.) İşletme 20.3.20.. tarihinde, ABC A . Ş . ne ait nominal değeri 500 tl. dan A tertibi **hisse senetlerinden** 10 adedini birim fiyatı 800 tl. dan **peşin** bedelle **almıştır**.

Ek Soru: Hazır değer niteliğinde müşteri çeki verseydi nasıl kaydedilecekti?

1.) İşletme 31.3.20.. tarihinde, BCD A.Ş. ne ait **tahvillerden** bir adedi 1 200 tl. dan toplam 20 adet **peşin** bedelle **almıştır**.

3.) İşletme 30.10.20.. tarihinde elinde bulunan (ve 20.3.200.. tarihinde almış olduğu) **hisse senetlerinin** tamamını **peşin** olarak **satmıştır**. Hisse senedinin birim satış fiyatı 1000 tl. dir. (Bu soru 1. soru ile bağlantılıdır)

4.) İşletme 25.11.20.. tarihinde elinde bulunan **tahvillerden** (31.3.200.. tarihinde almış olduğu) tamamını **peşin** olarak **satmıştır**. Tahvilin birim satış bedeli 900 tl. dir. (Bu soru ikinci soru ile bağlantılıdır)

2.1.2.2. 111 Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları

Özel sektörün çıkarmış olduğu tahvil, senet ve bonolar bu hesapta izlenir. Muhasebeleştirilmesi, Hisse Senetleri hesabındaki gibidir.

Anonim şirketlerin kısa süreli ödünç para ihtiyaçları için itibari kıymetleri eşit ve ibareleri aynı olmak üzere çıkardıkları **borç senetlerine tahvil** denir.

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir:

111 01 Tahviller
111 02 Finansman Bonoları

BLANÇO	BLANÇO

2.1.2.3. 112 Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonoları

Kamu (**Devlet**) tarafından çıkarılmış bulunan tahvil, senet ve bonolar bu hesapta izlenir. Muhasebeleştirilmesi Hisse Senetleri Hesabındaki gibidir.

Özel Kesim Tahvil faizinin alınması:

-----/-----
100 KASA HS.
108 D.HAZIR DEĞER.
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER
% 12
642 FAİZ GELİRLERİ

-----/-----
Kamu Kesimi Tahvil faizi alımı:

-----/-----
100 KASA HS.
642 FAİZ GELİRLERİ
-----/-----
952 MATRAHTAN İNDİRİLECEK TUTARLAR
953 MATRAHTAN İNDİRİLECEK TUTARLAR
KARŞILIĞI
-----/-----

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir.

112 01 Tahviller
112 02 Finansman Bonoları

Problemler: 1.) İşletme 23.5.20.. tarihinde adedi 100.- tL. dan 50 adet **Devlet Tahvilini** (veya hazine bonosunu) müşteriye daha önce almış olduğu hazır değer niteliğindeki **çeki vererek almıştır.**

2.) İşletme elinde bulunan **devlet tahvillerinden** 25 adedini peşin olarak birim fiyatı 120.- tL dan **satmıştır.**

2.1.2.4. 118 Diğer Menkul Kıymetler

Hisse Senetleri, kamu ve özel sektör tarafından çıkarılmış bulunan tahvil, bono ve senetlerin dışındaki diğer menkul kıymetlerin izlendiği hesaptır.

118 01 Altın
118 02 Zümrüt

MONOGRAFİ 5

1. İşletme sahibi Bay B, 5.1.20.. tarihinde **sermaye** olarak 50 000 tl. **kasaya** teslim etti.
2. İşletme 6.1.20.. tarihinde **bankaya** 20 000 tl. **yatırdı**.
3. İşletme, 10.1.20.. tarihinde **peşin** 5 000 + 900 **KDV**. **Mal aldı**.
4. İşletme, 12.1.20.. tarihinde **kısa vadeli amaçlar için** 1 000 tl * 4 adet = 4 000 tl. lik ABC AŞ: ne ait **peşin hisse senetleri** aldı.
5. İşletme, 15.1.20.. tarihinde 4 000 + 720 **KDV**. **Mal sattı**, 1 000 tl. tutarlı **hazır değer çek aldı**, kalanı **peşin** tahsil etti.
6. İşletme, 18.1.20.. tarihinde 6 000 + 1 080 **KDV**. Tutarlı **mal aldı**, karşılığında daha önce aldığı **hazır değer çeki verdi**, kalan için **borç senedi** imzaladı.
7. İşletme, 21.1.20.. tarihinde **bankadan** 7 000 tl. **para çekti**.
8. İşletme, 24.1.20.. tarihinde **kısa vadeli amaçlar için peşin** ABC. A.Ş. ne ait **tahvil** aldı. 3 adet * 500 = 1 500 tl.lik.
9. İşletme, 27.1. 20.. tarihinde daha önce almış olduğu **hisse senetlerinin** tamamını birim fiyatı 1 200 tl. den **peşin sattı**.
10. İşletme, 31.1.20.. tarihinde daha önce almış olduğu **tahvillerin tamamını** birim fiyatı 400 tl (400 * 3 = 1 200 tl) **hazır değer çek karşılığı sattı**.

İstenen: Yevmiye, kebir kayıtlarını yapınız, mizanı eşitleyiniz.

2.1.3. 12 Ticari Alacaklar

Bir yıl içinde **paraya dönüşmesi** öngörülen ve işletmenin **ticari ilişkisi** nedeniyle oluşan senetli ve senetsiz alacaklar bu hesap grubunda izlenir. Ticari ilişkilerinden dolayı ana kuruluş, iştirak ve bağlı ortaklıklardan olan alacaklar varsa, bu gruptaki ilgili hesapların ayrıntılarında açıkça gösterilir

- 120 Alıcılar Hesabı,
- 121 Alacak Senetleri Hesabı,
- 122 Alacak Senetleri Reeskontu Hesabı, (-)
- 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı,
- 127 Diğer Ticari Alacaklar,
- 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı,
- 129 Şüpheli Ticari Alacak Karşılığı Hesabı (-)

bulunmaktadır.

2.1.3.1. 120 Alıcılar Hesabı

İşletmenin faaliyet konusunu oluşturan **mal** ve **hizmet satışlarından** kaynaklanan **senetsiz alacakların** izlendiği hesaptır. Bu hesap, çoğu kez borç kalanı verir. Kalan vermediği durumlarda bilançoda gözükmez.

Senetsiz alacağın oluşmasıyla bu hesap **borçlanır**, alacağın tahsil edilmesi, hazır değer çek alınması, bankaya havale edilmesi ya da senet alımı vb. nedenlerle **alacaklanır**. Aktif hesap olduğu için borç (kalan) bakiyesi verir ya da hiç bakiye (kalan) vermez. Alıcılar hesabı ana hesaptır. Her bir müşterinin izlenmesi için ayrı **alt hesap numaraları** verilir.

Alt hesaplar aşağıdaki gibi numaralanabilir:

120 1401 Ocak 2014 da tahsil edilebilecek belgesiz alacak
120 1402 Şubat 2014 da tahsil edilebilecek belgesiz alacak
120 1403 ...

veya

120 01 Müşteri A/ Alıcı A
120 02 Müşteri B/ Alıcı B
120 03 ...

Muhasebeleştirilmesi :

Kredili mal satışı olması

-----/-----

100 KASA HS.

101 ALINAN ÇEKLER HS.

120 ALICILAR HS. xx

01 Müşteri A.

220 ALICILAR HS.

600 YURTIÇİ SATIŞLAR HS. xx

391 HESAPLANAN KDV. HS. x

(601 YURTDIŞI SATIŞLAR)

... nolu fat. ile müşteri A ya satılan.

-----/-----

Müşteriden alacağın tahsil edilmesi

-----/-----

100 KASA HS. xx

120 ALICILAR HS. xx

-----/-----

102 BANKALAR HS. xx

120 ALICILAR HS. xx

-----/-----

Belgesiz alacağın karşılığı müşteriden çek alınması

-----/-----

101 ALINAN ÇEKLER HS. x
120 ALICILAR HS. x

-----/-----
Belgesiz alacağın karşılığı müşteriden senet alınması :

-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ HS. x
120 ALICILAR HS. x

-----/-----
Satış iadesinin alıcılar hesabından mahsup edilmesi:

-----/-----
610 SATIŞ İADELERİ
191 İNDİRİLECEK KDV
120 ALICILAR HS.

-----/-----
Belgesiz alacağın şüpheli hale dönüşmesi :

-----/-----
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR
120 ALICILAR

Problemler:

1.1.) İşletme 24.6.20.. tarihinde müşterisi A ya 3.000 + %18 KDV tutarlı **mal satmış** karşılığında herhangi bir **belge almamıştır.**(Başka ifade ile, **veresiye** satış gerçeklemiştir.) Ancak bu belgesiz alacak **bir yıl olmadan** tahsil edilecektir.

Ek soru: Belgesiz alacağın yarısını bir yıl aştıktan sonra tahsil etmek üzere anlaşılma yapılmış olsaydı nasıl muhasebeleştirilmek gerekecekti?

1.2.) İşletme 30.6.20.. tarihinde Müşteri A dan **alacağının** 2.500 TL. lık kısmını nakit (para olarak) **tahsil** etmiştir.

2.1.) İşletme müşterisi B' ye 31.7.20.. tarihinde 8.000 +% 18 KDV tutarlı **mal satmış**, buna karşılık **hazır değer** niteliğinde 4.000 TL. tutarlı bir **müşteri çeki almış**, kalanı için herhangi bir **belge almamıştır.**

2.2.) İşletme, 2.8.20.. tarihinde müşteri B den daha önce almış olduğu 4.000 TL. tutarlı **çeki** elden **tahsil** etmiştir.

2.3.) İşletme 1.9.20.. tarihinde müşteri B' den olan **belgesiz alacağına** karşılık 1.800 TL. **tahsil** etmiştir.

3.1.) İşletme 10.10.20.. tarihinde müşteri A' ya 16.000 +% 18 KDV Tutarlı **mal satmıştır.** Müşteri C' den olan bu alacak **16 ay süreyle 16 eşit taksit** halinde tahsil edilecektir.

KDV peşin alınmıştır.

3.2.) 31.10.200.. tarihli birinci taksit nakit **tahsilat** işlemlerini yapınız.

2.1.3.2. 121 Alacak Senetleri Hesabı

İşletmenin **mal** ve **hizmet satışları** nedeniyle meydana gelen ve **senede** bağlanmış **alacakları** ifade eder. Aktif bir hesaptır. Borç kalanı verir. Kalan vermediği durumlarda bilançoda görülmez.

Alacak Senetleri Hesabı, ana hesaptır. Alacak senetlerini aşağıdaki gibi bölmek mümkündür:

- 121. 01 Portföydeki (cüzdandaki) Alacak senetleri Hs.
- 121. 02 Tahsile Verilen Alacak Senetleri Hs.
- 121. 03 Protestolu Alacak Senetleri Hs.
- 121. 04 Yenilenen Alacak Senetleri Hs.
- 121. 05 Teminata Verilen Alacak Senetleri
- 121. 06 İleri Tarihli Çekler Hs.

Mal satışı nedeniyle senet alımı :

-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ HS.
 600 YURTIÇİ SATIŞLAR HS.
 391 HESAPLANAN KDV. HS.
-----/-----

Alacak senedinin tahsil edilmesi :

-----/-----
100 KASA HS.
 121 ALACAK SENETLERİ HS.
-----/-----

Alacak senedi tahsil edilerek bankaya yatırılması :

-----/-----
102 BANKALAR HS.
 121 ALACAK SENETLERİ HS.
-----/-----

Uzun vadeli alacak senedinin kısa vadeli alacak senedi haline dönüşmesi :

-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ HS.
 221 ALACAK SENETLERİ HS.
-----/-----

Müşteri senedi vererek mal alınması:

-----/-----

153 TİCARİ MALLAR HESABI
191 İNDİRİLECEK KDV
121 ALACAK SENETLERİ

-----/-----
İleri tarihli çekin hazır değere dönüşmesi:

-----/-----
101 ALINAN ÇEKLER HS:
121 ALACAK SENETLERİ HS:
06 İleri Tarihli çekler
-----/-----

Alacak Senetlerinin:

Bulunduğu yer	Amaç/Sonuç	Kod No
1. İşyeri	...	121 01
2. Banka	Tahsil	121 02
3. Noter	Protesto	121 03
4. Avukat	İcra Takip	121 04
5. Banka	Teminat	121 05

6102 sayılı TTK'nun 776. Maddesine göre bir senette bulunması gereken bilgiler şunlardır:

Emre yazılı **senet** veya **bono** kelimelerinden biri (senet yabancı dille yazılmışsa, o dildeki karşılığı), kayıtsız şartsız belli bir bedeli ödeme vadini, vadeyi, ödeme yerini, kime ve kimin emrine ödenecek ise o kimsenin adını, senedin düzenlendiği gün (tarih) ve yeri, senedi düzenleyeninin imzasını içermelidir. Yukarıda sayılan unsurları içermeyen senetler geçersiz sayılır. Bunun üç istisnası vardır: Vade, ödeme yeri ve keşide yeri.

121 01 Portföydeki Alacak Senetleri Hesabı (veya Cüzdandaki Alacak Senetleri Hs.)

İşletmeler mal sattığında veya bir hizmet sunduğunda, müşteriden para alabilir, çek alabilir veya senet de alabilir. Mal satış nedeniyle müşteriden senet alınması ya da belgesiz alacağın belgeli hale dönüşmesi durumunda, Alacak Senetleri Hesabı **borçlanır**. Alacak Senedinin paraya çevrilmesi (veya tahsil edilmesi), tahsil edilmek amacıyla bankaya verilmesi, borç ödemek üzere satıcıya ciro edilmesi (borç ile alacağın takas edilmesi) vb. durumlarda **alacaklanır**.

Muhasebeleştirilmesi :

Mal satışı nedeniyle müşteriden senet alınması:

121 ALACAK SENETLERİ HS.	xx	
01 Cüzdandaki Alacak Senetleri		
600 YURTİÇİ SATIŞLAR HS.		x
391 HESAPLANAN KDV. HS.		x

Senedin tahsil edilmesi: Cüzdandaki senette azalma olduğundan, senet hesabı alacaklı (sağ) tarafa yazılır.

100 KASA HS.	xx	
121 ALACAK SENETLERİ HS.		xx
01 Cüzdandaki Alacak Senetleri		

Senedin tahsil amacıyla bankaya verilmesi:

121 ALACAK SENETLERİ HS.	xx	
02 Tahsile Ver. Al. Snt.		
121 ALACAK SENETLERİ HS.		xx
01 Cüzdandaki Alc. Snt.		

Problemler: 1.1.) İşletme, 25.8.20.. tarihinde Müşteri C' ye **mal satmış**, karşılığında bir adet **senet almıştır**. Mal satış bedeli 6.000 + %18 KDV dir. Senedin tahsil edileceği tarih 25.11.20.. dir.

1.2.) İşletme, 25.11.20.. tarihinde elinde bulunan **müşteri senedini** (bankaya vermeksizin **elden**) **tahsil** etmiştir. Senedin nominal değeri 7.080 TL. dir. (Yukarıdaki 1.1. soru ile bağlantılı)

121 02 Tahsile Verilen Alacak Senetleri

Senetler alacaklı tarafından tahsil edilebildiği gibi **bankalar aracılığı** ile de tahsil edilebilir. Uygulama genelde senetler bankalara ödeme gününden önce bankalara teslim edilmekte, bankalar bu senetleri ödenecek kentin en yakın şubesine göndermektedir.

Senedin tahsil edilmek amacıyla bankaya teslim edilmesi durumunda bu hesap **borçlanır**, paraya döndüğünde veya ödenmeme ile protesto olduğunda **alacaklanır**;

121 01	121 02	121 03
Cüzdandaki	Tahsile Verilen S. Protestolu Senet	

Gerçekleşebilecek **iki durum** vardır.

- a) Ya tahsil olur
b) Ya da protesto olur

Muhasebeleştirilmesi :

Alacak senedinin tahsil edilmek amacıyla bankaya teslim edilmesi;

-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ HS.
02 Tahsile Verilen Alacak Senetleri
121 ALACAK SENETLERİ HS.
01 Cüzdandaki Alacak Senetleri
-----/-----

Daha önce tahsil edilmek amacıyla bankaya teslim edilen alacak senedin banka tarafından paraya dönüştürülerek a.c.h.a alacak kaydedilmesi veya işletmenin paraya bankaya yatırmaksızın alması:

-----/-----
100 KASA HS.
(veya 102 BANKALAR HS.)
121 ALACAK SENETLERİ HS.
02 Tahsile Ver. Alacak snt.
-----/-----

121 ALACAK SENETLERİ HS.
03 Protesto Alacak Senetleri
121 ALACAK SENETLERİ HS.
02 Tahsile Ver. Alacak Snt.
-----/-----

Problemler:

1.1.) İşletme 15.4. 200.. tarihinde Alıcı C' ye 3 000 + 540 KDV **mal satmış**, bu satış karşılığı **KDV** yi **peşin** tahsil etmiş, 30.6. 20.. tarihli 3 000.- tl. lık bir **senet almıştır**.

1.2.) İşletme 31.5. 20.. tarihinde, müşteri C' ye ait olup, elinde bulunan 3.000 TL. tutarlı müşterini **senedi** AB **bankasına tahsil** etmek **için** teslim etmiştir. Senedin üzerindeki ödeme tarihi 30.6.20.. dir.

1.3.) İşletme 1.7.20.. tarihinde bankadan aldığı bir dekontla müşteri C' ye ait 3.000 TL. tutarlı **senedin tahsil edildiğini** ve a.c.h (alacaklı hesap)a alacak kaydedildiğini öğrenmiştir.

Önemli Not: Alacaklı cari hesap bizim aktifimizde görülen **102 Bankalar** Hesabını ifade etmektedir. Bu hesap bankaya göre pasif hesaptır, banka kayıtlarına göre alacak yazılması halinde bizim kayıtlarımıza göre borç yazılacaktır. Çünkü bu hesap bizim için aktif hesaptır.

121 03 Protestolu Alacak Senetleri

Noter protesto işlemi yapma karşılığı olarak bir miktar bedel alır. Senedin alacaklısı daha sonra bu senedi tahsil ederken, protesto masrafı ile birlikte borçludan tahsil edecektir.

Protesto edilen senet, diğer senetlere nazaran **güvenirliliğini kısmen yitirmiştir**. Bu nedenle ayrı başlık altında izlenmesi gerekmektedir.

Gerçekleşebilecek iki durum vardır.

- Ya tahsil olur
- Ya da protesto olur.

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ HS.
121 03 Protestolu Al. Snt.
121 ALACAK SENETLERİ HS.
121 02 Tahsile Ver. Al Snt.
-----/-----

Yahut aşağıda olduğu gibi tahsile verilmeksizin de senet protesto olabilir;

-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ HS.
121 03 Protestolu Al. Snt.
121 ALACAK SENETLERİ HS.
121 01 Cüzdandaki Al. Snt.
-----/-----

Protesto giderlerinin muhasebeleştirilmesi:

-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ HESABI
Protesto Giderleri
102 BANKALAR HS.
102 01 A. Bankası
-----/-----

Protesto masraflarıyla birlikte senedin tahsil edilmesi:

-----/-----
100 KASA HS.
121 ALACAK SENETLERİ HS.
121 03 Protestolu Al. Snt.
Protesto Giderleri
-----/-----

Problemler:

1.1.) İşletme, 18.3.20.. tarihinde müşteri AB' ye 5.000 + % 18 KDV tutarlı **mal satmış**, karşılığında aşağıda listesi yazılı **senetleri almış, kalan nakit** tahsil edilmiştir.

Senedin Borçlusu	Ödeme Tarihi	Tutar
AB	18.4.20..	2.000
AB	18.5.20..	1.000
AB	18.6.20..	600
AB	18.7.20..	800
		4.400

1.2.) İşletme 31.3.20.. tarihinde , daha önce müşterisinden aldığı 18.4.20.. ve 18.5.20.. tarihli ve 2 000 ile 1 000 t.l. tutarlı senetleri **tahsil** etmek **amacıyla BB Bankasına teslim** etmiştir.

1.3.) İşletme, 20.4.20.. tarihinde bankadan bir dekontla gelmiş ve dekontta 18.4.20.. tarihli 2 000 t.l.lik **senedin tahsil edildiği** ve bankadaki hesabımıza (ach.) kaydedildiği belirtilmiştir.

1.4.) İşletmeye 20.5.20.. tarihinde, BB Bank' tan bir dekont gelmiş ve 18.5.20.. tarihli 1 000 t.l.lik senedin **protesto olduğu** açıklanmıştır. Ayrıca senedin **protesto masrafı** olan 25.- TL.' nin bankadaki hesaptan ödenmiştir.

1.5.) İşletme 18.5.20.. tarihli **protestolu senedi**, protesto masrafıyla birlikte 30.5.20.. tarihinde **tahsil** etmiştir.

İstenen: Yevmiye. Kebir ve yardımcı defter kayıtlarını yapınız.

121 04 Yenilenen Alacak Senetleri

Senedin borçlusunu tarafından ödenmemesi durumunda senetler, yeniden düzenlenirler. Yeniden düzenlenen senetler **gecikme faizini** de **kapsayacak** tutarda olacaktır. Yenilenen senetler, güvenilirlikleri nispeten azalmış senetlerdir.

Muhasebeleştirilmesi:

Senedin yeniden düzenlenmesi ve protestolu alacak senedin iadesi:

-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ HS.

01 Cüzdandaki Alacak Senetleri

121 ALACAK SENETLERİ HS.

03 Protestolu Alacak Senetleri

642 FAİZ GELİRLERİ HS.

-----/-----

Problemler:

1.) İşletme, 30.7.20.. tarihinde, daha önce 28.6.20.. tarihli olup **protestolu** hale gelen 5.000 TL. tutarlı alacak **senedini** borçlunun isteği üzerine, **iade** etmiş ve adı geçen senet yerine 6.500 TL. tutarlı ve 30.9.20.. tarihli **yeni** bir **senet** almıştır.

2.) İşletme 16.8.20.. tarihinde, ödeme günü 30.9.20.. olan müşteri senedini **bankaya tahsile** vermiştir.

121 05 Teminata Verilen Senetler

(300 Banka Kredileri hesabı konusunda işlenecektir.)

Senetler, bir **borca güvence** oluşturmak için **teminat (rehin)** olarak bankaya verilebilir. Teminat işlemleri **ciro** ve **teslim** ile tamamlanır. Böylece senedin arka yüzüne 'Bedeli Teminattır' veya 'Bedeli Rehindir' kaydı düşülür.

Muhasebeleştirilmesi :

a. Senedin, bankadan kredi almak için teminat amacıyla verilmesi:

-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ HS.
 05 Teminata Veril. Snt.
 121 ALACAK SENETLERİ HS.
 01 Cüzdandaki Alacak Snt.

-----/-----
100 KASA
 300 BANKA KREDİLERİ

b. Kredi borcunun bankaya ödenmesi ve teminattaki senetlerin geri alınması

-----/-----
300 BANKA KREDİLERİ HS.
 100 KASA
-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ HS.
 01 Cüzdandaki Alacak Snt.
 121 ALACAK SENETLERİ HS.
 05 Teminata Ver. Snt.

-----/-----

b.)Teminata verilen senedin, kredi veren banka tarafından tahsil edilmesi durumunda yapılacak kayıt (Teminattaki senetle kredi borcu ödeniyor veya başka bir anlatımla alacak senedi ile borç takas ediliyor.)

-----/-----
300 BANKA KREDİLERİ HS.

121 ALACAK SENETLERİ HS.
05 Teminata Ver. Snt.

-----/-----

Bankalar işletmelere kredi verirken , aldıkları teminat senetlerinden daha az tutarda kredi verirler. Bankalar, kredi nedeniyle hem faiz alacaklar, hem de senetlerin bir kısmı karşılıksız olup protesto olabilecektir. Bu nedenle bir miktar **emniyet payı** alırlar. Bu paya marj adı verilir.

Problemler:

1.) İşletme elinde bulunan kısa vadeli (cüzdandaki) **müşteri senetlerinden** 3.000, 5.000, 6.000 TL. tutarlı olanlarını AC Bank' a **kredi almak** için **teminat** olarak teslim etmiştir. Bu senetlere karşılık a.c.h.'a yatırılmak üzere 12.000 TL. 6 ay sonra ödemek üzere **kredi almıştır**.

2.) İşletme, bankadan aldığı dekontla 3.000 TL. lık **senedin tahsil edildiğini** ve bankadaki **kredi borcundan düşüldüğünü** öğrenmiştir.

3.) İşletmedeki 5.000 TL ve 6.000 TL. lık **senetler tahsil** edilerek **kredi borcundan** düşüldü.

4.)Kredi hesabındaki fazlalık ödeme **alacaklı cari hesaba aktarıldı**.

5.) Yevmiyeleri muavin ve defteri kebiri de kaydediniz.

121 06 İleri Tarihli Çekler

İşletmeler bazen müşterilerinden ileri tarihli çek alabilirler. İleri tarihli çekler 101 Alınan Çekler Hesabında değil, 121 06 İleri Tarihli Çekler hesabında izlenirler.

Muhasebeleştirilmesi :

I Kendi İşletmemiz

İleri tarihli çekin alınması:

-----/-----

121 ALACAK SENETLERİ HS.
121 06 İleri Tarihli Çekler
600 YURTIÇI SATIŞLAR HS.
391 HESAPLANAN KDV. HS.

-----/-----

İleri tarihli çekin tahsil tarihinin gelmesi ile hazır değere dönüşmesi :

-----/-----

101 ALINAN ÇEKLER HS.

121 ALACAK SENETLERİ HS.
121 06 İleri Tarihli Çek

-----/-----
100 KASA HS.

101 ALINAN ÇEKLER HS.
-----/-----

Problem: İşletme 1.10.20.. de 2 500 + %18 KDV tutarlı **mal sattı KDV peşin** tahsil edildi, kalan için iki adet eşit tutarlı **çek** alındı çekin biri 1.10.20.. (yani bugünün çeki) tarihli diğeri ise 1.11.20.. (bir ay sonranın çekidir) tarihlidir.

İstenen: 1.10.200. mal satış ve çeklerin alımı, 1.10. 20.. tarihinde hazır değer çekin elden tahsili ve 1.11. 20xx. tarihinde ileri tarihli çekin hazır değere dönüşmesi ve banka tarafından tahsil edilmesi yevmiyelerini yazınız

Problem: Yukarıdaki yevmiyeleri **karşı işletmeye** (malı alan işletmeye) göre kaydediniz.

2.1.3.2.7. Senetlerin İskontosu (veya Kırdırılması)

İşletmeler paraya ihtiyaçları nedeniyle **vadesi dolmadan önce** ellerindeki alacak senetlerini **bankaya satabilirler**. Yapılan bu işletme, senedin kırdırılması veya iskontosu denir. Kırdırılan senet; iskonto ettirildiği günde üzerindeki yazılı değeri taşımayacaktır. Başka bir deyişle, senet nominal değer üzerinden kırdırılmayacak, **vade tarihine kadar olan sürenin faizi** düşülerek işleme tabi tutulacaktır.

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
100 KASA HS.

780 FİNANSMAN GİDERLERİ HS.
(797 FİNANSMAN GİDERLERİ)

121 ALACAK SENETLERİ HS.

121 01 Cüzdandaki Alacak Snt.
-----/-----

Problem:

İşletme 26.9.20.. tarihinde elinde bulunan 31.12.20.. tarihli 10.000 TL. tutarlı alacak senedini AC Bank' a vererek 9.400 TL. olarak **kırdırmıştır**.

2.1.3.2.8. Senetlerin Cirosu

(320 kodlu hesapta anlatılacak)

Senetler ciro edilmek suretiyle devredilir ve karşı tarafa olan borç ödenmiş olur. Bu borç ödeme işleminde kasadan para çıkmıyor, senet veriliyor. **Ciro**, senet üzerindeki hakkını üçüncü bir kişiye devredilmesidir. **Ciro** işlemi senedin **arka yüzüne imza** atılmakla tamamlanır.

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
320 SATICILAR HS. xx
121 ALACAK SENETLERİ HS. xx
-----/-----

veya

-----/-----
320 SATICILAR HS. x
780 FİNANSMAN GİDERLERİ HS. x
121 ALACAK SENETLERİ HS. xx
-----/-----

İnceleyiniz: Senetlerin teminata verilmesi konusunu inceleyiniz. Zira, bu başlık gibi o konuda da senet vererek borç ödeme söz konusu.

Önemli: Senetli, çekli alacak verecek işlerinde, borçlu ve alacaklı taraf eşit olmadığı zaman yevmiyeyi **eşitlemek** için **borçlu** tarafa tutar yazmak gerekirse 780 **Finansman Giderleri** yazılır, **alacaklı** tarafa tutar yazmak gerekirse, 642 **Faiz Gelirleri** yazılır.

Problem: A işletmesi satıcı T. Doğan' a 1.200 TL. borcuna karşılık 1.500 TL. lık müşteri **senedini ciro** ederek teslim etmiştir.

2.1.3.3. 126 Verilen Depozito ve Teminatlar

İşletme üçüncü kişilere karşı bir işin üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak **geri alınmak üzere** verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır. Verilen depozito ve teminatlar bu hesabın borcuna, geri alınanlar bu hesabın alacağına kaydedilirler.

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir.

126 01 Gümrük Depozitoları
126 02 Bankalara Verilen Depozitolar
126 03 Satıcılara Verilen Depozitolar
126 11 İhale Teminatları
126 12 Akreditif Teminatları

Depozito Verilmesi :

-----/-----

126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
100 KASA HS.

-----/-----
Mal alımı nedeniyle depozito ve teminat verilmesi :

-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HS.
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
100 KASA HS.
320 SATICILAR HS.

-----/-----
Depozitonun tahsil edilmesi :

-----/-----
100 KASA HS.
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

-----/-----
Problem: 1.) İşletmede bir mal alımı için **gümrük** idaresine **teminat** olarak 2.400 TL yatıyor. Gümrük işlemlerinin bitiminden sonra bu **teminatı geri** alıyor.

2.1.3.4. 127 Diğer Ticari Alacaklar

İşletmenin ticari faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ve yukarıdaki hesapların kapsamına girmeyen **tahsili gecikmiş** alacaklar (henüz şüpheli alacak niteliğini kazanamayanlar), **kredi kart alacakları** ve diğer çeşitli ticari alacaklar bu hesapta izlenir. Başka bir anlatımla, bir alacağın bu hesap grubunda izlenilmesi için bu alacağın, kısa vadeli olması, ticari faaliyet sonucu ortaya çıkması ve yukarıda saymış olduğumuz alacak hesaplarının hiçbirine dahil olmaması gerekir.

İşleyişi: Yukarıda belirtilen alacaklar bu hesabın borcuna, tahsil veya mahsup durumunda alacağına kaydedilir.

Alt Bölümlenmesi:

127 01 Kredi Kartlarından Alacaklar
127 02 İnşaat Taahhüt İşlerinden Alacaklar
127 03 Protestolu ve İade Edilmiş Senetler
127 04 Tahsili Gecikmiş Senetsiz Alacaklar

Alacağın idari takibe alınması:

-----/-----
127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR
İdari Takipteki Alacaklar
121 ALACAK SENETLERİ
Cüzdandaki, Protestolu

-----/-----
Takipteki alacağın tahsili:
-----/-----

100 KASA HS.

127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR

642 FAİZ GELİRLERİ

Alacak faizi
-----/-----

Problem: İşletme 15.02.20.. tarihinde **kredi kartlı** olarak 1 200+ % 18 KDV tutarında **mal satıyor. Ertesi gün 1 220 TL olarak tahsil ediyor.**

2.1.4. 13- Diğer Alacaklar

Bu hesap grubu; herhangi bir **ticari nedene dayanmayan** meydana gelmiş ve en çok bir **yıl içinde tahsil** edilmesi **düşünülen** senetli, senetsiz alacaklar ile bu gruba ait şüpheli alacak karşılığının izlenmesini sağlar. Bu grup aşağıdaki hesaplardan oluşur:

- 131 Ortaklardan Alacaklar
- 132 İştiraklerden Alacaklar
- 133 Bağlı Ortaklardan Alacaklar
- 135 Personelden Alacaklar
- 136 Diğer Çeşitli Alacaklar
- 137 Diğer Alacaklar Reeskontu (-)
- 138 Şüpheli Diğer Alacaklar
- 139 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)

2.1.4.1. 131 Ortaklardan Alacaklar

İşletmenin **esas faaliyet** konusu **dışındaki** işlemleri dolayısı ile (Ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) **işletme sahibi** ya da **ortaklardan** alacaklı bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Alacağın doğması halinde borç, tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir.

- 131 01 Ortak Cenk Aldemir
- 131 02 Ortak Fatih Sözen
- 131 03 Ortak Metin Aldemir

Ortağa para Verilmesi :

-----/-----
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR
01 Cenk Aldemir
100 KASA HS.
-----/-----

Ortağa para verilmesi:

-----/-----
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR
231 ORTAKLARDAN ALACAKLAR
100 KASA HS.
-----/-----

Uzun vadeli alacağın kısa vadeli hale dönüşmesi :

-----/-----
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR
231 ORTAKLARDAN ALACAKLAR
-----/-----

Ortaktan alacağın tahsil edilmesi:

-----/-----
100 KASA HS.
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR
-----/-----

Problem: İşletme ortağı METİN ALDEMİR işletmeden 2.000 TL. çekmiştir. İlgili yevmiyeyi yazınız.

2.1.4.2. 132 İştiraklerden Alacaklar

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (**ödünç** verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) iştiraklerden olan alacakları kapsar. İşletme, bir **şirketin** % **50'** ye **kadar hissesini** elinde bulunduruyorsa 'İştiraklerden Alacaklar Hs.' söz konusu olacaktır.

İşleyişi : Bu hesaba; alacağın doğması halinde borç; tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

Kar Payı elde edilmesi :

-----/-----
132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
640 TEMETTÜ GELİRLERİ
-----/-----
100 KASA HS.
132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
-----/-----

Problem: İşletme, % 40 **hisselerini** elinde bulundurduğu Akabe Turizm A.Ş. ye 5000 TL. **borç para** vermiştir.

2.1.4.3. 133 Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (**Ödünç** verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) bağlı ortaklıklardan olan alacaklarını içerir.

İşleyişi: Bu hesaba. alacağın doğması ile borç. tahsili halinde alacak kaydedilir.

Bağlı ortaklığa ödünç para verilmesi:

-----/-----
133 BAğLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
100 KASA HS.
-----/-----

Bağlı ortaklıktan olan alacak nedeniyle faiz tahakkuku :

-----/-----
133 BAğLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
642 FAİZ GELİRLERİ
-----/-----

2.1.4.4. 135 Personelden Alacaklar

İşletmeye dahil personel ve işçinin işletmeye olan çeşitli borçlarını kapsar.

İşleyişi: Bu hesaba, alacağın doğması halinde borç. tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir:

135 01 Nesrin Aldemir
135 02 Meltem Sözen

Problem: İşletme, **muhasebe** biriminde **çalışan** bayan Meltem Sözen' e 4.500 TL. para vermiştir. İşletme karşılığında herhangi bir belge almamıştır.

2.1.4.5. 136 Diğer Çeşitli Alacaklar

Ticari olmayıp yukarıda satılan hesaplardan herhangi birine dahil edilmeyen alacakların izlendiği hesaptır.

İşleyişi: İşletme lehine doğan alacaklar bu hesaba borç, tahsilatlar alacak kaydedilir.

136 01 Resmi Dairelerden Alacaklar
136 02 Kiracılardan Alacaklar
136 03 ...

2.1.5. 15 Stoklar

Bu grup, işletmenin **satmak, üretiminde** kullanmak veya tüketmek amacıyla edindiği, ilk madde ve malzeme, yarı mamül, mamül, ticari mal, yan ürün, artık ve hurda gibi bir yıldan az bir sürede kullanılacak olan veya **bir yıl** içerisinde **nakde çevirebileceği** düşünülen varlıklardan oluşur. Faturası gelmemiş stoklar, ilgili buldukları kalemin içinde gösterilir. Bu grupta yer alan hesaplar aşağıdaki gibidir.

- 150 İlk Madde Malzeme Hs.
- 151 Yarı Mamuller - Üretim
- 152 Mamuller
- 153 Ticari Mallar
- 157 Diğer Stoklar
- 158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
- 159 Verilen Sipariş Avansları

İşletmeler mal hareketlerini izlemek ve vergi matrahlarını doğru bir şekilde ispatlamak için fatura, perakende satış fişi, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu, ücret bordrosu, vb... diğer **belgeleri düzenlemek** zorundadır.

150 İlk Madde Ve Malzeme

Üretimde ve diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmede bulundurulan hammadde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ambalaj malzemesi ve diğer malzemelerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Satın alındıkları ya da ürettikleriy maliyet bedelleri ile bu hesabın borcuna, üretime verildiğinde, tüketildiğinde, satıldığında veya devredildiğinde ise hesabın alacağına kaydedilir.

İlk maddenin alınması:

-----/-----
150 İLK MADDE VE MALZEME
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
100 KASA HS.

-----/-----
İlk maddenin imalata sevk edilmesi:

-----/-----
710 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ
150 İLK MADDE VE MALZEME H.

-----/-----
151 Yarı Mamuller-Üretim

Henüz tam mamül haline gelmemiş ancak direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamüllerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Maliyet dönemi sonunda direkt ilk madde ve malzeme, direkt işçilik ve genel üretim giderleri tutarları kadar bu hesap borçlandırılır. Üretimi tamamlananların maliyet tutarı bu hesabın alacağı karşılığında ilgili stok hesaplarına aktarılır.

Yarı mamule yansıtma:

-----/-----

151 YARI MAMUL – ÜRETİM

711 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME
GİDERLERİ YANSITMA HS.

721 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ YANSITMA HESABI
731 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI

-----/-----

152 MAMULLER

151 YARI MAMÜLLER-ÜRETİM

-----/-----

620 SATILAN MAMULLER MALİYETİ

152 MAMULLER

-----/-----

152 Mamuller

Üretim çalışmaları sonunda elde edilen ve satışa hazır hale gelmiş bulunan mamüllerin izlendiği hesaptır.

2.1.5.1. 153 Ticari Mallar

Herhangi bir **değişikliğe tabi tutulmadan satmak** amacıyla ile işletmeye alınan ticari mallar (emtia) ve benzeri kalemler bu hesapta yer alır. 150, 151 ve 152 kodlu hesaplar imalatçı işletmeler için söz konusudur.

Her türlü mal ve hizmet teslimi KDV ye tabidir. **Mal alışı** ve **giderlerle** ilgili **KDV indirerek borçlandırılır, satışlarla** ilgili **KDV** hesapları **alacaklandırılır**.

2.1.5.1.1. Tecrübi Yöntem/ Aralıklı Envanter Yöntemi

Bu yöntemde, stoklar her an için bilinmez. Stok miktar ve tutarlarını bilmek için sayım yapmak gerekmektedir.

Dönem Başı Mal Mevcudu:

Bu yöntemde, kuruluş bilançosunda ya da açılış bilançosunda yer alan mal mevcudu, yevmiye defterine yapılan kaydına 153 Ticari Mallar Hesabına **borç** kaydedilir.

Önceki yılın dönem sonu mal mevcudu, bir sonraki yılın dönem başı mal mevcududur:

.....İŞLETMESİNE AİT 31.12. 20x1 TARİHLİ BİLANÇO

100 KASA	1 000.-	320 SATICILAR	7 000.-
121 ALACAK SENETLERİ	5 000.-	500 SERMAYE	9 000.-
153 TİCARİ MALLAR	10 000.-		
	-----		-----
	16 000.-		16 000.-
	=====		=====

1 Ocak 20x2 açılış bilançosu/ 1 nolu yevmiyesi aşağıdaki gibidir:

1 -----1.1.20x2 -----

100 KASA HESABI	1 000.-		
121 ALACAK SENETLERİ	5 000.-		
153 TİCARİ MALLAR	10 000.-		
01 D.Başı Mal			
320 SATICILAR		7 000.-	
500 SERMAYE		9 000.-	
Açılış Bilançosu			
-----/-----			

Alışlar: Dönem içinde yapılan alışlar, fatura bedelleri üzerinden '153 Ticari Mallar Hesabı'na **borç** kaydedilir.

Alış Giderleri: Alış giderleri maliyet unsurudur. Alışlarla ilgili bu giderlerin ne kadar büyüklüğe ulaştığını bilme, faaliyetlerin analizi ve yeni kararlar alma bakımından yararlar sağlar. 153 Ticari Mallar Hesabı adıyla **borçlandırılır**.213 s. VUK nun 262 maddesine göre alış giderleri maliyet bedeline dahil edilir.

Satışlar: Satıştan sağlanan paraların brüt tutarları, hasılattır. Hasılat ise işletmenin öz sermayesini artırır. Hasılat hesabındaki artış, ilgili hesabı **alacaklandırılarak** sağlanır. Bu bakımdan satış işlemleri, 600 Yurtiçi Satışlar Hesabı (veya 601 Yurtdışı Satışlar Hesabı) adı altında ve **alacaklı** tarafa yazılır.

Satış Giderleri : Gider unsurudur. Borçlu tarafa kaydedilir. Satış giderleri direkt mal hesabıyla ilişkilendirilmez. 760 (veya 793 ..) kod nolu hesaplara **borçlandırılır**.

Alış İadeleri : Alış iadesinde mevcut malda azalma söz konusudur. 153 Ticari Mallar Hesabının **alacaklı** tarafına yazılır. Böylece alışlar belirlenmiş olur.

Alış İskontoları : **Alacaklı** tarafa kaydedilir.153 nolu hesapla ilişkilendirilir. Malın maliyetini azaltır.

Satış İade ve İskontoları : Satış iadelerinde, satılan malın geriye gelmesi, satışın iptali vardır.(veya mal girişi vardır.) Mevcut stok hacimce çoğalmıştır. **Borçlu** tarafa kaydedilir. Satış iskontoları, geliri azaltıcı fonksiyona sahiptir. Gelirin ters tarafına yazılır yani borçlandırılır. Satış iadelerinde 610 kodlu hesapta, satış iskontoları 611 kod nolu hesapta izlenir.

Not: İçinde "Alış" kelimesi geçen her türlü mal hareketi '153 **Ticari Mal** Hs.' da izlenir.

Dönem Başı Mal Mevcudu:

-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HS. x
153 01 Dönem Başı Mal x

Alışlar:

-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HS. x
153 02 Alışlar
191 İNDİRİLECEK KDV HS. X
100 KASA H.
(320 SATICILAR)

Alış Giderleri:

-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HS. x
153 03 Alış Giderleri Hs.
100 KASA HS. x

Satış:

-----/-----
100 KASA HS.
(120 ALICILAR) x
600 YURTİÇİ SATIŞLAR HS. x
391 HESAPLANAN KDV. HS. x

Alış İadeleri ve İskontoları:

-----/-----

100 KASA HS.			
(320 SATICILAR HS.)	x		
153 TİCARİ MALLAR HS.		x	
153 04 Alış İskontoları			
391 HESAPLANAN KDV. HS.			x
03 Alış iskontosu kdv			

-----/-----

100 KASA HS.

(320 SATICILAR)		xx	
153 TİCARİ MALLAR HS.			x
153 .. Alış İadeleri			
391 HESAPLANAN KDV. HS.			x
391 .. Alış İade KDV Hs.			

-----/-----

Satış İade ve İskontoları :

-----/-----

611 SATIŞ İSKONTOLARI HS.	x		
610 SATIŞ İADELERİ HS.	x		
191 İNDİRİLECEK KDV HS.		x	
100 KASA HS.			xx
(120 ALICILAR)			

-----/-----

İade Giderleri :

-----/-----

770 G. YÖNETİM GİDERLERİ	x		
191 İNDİRİLECEK KDV HS.		x	
100 KASA HS.			xx

-----/-----

Satış Giderleri :

-----/-----

760 PAZ.SATIŞ VE DAĞ. GİDER.			
191 İNDİRİLECEK KDV HS.			
100 KASA HS.			

-----/-----

Dönem sonu işlemleri aşağıdaki gibidir: Satılan ticari malların maliyeti belirlenir. Belirlenen bu **maliyet** 621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti Hesabı adıyla **borçlandırılırken**, 153 **Ticari Mallar** Hs. adıyla **alacaklandırılır**. Böylece Ticari Mallar Hs. nın borç bakiyesinin, elde stok olarak bulunan tutarı vermesi sağlanır.

-----/-----
621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ HS. xx
153 TİCARİ MALLAR HS. xx
-----/-----

Daha sonra 621 nolu hesap 690 nolu hesaba devredilerek kapatılır:

-----/-----
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HS. xx
621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ HS. xx
-----/-----

Mal Satış Karının Hesaplanması / Satılan Malın Maliyetinin Hesaplanması

a. Formül aracılığıyla hesaplama

Satılan malın maliyeti veya dönem sonu mal mevcudu aşağıdaki eşitlik yardımıyla hesaplanır:

Dönem Başı + Mal = Satılan Malın + Dönem Sonu
Mal Mevcudu Alışları Maliyeti Mal Mevcudu

Veya (daha geliştirilmiş olarak) :

D. Başı + Mal + Alış - Alış - Alış = Satılan Mal + D. Sonu
Mal Alış Gider İade İskonto Maliyeti Mal Mevcudu

Net Satışlar - Satılan Malın Maliyeti = Brüt Kar(Mal Satış Karı)

(Brüt Satışlar - Satış İadeleri - Satış İskontoları = Net Satışlar)

Örnek Çözümler:

Örnek 1 :

Mal Alışları: 8 000.-
Mal Satışları: 10 000.-

Maliyet kaç tl: ?
Mal Satış Karı kaç tl :?

Çözüm: Alış ile satış arasındaki fark, kardır. 2 000.- tl.
(Satışlardan alışları çıkardığımızda mal satış karını buluruz:)
Satılan malın alış bedeli maliyettir : 8 000.- tl.

Örnek 2 :

Dönem başı mal : 1 000.-
Mal Alışları : 8 000.-
Satışlar : 10 000.-
(malın tamamı satıldı, yani dönem sonu mal yok)

Çözüm: Bu malın maliyeti 9 000.- tl. dir. (D.Başı + Alışlar)

Satışlardan, dönem başı ve alışların toplamını çıkardığımızda brüt karı/ mal satış karını buluruz. Mal satış karımız da 1 000.- tl. dir. Biz SMMM ni hesaplarken, yukarıdaki SMM formülünü uygulamış oluyoruz. Mal satış karını hesaplarken de yukarıdaki Satışlar- SMM = Brüt Kar 'ı uygulamış oluyoruz.

Örnek 3 :

D. Başı mal: 3 000.-
Alışlar : 10 000.-
D. Sonu Mal : 2 000.-
Satışlar : 14 000.-

SMM : ?
BRÜT KAR : ?

Örnek:

153 Tic. Mallar	600 Y.İ. Satışlar	611 Satış İskonto
-----	-----	-----
D.B. 20.000 20.000 A. İade	190.000	2.000
Alış. 80.000		
Alış. 70.000		

- Ay sonu Sayım sonucu 20.000 TL. stok olduğu belirlenmiştir.
- İlgili yevmiyeleri yazınız. (Satışların maliyetini bulunuz.)
- Kar zarara devir kayıtlarını yapınız. Gelir tablosunu düzenleyiniz. Ticari malları bilançoda gösteriniz.

Gelir Tablosu Düzenlenmesi :

600 Y. İ. Satışlar	xxx
(-) 610 Satış İadeleri (-)	(x)
(-) 611 Satış İskontoları (-)	(x)

Net Satışlar	xx
621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-) (x)	

Fark (Brüt Kar ya da Mal Satış Karı)	xx
(-) 632 Genel Yönetim Gideri	xx

Faaliyet Karı	x

Not: Muhasebeleştirirken alacaklı tarafa kaydedilen hesaplar gelir tablosunda **artı** değer, borçlu tarafa kaydedilen hesaplar **eksi** değer olarak yer alırlar.

b. Ticari mal hesabının borç alacak farkı yöntemi

Açıklama [d1]:

153 Ticari Mallar hesabının defteri kebire geçilerek, borç-alacak farkının belirlenmesi ile bulunur.

153 TİC MAL

D. Başlı	x	Alış İade	x
Alışlar	x	Alış İskonto	x
Alış Gider	x	D. Sonu Mal	x
	-----		-----
Toplam	xxx		xx

Yukarıda yazılı tutarların borçlu tarafı alacaklı taraftan fazla olacaktır. Bu fazlalık SMM dir.

Söz gelimi 153 nolu hesabın borçlu tarafı 100.000 TL. alacaklı tarafı 10.000 TL. olsun. Dönem sonu mal 50.000 TL. olsun. Yani borçlu taraf ile alacaklı taraf arasındaki fark 50.000 TL. olmalıdır. Alacaklı tarafın 50.000 TL. olması için şu yevmiye yazılmalı :

-----/-----			
621 SMM.		40.000	
	153 T. Mal.		40.000
-----/-----			
153 TİCARİ MALLAR HESABI			

100 000		10 000	

$$100\ 000 - 10\ 000 - 50\ 000 = 40\ 000 \text{ (SMM)}$$

Bir ara soru: Niçin 50.000 TL. yazılmadı da 40.000 TL. yazıldı?

SMM Hesaplanmasında Aşamalar:

- 153 Ticari Mallar da borçlu tarafın toplamı alınır.
- Borçlu taraf toplamında dönem sonu çıkarılır.
- Bulunan tutar 153 Ticari Mallar alacak toplamı olmalıdır.
- C için 153 alacaklı, SMM borçlu yazılır.

Yukarıda anlatılan Borç Alaca Farkı Yöntemiyle, Formül Yöntemi aynıdır. Aralarındaki fark farklı ifade edilmelerinde başka bir şey değildir.

c. Hesap özeti yöntemi

Hesap Özeti

D. Başlı Mal	x	Satışlar	xx
Alış	x	D. Sonu Mal	x
Alış Giderleri	x	Alış İade	x
Satış İade	x	Alış İskonto	x
Satış İskonto	x		
	-----		-----
Toplam	xx		xxx

Bulunan fark mal satış karıdır. Satışlar - Satılan Malın Maliyeti = Mal Satış Karı formülüne göre SMM bulunur. Bu tabloda sağ/alacaklı tarafın fazlalık vermesinin nedeni satışların içinde hem alış maliyeti hem de karın olmasıdır.

Not: Hesap özetinde sol tarafta görülen tutarlar yevmiye maddesinde borçlandırılan hesaplardır. Sağ tarafta yer alanlar ise yevmiye maddesinde alacaklı tarafta yer alan hesaplardır.

Not: Cari hesap sözü ile yalnızca bankalar cari hesabı amaçlanmaz. Cari hesap, 102 Bankalar hesabını ifade ettiği gibi sözün gelişine göre 120 Alıcılar ya da 320 Satıcıları da ifade edebilir.

Problem:

Her üç yönteme göre sonuçlandırınız.

D. Başı	50 000
Alışlar	700 000
Satışlar	1 000 000
D. Sonu	100 000
Satış İskonto	20 000
Alış Giderleri	40 000
Alış İade	10 000
Satış Giderleri	20 000
Satış İade	30 000
İade Gideri	5 000

Problem 1 :

BİLANÇO 31.12.20..

100 KASA	23.000	320 SATICILAR	6.000
101 ALINAN Ç.	2.000	500 SERMAYE	27.000
102 BANKALAR	4.000	570 G. YIL KARI	4.000
153 TİCARİ MAL	8.000		

1.) Aşağıdaki bilgilere göre açılış yevmiyesine yazınız:

100 Kasa 23.000, 500 Sermaye 27.000, 102 Bankalar 4.000, 153 T. Mallar 8.000, 320 Satıcılar 6.000, 101 Alınan Çekler 2.000, 570 Geçmiş Yıl karları 4.000

2.) İşletme dönem içinde 80.000 + % 18 KDV tutarlı mal almıştır. Bu alış karşılığı elinde bulunana 2.000 TL. tutarlı müşteri çekini, 20.000 TL nakit, 30.000 TL kısa vadeli borç senedi vermiş kalan için herhangi bir belge vermemiştir.

3.) İşletme dönem içinde, daha önce aldığı malın 4.000 + % 18 KDV tutarlı kısmını iade etmiş, karşılığı cari hesaba kaydedilmiştir.

4.) İşletme dönem içinde 90.000 + % 18 KDV tutarlı mal satmış aşağıdaki ileri tarihli çekleri almıştır: 10.000, 5.000, 9.000, 6.000, 6.000, kalanı ise peşin alınmıştır. Bu çeklerin tamamı daha sonra hazır değere dönüşmüştür.

5.) Satıcılar (satıcılar ifadesi bize daha önce satıcıdan mal aldığımızı ifade eder) dönem içinde 3.500 + % 18 KDV tutarında iskonto sağlamıştır, karşılığı cari hesaba yazılmıştır.

6.) İşletme dönem içinde aldığı mal için 4.000 + % 18 KDV nakliye bedeli, 600 hammaliye, 400. tl sigorta bedeli ödemiştir. (hamaliye ve sigorta bedelinde KDV yoktur.)

7.) İşletme dönem içinde 1.400 + % 18 KDV tutarında iade gideri ödemiştir.

8.) İşletme elinde bulunan 5.000 + 9.000 + 10.000 tutarlı çekleri hazır değere dönüşmüş ve tahsil ederek bankadaki cari hesabına yatırmıştır.

9.) İşletme bankadan 7.000 TL. havale çıkararak belgesiz borcunun bir kısmını ödemiştir.

10.) İşletme elinde mevcut 6.000 TL. tutarlı ileri tarihli müşteri çekini satıcı Tüccar A'ya teslim etmiştir.

11.) İşletme bankadan 8.000 TL. çekmiştir.

12.) Dönem sonu mal mevcudu 10.000 TL. dir.

İSTENEN : İlgili yevmiyeleri yazınız, mal satış karını bulunuz.
Yevmiye Kayıtları :

1)-----/-----		
100 Kasa	23 000	
101 Alınan Çekler	2 000	
102 Bankalar	4 000	
153 Ticari Mallar	8 000	
320 SATICILAR		6 000
500 Sermaye		27 000
570 Geçmiş Yıl Karı		4 000
Açılış yevmiye maddesi		
2)-----/-----		
153 Ticari Mallar	80000	
191 İnd. Kdv	14400	
100 Kasa		20 000
101 Alınan Çekler		2 000
320 SATICILAR		42 400
321 Borç Senetleri		30 000
Mal alış kaydı		
3)-----/-----		
320 Satıcılar	4 720	
153 TİCARİ MALLAR HESABI		4 000
391 HESAPLANAN KDV Hs.		720
Malın İadesi		
4)-----/-----		
100 Kasa	70 200	
121 Alacak Senetleri	36 000	
600 YURT İÇİ SATIŞLARI		90 000
391 HESAPLANAN KDV Hes.		16 200
Mal satış kaydı		
5)-----/-----		
101 AL. ÇEKLER		
36000		
121 ALAC. SENETL.		
36000		

6)-----/-----			
320 Satıcılar	4 130		
153 TİCARİ MALLAR HESABI		3 500	
391 HESAPLANAN KDV Hes.		630	
Alış iskonto kaydı			
6)-----/-----			
153 TİCARİ MALLAR	5 000		
191 İND. KDV	720		
100 KASA		5 720	
Alış Gider Kaydı			
7)-----/-----			
770 GENEL YÖNETİM GİD.	1 400		
191 İND. KDV	252		
100 KASA		1 652	
Yönetim Gideri Kaydı			
8)-----/-----			
102 BANKALAR HS.	24 000		
101 ALINAN ÇEKLER		24 000	
Çekin tahsil edilmesi			
9)-----/-----			
320 SATICILAR HS.	7 000		
102 BANKALAR HS.		7 000	
Belgesiz borcun ödenmesi			
10)-----/-----			
320 SATICILAR HS.	6 000		
121 ALACAK SENETLERİ HS.		6 000	
Müşteriye olan borcun ödenmesi			
11)-----/-----			
100 KASA HS.	8 000		
102 BANKALAR HS.		8 000	
Bankadan para çekilmesi			
12)-----/-----			
621 SATILAN. TİC. MAL. MALİY.	79 500		
153 TİCARİ MALLAR HS.		79 500	
Satılan mal. Maliyet kaydı			
-----/-----			
Defter-i Kebir Kayıtları:			

	101 Alınan Çekler	102 Bankalar	
	2 000	2 000	4 000
	24 000	24 000	8 000
			28 000
	26 000	26 000	15 000

	100 Kasa	320 Satıcılar
23 000	20 000	4 720
70 200	5 720	6 000
<u>8 000</u>	<u>1 652</u>	<u>42 400</u>
101200	27 372	21 850

	500 Sermaye	570 Geçmiş Yıl Karları
	<u>27 000</u>	<u>4 000</u>
	27 000	4 000

	321 Borç Senetleri	600 Yurtiçi Satışlar
	<u>30 000</u>	<u>90 000</u>
	30 000	90 000

	191 İnd. Kdv	391 Hes. Kdv
14 400		720
720		16 200
<u>252</u>		<u>630</u>
15 372		17 550

	770 Gen. Yön. Gid.	621 Sat. Tic. Mal. Mal.
<u>1 400</u>	<u>79 500</u>	
1 400	79 500	

121 Alacak Senetleri	
36 000	24 000
	6 000

153 Ticari Mallar

8 000	4 000
80 000	<u>3 500</u>
<u>5 000</u>	7 500
93 000	
	10 000
	75 500
	93 000

..... İşletmesinin Geçici Mizanı

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç	Alacak	B. Bakiye	A. Bakiye
100	Kasa	101200	27372	73828	-
101	Alınan Çekler	38000	32000	6000	-
102	Bankalar	28000	15000	13000	-
153	Ticari Mallar	93000	83000	1000	-
191	İnd. Kdv	15372	-	15372	-
320	Satıcılar	21850	48400	-	26550
321	Borç Senetleri	-	30 000	-	30 000
391	Hes. Kdv	-	17 550	-	17 550
500	Sermaye	-	27 000	-	27 000
570	Geç. Yıl Karı	-	4 000	-	4 000
600	Yurtiçi Sat.	-	90 000	-	90 000
621	S. M.M.	75 500	-	75 500	-
770	Gen. Yön. Hid.	1400	-	1 400	-
121	Alac snt	36 000	30 000	6 000	
	Toplam	374 322	374 322	195 100	195 100

Mizanı Eşitlemek İçin Sunlara Cevap Veriniz...

- 1- Yevmiye maddelerindeki borçlu tarafla alacaklı taraf eşit mi?
- 2- Yevmiyedeki tutar kebirde doğru aktarıldı mı?
- 3- Yevmiyede borçlu taraftaki tutarlar kebirde borçlu tarafa yazıldı mı?
- 4- Yevmiyede alacaklı taraftaki tutarlar kebirde alacaklı tarafa yazıldı mı?
- 5- Defter-i Kebir toplamları doğru mu?
- 6- Mizana rakamlar doğru aktarıldı mı?
- 7- Mizan toplamları doğru mu? (Mizan genel toplamı, yevmiyeler genel toplamına eşit olmalıdır.)

İnceleyiniz / Düşününüz / Tartışınız :

- a) Yevmiyelerin genel toplamı ile, geçici mizanın genel toplamı aynı mı? Niçin?
- b) SMM denklemi ile, 153 Ticari Mallar hesabının defteri kebir tutarlarının borçlu ve alacaklı tarafındaki rakamlar arasında bir benzerlik var mı? Yoksa aynı mı?
- c) 6. ' lı hesapların gelir tablosu ile bir ilişkisi var mı? Gelir tablosu hesaplarına niçin sonuç hesapları denmektedir ?

Problem 2:

1.) Aşağıdaki bilgilere göre açılış bilançosunu ve yevmiyesini yazınız.

100 Kasa 5.000 101 Alınan Çekler 1.500 121 Alacak Senetleri 1.500, 102 Bankalar 2.000, 100 Kasa (Yabancı paralar) 4.000, 110 Hisse snt. 500, 153 T. Mal hs. 5.500, 500 Sermaye 12.000, 320 Satıcılar 5.000, 570 Geçmiş Dönem Karı 3.000.

Envanter Bilgileri:

Çekler : 500 1.000 =121 Alacak Senetleri
600 900 =101 Alınan Çekler
Bankalar: A Bank= 1.200
B Bank= 800
Yabancı Para: 800 \$*5.000 TL
Hisse snt. : 50 TL.* 10 adet

2.) İşletme 20.1.20.. de Erol Duran' dan 6.000 + % 18 KDV tutarında **mal almış**, karşılığında **ödeme yapmamıştır**.

3.) İşletme 20.1.20.. de aldığı **malın** nakliyesi/**taşınması** için 100 + % 18 KDV **ödemmiştir**.

4.) İşletme 24.1.20.. Müşterisi Necip Ak' a 2.000 + % 18 KDV tutarındaki **malı peşin satmıştır**.

5.) İşletme A **Bankasına** 30 Ocak tarihinde 3.200 TL. **yatırmıştır**.

6.) 10.2.20.. de 4.000 + % 18 KDV tutarındaki **mal almış**. Karşılığında ise 1.000 TL tutarlı **ileri** tarihli **kendi çekini** ve 500 TL tutarlı **ileri** tarihli **müşteri çeki** vermiş. **Kalanını nakit** olarak ödemiştir.

7.) İşletme 10.2.20.. de 5.000 + % 18 KDV **mal satmış**. Karşılığında 3.000 TL nakit, 2.000 TL tutarında **ileri** tarihli **çek almış**, **kalan** için **belge almamıştır**.

8.) 25.3.20.. de A **Bankasından** 2.500 TL **çekildi**.

9.) 12.4.20.. de **daha önce peşin satılmış** olan **malın** 1.000 + % 18 KDV tutarlı kısmı işletmeye **iade** edilmiştir.

10.) 28.4.20.. işletme tamamı **kredili** olarak 10.000 + % 18 KDV tutarında **mal almıştır**.

11.) 03.5.20.. de 28 Nisan' da **tamamını kredili aldığı malın** 800 + % 18 KDV' lik kısmını arızalı olması nedeni ile **iade** etmiştir.

12.) 09.5.20.. de tamamı **peşin** 7.500 + % 18 KDV tutarlı **mal satmıştır**.

13.) 30.6.20.. de **satıcılar işletmeye** 700 TL. + KDV **peşinat iskontosu** tanımıştır.

14.) 08.7.20.. de işletme müşterilerine **daha önce peşin sattığı mallar** için 350 + % 18 KDV **iskonto** tanımıştır.

15.) 01.8.20.. de **yarısı peşin** diğer **yarısı kredili** 2.800 + % 18 KDV tutarlı **mal satmıştır**.

16.) 30.9.20.. işletme 8.000 + % 18 KDV tutarlı **mal satmış**. Karşılığında 3.000 * 2 adet **ileri tarihli çek almış, kalanı nakit** olarak tahsil etmiştir.

17.) İşletme B **Bankasına** 03.10.20.. de 2.600 TL. **yatırmıştır**.

18.) 17.10.20.. elinde bulunan 3.000 TL tutarlı **müşteri çekini hazır değere dönüştükten sonra, bankaya teslim** ederek karşılığını **cari** hesabına **yatırılmasını** istemiştir ve yatırılmıştır.

19.) 01.11.20.. de 5.000 TL **belgesiz borç ödemiştir**.

20.) Bu soru iptal edildi.

21.) İşletme 02.12.20.. de Erol Duran' a olan **borcunu ödemek** için A **Bankasındaki** cari hesaptan 5.500 TL çekerek **havale** çıkarmıştır.

22.) İşletme 02.12.20.. de 1.200 + % 18 KDV tutarlı **malı peşin satmıştır**.

23.) İşletme 15.12.2003 te 2 000 tl+KDV **satış gideri ödedi**.

24.) **Dönem Sonu Stok/Mal Mevcudu** 4.000 TL.

İstenenler : a. Yevmiye kayıtlarını yapınız.

b. Mal Satış Karını ve Yabancı Para Satış Karını bulunuz. Gelir tablosunu düzenleyerek geçici mizanı çıkartınız.

1)-----/-----		
100 KASA	9 000	
101 ALINAN ÇEKLER	1 500	
102 BANKALAR	2 000	
110 HİSSE SENETLERİ	1 500	
120 ALICILAR	5 500	
153 TİCARİ MALLAR	500	
320 SATICILAR		5 000

500 SERMAYE		12 000
570 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI		3 000
Açılış yevmiye maddesi		
2)-----/-----		
153 TİCARİ MALLAR	6 000	
191 İND. KAV.	1 080	
320 SATICILAR		7 080
Mal alış kaydı		
3)-----/-----		
153 TİCARİ MALLAR	100	
191 İND. KDV.	18	
100 KASA		118
Mal alış gideri kaydı.		
4)-----/-----		
100 KASA	2 360	
600 YURT İÇİ SATIŞLARI		2 000
391 HESAPLANAN KDV		360
Mal satışı		
5)-----/-----		
102 BANKALAR	4 200	
100 KASA		4 200
Bankaya para yatırılması		
6)-----/-----		
153 TİCARİ MALLAR	4 000	
191 İND. KDV.	720	
320 SATICILAR		1 000
100 KASA		3 220
101 ALINAN ÇEKLER		500
Mal alış kaydı		
7)-----/-----		
100 KASA	3 000	
121 ALACAK SENETLERİ	2 900	
600 YURT İÇİ SATIŞLARI		5 000
391 HESAPLANAN KDV		900
Mal satış kaydı		
8)-----/-----		
100 KASA	2 500	
102 BANKALAR		2 500
Bankadan para çekilmesi		
9)-----/-----		
610 SATIŞTAN İADELER	1 000	
191 İND. KDV.	180	
100 KASA		1 180

Satış iadesi kaydı		
10)-----/-----		
153 TİCARİ MALLAR	10 000	
191 İND. KDV.	1 800	
320 SATICILAR		11 800
Mal alış kaydı.		
11)-----/-----		
320 SATICILAR	944000	
153 TİCARİ MALLAR HESABI		800000
391 HESAPLANAN KDV		144000
Alış iade kaydı		
12)-----/-----		
100 KASA	8 850	
600 YURT İÇİ SATIŞLARI		7 500
391 HESAPLANAN KDV		1 350
Satış kaydı		
13)-----/-----		
320 SATICILAR	826	
153 TİCARİ MALLAR HESABI		700
391 HESAPLANAN KDV		126
Alış iade kaydı		
14)-----/-----		
611 SATIŞTAN İSKONTOLAR	350	
191 İND. KDV.	63	
100 KASA		413
Satış iade kaydı		
15)-----/-----		
100 KASA	1 652	
120 ALICILAR	1 652	
600 YURT İÇİ SATIŞLARI		2 800
391 HESAPLANAN KDV		504
Mal satış kaydı		
16)-----/-----		
121 ALACAK SENETLERİ	6 000	
100 KASA	3 440	
600 YURT İÇİ SATIŞLARI		8 000
391 HESAPLANAN KDV		1 440
Mal satış kaydı		
17)-----/-----		
102 BANKALAR	2 600	
100 KASA		2 600
Bankaya para yatırılması		
18)-----/-----		
101 ALINAN ÇEKLER	3 000	

121 ALACAK SENETLERİ		3 000
Çekin bankaya verilmesi (101 A/102 B yazınız)		
19)-----/-----		
320 SATICILAR	5 000	
100 KASA		5 000
Borç ödeme kaydı.		
20)-----/-----		
320 SATICILAR	5 500	
102 BANKALAR		5 500
Borç ödeme kaydı.		
21)-----/-----		
100 KASA	1 416	
600 YURT İÇİ SATIŞLARI		1 200
391 HESAPLANAN KDV		216
Satış kaydı.		
-----/-----		

Defter-i Kebir:

100 Kasa	
9000	118
3150	4 200
2500	3 220
2360	1 180
8850	413
1652	2 600
3440	<u>5 000</u>
<u>1416</u>	
32 368	16 731

101 Alınan Çekler	
<u>1500</u>	500
	<u>3 000</u>
1500	3 500

102 Bankalar	
2 000	2 500
4 200	<u>5 500</u>
2 600	
<u>3 000</u>	
11 800	8 000

120 Alıcılar	
1 500	<u>1 000</u>
<u>1 652</u>	
3 152	1 000

153 Ticari Mallar	
5 500	800
6 000	<u>700</u>
100	1 500
4 000	
<u>10 000</u>	4 000
25 600	<u>20 100</u>
	25 600

110 Hisse Senetleri	
<u>500</u>	
500	

500 Sermaye	
	<u>12 000</u>
	12 000

320 Satıcılar	
944	<u>5 000</u>
826	7 080
5 000	<u>11 800</u>
<u>5 500</u>	
12 270	23 880

570 Geçmiş Yıl Karı	
	<u>3 000</u>
	3 000

191 İnd. Kdv	
1 080	
18	
720	
180	
1 800	
<u>63</u>	
3 861	

391 Hes. Kdv	
	360
	900
	144
	1 350
	126
	504
	1 440
	<u>216</u>
	5 040

600 Yurtiçi Satışlar	
	5 000
	2 000
	7 500
	2 800
	8 000
	<u>1 200</u>
	26 500

121 Alacak Senetleri	
2 750	
<u>6 000</u>	
8 750	

610 Satış İadeleri	
<u>1 000</u>	
1 000	

611 Satış İskontosu	
<u>350</u>	
350	

621 Sat. Tic. Mal. Mal.	
<u>20 100</u>	
20 100	

..... İşletmesinin Geçici Mizanı

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç	Alacak	B. Bakiye	A. Bakiye
100	Kasa	32 368	16 731	15 637	-
101	Alınan Çekler	1 500	3 500	-	2 000
102	Bankalar	11 800	8 000	3 800	-
110	Hisse Senetleri	500	-	500	-
120	Alıcılar	3 152	1 000	2 152	-
121	Alacak Senetleri	8 750	-	8 750	-
153	Ticari Mallar	25 600	21 600	4 000	-
191	İnd. Kdv	3 861	-	3 861	-
320	Satıcılar	12 270	23 880	-	11 610
391	Hes. Kdv	-	5 040	-	5 040
500	Sermaye	-	12 000	-	12 000
570	Geç. Yıl Karı	-	3 000	-	3 000
600	Yurtiçi Sat.	-	26 500	-	26 500
610	Satış İadeleri	1 000	-	1 000	-
611	Satış İskontoları	350	-	350	-
621.	S. Tic. M.M.	20 100	-	20 100	-
	Toplam	121 251	121 251	60 150	60150

Kapanış kayıtları ve kesin mizan sayfa..... gösterilmiştir.

2.1.5.1.2. Devamlı Envanter Yöntemi

Devamlı envanter yönteminde, mevcut malın miktar ve tutarı,satışların maliyeti, mal satış karı **her an bilinir.**

Mevcut malın miktarlarının ve tutarının bilinmesi **yıl sonu sayımına bağlı değildir.**

Mal alımı satım işlemlerinin kayıt şekli, her zaman mevcudu gösterecek şekilde düzenlenir.

Devamlı envanter yönteminde **satışların iki yönü** vardır:

- Gelir** kaydı
- Maliyet** kaydı

Her mal satışının yevmiye **kaydı**ndan sonra 621 SMM Hesabı borçlandırılarak 153 TİC.MALLAR Hesabı alacaklandırılır.

Bu yöntemde **üç hesaptan** yararlanırılır :

- a. 153 Ticari Mallar Hesabı
b. 600 (veya 601 Yurtdışı Satışlar) Yurtiçi Satışlar Hesabı, 610 Satıştan İadeler, 611 Satış İskontoları
c. 621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti Hs.(Ya da 620 SATILAN MAMULLER MALİYETİ Hesabı)

Satılan Mallar Maliyeti Hesabı : Satılan malın maliyet bedeli bu hesabın borcuna yazılırken , 153 TİCARİ MALLAR HESABI alacaklanır. Satış iadesi durumunda tam tersi kaydedilecektir. Yani 621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ hesabı alacaklanır, 153 TİCARİ MALLAR HESABI borçlanır. 621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ hesabının borç kalanı net SMM ni verir.**153 TİCARİ MALLAR HESABI** nın **alacaklanması** aynı zamanda **stok ambarındaki gerçek azalmayı** ifade eder.

TABLO	153 Ticari Mallar Hs. ----- D.Başı Mal Mev. Satışlar(MF) Alışlar Alış İade Alış Giderleri Alış İskonto	600 Yurtiçi Satışlar Hs. ----- Satışlar (SF)
	621 SATILAN MAMÜL MALİYETİ ----- Satışlar(MD) Satış İadeleri(MD)	610 SATIŞ İADE ----- S.İade(SF)
	611 SATIŞ İSKONTO ----- xx	

Aralıklı Envanterden Farkı:

- a- Satışlarda, SMM var
b- Satış İadelerinde SMM var. (Zira mal teslimi söz konusudur)
c- Dönem sonu mal sayımına gerek yok.

Dönem sonu işlemleri aşağıdaki gibidir:

-----/-----	
600 YURTIÇİ SATIŞLAR HS.	xxx
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HS.	xxx
-----/-----	

Devamlı Envanter Yönteminde **Mal hareketlerinin** muhasebeleştirilmesini gözden geçirelim:

Mal Hareketi	Hesap Kodu	Hesap İsmi
D. Başlı Mal	153	Ticari Mallar Hesabı (B)
Mal Alışları	153	Ticari Mallar Hesabı (B)
Mal Satışları	600	Yurtiçi Satışlar Hs. (A), 621 SMM (B), 153 Ticari Mallar Hs. (A)
Satış İadeleri	610	Satıştan İadeler Hs.(B) 621 SMM (A), 153 Ticari Mallar Hs. (B)
Alış Giderleri	153	Ticari Mallar Hs. (B)
Alış İadeleri	153	Ticari Mallar Hs. (A)
Alış İskontoları	153	Ticari Mallar HS. (A)
Satış İskontoları	611	Satış İskontoları (B)
İade Giderleri	770	Genel Yönetim Giderleri
Satış Giderleri	760	Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri

Satış İşleminin muhasebeleştirilmesi:

-----/-----
100 KASA HS.
120 ALICILAR HS
 600 YURTIÇİ SATIŞLAR HS.
 391 HESAPLANAN KDV. HS.
-----/-----
621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ
 153 TİCARİ MALLAR HS.
-----/-----
Satış İadesinin muhasebeleştirilmesi
-----/-----
610 SATIŞ İADELERİ
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
 100 KASA HS.
 120 ALICILAR
-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HS.
 621 S. TİCARİ MALLAR MALİYETİ
-----/-----
Satış İskontosu:
-----/-----
611 SAT.İSKONTO.HS.

153ün alacaklı olmasının nedeni: Stok ambarından mal çıkması (malda azalma olması) dır.

İadenin gerçekleştirilmesi ile mal girişi olmuş (stok ta artış olmuş)tur.Bu nedenle 153 borçludur.

191 İNDİRİLECEK KDV HS.
100 KASA HS.
120 ALICILAR

-----/-----
Satış ıskontosunun muhasebeleştirilmesinde 153 ve 621 kodlu hesaplar bulunmamaktadır.
Çünkü mal miktarında azalma yada çoğalma söz konusu değildir.
Başka bir anlatımla mal teslimi söz konusu olmayacaktır.

Aralıklı Envanter yöntemi ile Devamlı Envanter yönteminin karşılaştırmalı örneklendirilmesi:

Aralıklı Envanter Yöntemi

Devamlı Envanter Yöntemi

1.) İşletme kredili mal aldı, 3 000 + 540 kdv.

Aralıklı Envanter Yöntemi		Devamlı Envanter Yöntemi	
-----/-----		-----/-----	
153 TİCARİ MALLAR	3 000.-	153 TİCARİ MALLAR	3 000.-
191 İNDİRİLECEK KDV.	540.-	191 İNDİRİLECEK KD	540.-
320 SATICILAR	3 540.-	320 SATICILAR	3 540.-
-----/-----		-----/-----	

2.) İşletme kredili mal sattı, 2 000 + 360 KDV., bu malın maliyeti 1 500.- tl.

-----/-----		-----/-----	
120 ALICILAR	2 360.-	120 ALICILAR	2 360.-
600 Yİ SATIŞLAR	2 000.-	600 Yİ SATIŞLAR	2 000.-
391 HESAPLANAN KDV.	360.-	391 HESAPLANAN KDV.	360.-
-----/-----		-----/-----	
		621 S. M. MALİYETİ	1 500.-
		153 TİCARİ MALLAR	1 500.-
		-----/-----	

3.) İşletmenin daha önce sattığı mallardan 250 + 50 KDV. Tutarındaki mallar iade edildi, tutar cari hesaba yazıldı Bu malın maliyeti 200.- TL.

-----/-----		-----/-----	
610 SATIŞTAN İADELER	250.-	610 SATIŞTAN İADELER	250.-
191 İND. KDV.	50.-	191 İND. KDV.	50.-
120 ALICILAR	300.-	120 ALICILAR	300.-
-----/-----		-----/-----	
		153 TİCARİ MALLAR	200.-
		621 S. MALIN MALİYETİ	200.-
		-----/-----	

ÖRNEK: (Aşağıdaki soruyu devamlı envanter yöntemine göre sonuçlandırınız)

153 TİCARİ MALLAR

D. Başlı (1 100 TL.*10 adet)	11 000
(Açıklama: Birim alış bedeli 1 000 + Taşıma 100 tl.)	
Alışlar (1 000 TL.*100 adet)	100.000
Alış Nakliyesi. (100 TL.* 100 adet)	10 000

TOPLAM	121 000

1.) 50 adedi satıldı. Birim fiyatı 1 250 + % 18 KDV tutarlı mal yarısı peşin, diğer yarısı kısa vadeli kredili satıldı.

2.) 30 adedi satıldı. 1 300 + % 18 KDV tutarlı mal satıldı, KDV peşin kalan kısmı için ileri tarihli çek alındı.

3.) Daha önce yarısı kısa vadeli kredili (veresiye) satılmış olan malların 5 adedi işletmeye iade edildi. Tutar cari hesaba yazıldı.

4) Satış gideri olarak 960 + % 18 KDV ödendi.

İstenen: Yukarıdaki soruları muhasebeleştiriniz. SMM ni belirleyiniz. Ticari malları bilançoda gösteriniz. Gelir tablosunu düzenleyiniz.

Problem 3:

1.) Açılış Bilançosu:

100 KASA	3.500	500 SERMAYE	15.720
102 BANKA	2.100	320 SATICILAR	5.600
153 T. MAL	15.720		
	-----		-----
	21.320		21.320

D. Başlı Mal mevcudu için açıklama: A malı 500 TL.* 30 adet A malı nakliye bedeli :24 TL * 30 adet.

2.) İşletme A **malından** dönem içinde, 500 * 100 adet + % 18 KDV tamamını **kredili aldı.**

3.) İşletme dönem içinde **aldığı malın taşınması** için 2.400 (24 TL* 100 adet) + % 18 KDV **ödedi.**

4.) İşletme, A malını birim fiyatı 550 + % 18 KDV fiyatıyla, **tamamı peşin sattı**. İşletme 50 adet mal satmıştır.

5.) İşletme, A malının 60 adedini, bir adedi 560 + % 18 KDV tutarında **kredili olarak sattı**.

6.) İşletmenin daha önce 550 TL dan **peşin sattığı mallardan** 4 adedi **iade** olarak geldi.

7.) İşletme, **daha önce aldığı A malından** 6 adedini **iade** etmiş, tutarı **satıcıdaki cari hesaba** yazılmıştır. Yukarıda sözü edilen A malının satıcıya iade edilmesi için 40 + % 18 KDV **iade gideri** ödenmiştir.

Önemli Not: **Satılan malın maliyetini** yukarıdaki bilgilere göre kendiniz bulunuz.

İstenenler:

- 1.) Devamlı Envanter Yöntemine göre yevmiye kayıtlarını yapınız.
- 2.) Defteri-i Kebirleri yazınız.
- 3.) Mal satış karını bulunuz.
- 2.) Ticari Malları Bilançoda gösteriniz.
- 3.) Geçici mizanı düzenleyiniz.

100 Kasa	3 500	
102 Bankalar	2 100	
153 Ticari Mallar	15 720	
500 Sermaye		15 720
320 Satıcılar		5 600

2)-----/-----

153 Ticari Mallar	50 000	
191 İnd. Kdv İnd. Kdv	9 000	
100 Kasa		29 500
320 Satıcılar		29 500

3)-----/-----

153 Ticari Mallar	2 400	
191 İnd. Kdv	432	
100 Kasa		2 832

4)-----/-----

100 Kasa	32 450	
600 Yurtiçi Satışlar		27 500
391 Hes. Kdv		4 950
550 000*50 adet		

5)-----/-----			
621 Sat. Tic. Mal. Mal.	26 200		
153 Ticari Mallar		26 200	
524 000*50 adet			
6)-----/-----			
120 Alıcılar	39 648		
600 Yurtiçi Satışlar		33 600	
391 Hes. Kdv		6 048	
560 000*60 adet			
7)-----/-----			
621 Sat. Tic. Mal. Mal.	31 440		
153 Ticari Mallar		31 440	
524 000*60 adet			
8)-----/-----			
610 Satıştan İade	2 200		
191 İnd. Kdv	396		
100 Kasa		2 596	
550 000*4 adet			
9)-----/-----			
153 Ticari Mallar	2 096		
621 Sat. Tic. Mal. Mal.		2 096	
524*4 adet			
10)-----/-----			
320 Satıcılar	3 540		
153 Ticari Mallar		3 000	
391 Hs. Kdv		540	
11)-----/-----			
770 Gen. Yön. Gid.	40		
191 İnd. Kdv	7.2		
100 Kasa		47.2	

Kapanış kayıtları ve kesin mizan sayfa..... gösterilmiştir.

Problem 4:

1.) Açılış Bilançosu:

100 KASA	2.000	500 SERMAYE	20.000
153 TİCARİ MALLAR	18.400	570 G. YIL KARI	9 900
102 BANKA	500.	121 ALACAK SENETLER	4.000
120 ALICILAR	10.000		
321 BORÇ SENETLERİ	5 000	01 Cüzdan	1 500.-
		06 İleri Tarih. Çek	2 500.-

- 2.) İşletme 3.1.20.. de 7.500 + 1 350 KDV tutarında **malı kredili/ veresiye aldı**.
- 3.) İşletme 12.1.20.. de daha önce **aldığı malın taşınması** için 480 + 86 KDV ödedi.
- 4.) İşletme 25.2.20.. de 5.000 + 900 KDV tutarlı **malı kredili/veresiye** olarak **sattı**. Bu malın **maliyet** bedeli 3.600 TL dir.
- 5.) İşletme 2.3.20.. de elinde bulunan 2.500 TL tutarlı **ileri tarihli çeki** (hazır değere dönüştükten sonra) **tahsil** ederek **bankaya** yatırdı./ banka tarafından tahsil edildi.
- 6.) İşletme 30.3.20.. de **daha önce kredili almış** olduğu **malların** 250 + 45 KDV TL kısmını **iade** etmiştir.
- 7.) İşletme 13.4.20.. de 3.000 + 540 KDV tutarlı **mal satmış, ileri tarihli çek** almıştır. Bu satışın **maliyeti** 2.800 TL dir.
- 8.) İşletmeye 30.4.20.. de **satıcılar** 180 + 32 KDV tutarında **iskonto** sağlamış, karşılığı **cari hesaba** kaydedilmiştir.
- 9.) İşletme 17.5.20.. de 5.000 + 900 KDV tutarındaki **malı kredili/veresiye almıştır**.
- 10.) İşletme 29.5.20.. de **daha önce kredili mal sattığı** müşterisine /alıcısına 500 + 90 KDV tutarında **iskonto** sağlanmıştır.
- 11.) İşletme 4.6.20.. de 4.600 + 828 KDV tutarında **mal satmış**, karşılığında 2 000 ve 3 000 tL tutarlı 2 adet **hazır değer** niteliğinde **çek** almış, kalan nakittir. Bu malın **maliyeti** 4.200 TL dir.
- 12.) 4.06... tarihinde aldığı **çeklerin birincisini bankaya cari hesaba yatırdı. Diğerini satıcıya** teslim etti.
- 13.) İşletme 23.6.20.. de 2.000 + 360 KDV tutarlı **malı peşin almıştır**.
- 14.) İşletme 24.6.20.. de daha önce **aldığı malın taşınması** için 150 + 27 KDV **ödemıştır**.
- 15.) İşletme 6.7.20.. de 16.000 + 2 880 KDV tutarındaki **malı, 2 880 tL hazır değer çek aldıktan sonra**, kalan yarısı peşin, diğer yarısı kredili olarak **satmıştır**. Bu satışın **maliyeti** 14.300 TL dir.
- 16.) İşletme 20.7.20.. tarihinde, **daha önce veresiye/kredili sattığı** malın 1 000 + 180 KDV. Kısmı **iade** edildi. **Maliyeti** 800 tL dir.

İstenenler:

- 1.) Devamlı Envanter Yöntemine göre yevmiyeleri yazınız,
 - 2.) Mal Satış Karını bulunuz, Gelir Tablosunu düzenleyiniz, kesin mizanı tuturunuz.
 - 3.) Ticari Malları Bilançoda kaç tl olarak görünüyor gösteriniz.
- Sonuç : Mal Satış Karı: TL.

2.1.6. 17 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım İşleri

Bu grupta, yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri yapan işletmelerin bu işleri dolayısıyla yaptıkları harcamaların izlendiği hesapları kapsar.

2.1.6.1. 170 - 178 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyeti

İşletmenin üstlendiği inşaat ve onarım işlerinin maliyetlerinin oluşturduğu hesaplardır. Bu hesaplar projeler bazında izlenir.

İşleyişi :

İşletmenin üstlendiği inşaat ve onarım işleri ile ilgili giderleri, 741 'Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı' ve faaliyet giderleri ile finansman giderlerinden bu inşaat ve onarıma düşen ortak gider payları ise, ' 751, 761, 771, 781' kod numaralı yansıtma hesaplarının alacağı karşılığında bu hesaplara borç kaydedilir.

Bu hesaplarda oluşan maliyet, geçici kabul yapıldığında 622 Satılan Hizmet Maliyeti hesabına devredilir.

İnşaat ve onarım işinin proje bazındaki sayısı , her bir inşaatın 170-178 hesap aralığında açılacak hesaplar üzerinde defteri kebir düzeyinde izlenmesine imkan vermeyecek kadar fazla ise, her proje yardımcı defter düzeyinde izlenebilir. Bu durumda, her bir proje için tutulacak yardımcı defterler, defteri kebir hükmündedir.

a. İnşaat demiri ve çimento alınması:

-----/-----
150 İLK MADDE VE MALZEME HS.

- 01 Demir
- 02 Çimento
- 03 Kereste
- 04 Kum
- 05 Nakliye

191 İNDİRİLECEK KDV HS.

100 KASA HS.

(103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ)

-----/-----

Malzemenin inşaatta kullanılmaya başlaması:

-----/-----
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ

01 İnşaat Demiri
02 Kum

... ..

150 İLK MADDE MALZEME
01 İnşaat Demiri
02 Kum

-----/-----
b. Yıllara yaygın inşaat olduğu için, yıl sonunda sonuç hesaplarına devri:

-----/-----
170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT
VE ONARIM MALİYETLERİ
741 HİZMET ÜRETİM
MALİYETİ YANSITMA HS.

-----/-----
Yansıtmanın kapatılması:

-----/-----
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ
YANSITMA HS.
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ

-----/-----
c. İnşaatla doğrudan ilgili olmayan genel yönetim giderleri yada pazarlama giderleri de inşaat maliyetine alınır:

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
100 KASA HS.

-----/-----
170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE
ONARIM MALİYETLERİ
771 G. YÖNETİM GİDERLERİ
YANSITMA HS.

-----/-----
771 G.YÖNETİM GİDERLERİ YANSIT.
770 G. YÖNETİM GİDERLERİ

-----/-----
d. Finansman gideri olduğunda yapılacak kayıt

-----/-----
780 FİNANSMAN GİDERLERİ

100 KASA
(300 Banka Kredileri)

-----/-----
170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETİ
781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI

-----/-----
781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI
780 FİNANSMAN GİDERLERİ

-----/-----
e. Hakedişin alınması:

-----/-----
100 KASA HS.
350 YILLARA YAYGIN
İNŞAAT HAKEDİŞ BEDELLERİ
391 HESAPLANAN KDV. HS.

-----/-----
350 YILLARA YAYGIN İNŞAAT
HAKEDİŞ BEDELLERİ HS.
600 Y.İÇİ SATIŞLAR

-----/-----
622 SATILAN HİZMET MALİYETİ
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ
170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT
VE ONARIM MALİYETLERİ

-----/-----
f. 150 m2 nin altında olan meskenlere ait indirilecek kdv maliyete alınır:

-----/-----
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
04. Mesken ind. Kdv.

-----/-----
g. Yansıtmanın topluca gösterilmesi:

-----/-----
170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE
ONARIM MALİYETLERİ HS.
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ
YANSITMA HS.
751 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME
GİDERLERİ YANSITMA HS.
761 PAZARLAMA SATIŞ VE DEĞİTİM
GİDERLERİ YANSITMA HS.
771
781

-----/-----
170, 171, 172, ... nolu hesaplarda oluşan maliyeti geçici kabul yapıldığında, '622 Satılan Hizmet Maliyeti Hs.' na devredilerek kapatılır:

-----/-----
622 SATILAN HİZMET MALİYETİ HS.
170 A PROJESİ MALİYET HS.
171 B PROJESİ MALİYET HS.
-----/-----

İnşaat ve onarım işinin proje bazındaki sayısı, her bir inşaatın 170 -178 hesap aralığında açılacak hesaplar üzerinde defter-i kebir düzeyinde izlenmesine imkan vermeyecek kadar fazla ise, her proje yardımcı defter düzeyinde izlenebilir. Bu durumda her bir proje için tutulacak yardımcı defterler, defter-i kebir hükmündedir.

Problem :

- 1.) İşletme, köprü inşaatı için 40.000 + % 18 KDV tutarlı demir, 50.000 + % 18 KDV tutarlı çimento aldı ve ambara teslim edildi.
- 2.) İşletme bu malzemelerin yarısını inşaata sevk edildi.
- 3.) 400 TL + % 18 KDV tutarlı telefon gideri ödendi.
- 4.) 10.000 TL finansman gideri ödendi.
- 5.) Dönem sonunda aktifleştirme ve yansıtma işlemlerini yapınız, bilançoda gösteriniz.
- 6.) Ertesi yıl 70.000 + % 18 KDV ile peşin satıldı.
- 7.) İstenen; Yevmiye, kebir kayıtlarını yapınız. Gelir tablosunu düzenleyiniz.

2.1.6.2. 179 Taşeronlara Verilen Avanslar

Bu hesap, yıllara yaygın inşaat ve onarım faaliyetinde bulunan işletmeler tarafından, taahhüt konusu inşaat ve onarım işinin bir kısmının ya da tamamının taşeronlara yaptırılması durumunda, taşeronlara verilen avansların proje bazında izlenmesi için kullanılır.

Taşeronlara avans verilmesi durumunda yapılacak işlem:

-----/-----
179 TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR HS.
100 KASA HS.
-----/-----

Hizmetin tamamlanmasıyla avansın kapatılmasının kaydı:

-----/-----
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ HS.
179 TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR HS.
-----/-----

2.1.7. Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları

Bu grup, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan, ancak gelecek dönemlere ait olan giderler ile faaliyet dönemine ait olup ta kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak gelirlerden oluşur. Bu grup hesapları aşağıdaki gibidir.

2.1.7.1. 180 Gelecek Aylara Ait Giderler

Bu hesap, peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmemesi gereken gelecek döneme ait giderleri izlemek için kullanılır. Gelecek yıllara ait peşin ödenen giderler 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hs. da izlenirler.

İşleyişi :

Gelecek aylarda ilgili gider ve maliyet hesaplarına borç kaydedilecek peşin olarak ödenen giderler, bu hesabın borcuna kaydedilir. Gelecek aylarda bu hesaba alacak yazılmak suretiyle ilgili gider hesabına aktarılır.

Muhasebeleştirilmesi :

a. Gelecek aylara ait olup şimdiden ödeme yapılması durumu :

-----01.01.200xx -----
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER xx
 01 Ocak 20..
 02 Şubat 20..
 100 KASA HS. xx
-----/-----

b. Yukarıdaki 180 nolu hesap, günü geldiğinde alacaklandırılarak ilgili gider hesabı borçlandırılacaktır:

-----31.01.200x -----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ x
 Ocak 20.. gideri
 180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER x
 180 01 Şubat 20.. gideri
-----/-----

Sonuçta 180 kodlu hesabın borçlu ve alacaklı tarafı eşitlenecek ve böylece 180 kodlu hesap kapanacaktır.

Karşı işletme açısından;

-----/-----

100 KASA
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER
-----/-----

380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER
600 YURT İÇİ SATIŞLAR
391 HES. KDV
-----/-----

Örnek Problem ve çözümü:

İşletme Sepaş AŞ. Ye henüz **kullanmadığı elektrik** için 5.1. 20x1 tarihinde peşin olarak 500 tl. **ödeme yaptı.** (Sedaş tahsilat makbuzu kesti. Kullanım olsaydı fatura düzenleyecekti)

31.1.20x1 tarihinde Sepaş bir aylık elektrik kullanım bedeli olarak 250 + 45 KDV. Tutarlı **fatura düzenledi.**

-----5.1.20x1 -----
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER 500.-
100 KASA 500.-
-----31.1.20x1 -----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 250.-
Elektrik Gideri, Sepaş ... no. Fatura
191 İNDİRİLECEK KDV. 45.-
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERL 295.-
-----/-----

Problem:

1.) İşletme 7 Kasım 20x1 tarihinde, 1.200 TL (100 tl. x 12 ay) tutarında bilanço aktifinde kayıtlı **taahhüt** için **bir yıllık sigorta** bedeli ödemiştir. İlgili yevmiyeleri yazınız. Her ay sonu ilgili aktarma yevmiyelerini yazınız.

2.) İşletmenin ertesi yıl başında Ocak ayına ait yevmiyeyi kaydediniz.

3.) Karşı işletmeye göre kayıt yapınız.

2.1.7.2. 181 Gelir Tahakkukları

Üçüncü kişilerden tahsili ya da bunlar hesabına kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak gelirlerin, içinde bulunan döneme ait olan kısımlarının izlendiği hesaptır. Başka bir anlatımla, gelecek döneme ait olup dönem içinde gerçekleşen ve henüz tahsil edilmemiş gelirlerin bu döneme ait kısımlarının izlendiği hesap türüdür.

İşleyişi :

Dönem sonlarında, döneme ait olarak hesaplanacak tutarlar ile ilgili hasılat ve gelir hesapları karşılığında bu hesabı borç kaydedilir. Sonraki dönemde, alacakların kesinleşmesiyle hesaptaki tutarlar bu hesabın alacağına karşılık ilgili hesapların borcuna geçirilerek kapatılır.

Muhasebeleştirilmesi :

a. Dönem sonunda, döneme ait olarak hesaplanacak tutarlar bu hesaba borç kaydedilecektir.

-----/-----
181 GELİR TAHAKKUKLARI HS.
180 01 Alacak Faizi
642 FAİZ GELİRLERİ HS.
01 Alacak Faizi
-----/-----

b. Gelecek döneme ait olup, bu yıl tahsil edilmesi durumunda yapılacak yevmiye :

-----/-----
100 KASA HS.
181 GELİR TAHAKKUKLARI
181 0 Alacak Faizi
-----/-----

2.1.8. Diğer Dönen Varlıklar

Yukarıda belirtilen bölümlere girmediği için özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmamış olan diğer dönen varlık kalemleri bu grupta yer alır. Bu grupta yer alan hesaplar aşağıdaki gibidir:

2.1.8.1. 190 Devreden KDV

Bir (aylık) dönemde indirilemeyen ve izleyen döneme devreden katma değer vergisinin, kaydedildiği ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

191 İndirilecek KDV hesabının 391 Hesaplanan KDV hesabı ile **karşılaştırılmasından** sonraki bakiyesi dönem sonlarında söz konusu hesaba karşılık bu hesaba borç, izleyen dönem veya dönemlerde yapılacak indirimler alacak kaydedilir.

Başka bir deyişle, her ay sonunda 391 nolu hesapla 191 nolu hesap karşılaştırılacaktır. 191 nolu hesap tutarı 391 nolu hesap tutarından fazla ise, **fazlalık kısım 190** nolu hesaba devredilecektir.

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
391 HESAPLANAN KDV. HS. xx
191 İNDİRİLECEK KDV HS. xx
190 DEVREDEN KDV HS. x

-----/-----
Ertesi ay, 190 Devreden İndirilecek KDV hesabı alacaklandırılarak kapatılacaktır:

-----/-----
391 HESAPLANAN KDV. HS. xx
 191 İNDİRİLECEK KDV HS. x
 190 DEVREDEN KDV HS x
-----/-----

Defter-i Kebir Kaydı :

190 DEVREDEN İNDİRELECEK KDV. HS.

x	x
---	---

Yukarıdaki mahsup işlemini iki aşamada tamamladık:

- a) Borç kalanı veren **190** ve **191** kodlu hesapları alacaklandırarak **kapattık**, alacak kalanı veren **391** kodlu **hesabı borçlandırarak kapattık**.
- b) Yazdığımız yevmiyenin eşit olmadığını gördük. Eşitlemek için alacaklı tarafa tutar yazacak isek 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR, borçlu tarafa tutar yazacak isek 190 DEVREDEN KDV yazdık.

Alacaklı tarafa **360 yazmamızın nedeni**, mal satışları ve mal alışları ile giderleri kdv sinin karşılaştırılması sonucunda, satış nedeniyle **kasamıza giren kdv nin fazla** olmasıdır.

2.1.8.2. 191 İndirilecek KDV

Her türlü mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen katma değer vergisinin kaydedileceği ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Mal ve hizmet alımlarından doğan indirilecek katma değer vergisi bu hesaba borç, mevzuat gereği yapılan indirimler ve KDV hesabında aktarılan borç bakiyesi bu hesaba alacak yazılır.

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir:

191 01 Mal Alışlarında İndirilecek KDV
191 02 Giderlerinden İndirilecek KDV

191 İNDİRİLECEK KDV HS.

xxx

191 01 ...

191 02 ...

-----/-----

Önemli Not : Yukarıdaki yevmiyeyi eşitlemek için borçlu tarafa kayıt düşmemiz gerekseydi 190 Devreden KDV, alacaklı tarafa kayıt düşmemiz gerekseydi 360 Öd. Vergi ve Fonlar yazılacaktı.

Aylar İtibariyle KDV Mahsubu:

Ocak 20x1

191 İnd. KDV

391 Hesap. KDV.

1 000.-

1 500.-

Çözüm: Mal satışı nedeniyle cebimize 1 500.- tl. girdi, mal alış ve giderler nedeniyle 1 000.- tl. kdv ödendi. Başka türlü ifade edecek olursak, cebimize giren 1 500.- tl. nin 1 000.- tl. lık kısmını ödedik. Cebimizde 500.- tl. kaldı. Bu para devlete ödenecek paradır:

-----/-----

391 HESAP. KDV:

1 500.-

191 İNDİR: KDV:

1 000.-

360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR

500.-

-----/-----

Ertesi ay KDV nin ödenmesi:

-----/-----
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR

500.-

100 KASA HESABI

500.-

-----/-----

Şubat 20x1

191 İND. KDV.

391 HESAP. KDV.

1 000.-

1 000.-

1 500.-

1 500.-

3 000.-

2 000.-

Ay sonu Mahsup işlemi:

-----/-----

391 HES. KDV.	2 000.-	
191 İND:KDV:		3 000.-
190 DEVREDEN KDV.	1 000.-	
-----/-----		

190 Devreden kdv. Ertesi ay (mart) alacaklı tarafa kaydedilerek kapatılacaktır.

Mart 20x1 Mahsup İşlemi:

190 Devreden Kdv.	191 İndiril. Kdv.	391 Hesapla. Kdv.
-----	-----	-----
1.2.aylar 1 000.-	4 000.- 4 000.-	3 500.- 3 500.-
3. ay	2 400.-	4 000.-

Çözüm: Önce, 391 kodlu hesabın borcuna 4 000.- tl. yazınız,
 Sonra, 191 kodlu hesabın alacağına 2 400.- tl. yazınız,
 Daha sonra, 190 kodlu hesabı kapatmak için 1 000.- tl. yi alacaklı tarafa yazınız,
 En son yevmiyeyi eşitlemek için tutar yazınız.

Problemler 1:

- 1.) İşletme 1.1.20.. tarihinde 20.000 + %18 KDV tutarlı **malı peşin aldı.**
- 2.) İşletme 12.1.20.. tarihinde 100 + % 8 KDV tutarlı kırtasiye **gideri ödedi.**
- 3.) İşletme 20.01.20.. tarihinde 10.000 + %18 KDV tutarlı **peşin satış** yaptı
- 4.) İşletme ile ilgili yevmiyeleri yazarak, KDV ile ilgili ay sonu işlemlerini kaydediniz.

KDV Mahsubu ile ilgili bir örnek :

191 İNDİRİLECEK KDV	391 HESAPLANAN KDV
-----	-----
60 000	50 000

Ay sonunda yapılacak işlem : 391 nolu Hesaplanan KDV borçlandırılarak kapatılacaktır.
 191 nolu indirilebilir KDV' de alacaklandırılarak kapatılacaktır:

-----/-----	
391 HESAPLANAN KDV. HS.	50 000
391 01 Mal Satış KDV.	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	60 000

-----/-----

Yukarıda da görüldüğü gibi, yevmiye maddesi eşitlenmedi. Yevmiye maddesinin eşitlenmesi için borçlu tarafa bir hesabın yazılması gerekmektedir. Bu hesap, 190 Devreden indirilecek KDV Hs. dır. Yevmiyeyi yazalım :

-----/-----

391 HESAPLANAN KDV. HS.	50 000	
391 01 Mal Satış kdv		
190 DEVREDEN KDV HS.	10 000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.		60 000
191 01		
191 02		

-----/-----

Problemler 2:

- 1.) İşletme 10.1.20.. tarihinde 15.000 + % 18 KDV tutarlı **malı peşin aldı.**
- 2.) İşletme 15.1.20.. tarihinde 25.000 + % 18 KDV tutarlı **peşin mal sattı.**
- 3.) Daha **önce** peşin **satılan malın** 1.500 TL + % 18 KDV tutarlı kısmı 25.1.20.. tarihinde **geri gelmiştir.**
- 4.) İşletme, 28.1.20.. tarihinde 500 + % 18 KDV tutarlı elektrik **gideri ödenmiştir.**

İstenen : İlgili yevmiyeleri yazınız. KDV ile ilgili hesapları kebire ve yardımcı deftere geçiniz. Ay sonu **mahsup** işlemini yapınız.

Problem 3:

191 İND: KDV	190 DEVR. KDV.	391 HES: KDV
3 000	2 000	4 000

2.1.8.3. 192 Diğer KDV

Teşvikli mallarının ithalinde ödenmesi gerektiği halde ödenmeyip, fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar katma değer vergisinin, erteleme bir yıl içinde olması halinde kaydedildiği ve izlendiği bir hesaptır.

İşleyişi :

Teşvikli yatırım mallarının ithalinde, gümrük idareleri tarafından tarih ve tahakkuk ettirilerek ertelenen katma değer vergisi pasifteki ilgili hesabın alacağı karşılığı bu hesaba borç kaydedilir.

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
192 DİĞER KDV. HS.
192 01 Teşvikli Yatırım
Ertelenen KDV
392 DİĞER KDV HS.
391 01 Teşvikli Yatırım
Ertelenen KDV
-----/-----

2.1.7.4. 193 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar

Mevzuatın belirlediği dönemler itibariyle peşin ödenen ve bir yıl içinde indirim konusu yapılabilecek gelir, kurumlar ve diğer vergiler ile fonlar, bu hesaba borç yazılır. Dönem sonunda tahakkuk edecek gelir veya kurumlar vergisi ile fon karşılıklarından yapılacak olan indirimi teminen '37- Borç ve Gider Karşılıkları' grubunda bulunan '371 - Dönem Karı Vergi ve Diğer Yükümlülük Karşılıkları' hesabının borcuna aktarılır Ancak aktarılan tutar, 370 Dönem Karı Vergi Ve Diğer Yükümlülük Karşılıkları' hesabının tutarından fazla olamaz. Aktarılan tutar, dönem sonunda bu hesabın bakiyesi olarak kalır.

Başka bir ifadeyle, cari yıl içinde indirim konusu yapılabilecek peşin vergiler ve fonlar için 193 nolu hesap kullanılacak, bir yıl ya da cari dönem içinde indirim konusu yapılamayacak olan peşin ödenen vergi, fon ve benzeri yükümlülükler 295 nolu hesapta izlenecektir.

ÖRNEK OLAY:

İşletme 1.2.3. ayların sonunda 1 000.- tl .kar etti. Vergi oranı % 15 den, 150.- tl. vergi dairesine ödeyecektir:

----- 15.5.20x1-----	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER	150.-
100 KASA HESABI	150.-
-----/-----	

İşletme 1.2.3.4.5.6. ayların sonunda 3 000.- tl. kar etti. Vergisi 450.- tl. olur. Ancak 3 ay önce 150 tl. ödediğinden fark olan 300.- tl. yi ödeyecektir:

----- 15.8.20x1-----	
193 P. ÖDENEN VERGİLER	300.-
100	300.-
-----/-----	

193 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER

150.-

300.-

a) Peşin vergi ödendiğinde yapılacak kayıt :

-----/-----
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER x
VE FONLAR HS.
01 Kurumlar Vergisi
100 KASA HS. x
-----/-----

b) Dönem sonunda. 193 nolu hesabın kapatılması:

-----/-----
371 DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN
VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ
VE FONLAR HS.
01 Kurumlar Vergisi
-----/-----

c) 370 nolu yasal yükümlülük karşılığı hesabının alacalandırılarak kapatılması ve 691 nolu yeni bir dönem karı vergi ve yasal yükümlülük karşılığı hesabına devredilmesi: Daha öncede belirtildiği gibi 6'li hesaplar 690'a aktarılarak kapatılır. 690 hesabı alacak kalanı verdiği takdirde, işletme kar etmiştir. Elde edilen net karın bir kısmı 691 Yasal Yükümlülük hesabına aktarılır, kalan kısmı ise 692 D. Net Karı Hesabı'na aktarılır. Böylece 690 kodlu hesap kapatılmış olur.

-----/-----
691 DÖNEM KARI YASAL YÜKÜM. KARŞIL.
370 DÖNEM KARI YASAL YÜKÜM KARŞIL.
-----/-----

d) Ertesi yıl beyanname verildikten sonra yapılacak işlem :

-----/-----
370 DÖNEM KARININ ÖDEN. YASAL YÜKÜML.
371 D.K. PEŞİN ÖDENEN YASAL Y.
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
-----/-----

e) 691 nolu hesabın kapatılması : Bu hesabın kapatılması aşağıdaki gibi olacaktır:

-----/-----
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HS.
691 D. KARI YASAL YÜKÜM. KARŞILIĞI
692 D. NET KAR VEYA ZARARI
-----/-----

692 D. NET KAR VEYA ZARARI
590 D. NET KARI
-----/-----

Bilanço	Pasif	

37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		x
370 DÖN.KARI Y.Y. KARŞILIKL.		xx
(371) D.K. PEŞİN ÖDEN. Y.Y.		(x)

		x

Önemli Kural: 371 nolu hesap, 370 nolu hesaptan büyük olamaz.

Soru : 193 nolu hesaptaki tutar , 370 deki tutardan fazla olursa ne gibi bir işlem yapmak gerekir?

Örnek : İşletme. 20.. yılında her ay 1.000 TL. dan olmak üzere 12 ay içinde toplam 12.000 TL peşin vergi (veya geçici vergi) ödemiştir. Yıl sonunda, işletmenin 100.000 TL kar ettiği ve bu kara isabet eden verginin 40.000 TL olduğu hesaplanmıştır.

Muhasebeleştirilmesi :

a. Peşin verginin vergi dairesi veznesine yatırılması :

-----/-----		
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HS.	12.000	
100 KASA HS.		12.000
-----/-----		

b. Yıl içinde ödenmiş geçici verginin kapatılması :

-----/-----		
371 D. KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİLERİ	12.000	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER		12.000
-----/-----		

c) Yukarıda borçlandırılarak açılmış olan yükümlülük karşılığı hesabın alacaklandırılarak kapatılması ve ilgili hesapların kaydedilmesi :

-----/-----		
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HS.	100.000	
691 D.KARI YASAL YÜK. KARŞILIĞI HS.		40.000
692 D. NET KARI (ZARARI)		60.000
-----/-----		

e. Ertesi yıl 371 nolu hesabın alacaklandırılarak kapatılması ve 370 nolu hesabın borçlandırılarak karşılık hesabının açılması :

-----/-----		
370 DÖNEM KARI YASAL YÜK.	40.000	
KARŞILIĞI HS.		
371 D. KARININ PEŞİN		12.000
ÖDENEN YÜKÜMLÜLÜK		
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	28 000	
-----/-----		

Yukarıda da görüldüğü gibi 691 nolu hesap ile 370 nolu hesap aynı ismi taşımaktadır. İkisi arasında şöyle bir fark bulunmaktadır : 691 nolu hesap gelir tablosu kalemidir ve borçlu ile alacaklı taraf eşitlenerek kapatılmakta buna karşılık 370 nolu hesap pasif bir kalemdir ve ancak ertesi yıl 360 nolu hesapla denkleştirilerek kapatılmaktadır.

193		690	
80		400	600

NOT: 370 kodlu hesap , 371 den büyük olamaz (370 =371 olabilir ancak) Fark kısmı 193 kodlu hesapta belirtilmiştir. Ertesi yıl ya vergi dairesinden bu fark geri alınır (100 borçlu, 193 alacaklı) veya başka vergi borçlarına mahsup edilir. (360 borçlu, 193 alacaklı)

2.1.8.5. 195 İş Avansları

İşletme adına mal ve hizmet satın alacak, işletme adına bir kısım gider ve ödemeleri yapacak personel ve personel dışındaki kişilere verilen iş avanslarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Avans verildiğinde bu hesaba borç, avans alanın ibraz ettiği harcama veya ödeme belgelerine dayanılarak ilgili hesapların borcu karşılığında, bu hesaba alacak kaydedilir.

Muhasebeleştirilmesi :

Avansın verilmesi :

-----/-----		
195 İŞ AVANSLARI		
195 01 Bay S.Ş.		
100 KASA HS.		
-----/-----		

Mal alınması veya masrafın yapılması ile avansın kapatılması:

-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HS.
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
 195 İŞ AVANSLARI HS.
 195 01
100 KASA HS.
-----/-----

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
 195 İŞ AVANSLARI HS.
 195 01
-----/-----

Problem :

İşletme, ALIM SATIM MEMURU Bay AB. YE işletmeye mal alması için 10.000 TL teslim etmiştir. Bay AB. 8.000 +% 18 KDV TL lık mal almış, 25 + % 18 TL (KDV) lık yol masrafı yapmıştır. Bay AB de kalan tutar işletme veznesine iade edilmiştir.

2.1.8.6. 196 Personel Avansları

Personel ve işçilere maaş, ücret ve yolluklarına mahsuben önceden ödenen avansların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yapılan ödemeler bu hesaba borç, nakden iadeler ile istihkaklardan kesilen tutarlar ve tevdi edilen belgeler tutarı alacak kaydedilir.

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir :

196 01 Personel Avansları
196 02 Yurtiçi Seyahat Avansları
196 03 Yurtdışı Seyahat Avansları

Problem : İşletme, işyerinde çalışan işçisi Serhat Ş.' E ay sonu tahakkuk edecek ücretinden düşülmek üzere 300 TL **avans** almıştır..

Muhasebeleştirilmesi :

a. Personele avansın verilmesi :

-----/-----
196 PERSONEL AVANSLARI HS.
195 01
Personel A ...
100 KASA HS.
-----/-----.

b. Personele verilmiş olan iş avansının kapatılması :

-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HS.
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
100 KASA HS.
195 İŞ AVANSLARI HS.
195 01
-----/-----

c. İşçiye verilmiş olan avansın ücretten kesilmesi :

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
770 70 200 Personel Ücretleri
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONL.
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİ
196 PERSONEL AVANSLARI HS.
100 KASA HS.
-----/-----

2.1.8.7. 198 Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli dönen varlıkların izlendiği hesaptır. Hesabın kod numarası 198 dir.

2.2. DURAN VARLIKLAR

Bu ana hesap grubu; **bir yıldan** veya bir normal faaliyet döneminden daha **uzun sürelerle**, işletme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için **kullanılmak** amacıyla elde edilen ve ilke olarak bir yılda veya normal faaliyet dönemi içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülmeven varlıkları kapsar. Başka bir ifadeyle, bir yılda veya normal faaliyet dönemi içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülmeven varlıkları içermektedir. İlgili hesaplar aşağıdaki gibidir :

Duran Varlıklar:

- 22 Ticari Alacaklar,
- 23 Diğer Alacaklar,
- 24 Mali Duran Varlıklar,
- 25 Maddi Duran Varlıklar,
- 26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar,
- 27 Özel Tükenemeye Tabi Varlıklar,
- 28 Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları
- 29 Diğer Duran Varlıklar.

Paraya dönüştürülme zamanı bir yılın altına düşen varlıklar, duran varlıklar grubunun içinden çıkarılarak dönen varlıklar grubundaki ilgili hesaplara aktarılır.

Dönen Varlık

-----/-----
110 HİSSE SENETLERİ x
100 KASA HS. x
-----/-----
153 TİC: MALLAR
191 İND: KDV.
100 KASA HS.
-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ x
..... X
-----/-----

Duran Varlık

-----/-----
242 İŞTİRAKLER x
100 KASA HS. x
-----/-----
255 DEMİRBAŞLAR x
100 KASA HS. x
-----/-----
221 ALACAK SENETLERİ x
..... x
-----/-----

Hisse senedi bir yıl içinde satılacaksa 110 kodlu hesap borçlanır, hisse senedinden bir yıldan fazla yararlanılacaksa 242 kodlu hesap borçlanır. Ticari mallar bir yıl içinde elden çıkarılacağından 153 kodlu hesap borçlanır, stok bir yıldan uzun süre elde tutulacaksa 293 kodlu hesap borçlanır. Alacak senedi bir yıl içinde tahsil edilecekse 121 kodlu hesap, bir yıl aşıttan sonra tahsil edilecekse 221 kodlu hesap borçlanır.

2.2.1. 22 Ticari Alacaklar

Bu grupta **bir yıldan fazla uzun vadeli** senetli ve senetsiz ticari alacakları izlenir. Vadesi bir yılın altına düşeler, dönen varlıklar içerisindeki ilgili hesaplara aktarılır. Ticari ilişkilerden dolayı ana kuruluş iştirak ve bağlı ortaklıklardan olan alacaklar varsa, bu gruptaki ilgili hesapların ayrıntılarında gösterilir. Bu grupta aşağıdaki hesaplar yer alır.

2.2.1.1. 220 Alıcılar

İşletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan ve **bir yıldan uzun vadeli** olan **senetsiz alacakları** ifade eder. Alacak meydana geldiğinde borçlanır, alacağın tahsil edilmesi veya alacağın vadesinin bir yılın altına inmesi durumunda alacaklanır.

Alacağın vadesinin bir yılın altına inmesi durumunda aşağıdaki yevmiye yazılacaktır:

-----/-----		
120 ALICILAR HS.	xx	
220 ALICILAR HS.	x	
600 YURTIÇİ SATIŞLAR HS.		xx
391 HESAPLANAN KDV. HS.		x
-----/-----		
120 ALICILAR HS.	x	
220 ALICILAR HS.		x
-----/-----		
Defter-i Kebir kaydı :		
120 Alıcılar hs.	220 Alıcılar hs.	
-----/-----		
x	x	x

Bilançodaki görünümü aşağıdaki gibi olacaktır :

Aktif BİLANÇO	Pasif
-----/-----	
1. DÖNEN VARLIKLAR	3. KISA VADELİ YABANCI KYN.
120 ALICILAR x	
2. DURAN VARLIKLAR	
220 ALICILAR x	

Problemler :

1.) İşletme, 12.3.20x1 tarihinde, 4.000 + 720 KDV (kdv peşin tahsil edilmiştir.) tutarlı **malı kredili satmıştır**. İşletme ile müşteri ödemenin **16 ay sonra** tahsil etmek üzere veresiye satmıştır.

2.) 31.12.20x1 de yukarıda sözü geçen **alacağın süresinin bir yılın altına düştüğü** ve kısa vadeli alacak haline dönüştüğü tespit edilmiştir.

İstenen : İlgili yevmiyeleri yazınız, bilançoğa yansımaları gösteriniz.

2.2.1.2. 221 Alacak Senetleri

İşletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senede bağlanmış alacakları ile diğer her türlü senetli alacakları ifade eder. **Bir yıldan uzun vadeli** senet alındığında borçlanır, senedin tahsili vadesinin bir yılın altına inmesi vb. durumlarda alacaklanır.

Muhasebeleştirilmesi :

Uzun vadeli senet alınması :

-----/-----
221 ALACAK SENETLERİ
600 YURTIÇİ SATIŞLAR HS.
391 HESAPLANAN KDV. HS.
-----/-----

Senet vadesinin bir yılın altına düşmesi :

-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ
221 ALACAK SENETLERİ
-----/-----

Problem :

1.) İşletme, 14.7.20x1 tarihinde. Müşterisi Bay CC ' ye 12.000 + 2 160 KDV tutarlı **mal satmış**, kdv'yi peşin tahsil etmiş, kalan için **18 ay vadeli** bir adet **senet** almıştır.

2) İşletme 6 000 + 1 080 KDV **mal satmıştır**. KDV yi peşin tahsil etmiş, 1 000 tl lik hazır değer **çek** almış, 2 000 tl.lik 6 ay vadeli bir **senet** almış, 3 000 tl. lik 18 ay vadeli bir **senet** almıştır.

2.2.1.3. 226 Verilen Depozito ve Teminatlar

İşletme, üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi ve bir akit 'in karşılığı olarak, geri alınmak üzere verilen, bir yıldan uzun süreli depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır. Depozito ve teminatlar hesabına aktarıldığında alacaklanır.

Problem :

İşletme, işyerini yeni kiralaması nedeniyle, bina sahibine 3.000 TL **depozito** vermiştir. İşyeri beş yıl süreyle kiralanmıştır.

2.2.2. Diğer Alacaklar

Herhangi bir ticari işleme dayanmadan meydana gelmiş ve bir yıldan uzun sürede tahsil edilmesi düşünülen alacakları kapsar. Alacakların vadesi bir yılın altına indiğinde, bu tür

alacaklar dönen varlıklar içindeki ait olduğu gruba aktarılırlar. Diğer alacakların listesi aşağıdadır :

- 231 Ortaklardan Alacaklar
- 232 İştiraklerden Alacaklar
- 233 Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar
- 235 Personelden Alacaklar
- 236 Diğer Çeşitli Alacaklar
- 237 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu (-)
- 239 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)

2.2.2.1. 231 Ortaklardan Alacaklar

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (**ödünç verme** ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) ortaklardan (ferdi işletmelerde işletme sahibinden) alacaklı bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır. Bu hesap alacaklı olarak çalıştığı takdirde, 431 Ortaklara Borçlar hs. da izlenir. Ortaktan alacak gerçekleştiğinde borçlanır, alacağın tahsili veya vadeli alacak hesabına aktarılması durumunda alacaklanır.

Problem :

İşletme, Ortak AA ya bir yıldan fazla süreli olmak üzere 2.000.- TL. borç para vermiştir.

2.2.2.2. 232 İştiraklerden Alacaklar

İşletmenin, esas faaliyet konusu dışını işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) iştiraklerden olan alacakları içerir. **Ortaklık payı % 10 ile % 50** arası olan şirketlerden alacaklarda bu hesap kullanılır. Alacak meydana geldiğinde borçlanır, alacağın tahsili veya kısa vadeli alacağa aktarılması ile alacaklanır.

Problem :

İşletme, % 40 hissesine sahip olduğu BCD A.Ş. ne bir yıldan uzun süreli olmak üzere 30.000.- TL. vermiştir.

2.2.2.3. 233 Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar

İşletmenin, esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) bağlı ortaklıklardan olan alacakları kapsar. **Ortaklık payı % 50 den fazla** olan alacakların izlendiği bir hesaptır. Alacak meydana geldiğinde borçlanır, alacağın tahsili veya kısa vadeli alacağa dönüşmesi durumunda alacaklanır.

Problem :

İşletme, % 60 hissesini bulundurduğu CDE A.Ş ne bir yıldan daha uzun süreli olmak üzere 4.000.- TL. **ödünç para** vermiştir.

2.2.2.4. 235 Personelden Alacaklar

İşletmenin topluluğunda dahil personel ve işçinin, işletmeye olan uzun vadeli çeşitli borçlarını kapsar. Bunlara verilen avanslar bu hesapta izlenmez. Uzun vadeli alacak doğduğunda borçlanır, tahsili veya kısa vadeli personel alacağına aktarıldığında alacaklanır.

Problem :

İşletme, personeli Bay DD ye bir buzdolabı satmıştır. Buzdolabının bedeli 2 300 + % 18 KDV dir. Bu tutarın 500 TL sı bir yıl içinde taksit halinde tahsil edilecektir. Kalan kısmı ise bir yıldan daha uzun sürelidir.

2.2.2.5. 236 Diğer Çeşitli Alacaklar

Ticari olmayan ve yukarıda sayılan hesaplardan herhangi birine dahil edilmeyen alacakların izlendiği hesaptır. Alacak doğduğu zaman borçlanır, tahsil edildiğinde veya kısa vadeli alacağa dönüştüğünde alacaklanır.

2.2.3. 24 Mali Duran Varlıklar

Uzun vadeli amaçlarla yasal zorunluluklar nedeniyle elde tutulan uzun vadeli menkul kıymetlerle ve paraya dönüşme niteliğini kaybetmiş uzun vadeli menkul kıymetle bu grupta izlenir. Ayrıca, diğer bir işletmeye veya bağlı ortaklığa ortak olmak amacıyla edinilen sermaye payları da bu grupta yer alır.

Bu grup aşağıdaki hesapları kapsar :

- 240 Bağlı Menkul Kıymetler,
- 241 Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı (-),
- 242 İştirakler,
- 243 İştiraklere Sermaye Taahhütleri (-),
- 244 İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı (-),
- 245 Bağlı Ortaklıklar,
- 246 Bağlı Ortaklıklar Sermaye Taahhütleri (-).
- 247 Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
- 248 Diğer Mali Duran Varlıklar.

2.2.3.1. 240 Bağlı Menkul Kıymetler (Belli Őartlara bağlanmış menkul kıymetler)

İştiraklerdeki sermaye payları hesabında aranan asgari yzdzeleri taşımadığı için iştirakler hesabında izlenemeyen ancak uzun vadede elde tutulması amaçlanan hisse senetleri ile hisse senetleri dışında kalan ve uzun vadeli amaçlarla veya paraya dönüşme niteliği kayborduğu için elde tutulan menkul kıymetle bu hesapta izlenir. Örneğin bir Şirket aktifinde kayıtlı tahvilleri bir taahhüt nedeniyle teminat olarak vermiştir. Yahut, iflas aşamasında bulunan bir Şirketin hisse senetleri bir yıl içinde paraya çevrilmeyecek durumdadır. Bu tür menkul kıymetler 'Bağlı Menkul Kıymetler' hesabında izlenecektir.

İşleyişi :

Bu menkul kıymetler elde edildiğinde veya gruba devredilmesi gerektiğinde '240 Bağlı Menkul Kıymetler' na borç; elden çıkarıldığında bu hesaba alacak kaydedilir.

2.2.3.2. 242 İştirakler

İşletmenin, doğrudan ve dolaylı olarak diğer Şirketlerin yönetimine ve ortaklık politikalarının belirlenmesine katılmakzere edindiği hisse senetleri veya ortaklık paylarının izlendiği hesaptır. İştirakler hesabı, bir **ortaklıktaki en fazla %50 oranında** olan **sermaye payları** veya oy haklarının izlenmesinde kullanılır.

İştirak edilen ortaklıklarda iştirak ilişkisinden bahsedebilmek için sermaye payı dikkate alınmaksızın sahip olunan oy hakkı veya yönetime katılma hakkının en az % 10 oranında bulunması gerekir.

İştirak amacıyla hisse senedi alındığında bu hesap borçlanır, yahut hisse senedi almak için sermaye taahhüdünde bulunulduysa bu hesap yine borçlanır. Bunların elden çıkarılmasıyla alacaklanır.

Taahhtsz peşin alımı durumunda:

-----/-----

242 İŞTİRAKLER HS.

100 KASA HS.

-----/-----

Taahhüt ederek alım durumunda:

-----/-----

242 İŞTİRAKLER HS.

243 İŞTİRAKLERE SERMAYE

TAAHHÜTLERİ

-----/-----

243 İŞTİRAKLERE SERM. TAAHHÜT. HS.

100 KASA HS.

-----/-----
Karşı işletmenin muhasebeleştirilmesi halinde kayıt :

-----/-----
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE
500 SERMAYE

-----/-----
100 KASA HS.
501 ÖD. SERMAYE HS.

-----/-----
Menkul kıymetin peşin alınması:

-----/-----
242 İŞTİRAKLER
100 KASA

-----/-----
Menkul kıymetten kar payı elde edilmesi:

-----/-----
100 KASA HS.
640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ

-----/-----
Bedelsiz hisse senedi alımı:

-----/-----
242 İŞTİRAKLER HS.
523 İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME
ARTIŞLARI

Problem :

A işletmesi, CDE AŞ. ni iştirak etmek amacıyla (**uzun vadeli amaçlarla**) , % 15 hissesine tekabül etmek üzere 15.000 TL tutarında hisse senedi taahhütte bulunarak/ taahhütte bulunmaksızın (**peşin**) satın **almıştır**.

İstenen: a) A işl. Yevmiyesini kaydediniz ve bilançoda gösteriniz.
b) CDE AŞ. nin bilanço pasifini gösteriniz.

2.2.3.3. 243 İştiraklere Sermaye Taahhütleri (-)

İştiraklerle ilgili sermaye taahhütlerinin izlendiği hesaptır. İştirak için, sermaye taahhüdünde bulunulduğunda '242 İştirakler Hesabı' karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir. Taahhüt yerine getirilmedikçe bu hesap borç kaydedilir. Sermaye taahhüdü tamamen yerine getirilmedikçe bu hesap alacak bakiyesi verecek ve 242 İştirakler hesabı altında yer alacak ve eksi işaretli olarak görülecektir.

242 ve 243 nolu hesaplar bilançoda aşağıdaki gibi görülecektir:

Aktif	BİLANÇO	Pasif
2. DURAN VARLIKLAR		
242 İŞTİRAKLER	xx	
243 İŞTR. SER. TAAHH.	(x)	

	x	

2.2.3.4. 245 Bağlı Ortaklıklar

İşletmenin doğrudan veya dolaylı olarak % **50 oranından fazla sermaye** ya da oy hakkında veya en az bu oranda yönetim çoğunluğu seçme hakkında sahip olduğu iştiraklerin sermaye paylarının izlendiği hesaptır. Bağlı ortaklığın sahipliğinin belirlenmesinde yukarıdaki kıstaslarda, yönetim çoğunluğunu seçme hakkı, esas alınır.

İşleyişi :

Bağlı ortaklık için sermaye taahhüdünde bulunduğu veya hisse senedi edinildiğinde hesaba borç, ortaklık paylarının elden çıkarılmasıyla alacak kaydedilir.

Daha önce '110 Hisse Senetler Hs.' nı görmüştük. 242 İştirakler hesabı ve 245 Bağlı Ortaklıklar hesabında da hisse senedi (veya tahvil) alımı var. Bu üç hesap arasında ne gibi bir fark vardır, sorusu akla gelebilir. Her üç hesabın borçlanmasında da hisse senedi veya tahvil elde bulunmakta, ancak elde tutma amacı farklılık göstermektedir. **110** nolu hesapta kısa süreli kasa fazlalığını değerlendirme düşüncesi bulunmaktadır. **Bir yıl içinde** bu tür kıymetli evrak elden çıkarılacaktır. 242 ve **245** nolu hesaplarda ise, menkul kıymet **bir yıldan uzun süre elde** tutulacak ve hissesi elde bulundurulan **şirket üzerinde söz sahibi** olma düşüncesi ağır basmaktadır. Şirketteki sermaye payı % 50 ye kadar ise 242 nolu hesap, sermaye payı %50 den fazla ise 245 nolu hesap kullanılacaktır.

Bağlı ortaklık için sermaye taahhüdünde bulunulması :

-----/-----		
245 BAĞLI ORTAKLIKLAR HS.		
246 BAĞLI ORTAKLIKLARA		
SERMAYE TAAHHÜTLERİ		
-----/-----		
Menkul kıymetin peşin alınması:		
-----/-----		
245 BAĞLI ORTAKLIKLAR	x	
100 KASA		x
-----/-----		

Problem :

1.) İşletme, 10.6.20.. tarihinde, DEF AŞ. Nin % 60 hissesini almak için **taahhütte** bulunmuştur. DEF Şirketinin sermayesi 200.000 TL olacaktır.

Ek Problem : Sermayenin % 40 ı oranında taahhütte bulunsaydı nasıl muhasebeleştirilecekti?

2.) İşletme, 30.9.20.. tarihinde DEF AŞ. Ne **taahhütte** bulunduğu hissesi için 60.000 TL. **ödemıştır.**

İstenen : İlgili yevmiyeleri yazınız, bilançoda gösteriniz. Karşı işletmenin bilanço pasifini de gösteriniz.

2.2.3.5. 246 Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhütleri (-)

Bağlı ortaklıklara ilgili sermaye taahhütlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bağlı ortaklık için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda '245 Bağlı Ortaklıklar Hesabı' karşılığında bu hesaba alacak, taahhüt yerine getirildikçe de hesaba borç kaydedilir. Sermaye taahhüdü tamamen yerine getirilmediği müddetçe, bu hesap alacak bakiyesi verecek ve bilanço aktifinde '245 Bağlı Ortaklıklar Hs.' nın altında (-) işaretli olarak yer alacaktır.

2.2.3.6. 248 Diğer Mali Duran Varlıklar

Yukarıda belirtilen hesapların birinin kapsamına girmeyen özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmayan diğer mali duran varlıkların izlendiği hesaptır.

2.2.4. 25 Maddi Duran Varlıklar

İşletme faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve yararlanma süresi bir yıldan fazla olan, aşınma, yıpranma ve değer kaybına uğrayan, alış bedeli 880 tl.'yi aşan, fiziki varlık kalemlerinin ve birikmiş amortismanlarının izlendiği hesap grubudur.

Bu Grupta;

- 250 Arazi ve Arsalar
 - 251 Yer altı Ve Yerüstü Düzenleri
 - 252 Binalar
 - 253 Tesis Makine Ve Cihazlar
 - 254 Taşıtlar
 - 255 Demirbaşlar
 - 256 Diğer Maddi Duran Varlıklar
 - 257 Birikmiş Amortismanlar(-)
 - 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar
 - 259 Verilen Avanslar
- İsimli hesaplar bulunmaktadır.

Diğer bir anlatımla, bir alımın duran varlık olabilmesi için iki şart aranır: biri yararlanma süresinin bir yılı aşması, diğeri ise alış bedelinin 880.- tl. yi aşması gerekir. Sözelimi cep telefonunun fiyatı 300.- tl. ise doğrudan gider yazılır, alış fiyatı 1 000.- tl. ise 255 Demirbaşlar Hesabında izlenir.

2.2.4.1. 250 Arazi ve Arsalar

İşletmeye ait her türlü arazi ve arsaların izlendiği hesap türüdür. Arsa ve arazi alındığında borçlanır, satıldığında alacaklanır.

Arsa alımında noter, tapu, mahkeme, emlak alım vergisi vb. giderler ödenmektedir. Bu tür giderleri, arazi ve arsanın maliyetine eklendiği gibi maliyete eklenmeksizin genel giderler hesabı adıyla borçlandırmak mümkündür.

Arsanın alınmasını Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
250 ARAZİ VE ARSALAR HS
250 01 Arsa A
Tapu masr.
100 KASA HS.
-----/-----
250 ARAZİ VE ARSALAR HS.
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
70.540 Emlak Alım Vergi ve Harç.
100 KASA HS.
-----/-----

Arazi veya arsa alımı söz konusu olduğunda, eğer alım vergi mükellefinden ise, başka bir anlatımla arsayı satan fatura düzenleme zorundaysa KDV siz konusudur. Arsayı satanın vergi

mükellefi olmaması durumunda KDV söz konusu olmayacaktır. Ancak icra yoluyla satımlarda, icra dairesi KDV tahakkuk ettireceği ve vergi dairesine KDV'nin ödenmesini sağlayacaktır.

2.2.4.2. 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri

Herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş her türlü yol, hark, köprü, tünel, bölme, sarnıç, iskele, peyzaj vb. yapıların izlendiği hesaptır.

Yer altı ve yerüstü düzenleri inşa edildiğinde borçlanır, elden çıkarıldığında alacaklanır. Bu varlıklar inşa edildikleri sırada, maliyetlerin toplanacağı '258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı' kullanılır.

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir :

251 01 Yollar
252 02 Parklar
252 03 Köprüler
252 04 Havuz
-----/-----
251 Yer Altı Ve Yerüstü Düzenleri
258 Yapılmakta Olan Yatırımlar
-----/-----

2.2.4.3. 252 Binalar

Bu hesap, işletmenin her türlü binaları ve bunların ayrılmaz parçaları (mütemmim cüzleri) nin izlendiği hesaptır. Bina elde edildiğinde bu hesap borçlanır, elden çıkarıldığında alacaklanır. Bina inşası sırasında geçici bir hesap olan 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hs. bı kullanılır.

Peşin bina alımı:
-----/-----
252 BİNALAR HS.
01 A Binası
100 KASA HS.
-----/-----

Problemler:

- 1.) İşletme 3.3.20x1 de 10 000.- + 1 800.- kdV. **Peşin arazi** aldı.
- 2.) İşletme 6.6.20x1 de 8 000.- + 1 500.- KDV. **veresiye havuz** yaptırdı.

2.2.4.4. 253 Tesis, Makine ve Cihazlar

İşletmenin üretim aşamasında kullandığı her türlü makine, tesisi, ve cihazlar ile bunların tamamlayıcı parçaları ve bu amaçla kullanılan taşıma araç ve gereçlerinin (konveyör, forklift vb.) izlendiği hesaptır. Satın alınan tesis makine ve cihazlar bu hesabın borcuna, satılanlar veya mahsup edilmeleri halinde bu hesabın alacağına kaydedilir.

Bu hesabın alt hesapları, işletmenin yapısına göre farklılık gösterebilir.

Muhasebeleştirilmesi :

25. nolu grup hesaplar iki durumda alacakları;

- a) Satış durumunda ve
- b) Hurdaya ayrıldığında.

Makine ve tesisin alınması :

-----/-----
253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR HS.
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
100 KASA HS.
-----/-----

D. sonu amortisman ayrılması:

-----/-----
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
10 601 Makine Amortisman Giderleri
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN
-----/-----

Satış :

253	257
10.000	4.000

10.000 + % 18 KDV peşin satıldı.

-----/-----
100 KASA HS. 11 800
600 Y.İ. SATIŞLAR 10 000
391 HESAPLANAN KDV. 1 800
-----/-----
257 B.AMORT. 4 000
253 T.MAK.VE C. 10 000
623 DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ 6 000
-----/-----

623 DIĞER SMM. 4 000
679 DIĞER OD. GELİR VE KAR 4 000
-----/-----

Yukarıdaki satış karını kontrol ediniz: Net defter değeri ile satış değeri arasındaki fark kar ya da zarar olacaktır.

Problem: İşletme hazır değer kendi çekini vererek 1 000 + 180 KDV tutarlı makine aldı.

2.2.4.5. 254 Taşıtlar

İşletme faaliyetlerinde kullanılan tüm araçların izlendiği hesaptır. Ulaştırma sektöründe hizmet üretimi amacıyla kullanımda olan tüm taşıt araçları da bu hesapta izlenir. Ancak, ulaştırma sektöründe ana üretimde kullanılan taşıt araçlarının toplam tutarı bilanço dipnotlarında gösterilir.

Taşıtların alınmasında bu hesap borçlanır **satılması** veya **hurdaya** ayrılmasında alacaklanır. Yukarıda maddi sabitlerin alımında KDV' nin tamamı indirilir. Binek otoların (station taksiler değil) alış faturalarındaki KDV ile ilgili özel bir durum bulunmaktadır. KDV kanununun 30. Maddesinin b bendi hükümlerine göre **binek otoların alış** faturalarındaki **KDV indirilmeyecektir**. İndirilemeyen bu KDV tutarı otonun **maliyetine** dahil edilir.

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir.

254 01 Binek Otolar
254 02 Kamyonetler
254 03 Otobüsler
254 04

Taşıtların alımının Muhasebeleştirilmesi :

a.) Binek otoların alımı :

-----/-----
254 TAŞITLAR HS.
254 Binek oto.
Alış bedeli + KDV
... plaka
... motor no.
100 KASA HS.
-----/-----

veya

b.) Binek oto dışındaki otoların alımı :

-----/-----
254 TAŞITLAR HS
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
100 KASA HS.

-----/-----
Dönem sonunda amortisman hesaplanması
a.) **Yönetim birimi** taşıt amortisman giderinin kaydı
7/A seçeneğine göre;

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
70.602 Taşıt Amortismanları
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
-----/-----

7/B seçeneğine göre;

-----/-----
796 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
70. Taşıt Amortismanları
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
-----/-----

b.) **Pazarlama** servisi taşıt amortismanının kaydı

7/A seçeneğine göre;

-----/-----
760 PAZARLAMA VE SATIŞ GİDERLERİ
60.602 Taşıt Amortismanları
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
-----/-----

7/B seçeneğine göre;

-----/-----
796 AMORTİSMAN GİDERLERİ
60. Taşıt Amortismanları
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
-----/-----

Hurdaya ayrılma :

-----/-----
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
254 TAŞITLAR
-----/-----

Maddi duran varlığın bakım onarım gideri:

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
70 323 Demirbaşlar Bakım Onarım
191 İNDİRİLECEK KDV
100 KASA HS.
-----/-----

Taşıtın (veya herhangi bir maddi duran varlığın) satılması :

Taşıtın satılması durumunda, muhasebeleştirilme işlemi aşağıdaki sıralamayı içerir.

Satış aşamasının muhasebeleştirilmesini yeniden maddeler halinde gözden geçirelim.

1.) **Birinci yevmiye:** Peşin satışsa **kasa borçlanır** veya senet, çek vb. alındıysa ilgili hesap borçlanır, (satış fiyatı* 1.18 =Kasa girişi), 600 Yİ SATIŞLAR VE 391 HES. KDV. Alacaklı yazılır.

2.) **İkinci yevmiye:** 257 B. AMORTİSMAN borçlu yazılarak kapatılır, 254 TAŞITLAR alacaklı yazılarak kapatılır.

3.) **İkinci yevmiyeye devam:** yevmiye maddesi eşit değilse, 623 ile yevmiye maddesi eşitlenir.

3.) 600 ile 623 karşılaştırılır. 600=623 olması temin edilir.

5.) **Yevmiyeyi eşitlemek** için 623 borçlu tarafa yazıldıysa, alacaklı tarafa gelir kaydı yapılır. **Alacaklı** tarafa kaydedilecek hesap, **679** Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar'dır; 600 0 623 ü temin için 623 sağa yazılıyorsa, **borçlu** tarafa kaydedilecek hesap olması durumunda **689** Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar'dır.

Problem : İşletme, 10.000 + KDV fiyatıyla bir makine satın almıştır. (Peşin) Yıl sonunda % 25 oranında amortisman ayrılmıştır. Ertesi yıl bu makineyi 12.000 + KDV fiyatıyla peşin almış satmıştır.

Çözüm :

-----/-----		
253 MAKİNELER HS.	10.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	1.800	
100 KASA		11.800
-----/-----		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	2.500	
257 BİRİKMİŞ AMORT.		2.500
-----/-----		

Defter-i Kebir Kayıtları :

253 MAKİNELER HS.		257 BİRİKMİŞ AMORTİS.
-----		-----
10.000		2.500
-----/-----		
100 KASA HS.	14.160	
600 Yİ SATIŞLAR		12 000
391 HESAPLANAN KDV.		2 160
-----/-----		
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	2.500	
253 MAKİNELER HS.		10.000
623 DİĞER SMM.	7 500	
-----/-----		
623 DİĞER SMM.	4 500	
679 D. OL. DIŞI GELİR.		4 500
-----/-----		

Makine satış karının aşağıdaki şekilde hesaplamamız mümkündür :

Makinenin aktifleşme değeri 10.000 - Makinenin birikmiş amortismanları 2.500 = 7.500 TL. makinenin **net defter değeri**. Satış bedeli - Net değer = Makine satış karıdır. 12.000 - 7.500 = 4.500 TL. dır.

Problem: İşletme 30 000 + 5 400 KDV. Veresiye kamyonet aldı.

2.2.4.6. 255 Demirbaşlar

İşletme faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazlar ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya vb. gibi maddi varlıkların izlendiği hesaptır. Demirbaş alındığında bu hesap borçlanır, satıldığında veya çıkış yapıldığında alacaklanır. İşletmenin yapısına göre alt hesap numaraları verilebilir.

Problemler :

1.) İşletme, 5.12.20.. tarihinde, Şahin Ltd. Şti'nden nolu fatura karşılığı 1 500 + % 18 KDV tutarlı bir **bilgisayar almış**, karşılığında 500 TL. lık kısa vadeli müşteri senedi, 600 TL. lık ileri tarihli(3 ay vadeli) müşteri çeki 400 TL hazır değer niteliğindeki kendi çekini vermiş, kalanını nakden ödemiştir.

2.) Dönem sonunda % 20 oranında **amortisman** hesaplandı.

3.) Yukarıdaki yevmiyelere göre son durumu **bilançoda** gösteriniz.

4.) Ertesi yıl **peşin 2 000 + % 18 KDV** tutarıyla yukarıda adı geçen **bilgisayar satıldı**.

Ek Soru: Yukarıdaki pazarlama servisinde kullanılan binek oto olsaydı muhasebe kaydı nasıl olurdu? (2.el binek otolarda kdv oranı %1 dir)

2.2.4.7. 256 Diğer Maddi Duran Varlıklar

Yukarıda belirtilen hesapların hiçbirinin kapsamına girmeyen, (alet, edevat, kalıp, model vb) özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmayan diğer maddi duran varlıkların izlendiği hesaptır. Satın alma, inşa, devir veya imal durumunda borçlanır, satış, devir , hurdaya ayrılma durumunda alacaklanır. Alet, edevat, kalıp ve modeller diğer maddi duran varlıklara birer örnektir.

2.2.4.8. 257 Birikmiş Amortismanlar (-)

Maddi duran varlık bedellerinin, kullanılacakları süre içerisinde **hesaben yok edilmesini sağlamak** amacıyla kullanılan bir hesaptır. Başka bir anlatımla amortismanlar, maddi duran varlıkların aşınma yıpranma ve değer kayıplarını ifade etmektedir.

Ayrılan amortismanlar ilgili gider hesapları karşılığı olarak alacaklanır. **Satış, devir, hurdaya** ayrılma durumlarında **borçlanarak** kapatılırlar. Birikmiş Amortismanlar hesabı bilançonun aktif tarafında maddi duran varlıklar hesabının hemen altında **eksi (-)** değerle yer alırlar. Böylece maddi duran varlıklar **net defter değeriyle** gösterilmiş olurlar.

Amortisman ayırma usulleri Vergi Usul Kanununda belirtilmiştir. Kanunda belirtilen amortisman usulleri **normal** usul, **hızlandırılmış** usul ve **fevkalade** amortisman usulüdür.

Normal usulde amortisman oranı % 20 yi aşmamak şartıyla mükellefçe serbestçe belirlenebilir. Hızlandırılmış usul amortisman ise normal usulün iki katını geçemez.

Birikmiş amortismanların alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir:

- 257 01 Arazi Ve Arsa Amortismanları
- 257 02 Yer Altı Ve Yerüstü Düzenleri Amortismanları
- 257 03 Binalar Amortismanları
- 257 04 Tesis, Makine Ve Cihazlar Amortismanları
- 257 05 Taşıtlar Amortismanları
- 257 06 Demirbaşlar Amortismanları
- 257 07 Diğer Maddi Duran Varlıklar Amortismanları

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----

730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
760 PAZARLAMA VE SATIŞ GİDERLERİ
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
770 70.603 Demirbaşlar Amortismanları
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HS.
257 0. ...
-----/-----

Amortismanların bilançoda görünümü :

Aktif

1. Dönen Varlıklar	
2. Duran Varlıklar	
25 Maddi Duran Varlıklar xxx	
257 Birikmiş Amort. - (x)	

	XX

2.2.4.9. 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar

İşletmede yapımı devam eden ve yapımı, inşası tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan, her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerle ilgili harcamaların izlendiği hesaptır.

Yapılmakta olan yatırımın ilgili harcamalar borçlandırılarak kaydedilir. Yatırım tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabı borçlandırılarak, yatırım hesabı alacaklandırılır. Yatırımın türüne göre çeşitli alt hesaplar kullanılabilir.

-----/-----
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR
01 Demir
02 Çimento
03 ...
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
100 KASA HS.
-----/-----

Bina inşaatının tamamlanması durumunda yapılacak yevmiye kaydı :

-----/-----
252 BİNALAR HS.
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR
-----/-----

Problemler :

1.) İşletme, **yaptıracağı bina inşaatı** için 10.000 +%18 KDV tutarlı **tomruk** almış, bedeli **ödenmiştir**.

2.) İşletme, yaptıracağı bina inşaatı için 15.000 + %18 KDV tutarlı **çimento** almış, karşılığında İş Bankasından cari hesabından aynı gün ödenmek üzere **çek** imzalayıp vermiştir.

3.) İşçilik hizmeti için müteahhit firma, ay sonunda 12.000 + KDV tutarlı **işçilik** faturası düzenlemiş, bedeli **peşin** ödenmiştir.

4.) **İnşaatın tamamlanması** nedeniyle ilgili devir hesaplarına **aktarılmıştır**.

2.2.4.10. 259 Verilen Avanslar

Yurt içinden veya yurt dışından satın alınmak üzere sipariş edilen maddi duran varlıklarla ilgili olarak yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır. Ödeme yapıldığında bu hesap borçlanır, sipariş edilmiş olan maddi varlık teslim alındığında alacaklanır.

2.2.5. Maddi Olmayan Duran Varlıklar

Herhangi bir fiziki varlığı bulunmayan ve işletmenin belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar ve şerefiyelerin izlendiği hesap grubudur. Maddi olmayan duran varlıklar aşağıdadır :

- 260 Haklar
- 261 Şerefiye
- 262 Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri
- 263 Araştırma ve Geliştirme Giderleri
- 264 Özel Maliyetler
- 268 Birikmiş Amortismanlar (-)
- 269 Verilen Avanslar.

2.2.5.1. 260 Haklar

İmtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin işletmeye belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma, gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaları kapsar.

Edinilen haklar, maliyet bedeli ile bu hesaba borç kaydedilir. Yararlanma süreleri içinde, yararlanma süresinin belli olmaması durumunda 5 yıl içinde eşit taksitlerle itfa olunarak yok edilirler.

Hakların alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir:

260 01 İmtiyazlar

Maddi olmayan duran varlıkların KDV sinin tamamı alındığı ay indirilecektir. Ancak, kuruluş işlemleri tamamlanmadan tahakkuk eden kdv tutarları indirilmeyip, maliyete alınacaktır. Ana sözleşme düzenlenmesinde noterin aldığı bedel içinde KDV de bulunmaktadır. Bu KDV tutarı indirilmeyip 262 nolu hesabın borcuna kaydedilecektir.

-----/-----
262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ
191 İNDİRİLECEK KDV
100 KASA
331 ORTAKLARA BORÇLAR
-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
70 620 Amortisman g.
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
-----/-----

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir :

262 01 Fizibilite Giderleri
262 02 Müşavirlik Avukatlık Giderleri
262 03 Ana Sözleşme Giderleri
262 04 ...

Problem : Kuruluş aşamasında olan bir limited şirketin Ana sözleşmesinin hazırlanması için mali müşavire 740 + %18 KDV peşin ödenmiştir. Ana sözleşme onayı için notere 460 + %18 KDV ödenmiştir. Dönem sonu % 20 amortisman hesaplandı.

2.2.5.4. 263 Araştırma ve Geliştirme Giderleri

İşletmede yeni ürün ve teknolojiler oluşturulması, mevcutların geliştirilmesi ve benzeri amaçlarla yapılan her türlü harcamalardan, aktifleştirilen kısmının izlendiği hesaptır. Yapılan araştırma ve geliştirme giderleri be hesaba borç yazılır. **Beş yılda beş eşit taksit** halinde **itfa** edilerek yok edilir. Yararı bir yıl içinde tükenecek olan araştırma ve geliştirme giderleri 750 ... (630) nolu hesapla ilişkilendirilir. Alt hesap numaraları :

263 AR - GE GİDERLERİ
01 Mühendislik
02 Laboratuar
03 Malzeme
.....ve.....
-----/-----
263 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
100 KASA HS.
-----/-----

750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
-----/-----
630 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
751 AR-GE GİD. YANSITMA
-----/-----
751 AR-GE GİD. YANSITMA
750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
-----/-----

2.2.5.5. 264 Özel Maliyetler

Aşağıdaki gibi alt hesap nosu verilebilir:

01 Raf
02 Vitrin
03 Çatı tamiri
04 Duvar Süsleme
05
-----/-----
264 ÖZEL MALİYETLER
191 İNDİRİLECEK KDV
100 KASA
-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
-----/-----

Kiralanan gayri menkullerin geliştirilmesi veya ekonomik değerlerinin sürekli olarak artırılması amacıyla yapılan giderler ile bu gayri menkulün kullanılması için yapılıp kira süresinin sonunda mal sahibine bırakılacak olan, varlıkların bedelini kapsar. Gayrimenkul için yapılan normal bakım, onarım, temizlik, giderleri doğrudan gider yazılabilir.

Yapılan harcamalar bu hesabın borcuna kaydedilir. Kira süresi beş yıl veya daha fazla ise 5 yılda taksit halinde alacaklandırılarak itfa edilir. **Kira süresi beş yıldan az ise**, kira süresinde amorti edilir.

Problemler :

- 1.) İşletme, **kiralamış** olduğu **binanın çatısını tamir** ettirmek için 6.000 +KDV tutarlı harcama yapmıştır.
- 2.) Yıl sonunda % 20 oranında **itfa gideri** (amortisman gideri) hesaplanmıştır.
- 3.) Bilançoda gösteriniz.

Ek Soru: 4. Yıl bitiminde işyeri boşaltılacak ise yüzde kaç amortisman hesaplanır?

Problemler:

- 1.) İşletme İtalyan FİAT firmasına 100 000.- + 18 000.- tl. **patent** bedeli **ödedi**.
- 2.) İşletme **kiraladığı** işyeri için **hava parası** 10 000.- + 1 800.- tl. **ödedi**.
- 3.) İşletme **şirket kuruluş** aşamasında **ticaret odasına** 1 500.- kayıt bedeli **ödedi**.
- 4.) İşletme **kiraladığı işyeri** için **foyans** bedeli 1 000.- + 180.- tl. **Ödedi**.

2.2.5.6. 267 Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar

Yukarıda sayılanların dışında kalan diğer maddi olmayan duran varlıklar kalemlerinin izlendiği hesaptır. Diğer maddi olmayan duran varlıklar içinde 5 yıldan itfa etme söz konusu olacaktır.

2.2.5.7. 268 Birikmiş Amortismanlar (-)

Maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilebilmesini sağlamak amacıyla kullanılan hesaptır.

Amortisman ayrıldığında bu hesap alacaklanır. Kullanım hakkı sona erdiğinde veya elden çıkarıldığında borçlanır. Bu hesap alacak karakterli bir hesaptır. Bilançonun aktifinde 26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar hesabının altında (-) olarak yer alır. Böylece maddi olmayan duran varlıkların net değerinde izlenmesi sağlanmış olmaktadır.

Bu hesabın alt başlıkları aşağıdaki gibi olabilir:

- 268 01 Haklar Birikmiş Amortismanları
- 268 02 Şerefiye Birikmiş Amortismanlar
- 268 03 Kuruluş Ve Örgütlenme Giderleri Amortismanları
- 268 04 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Amortismanları
- 268 05 Özel Maliyetler Amortismanları
- 268 06 Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar Amortismanları

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
 70. 620 Amortisman Giderleri
 268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
 268 01 Haklar Birikmiş Amort.
-----/-----
750 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDER.
 268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
-----/-----

Buraya kadar iki tür birikmiş amortismandan söz ettik. Biri 257 kodlu birikmiş amortisman, diğeri ise 268 kodlu birikmiş amortisman. 257 kodlu birikmiş amortismanlar, 25 li ana grup hesaplarla ilgili, diğeri ise 26 lı ana grupla ilgilidir.

2.2.5.8. 269 Verilen Avanslar

Maddi olmayan duran varlıkların alımları ile ilgili olarak, yurt içi veya yurt dışındaki kişi ve kuruluşlara yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır. Ödeme yapıldığında bu hesap borçlanır, varlık elde edildiğinde bu hesap alacaklanır.

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
269 VERİLEN AVANSLAR HS.
100 KASA HS.

-----/-----
Maddi olmayan duran varlığın alımı :

-----/-----
260 HAKLAR HS.
269 VERİLEN AVANSLAR HS.
-----/-----

Buraya kadar muhtelif verilen avanslar hesabı gördük, 159. 259 ve 269 gibi. 159, 15 kodlu hesapların alımı için önceden verilen avansları ifade etmekte; 259, 25 kodlu maddi duran varlıkların alımında önce verilen avansı ifade etmekte; 269 ise 26 kodlu maddi olmayan duran varlıklar için önceden verilen avansları ifade etmektedir.

2.2.6. 27 Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar

Belirli bir rezervin (petrol, kömür vb.) kullanılması için yapılan ve o rezervin tükenmesine paralel olarak değer kaybedecek olan arama, hazırlık, geliştirme işlemleri için yapılmış giderleri içermektedir. Bu tür giderler, üretim çalışmalarının zaman ve yoğunluğu ile sınırlıdır.

Özel tükenmeye tabi varlıklar, arama giderleri, hazırlık ve geliştirme giderleri ve diğer özel tükenmeye tabi varlıklardan oluşur.

2.2.6.1. 271 Arama Giderleri

Arama amacıyla yapılan ve bununla ilgili giderlerin izlendiği hesaptır. Maden yatağının işletmeye uygun olup olmadığının belirlenmesi ve giriş noktalarının saptanması için, işletmeye geçmeden önce yapılan arama giderleri ile petrol araştırması ile ilgili olarak arazinin yerden ve havadan (topoğrafik, jeolojik, vb.) incelenmesine ve gerekli işlem, deneyim ve jeolojik bilgi almak amacı ile yapılan sondaj giderleri gibi yapılan harcamalar bu hesapta izlenir.

Arama faaliyetlerinin sonucunda üretilebilir cevher rezervi bulunmamışsa, yapılmış olan giderler zarara kaydedilir.

2.2.6.2. 272 Hazırlık ve Geliştirme Giderleri

Açık işletmelerde, maden üstündeki örtüyü kaldırmak veya yeraltındaki maden yataklarına girmek, bu yatakla yerüstü arasında genel kütlelin tüketilmesine kadar sürekli bir bağlantı kurmak ve maden yataklarını üretime elverişli parçalara bölmek, insan ve araçların gidip-gelme ve havalandırmalarını, cevherlerin taşınması için açılacak yol, mecra vb.. faaliyetlerin gerektirdiği giderler bu hesapta izlenir. Petrol işlemlerinde, kuyu açma., temizleme, derinleştirme vb. işlemlere hazırlık için yapılan işçilik, yakıt, tamir, bakım, nakliye, ikmal, malzeme vb. giderler de bu hesap izlenir.

Arama faaliyetleri sonunda cevher rezervi bulunamamışsa, yapılan tüm harcamalar zarar olarak kaydedilir. Cevher rezervi bulunmuşsa, rezervin miktar ve özelliğine göre itfaya tabi tutulurlar.

2.2.6.3. 277 Diğer Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar

Kendi, bölümlerinde tanımlanmayan özel tükenmeye tabi diğer varlıklar değerlerinin izlendiği hesaptır.

Belirli maddi varlıkla ilgisi kesin olarak saptanan harcamalar bu hesaba borç kaydedilir. Özelliğini kaybetmiş olan varlıklar kayıtlardan çıkarılarak alacaklanır.

2.2.6.4. 278 Birikmiş Tükenme Payları (-)

Özel tükenmeye tabi varlıklar grubuna giren kalemler özelliklerine göre 'tükenme payı' ayrılmak suretiyle itfa edilir.

Tükenme paylarının ayrılması durumunda 770 Genel Yönetim Giderleri Hs. borçlanır, 278 Birikmiş Tükenme payları hesabı alacaklanır. Satış, devir, kullanma yeteneğini kaybetme durumunda alacaklanır.

2.2.6.5. 279 Verilen Avanslar

Özel tükenmeye tabi varlık alımları için yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır. Avans ödemesi yapıldığında bu hesap borçlanır. Özel tükenmeye tabi varlığın elde edilmesi durumunda alacaklanır.

2.2.7. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları

İçinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek yıllara ait olan giderler ile faaliyet dönemine ait olup da ileriki yıllarda tahsil edilebilecek gelirlerden oluşur.

2.2.7.1. 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler

Peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmesi gereken ve gelecek yıllara ait giderleri izlemek için kullanılan bir hesaptır.

Gider yapıldığında bu hesap borçlanır. Süresi bir yılda bitenler '180 Gelecek Aylara Ait Giderler' hesabına aktarılır.

Gider yapıldığında yazılacak kayıt :

```
-----/-----
280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER  xx
    100 KASA HS.                                xx
-----/-----
```

Dönem sonunda bir yıldan az hale dönüşen kısım aşağıdaki şekilde kaydedilecektir:

```
-----/-----
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER x
    280 GELECEK YILLARA AİT GİD.      x
-----/-----
```

Ertesi yıl hesabı devir işlemi :

```
-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
    180 GELECEK AYLARA AİT GİDERL.
-----/-----
```

280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER

```
-----
x | x
```

180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER

```
-----
x | x
```

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

```
-----
x | x
```

Problem : İşletme 18 aylık, toplam 18.000 TL tutarlı kirayı peşin ödedi. Muhasebeleştiriniz. İzleyen ayın muhasebe işlemlerini yapınız. Bilançoda gösteriniz.

2.2.7.2. 281 Gelir Tahakkukları

Üçüncü kişilerden tahsil edilmesi ya da bunların hesabına kesin olarak borç kaydı bir yıl veya daha sonraki yıllarda elde edilecek gelirlerin içinde bulunan dönem ait olan kısımlarının, ilgili gelir hesabı karşılığı borç kaydedileceği bir hesaptır. Başka bir ifadeyle, içinde bulunan dönemde ortaya çıkmış, bir kısmı gelecek yıllara ait olan fakat henüz paraya çevrilmemiş gelirlerle ilgili alacakların bu döneme ait kısımlarının izlendiği hesap türüdür.

Muhasebeleştirilmesi :

Gelecek yıllara ait olup tahakkuk eden alacağın kaydı :

-----/-----		
281 GELİR TAHAKKUKLARI	xxx	
602 DİĞER GELİRLER		xxx
(642 FAİZ GELİRLERİ)		
-----/-----		

Dönem sonunda, süresi bir yıldan az hale dönüşen alacağın kaydedilmesi :

-----/-----		
181 GELİR TAHAKKUKLARI	x	
281 GELİR TAHAKKUKLARI		x
-----/-----		

Ertesi yıl tahakkuk alacağının paraya dönüşmesi :

-----/-----		
100 KASA HS.	x	
181 GELİR TAHAKKUKLARI		x
-----/-----		

2.2.8. 29 Diğer Duran Varlıklar

Yukarıdaki bölümlerde sayılmış olup, duran varlık kalemlerine girmeyen diğer duran varlık kalemleri bu grupta yer alır.

Diğer Duran Varlıklar şunlardır:

- 292 Diğer KDV
- 293 Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar
- 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar
- 295 Peşin Ödenen Vergiler
- 297 Diğer Çeşitli Duran Varlıklardır.

2.2.8.1. 292 Diğer KDV

Ertelenen, iadesi gereken, tahsil edilen ve çeşitli şekillerde ortaya çıkan diğer KDV nin bir yılı aşan tutarların kaydedildiği hesaptır. KDV nin ortaya çıkması halinde bu hesap borçlanır.

2.2.8.2. 293 Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar

Tedbirli satın alma ve imal etme politikası gereği ve stok dönüş hızı düşüklüğü nedeniyle işletmede bulunan ve işletmenin bir yıllık dönem içinde kullanabileceğinden daha fazla olan stok kalemlerinin izlendiği hesaptır.

Gelecek yıllar ihtiyaçları için stoklar edinildiğinde bu hesap borçlanır, kullanım dönemleri bir yılın altına düştüğünde alacaklanır.

Muhasebeleştirilmesi :

a. Gelecek yıl ihtiyacı stok edinilmesi :

-----/-----			
293 GELECEK YIL. İHTİYAÇ STOKL.	xxx		
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	x		
100 KASA HS.		xxx	
-----/-----			

b. Dönem sonunda, sadece öntümüzdeki yıl ihtiyacı olan kısmın ilgili hesaba devredilmesi

:

-----/-----			
150 İLK MADDE MALZEME HS.	x		
293 GELECEK YIL. İHTY. STOK.		x	
-----/-----			

Problem : Bir tuğla fabrikası, köy tüzel kişiliğinden yarısı bu yıl, diğer yarısı da gelecek yıl kullanılabilir 5.000 TL. toprak satın almıştır.

Not: Toprak Köy merası olduğu için fatura düzenlenmemiş, gider pusulası ile alınmıştır. Başka bir anlatımla KDV söz konusu değildir.

2.2.8.3. 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar

Çeşitli nedenlerle işletmede kullanılmı ve satış olanaklarını kaybeden stoklar ve duran varlıkların izlediği hesaptır. Bu gibi varlıklar kullanılmı ve satış olanaklarını kaybettiğinde buldukları varlık hesabından çıkarılarak borçlandırılırlar. Bu tür varlıklar elden çıkarıldığında alacaklanarak kapatılır.

2.2.8.4. 295 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar

İzleyen yıldan sonraki yıllarda indirim konusu yapılabilecek olan peşin ödenen vergi ve fonların izlendiği hesaptır. Genellikle yıllara yaygın inşaat istihkak alımlarında, müteahhitlerden kesilen gelir vergisi stopaj (kesinti) tutarları bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Gelecek dönemden daha sonraki yıllarda indirim konusu yapılabilecek nitelikteki vergi ve fonlar ödendiğinde bu hesaba borç yazılır. İndirilebilme süresi bir yılın altında inen vergi ve fonlar bu hesabın alacağına karşılık, 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar hesabına aktarılır.

Peşin verginin ödenmesi :

-----/-----
295 PEŞİN ÖD. VERGİLER VE FONLAR
100 KASA HS.
-----/-----

Yıl sonunda hesaplanan kurumlar vergisine isabet eden peşin vergi 193 nolu hesaba devredilecektir:

-----/-----
193 PEŞİN ÖD. VERGİLER VE FONLAR
295 PEŞİN ÖD. VERGİLER VE FONLAR
-----/-----

Defter-i kebir kayıtları :

295 Peşin Öd. Vergiler Fonlar	193 Peşin Öd. Vergiler Fonlar
-----	-----
x	x
x	

-----/-----
371 DÖN. KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ
VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ
193 PEŞİN ÖD. VERGİLER VE FONLAR
-----/-----

2.2.8.5. 297 Diğer Çeşitli Duran Varlıklar

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer duran varlıkların izlendiği hesaptır.

2.3. AKTİF HESAPLARLA İLGİLİ PROBLEMLER

2.3.1. Örnek 1 . 120 ALICILAR ile ilgili problemler

1.) A işletmesi 16.10. 20.. tarihinde müşteri S. Şahin' e 758911 No 'lu fatura ile 5.000 + % 18 KDV tutarlı **malı** kredili (herhangi bir belge almadan) olarak **satmıştır**.

2.) A İşletmesi 20.10.20.. tarihinde müşteri/alıcı S. Şahin 'den olan **alacağın yarısını tahsil** etmiştir.

4.) A İşletmesi 25.10.20.. tarihinde müşteri/alıcı S. Şahin' den olan **alacağının geri kalanı** için 30.11.20.. tarihli Akbank müşteri **çeki almıştır.**

5.) Bu çek 30.11.20xx tarihinde hazır değere dönüşerek banka tarafından tahsil edilmiştir.

2.3.2. Örnek 2. 121 ALACAK SENETLERİ Hesabı ile ilgili problemler

1.) A işletmesi 16.1.20x1.. tarihinde müşteri A.S. Şahin' e 814713 No'lu fatura ile 6.000 + % 18 KDV tutarlı **malı**, 17.2.20x1.. ve 17.3.20x1.. tarihli iki eşit tutarlı senet olarak **satmıştır. KDV peşin** tahsil edilmiştir.

2.) A İşletmesi 17.1.20x1.. tarihinde, 17.2.20x1.. tarihli A.S. Şahin' den olan senetli alacağını tahsil için Z... Bankasına göndermiştir.

3.) A İşletmesi 18.1.20x1.. tarihinde Z. Bankasından gelen bir dekont' tan 17.2.20x1.. tarihli A.S. Şahin' den olan **senetli alacağını tahsil** edilmiştir.

4.) A İşletmesi 30.01.20x1.. tarihinde müşteri A.S. Şahin' den olan cüzdandaki alacak senedini iade ederek, 17.03.20x1.. tarihli 3 600 tl. tutarlı Akbank **müşteri çeki** almıştır.

5.) A İşletmesi 17.03.20x1.. tarihinde Akbank **müşteri çekini tahsil** etmiş, tutar a.c.h. 'a (yani 102 BANKA. Hesabına) yazılmıştır.

6.) A İşletmesi 18.02.20.. tarihinde müşteri A.S. Şahin' e 815714 No'lu fatura ile 15.000 + % 18 KDV tutarlı **malı**, 17.03.20.. ,17.04.20.. ve 17.05.20.. tarihli üç adet eşit tutarlı (5 000 x 3 ad) senet karşılığı **satmıştır. KDV yi peşin** tahsil etti.

7) İptal edildi.

8.) A İşletmesi 21.02.20.. tarihinde 17.04.20.. tarihli senet **tahsil için** Z Bankasına verilmiştir.

9.) A İşletmesi, 25.04.20.. tarihinde 17.04.20.. tarihli senedin protesto olduğunu, 26.- TL' lik **protesto masrafının** işletmenin banka hesabından düşüldüğünü bankadan gelen dekonttan anlamıştır.

10.) A İşletmesi, 30.04.20.. tarihinde 17.05.20.. tarihli 5.000 TL'lik senedi 4 450 tl. olarak **kırdırarak** nakden tahsil etmiştir. (İskonto ettirmiştir.)

2.3.3. Örnek : 3. ARALIKLI ENVANTER YÖNTEMİ İLE İLGİLİ MONOGRAFİ

Örnek 4.2.

A İşletmesi Ocak 20.. başında kasada 3.000 TL. mal stoklarında ise 4.000 TL.' lık mal mevcudu vardır. Sermaye tutarı 7.000 TL dir.

1.) A işletmesi 06.01.20.. tarihinde Aktar A.Ş.' den no'lu fatura ile 9.000 + % 18 KDV tutarlı **mal kredili** (herhangi bir belge verilmeden) olarak **almıştır**.

2.) A işletmesi 07.01.20.. tarihinde satın **alınan malın taşınması** için 800 + % 18 KDV tutarında taşıma masrafı ödemiştir. Fatura no 300723 dir.

3.) İşletme 11.01.20.. tarihinde müşteri B.Akcan ve Fatih Sözer' e 258645 No'lu fatura ile maliyet değeri 4.500 TL. olan, 6.000 + % 18 KDV tutarlı malı **kredili** olarak **satmıştır**.

4.) 13.01.20.. tarihinde **satıcı** Aktar A.Ş' e 1.000.+ % 18 tutarlı mal iade edilmiş mal bedeli cari hesaplarından düşülmüştür.

5.) 18.01.20.. tarihinde müşteri/**alıcı** B.AKCAN, A işletmesine 500 + % 18 KDV tutarlı **mal iade** etmiş, tutar cari hesaptan düşülmüştür.

6.) 30.01.20.. tarihinde **alıcı** **AKCAN'** a ay sonunda 300 + % 18 KDV tutarında **iskonto** yapıldığını bildirmiş tutar cari hesaptan düşülmüştür.

6.) 31.01.20.. tarihinde **satıcı** Aktar A.Ş. ay sonunda A işletmesine 200 + % 18 KDV tutarında **iskonto** yapıldığını bildirmiştir. Tutar cari hesaptan düşülmüştür.

7.) Dönem sonu mal 7 000 tl. dir.

İstenen : İşlemlerin yevmiye ve defter-i Kebir kayıtlarını **Aralıklı Envanter** Yöntemine göre (aralıksız envanter, devamlı denklik) yapıp, KDV mahsubunu ve gelir tablosunda brüt satış karını gösteriniz.

2.3.4. Örnek 4.3. ARALIKLI ENVANTER YÖNTEMİ MONOGRAFİ

A İşletmesi 31.12.20.. tarihli bilançosu aşağıdaki gibidir:

Aktif

Pasif

100 Kasa	20 150	500 Sermaye	84.000
120 Alıcılar	24.850	A. Balcı	51.000
121 Alacak Snt.	45.000	M. Kuru	33.000
153 Tic Mal	28.000		
	-----	321 Borç Sen.	14.000
	118.000	320 Satıcılar	20.000

			118.000

İşletmenin Ocak ayında yaptığı işlemler

- 1.) 5.1.20.. tarihinde 8.000 + % 18 KDV TL' lik **mal** satıldı. **3 000 nakit**, KDV için **1440 tl. lik hazır** değer **çek** alınmış **olup** kalanı veresiyedir.
- 2.) 6.1.20** tarihinde 28.1.20** tarihli 4 400 tl.lik müşteri senedi bankaya **tahsile verilmiştir.**
- 2.) 7.1.20.. tarihinde X A.Ş.' ye ait nominal değeri 1.000 TL. olan A tertip **hisse senetlerinden** birimini (1.200 TL x 2 adet=) 2 400 tl. **peşin almıştır.** (Kısa vadeli amaçlar için)
- 3.) 8.1.20.. tarihinde müşterilerinden/ alıcılarından olan 4.000 TL' lik **belgesiz alacağını** elden/ nakden **tahsil** etmiştir.
- 5.) 10.1.20.. tarihinde 20.000 + % 18 KDV TL' lik **mal alınmıştır.** 10 000 **peşin ödenmiş**, kalan **veresiyedir** (belgesiz borçlanma var)
- 6.) 10.1.20** tarihinde Alınan malın **taşınması** için 1.500 + % 18 KDV tutarında taşıma gideri **ödenmiştir.**
- 5.) 15.1.20.. tarihinde 14 Ocak 20.. vadeli 4.000 TL. **alacak senedi** elden **tahsil** edilmiştir.
- 6.) 17.1.20.. tarihinde X A.Ş.' ye ait iki adet **hisse senedi** tamamı (1.300 TL' x 2 ad=) 2600 tl. ye peşin **satılmıştır.**
- 7.) 18.1.20.. tarihinde İş **bankasına** 10.000 TL. **yatırılmıştır.**
- 8.) 20.1.20.. tarihinde 10 Ocakta satın **alınan mallardan** 4.000 + % 18 KDV tutarlı kısmı **satıcılara iade** edilmiş ve karşılığı **belgesiz borçlardan** (cari hesaptan düşülmüştür ya da veresiye hesaptan) **düşülmüştür.**
- 9.) 21.1.20.. tarihinde; 5 Ocakta **satılmış olan mallardan** 1.500 + % 18 KDV tutarlı kısmı bozuk olduğundan **iade edilmiş** karşılığı belgesiz (veresiye hesap) **alacaklardan düşülmüştür.**

10.) 22.1.20.. tarihinde **kredili** (veresiye) olarak 12.000 + % 18 KDV tutarlı **mal alınmıştır**.

11.) Satın **alınan** malın **taşınması** için 1.600 + % 18 KDV tutarında taşıma masrafı **ödemıştır**.

12.) 23.1.20.. tarihinde **satıcılar** 22 Ocakta **alınan mallardan** 2.000 + % 18 KDV tutarında indirim (**iskonto**) yaptıklarını bildirmişlerdir. Tutar ticari **borçlardan** (veresiye hesabından) düşülmüştür.

13.) 24.1.20.. tarihinde 15.000 + % 18 KDV tutarlı mal **satılmış**, 5 Şubat 20.. tarihli 15000 TL bir müşteri **çeki (ileri tarihli çek)** alınmıştır. KDV için belge almamıştır.

14.) 24.1.20.. tarihinde Belediyeye su **depozitosu** olarak 1.000 TL yatırılmıştır.

15.) 25.1.20.. tarihinde 24 Ocakta **satılan mal** için 1.000 + % 18 KDV tutarında **iskonto** yapıldığını müşteriye bildirmiş ve **cari hesabına** kaydedilmiştir. (İşletme İskonto tutarı kadar borçlanmıştır.)

16.) 26.1.20.. tarihinde işletme 5.000 TL'lik **belgesiz borç ödemıştır**.

17.) 27.1.20.. tarihinde 6.000 + % 18 KDV tutarlı **mal peşin** olarak **satılmıştır**.

18.) 28.1.20.. tarihinde 7.000 TL' lik 27 Ocak vadeli **senetli borç ödemıştır**.

19.) 29.1.20.. tarihinde 28.1.20.. vadeli 4.400 TL' lik **senetli alacak tahsil** edilmiştir.

20.) 31.1.20.. tarihinde yapılan sayım sonucunda **mal stoklarının** (Dönem sonu mal mevcudu) tutarı 35.000 TL' dir. Satılan malın maliyetini hesaplayarak kaydediniz.

İstenen : Yevmiye, kdv mahsubunu, kebir kayıtlarını yapıp 31 Ocak tarihli geçici mizanı düzenleyip mal satış karını bulunuz. KDV mahsubunu yapınız.

(Mal hesabının muhasebeleştirilmesini aralıklı envanter yöntemine göre yapınız.)

2.3.5. Örnek 4.4 DEVAMLI ENVANTER YÖNTEMİ MONOGRAFİ

A İşletmesinin 31.12.20x1.. tarihli bilançosu aşağıdaki gibidir.

Aktif

Pasif

100 Kasa	10 150	500 Sermaye	94.000
120 Alıcılar	44.850	A. Balcı	61.000
121 Alacak Snt.	65.000	M. Kara	33.000
153 Mal	28.000	321 Borç Sent.	24.000
	-----	320 Satıcılar	30.000
	148.000		-----
			148.000

İşletmenin Ocak ayında yaptığı işlemler

- 1.) 5.1.20x2 (Buradaki 2 , izleyen yıl anlamındadır) .. tarihinde **maliyet** değeri 7.500 TL olan, 9.000 + % 18 KDV TL. lik mal **satılmıştır**. 3 000.- tl nakit, 4 000.- tl. tutarlı 28.1.20x2 tarihli alacak senet düzenlenmiş, geri kalan için belge düzenlenmemiştir.
- 2.) Yukarıda sözü geçen 4 000 tl. lik müşteri senedi bankaya tahsile verilmiştir.

2.) 7.1.20.. tarihli X A.Ş.' ya ait nominal değeri 1.000 TL. olan A tertip **hisse senetlerinden** (1.300 TL' den 2 adet=) 2 600 tl.ye peşin **almıştır**.(Geçici yatırım olarak)

3.) 8.1.20.. tarihinde açılış bilançosunda görülen müşterilerden/alıcılardan olan 25.000 TL lik belgesiz **alacağı** için banka hesabına **havale** gelmiştir.

4.) 10.1.20.. tarihinde 24.000 + % 18 KDV TL **mal alınmıştır**. 10 000 tl nakit, 6 000 tl. için aynı gün ödenmek üzere **kendi çekini** verilmiş, kalanı için de her hangi bir belge düzenlenmemiştir. Satın alınan malın **taşınması** için 1.600 + % 18 KDV tutarında taşıma masrafı **ödenmiştir**.

Yukarıda sözü edilen 6 000 tl.lik **çek bankadaki** hesaptan **ödenmiştir**.

5.) 15.1.20.. tarihinde 14 Ocak 20x2 vadeli **senetli alacaklarından** 35.000 TL elden **tahsil etmiştir**.

6.) 16.1.20.. tarihinde 15.000 TL lik 5 Şubat 20.. vadeli **senet tahsil için bankaya** gönderilmiştir.

7.) 17.1.20.. tarihinde X A.Ş.'ye ait 2 adet **hisse senedi** (1.500 TL.x 2 ad=) 3000 tl. den **peşin satılmıştır**

8.) 18.1.20.. tarihinde İş **Bankası'na** 12.000 TL. **yatırılmıştır**.

9.) 20.1.20.. tarihinde 10 Ocakta **alınan mallardan** 3.000 + % 18 KDV tutarlı kısmı **satıcılara iade** edilmiş ve karşılığı **cari hesaptan** (veresiye hesabından) düşülmüştür.

10.) 21.1.20.. tarihinde müşterilere/alıcılara 5 Ocakta **satılan mallardan**, 1.600 + % 18 KDV tutarlı **kısmı** defolu olduğundan **iade etmiş** karşılığı **cari hesaptan** düşülmüştür. Bu malın **maliyet** bedeli 1 200 tl.dir.

11.) 22.1.20.. tarihinde kredili (**veresiye**) olarak 14.000 + % 18 KDV tutarlı **mal alınmıştır**. Satın alınan **malın taşınması** için 1.200 + % 18 KDV tutarında taşıma masrafı **ödenmiştir**.

12.) 23.1.20.. tarihinde satıcılar 22 Ocakta **alınan mallardan** 2.000 + % 18 KDV tutarlı indirim/**iskonto** yaptıklarını bildirmişlerdir. Tutar ticari **borçlardan** (**veresiye** hesabından) düşülmüştür.

13.) 24.1.20.. tarihinde **maliyet** değeri 13.000 TL olan **mal** 16.000 + % 18 KDV TL. ye **satılmış** olup, 5 şubat 20.. tarihli 10 000 tl tutarlı bir **müşteri çeki** alınmıştır. Kalanı için belge alınmamıştır.

14.) 25.1.20.. tarihinde 24 Ocakta **satılan mal** için 2.000 + % 18 KDV tutarında **iskonto** yapıldığını işletmeye bildirmiş ve **cari hesabına** (veresiye hesabına) kaydedilmiştir.

15.) 26.1.20.. tarihinde işletme 6.000 TL lik **belgesiz** ticari **borç** için **banka** hesabından **havale** çıkarmıştır.

16.) 27.1.20.. tarihinde **maliyet** değeri 5.000 TL olan **mal**, 8.000 + % 18 KDV tutarına **peşin** olarak **satılmıştır**.

17.) 28.1.20.. tarihinde 7.000 TL lik 27 Ocak vadeli **borç** elden **ödenmiştir**.

18.) 29.1.20.. tarihinde 28.1.20.. vadeli 4.000 TL lik **senetli alacak** banka tarafından **tahsil** edilmiştir.

İstenen : Yevmiye, kebir kayıtlarını yapıp 31 Ocak tarihli geçici mizanı düzenleyip, mal satış karını bulunuz. KDV yi mahsup ediniz. Gelir tablosunda gösteriniz.

(Mal hesabının muhasebeleştirilmesini sürekli/**devamlı envanter** yöntemine göre yapınız.)

2.3.6. KARIŞIK SORULAR

- 1.) İşletme bilgisayar bayiliği işi ile uğraşmaktadır. İstanbul'daki toptancı C'den **veresiye** olarak birim fiyatı 1600 tl.den, 10 adet **almıştır**. (16 000 tl)+ KDV. 2 880 tl.dir.
- 2.) İşletme, işyerinde **kullanmak** üzere 2 adet **bilgisayar almıştır, peşin**. (2 000 x 2 ad=) 4 000 + 720 KDV.

- 3.) İşletme kiraladığı işyerinin **çatı tamiri** için 3 000 + 540 KDV. Harcama yapmış, hazır değer **kendi çekini** vermiştir.
- 4.) İşletme, **kuruluş gideri** olarak 500 + 90 KDV. **Ödemiştir.** (**Dikkat:** 880 tl. nin altında olduğunu göz önünde tutunuz.)
- 5.) İşletme, ismi tanımış olan AC firmasına **şerefiye** bedeli 20 000 + 3 600 KDV. **Ödemiştir.**
- 6.) İşletmenin çelik kasasında 31.12.20x1 tarihli bir adet 8 000 tl. lik **senet** bulunmaktadır. Bu **senet** 30.9.20x1 tarihinde 7 200 tl. olarak **kırdırılmıştır.**
- 7.) İşletme **peyzaj** mimarına, kestiği fatura karşılığı 7 000 + 1 260 tl.lik **bankadan havale** çıkarmıştır.
- 8.) İşletmenin indirilecek kdv. Borç kalanı 5 000, hesaplanan kdv. Alacak kalanı 6 000 tl. dir. KDV mahsubunu yapınız.
- 9.) İşletmenin indirilecek kdv. Borç kalanı 9 000 tl, hesaplanan kdv alacak kalanı 6 000 tl. dir. KDV mahsup işlemi yapınız.
- 10.) İşletmenin devreden kdv. Si 2 000, indirilecek kdv. Si 4 000, hesaplanan kdv. Si 8 000 tl. dir. KDV mahsubunu yapınız.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM III PASİF HESAPLAR

3.1. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Kısa vadeli yabancı kaynaklar, dönen varlıkların ayrılmasında kullanılan ölçüye uygun olarak, en çok bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi sonunda ödenecek yabancı kaynakları kapsar. Bu yabancı kaynaklar, borçların ana para taksitleri olduğu gibi, faizlerini de kapsar.

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar,

- 30 Mali Borçlar
- 32 Ticari Borçlar
- 33 Diğer Borçlar
- 34 Alınan Avanslar
- 35 Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Hakedişleri
- 36 Ödenecek Vergi Ve Diğer Yükümlülükler
- 37 Borç Ve Gider Karşılıkları
- 38 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları
- 39 Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Şeklinde Bölümlenir.

Bu noktada dönen varlıklar ile kısa vadeli yabancı kaynakları karşılaştıralım:

31 Aralık 20.. tarihli Bilanço

Dönen Varlıklar 15 000 3. Yabancı Kaynaklar 10 000

Yukarıdaki tablonun anlamı şudur: İşletme bir yıl içinde 15 000 tl. yi paraya dönüştürecek, bu biriken para ile 10 000 tl. borç ödeyecektir. Burada her hangi bir anormallik görülmemektedir. İşletme borçlarını rahatça ödeyebilecektir. Kısa Vadeli Borçların 20 000 tl. olduğunu varsayalım. Bu durumda işletme borçlarını ödeyememe tehlikesi ile karşı karşıya kalabilecektir. Açığı kapatabilmek için bankadan kredi çekecek, bu da faiz ödemesine neden olacak, sonuçta bilanço karı azalacaktır.

3.1.1. 30 Mali Borçlar

Kredi kurumlarına kısa vadeli borçlar ile kısa vadeli para ve sermaye piyasası araçları ile sağlanan krediler ve vadesine bir yıldan daha az bir süre kalan uzun vadeli mali borçların ana para taksit ve faizlerini kapsar.

- 300 Banka Kredileri
- 303 Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri
- 304 Tahvil, Anapara Borç, Taksit ve Faizleri
- 305 Çıkarılmış Bonolar ve Senetler
- 306 Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler
- 308 Menkul Kıymetler İhraç Farkı (-)
- 309 Diğer Mali Borçlar

3.1.1.1. 300 Banka Kredileri

Bu hesap, banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kısa vadeli kredilere (borçlara) ilişkin tutarları içeren hesap kalemdir. Aynı ismi taşıyan ancak kod nosu 400 olan hesap ta vardır. Ancak bu kod, uzun vadeli kredilerle ilgilidir.

İşleyişi :

Alınan kısa vadeli krediler bu hesaba alacak, ödemeleri halinde borç kaydedilir.

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir:

- 300 01 Açık Krediler
- 300 02 Çek, Senet Karşılığı Krediler
- 300 03 Akreditif Kredileri
- 300 04 İhracat Kredileri
- 300 05 Döviz Kredileri

Muhasebeleştirilmesi :

Hisse senedi ve Tahvil Karşılığı Kredi Alınması :

a. Hisse senedi ve Tahvilin bankaya teminat olarak teslim edilmesi

-----/-----
110 HİSSE SENETLERİ HS. xxx
02 Teminata verilen his. Sn.
110 HİSSE SENETLERİ HS. xxx
01 Cüzdandaki his. Sn.
-----/-----
100 KASA HS.
(102 BANKALAR HS.) xx
300 BANKA KREDİLERİ HS. xx
-----/-----

Banka işletmelere kredi verirken, vereceği krediden daha fazla tutarda hisse senedi, alacak senedi vb. alırlar. Bu durumda nedeni, bankanın kendine emniyet payı ayırmasıdır.

Kefalet karşılığı bankadan kredi alınması :

-----/-----
912 KEFALETTEN ALACAKLAR HS.
Kefaletten Borçlular
.... Bankası
913 KEFALETTEN BORÇLAR HS.
Kefaletten Alacaklılar
Kefil olan Şahıs Adı
-----/-----

Nazım Hesaplar bilançoda, bilanço genel toplamının altında yer alır:

BİLANÇO

-----	-----
xxxx	xxxx
=====	=====
912 KEFALETTEN AL. X	913 KEFALETTEN BOR. X
-----/-----	
100 KASA HS.	
300 BANKA KREDİLERİ HS.	

400 BANKA KREDİLERİ HS.

-----/-----
Alacak senedi karşılığı kredi alınması:

-----/-----
121 ALACAK SENETLERİ HS.

Teminata Verilen Senetler

121 ALACAK SENETLERİ HS.

Cüzdandaki Alacak Senetleri

-----/-----
100 KASA HS.

300 BANKA KREDİLERİ HS.

-----/-----
b. Bankaya olan kredi borcunun ödenmesi:

ba. Kredi borcunun kasadan ödenmesi:

-----/-----
300 BANKA KREDİLERİ HS.

100 KASA HS.

-----/-----
bb. Kredi borcunun bankadaki alacaklı cari hesaptan, virman yoluyla ödenmesi :

-----/-----
300 BANKA KREDİLERİ HS.

102 BANKALAR HS.

-----/-----
bc. Bankaya teminat verilmiş olan senedin tahsil edilerek kredi borcuyla takas edilmesi

-----/-----
300 BANKA KREDİLERİ HS.

121 ALACAK SENETLERİ HS.

Teminata Verilen Alac. Snt.

-----/-----
Yukarıdaki yevmiyeyi aşağıdaki bilgilere göre yeniden gözden geçirelim: **(a)** Senedin borçlusunu vadesi geldiğinden bankaya ödeme yapıyor, **(b)** Bu durumda bankaya nakit girişi oluyor, **(c)** Yine bu parayla kredi borcumuz azalıyor, **(d)** Bizim işletmenin muhasebesinde nakit hareketi bulunmamaktadır, **(e)** Müşteri senedi ile borç ödenmiş oluyor. **(f)** 121 alacaklı yazılmakla, senetlerin genel toplamında azalma oluyor.

Faiz giderlerinin Muhasebeleştirilmesi :

a. Faiz giderlerinin kasadan ödenmesi :

-----/-----
780 FİNANSMAN GİDERLERİ

70 700 Kredi Faizleri

(797 FİNANSMAN GİDERLERİ)

100 KASA HS.

-----/-----
b. Faiz giderlerinin bankadaki alacaklı cari hesaptan ödenmesi:

-----/-----
780 FİNASMAN GİDERLERİ
102 BANKALAR HS.
-----/-----

c. Faiz giderlerinin bankadaki borçlu cari hesaptan (kredi hesabından) mahsubu:

-----/-----
780 FİNASMAN GİDERLERİ
70 730 Komisyon Giderleri
300 BANKA KREDİLERİ HS.
-----/-----

3.1.1.2. Teminat Mektubu

Bankalar bazen, müşterilerine kredi vermek yerine, kendi itibarını müşterilerinin emrine verirler. Müşterisinin yapacağı bir taahhüt için, teminat olarak mektup verirler. Bankalar bu hizmetlerinin karşılığı olarak, faiz yerine komisyon alırlar. Teminat mektubu işlemleri 'Nazım Hesaplar' adıyla izlenir.

BİLANÇO			
BİLANÇO		BİLANÇO	
XXX	---	XXX	---
900 NAZIM HESAP X		901 NAZIM HESAP X	

-----/-----
780 FİNASMAN GİDERLERİ
70 730 Komisyon Giderleri
100 KASA HS.
-----/-----

900 TEMİNAT MEKTUBUNDAN ALACAKLAR
00 Teminat Mektubu Teslim Alanlar
(Mektubun verildiği yer)
901 TEMİNAT MEKTUBUNDAN BORÇLAR
01 Teminat Mektubu Aldığımız Bankalar
... Bankası
-----/-----

Verilen teminat mektubunun geri alınarak işlemin kapatılması : Yukarıdaki yevmiye ters yazılarak kapatılır.

Problemler 1.

1.) İşletme A bankasından kısa vadeli (30.6.20.1 tarihinde) 100.000 TL **kredi** aldı. Aşağıda dökümü yazılı cüzdandaki müşteri senetlerini **teminat** olarak teslim etti:

Adı Soyadı	Tarih	TL.
AA	30.09.20.1	40.000
AB	25.10.20.1	10.000
BA	15.11.20.1	20.000
CC	31.12.20.1	30.000
DC	20.1.20..	25.000
		125 000

121 ALACAK SNT 01- Cüzdandaki Sntl.

40 000
10 000
20 000
30 000
25 000

125.000

2.) İşletmenin daha önce bankaya teslim etmiş olduğu senetlerden 10.000 TL' lık senet **protesto** olduğu için banka, bu senedi iade etti.

3.) Teminattaki diğer senetler **gününde paraya dönüşerek**, kredi **borcuna mahsup** edildi.(Dikkat : Bankanın kasasına girdi, bizim kasamıza değil)

4.) İşletme kredi aldıktan üç ay sonra, a.c.h. (alacaklı cari hesap, yani 102 Bankalar hesabı) 'tan 13.470.- TL **faiz ödedi**.

5.) İşletme **kredi** borcunu kalan kısmını **nakden ödedi**.

Problemler II

121 Alacak Senetleri	221 Alacak Senetleri
10 000	10 000
10 000	10 000

1.) İşletme yarısı **kısa vadeli**, diğer yarısı **uzun vadeli** olmak üzere 30.000.- TL **kredi** çekerek **alacaklı cari hesaba** kaydedilmiştir.

2.) Bu kredi karşılığında toplam 40.000 TL lık **cüzdandaki** müşteri **senetlerini** (121 ve 221 kodlu hesapta görülen 10 000 tl. x 4 adet) bankaya **teminat** olarak verilmiştir.

3.) Teminattaki senetlerden 10.000 TL lık kısmı borçlusu ödediğinden **paraya dönüşerek** (Dikkat. Bankanın kasasına girdi, bizim kasamıza değil, yani 100 KASA ile ilişkili değil) kısa vadeli **kredi borcundan düşülmüştür.**

4.) Kredi borcu nedeniyle 2.900 TL **faiz tahakkuk** etmiş, bu tutar bankadaki alacaklı cari hesaptan (yani 102 Bankalar hesabı) ödenmiştir..

Ek soru : Bu faiz kredi borcuna kaydedilebilir miydi?

5.) Uzun vadeli kredi borcu **kısa vadeli borca** dönüşmüştür.

Problemler III

1.) İşletme bankadan 120.000 TL kısa vadeli (6 ay sonra ödemek üzere) **kredi çekmiş**, karşılığında 150.000 TL lık (iştirakler hesabında görülen) **hisse senetlerini teminat** olarak vermiştir.

2.) **Kredi faizi** tahakkuk etmiş (gerçekleşmiş) olup, 4 740 tl. bankadaki cari hesaptan (ach= 102) ödenmiştir.

3.) İşletme bankaya **kredi** borcunu **ödeyip**, teminata verdiği **hisse senetlerini geri almıştır.**

İstenen: Hisse senediyle ilgili yevmiyeleri ve yardımcı defter kayıtlarını yapınız.

Problemler IV.

1.) İşletme bankadan 50.000 TL kısa vadeli **kredi** almış, komşusu Cenk B. **kefil** olarak imza atmıştır.

2.) 1 690 tl. **kredi faizi gerçekleşmiş** olup, (kasa ve bankada para olmadığından) **kredi hesabına yazılmıştır.**

3.) İşletme **kredi** borcunu **ödüyor** ve **kefalet** işlemi **iptal** ediliyor.

Problem V

1.) İşletme gireceği bir ihale için, A bankasından 270.000 TL' lık **teminat mektubu** almış, bu teminat mektubu için 2.600 TL **komisyon** ödenmiştir.

3.1.1.3. 303 Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri

Vadelerine bir yıldan fazla süre bulunmakla birlikte uzun vadeli kredilerin, bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek anapara taksitleri ile vadesi bir yılın altına düşenleri ve bunların tahakkuk ettiği halde ödenmeyen henüz ödenmeyen faizlerini kapsar.

İşleyişi :

İşletmenin uzun vadeli borçlarından, bilançonun düzenleme tarihini izleyen bir yıllık dönemde ödenecek olan taksitleri ve faizleri bu hesaba alacak, ödemeleri halinde borç kaydedilir.

Uzun vadeli kredinin kısa vadeli olması:

-----/-----
400 BANKA KREDİLERİ
303 KISA VADELİ KREDİLERİN ANA PARA
TAKSİTLERİ VE FAİZLERİ
-----/-----

3.1.1.4. 304 Tahvil Anapara Borç Taksit ve Faizleri

Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvil anapara borç taksitleri ile tahvillerin tahakkuk edip de henüz ödenmeyen faizlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yukarıda belirtilen tahvil, anapara borç, taksit ve faizleri bu hesaba alacak, ödemeleri halinde borç kaydedilir.

-----/-----
404 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER
304 TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ
-----/-----

3.1.1.5. 305 Çıkarılmış Bonolar ve Senetler

Tedavüldeki finansman bonoları ve banka bonoları gibi kısa vadeli para ve sermaye piyasası araçları karşılığında sağlanan fonlar bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Bu hesapta tanımlanan menkul kıymetler ihraç edildiğinde nominal bedel üzerinden bu hesaba alacak, ilgili hesaplara borç kaydedilir. Ödenmeleri halinde hesaba borç kaydedilir.

Muhasebeleştirilmesi :

a. Finansman bonusu çıkarıldığında, nominal bedel üzerinden alacaklanır. Kasa girişiyle arasındaki fark, faiz gideridir.

-----/-----

100 KASA HS.

780 FİNASMAN GİDERLERİ HS.

305 ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER HS.

01 Çıkarılmış Finansman Bonoları

02 Çıkarılmış Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler

-----/-----

Yukarıda borçlandırılmış olan faiz giderleri, gelecek aylara ait ise aşağıdaki gibi kaydedilecektir :

-----/-----

100 KASA HS.

180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER

305 ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER HS.

-----/-----

b. Bonoların Ödenmesi :

-----/-----

305 ÇIKARILMIŞ BONOLAR VE SENETLER HS.

100 KASA HS.

-----/-----

c. Gelecek aylara ait giderlerin, faiz giderlerine aktarılması :

-----/-----

780 FİNASMAN GİDERLERİ HS.

180 GELECEK AYL. AİT GİDERLER

-----/-----

3.1.1.6. 306 Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler

Çıkarılmış bono ve senetler kapsamına alınmayan diğer menkul kıymetlerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yukarıda tanımlananların dışında çıkarılmış diğer menkul kıymetler nominal bedel üzerinden bu hesaba alacak, ilgili hesaplara borç kaydedilir. Ödemeleri halinde borç kaydedilir.

3.1.1.7. 308 Menkul Kıymetler İhraç Farkları (-)

Nominal değerin altında ihraç edilen tahvil, senet vs. diğer menkul kıymetlerin nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki farklardan gelecek döneme ait olanlar 408 Menkul Kıymetler İhraç Farkı Hesabı'nda bu hesaba aktarılanlar bu hesabın borcuna menkul kıymetin vadesine paralel olarak ifta edilmesi kaydıyla hesaplanan ifta tutarları. '66 Finansman Giderleri' grubundaki hesaplar karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir.

Bu hesap dönem sonunda kapanmadığı taktirde, borç bakiyesi verecek ve pasif tarafa eksi işaretli olarak yer alacaktır.

3.1.1.8. 309 Diğer Mali Borçlar

Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınmayan mali borçların izlendiğı hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesaba; borcunun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

3.1.2. 32 Ticari Borçlar

Kuruluşun ticari ilişkileri nedeniyle ortaya çıkan senetli senetsiz borçların kaydedildiğı hesapları kapsar. Borçlar pasif bir hesap olması nedeniyle, çoğaldıklarında alacakları, azaldıklarında borçlanırlar.

- 320 Satıcılar
- 321 Borç Senetleri
- 322 Borç Senetleri Reeskontu (-)
- 326 Alınan Depozito ve Teminatlar
- 329 Diğer Ticari Borçlar

3.1.2.1. 320 Satıcılar

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarında kaynaklanan senetsiz borçların izlendiğı hesaptır. Ortaklar, ana kuruluş, iştirakler ve bağı ortaklıklara olan senetsiz ticari borçların bilanço dipnotlarında gösterilmesi gerekir. Başka bir anlatımla, işletmenin esas faaliyet konusundan kaynaklanan borçlar, '33 Diğer Borçlar' hesabında izlenir. İşletmenin yapısına göre bu hesabın alt hesapları kullanılabilir.

İşleyişi :

Mal alımı nedeniyle senetsiz borcun doğması ile hesaba alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

Muhasebeleştirilmesi :

a.) Kredili mal alımı :

-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HS.
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
 320 SATICILAR HS.
 320 01 Satıcı A.A
 420 SATICILAR HS.
-----/-----

b.) Uzun vadeli borcun kısa vadeli olması :

-----/-----
420 SATICILAR HS.
 320 SATICILAR HS.
-----/-----

c.) Borcun Ödenmesi

-----/-----
320 SATICILAR HS.
 100 KASA HS.
 (Nakit ödeme)
 101 ALINAN ÇEKLER HS.
 (Hazır değer alıcıdan alınan çeki vererek ödeme)
 102 BANKALAR
 (Belgesiz borcun bankadan havale çıkarılarak ödenmesi)
 103 VERİLEN ÇEKLER HS.
 (Hazır değer kendi çekimizi vererek borcumuzun ödenmesi)
 121 ALACAK SENETLERİ
 (Müşteri senedini vererek belgesiz borç ödemesi)
 153 TİC. MALLAR
 (Mal iadesiyle borç ödemesi)
 391 HES. KDV
-----/-----

d.) Satıcılara borç senedi verilmesi

-----/-----
320 SATICILAR HS.
 321 BORÇ SENETLERİ HS.
-----/-----

Problemler:

- 1) İşletme 2 500 tl. **belgesiz** borcunu **nakden** ödedi.
- 2) İşletme 3 500 tl **belgesiz** borcuna karşılık, **hazır değer kendi çekini** verdi.
- 3) İşletme 4 500 tl. **belgesiz borcu** için, bankadaki hesabından **havale** çıkardı.
- 4) İşletme 6 000 tl. **belgesiz borcuna** karşılık 2 000 tl. **müşteri senedi verdi**, kalanı **nakit** ödedi.

3.1.2.2. 321 Borç Senetleri

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal hizmet alımlarından kaynaklanan senede bağlanmış ticari borçlarının izlendiği hesaptır. Ortaklar ana kuruluş, iştirakler ve bağlı ortaklıklara olan senetli ticari borçları bilanço dipnotlarında gösterilmesi gerekir. İşletmenin yapısına göre bu hesabın alt hesapları kullanılabilir.

İşleyişi :

Pasif bir olan borç senetleri tutarları bu hesaba alacak ödenmesi halinde borç kaydedilir.

Muhasebeleştirilmesi :

a. Mal alışı nedeniyle senet borç senedi verilmesi :

-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HS.
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
321 BORÇ SENETLERİ
321 01 ...
321 06 İleri tarihli çek

-----/-----
Senet için damga pulu kullanımı :

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
770 70 530 Damga Pulu
100 KASA HS.
(108 D. HAZIR DEĞERLER)
-----/-----

Damga Vergi defteri kullanılmak suretiyle damga vergileri izlendiği takdirde, yukarıdaki yevmiye 100 KASA HS. yerine 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HS. kullanılacaktır.

b. Borç senedinin ödenmesi :

-----/-----
321 BORÇ SENETLERİ HS.
321 01

100 KASA HS.

-----/-----
c. Uzun vadeli senetli borcun kısa vadeli hale dönüşmesi:

-----/-----
421 BORÇ SENETLERİ HS.

321 BORÇ SENETLERİ HS.

-----/-----
d. İleri tarihli çekin gününün gelmesi ve bankadan ödenmesi:

-----/-----
321 BORÇ SENETLERİ HS.

103 VERİLEN ÇEKLER HS.

-----/-----
103 VERİLEN ÇEKLER HS.

102 BANKA HS.

-----/-----
Problemler : 1)İşletme 1.000 + %18 KDV tutarında **mal aldı. KDV peşin**, kalanı için üç ay sonra ödemek üzere (ileri tarihli) **kendi çekini** verdi. Çekin günü geldiğinde hazır değere dönüşerek bankadan ödendi.

- a. Kendi işletmemize göre,
- b. Karşı işletmeye göre cevaplandırınız.

2) İşletme 5 000 tl. **belgesiz borcuna** karşılık, aynı tutarda üç ay vadeli bir **senet** imzalayarak verdi.

3) İşletme 7 500 tl. **belgesiz borcuna** karşılık, 5 000 tl. lik **müşteri senedi** verdi, **kalanı nakit** ödedi.

Problemler:

- 1.) İşletme 31.7.20*1 tarihinde 4 000 + 720 KDV. Mal aldı, 31.10.20*1 tarihinde ödemek üzere bankadan kredi çekti.
- 2.) İşletme 31.8.20*1 tarihinde 4 000 + 720 KDV. Mal aldı, veresiye. (6 ay sonra ödemek üzere)
- 3.) İşletme mal aldı 30.9.20*1 tarihinde 4 000 + 720 KDV. , aynı gün ödemek üzere çek imzalayarak verdi. Bu çek aynı gün bankadan ödendi.
- 4.) İşletme 31.10.20*1 tarihinde 4 000 + 720 KDV. Mal aldı, altı ay sonra ödemek üzere senet imzalayarak verdi.

3.1.2.3. 326 Alınan Depozito ve Teminatlar

Üçüncü kişilerin belli bir işi yapmalarını, aldıkları bir değeri geri vermelerini sağlamak amacıyla ve belli sözleşmeler nedeniyle gerçekleşecek bir alacağın karşılığı olarak alınan depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır. Bu hesapta izlenen depozito ve teminatlar bir hesap dönemi geri iade edilebilecek değerlerdir.

İşleyişi :

Alınan depozito ve teminatlar bu hesabın alacağına, geri verilenler veya hesaba sayılanlar borcuna kaydedilir.

```
-----/-----
100 KASA HS.
      326 AL. DEPOZİTO VE TEMİNAT.
-----/-----
Malın satılmasıyla teminatın kapanması:
-----/-----
326 AL. DEPOZİTO
      600 YURTIÇİ SATIŞLAR HS.
      391 HESAPLANAN KDV. HS.
-----/-----
Karşı işletme aşağıdaki gibi muhasebeleştirir:
-----/-----
126 VERİLEN DEPOZİTO
      100 KASA HS.
-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HS.
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
      126 VERİLEN DEPOZİTO
      ....
-----/-----
```

3.1.2.4. 329 Diğer Ticari Borçlar

Yukarıda hesap kalemlerinin hiçbirinin kapsamına alınmayan ticari borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesaba, borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

3.1.3. 33 Diğer Borçlar

Bu hesap grubu; herhangi bir ticari nedene dayanmadan meydana gelmiş ve en çok bir yıl içinde ödenmesi düşünülen borçların kaydedildiği hesapları kapsar.

331 Ortaklara Borçlar	131	331
332 İştiraklere Borçlar		
333 Bağlı Ortaklıklara Borçlar	xx	xx
335 Personele Borçlar		
336 Diğer Çeşitli Borçlar		
337 Diğer Borç Senetleri Reeskontu (-)		

3.1.3.1. 331 Ortaklara Borçlar

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ortaklara (ferdi işletmelerde işletme sahibine) borçlu bulunduğu tutarların izlendiği hesapları kapsar. Ortaklarla ilgili parasal işlemler alacak karakterli ise '331 Ortaklara Borçlar' hesabına, borç karakterli olarak çalışıyorsa '131 Ortaklardan Alacaklar' hesabında izlenir. Aynı ortak için hem 131 hem de 331 kodlu hesap varsa, tutarı küçük olan ters yazılarak kapatılır (331 borçlu, 131 alacaklı)

İşleyişi :

Borcun doğması halinde hesaba alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

Ortağa Ödünç para alınması:

-----/-----
100 KASA HS.
331 ORTAKLARA BORÇLAR
01 Ortak A.

-----/-----
Ortağa ödeme yapılması:

-----/-----
331 ORTAKLARA BORÇLAR
01 Ortak A.
780 FİNANSMAN GİDERLERİ
100 KASA HS.
-----/-----

Problem: İşletme ortak Yusuf Can' dan 4.000.- TL. para almıştır.

3.1.3.2. 332 İştiraklere Borçlar

İşletme esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla iştiraklerine olan borçların izlendiği hesaptır. İşlemlerin iştiraklere borçlar hesabında izlenebilmesi için adı geçen şirkette ortaklık payının % 50 ye olması gerekir.

İşleyişi :

Bu hesaba; borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

3.1.3.3. 333 Bağlı Ortaklıklara Borçlar

İşletmenin; sermaye taahhüdünden borçları hariç olmak üzere faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla bağlı ortaklıklara olan borçların izlendiği hesaptır. Bir işletmenin bağlı ortaklık olması için söz konusu şirkette hissenin % 50 yi aşması gerekir.

İşleyişi :

Bu hesaba, borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

3.1.3.4. 335 Personele Borçlar

İşletmenin personeline olan çeşitli borçlar bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Tahakkuk eden personele borçlar bu hesabın alacağına, ödenmesi halinde borcuna kaydedilir.

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
 70 200 Ücretler
 360 ÖD. VERGİ VE FONLAR
 361 ÖD. SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİSİ
 335 PERSONELE BORÇLAR
 100 KASA HS.
-----/-----

3.1.3.5. 336 Diğer Çeşitli Borçlar

Ticari olamayıp yukarıdaki hesaplardan hiçbirinin kapsamına alınmayan çeşitli borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesaba; borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

3.1.4. 34 Alınan Avanslar

Gerek satış sözleşmeleri dolayısıyla, gerekse diğer nedenlerle, işletme tarafından üçüncü kişilerin alınan avansların izlendiği hesaptır.

340 Alınan Sipariş Avansları
349 Alınan Diğer Avanslar

3.1.4.1. 340 Alınan Sipariş Avansları

İşletmenin satış amacıyla gelecekte yapacağı mal ve hizmet teslimleri ile ilgili olarak peşin tahsil ettiği tutarların izlendiği hesaptır. Alıcılardan alınan avanslar bu hesabın alacağına, hizmetin görülmesi veya malın satılması halinde borcuna yazılır.

Avansın alınması:

-----/-----
100 KASA HS.
340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

Mal satışıyla avansın kapatılması:

-----/-----
100 KASA HS.
340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI
600 YURT İÇİ SATIŞLARI
391 HESAPLANAN KDV
-----/-----

Problem : 1.) İşletme, 12.4.20.. tarihinde, ileride **satacağı** mala karşılık 3.500.- TL **avans** almıştır.

2.) İşletme, 30.4.20.. tarihinde müşterisine 5.000 + KDV tutarlı **mal satmış**, daha önce almış olduğu **avans** tutarını **mahsup** etmiştir. **Kalan** kısım için herhangi bir **belge alınmamıştır**.

3.) İşletmenin bankadaki cari hesabına 20.5.20.. tarihinde yukarıda adı geçen müşterisinden **belgesiz** alacağına karşılık 2.000 TL **havale** gelmiştir.

3.1.4.2. 349 Alınan Diğer Avanslar

Özel bölümünde tanımlanan avanslar dışında, işletmenin aldığı her türlü kısa vadeli avansların izlendiği hesaptır. İşleyişi 340 nolu hesabın işleyişi gibidir.

3.1.5. 35 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri

Bu grup yıllara yaygın taahhüt işleri yapan işletmelerin üstlendikleri işlerden gerçekleştirdikleri kısım karşılıklarından aldıkları hakedişlerin izlendiği hesapları kapsar.

350 - 358 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri

İşletmenin üstlendiği yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinden, tamamladıkları kısımlar için düzenlenen hakediş bedellerinin izlendiği hesaptır. Bu hesaplar, 170-178 hesaplara paralel olarak düzenlenir.

İşleyişi :

Yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri ile ilgili olarak düzenlenen ve işveren tarafından onaylanan hakediş bedelleri bu hesaplara alacak olarak yazılır. İşin geçici kabulü yapıldığında, bu hesaplardaki hakediş bedelleri, ilgili satış hesaplarının alacağı karşılığında bu hesaplara borç kaydedilir.

Muhasebeleştirilmesi daha önce 170 kodlu hesapta geçmişti.

3.1.6. 36 Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler

İşletmenin sorumlu ve mükellef sıfatıyla, ödeneceği vergi, resim, harç, kesinti, sigorta primi, sendika aidatları, icra taksitleri ve benzeri borçlarının izlendiği hesap grubudur.

360 Ödenecek Vergi ve Fonlar

361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri

368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler

369 Ödenecek Diğer Yükümlülükler

3.1.6.1. 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar

İşletmenin ekonomik faaliyetlerde bulunmasının sonucu ilgili mali mevzuat ayarınca mükellef veya sorumlu sıfatıyla işletmenin kendisine, personeline ve üçüncü kişilere ilişkin olarak ödenmesi gereken vergi, resim, harç, ve fonların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Vergi, resim, harçların tahakkuk ettirilmesini gerektiren olaylar ve işlemler ortaya çıktıkça anılan hesaplar alacaklanır, ödemeler yapıldıkça borçlanır. Bir yıldan daha uzun sürede ödenecek ertelenmiş veya taksitide bağlanmış vergiler varsa, bunlar '438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı'na aktarılır.

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir:

360 00 Muhtasar Beyannameyle İlgili Vergiler ve Fonlar

360 00 Ücretler ve Vergi Kesintileri

360 01 Serbest Meslek

360 02 İnşaat Onarım İşleri

360 03 Mal ve Hakların Kiralanması

- 360 04 Tahvil, Hazine Bonosu Faizleri, Gelir Ortaklığı Senet Gelirleri
360 05 Kurumlar Vergisinden Muaf ve Müstesna Kazanç Kesintileri
360 06 Zirai Alımlarla İlgili Kesintiler
360 07 Mevduat Faizleri Kesintileri
360 08 Diğer Kesintiler
360 09 Muhtasar Beyannamesinin Damga Vergisi
360 10 KDV Beyannamesiyle İlgili Ödemeler
360 11 Vergi Dairesine Ödenecek KDV
360 20 Damga Vergisi Beyannamesiyle İlgili Ödemeler
360 21 Ödenecek Damga Vergisi
360 30 Yıllık Beyannameyle İlgili Ödemeler
360 31 Ödenecek Kurumlar Vergisi (veya Ödenecek Gelir Vergisi)
360 32 Yıllık Vergilerle İlgili Ödenecek Fonlar

Muhasebeleştirilmesi :

- /-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
770 70 200 Personel Ücretleri
360 ÖD. VERGİ VE FONLAR
360 00 ücret vergileri
361 ÖD. SOSYAL GÜVENLİK KES.
361 .. ssk primleri
361 .. İşsizlik Primleri
335 PERSONELE BORÇLAR
100 KASA HS.
(381 GİDER TAHAKKUKLARI)

-----/-----
Ertesi ayın 20.sine ödemenin yapılması durumunda yapılacak kayıt :

- /-----
360 ÖD. VERGİ VE FONLAR
360 00 ücret vergileri
100 KASA HS.

-----/-----
Ödenecek vergi ve fonların ertelenmesi durumunda yapılacak kayıt :

- /-----
360 ÖD. VERGİ VE FONLAR
438 KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ
VEYA TAKSİTLENDİ. BORÇ.

- /-----
360 ÖD. VERGİ VE FONLAR
368 VADESİ GEÇMİŞ ERTELENMİŞ
VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ
VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

-----/-----
Bu hesabın alacaklandığı durumlar aşağıdadır :

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
70 420 Kira Giderleri
360 ÖD. VERGİ FONLAR
100 KASA HS.
-----/-----

Müstahsilden mal alımı :

-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HS.
360 ÖD. VERGİ FONLAR
100 KASA HS.
-----/-----

KDV Mahsubu sonucu ödenecek vergi olması :

-----/-----
391 HESAPLANAN KDV. HS.
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
360 ÖD. VERGİ FONLAR
-----/-----

Peşin ödenmiş Yasal Yükümlülük karşılığını aşan kısım

-----/-----
370 D.K. ÖDC. YASAL YÜKÜML.
371 D.K. P. ÖD. YASAL YÜK.
360 ÖD. VERGİ FONLAR
-----/-----

Kıdem tazminatının % 06 Damga vergisi :

-----/-----
372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
360 ÖD. VERGİ FONLAR
100 KASA HS.
-----/-----

Vergiyle birlikte eğitime katkı payının da ödenmesi:

-----/-----
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
70 5.. Eğitime Katkı Payı
100 KASA HS.
-----/-----

3.1.6.2. 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri

İşletmenin, personeline hak edişlerinden sosyal güvenlik mevzuatı hükümlerine göre kesintiye tabi tutmakla yükümlü bulunduğu, personele ait emeklilik keseneği ve sigorta primleri ile bunlara ilişkin işveren katılma payları ve işverence sosyal güvenlik kuruluşlarına ödenecek diğer yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Kesintiler yapıldıkça bu hesap alacaklandırılır ve ödemeler yapıldıkça borçlanır. Bir yıldan daha uzun sürede ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri varsa, bunlar '438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı'na aktarılır.

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir.

361 01 SSK Primleri
361 02 Sosyal Güvenlik Destekleme Primleri
361 03 İşsizlik Primleri
361 04

3.1.6.3. 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler

Kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve yükümlülükler ile erteleme ve taksitlendirme süresi tarihinde bir yıldan az olan vergi ve yükümlülükleri kapsar.

İşleyişi :

Vadeleri ödenmeyen vergi ve diğer yükümlülükler erteleme veya taksitlendirme süresi bir yıldan daha az olanlar ile vadesi bir yılın altına düştüğü için 438 nolu hesaptan bu hesaba aktarılanlar, hesabın alacağına kaydedilir. Ödenmeleri halinde hesaba borç kaydedilir. Ancak vadesi geçmiş vergi diğer yükümlülüklerde erteleme veya taksite bağlama süresi bir yılı aşanlar bu hesabın borcu karşılığında '438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı'na aktarılır.

Vadesi geçmiş vergi ve diğer yükümlülüğün gecikme zammıyla beraber ödenmesi durumunda, gecikme zamları kabul edilmeyen gider niteliğinde olacaktır.

-----/-----
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
368 VADESİ GEÇMİŞ ERTELENMİŞ
VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE
DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
-----/-----

-----/-----
368 VADESİ GEÇMİŞ.. YÜKÜMLÜLÜK HS.
.. ssk primi..
689 DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR
03. Gecikme Zamları
100 KASA HS.

-----/-----
950 KANUNEN KABUL EDİLMİYEN GİDERLER
951 K. K. EDİLMİYEN GİDER KARŞILIKL.
-----/-----

3.1.6.4. 369 Ödenecek Diğer Yükümlülükler

Özel bölümlerinde tanımlananlar dışında kalan yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Tahakkuk ettirilmesini gerektiren olaylar ve işlemler ortaya çıktıkça anılan hesaplar alacaklanır, ödemeler yağıldıkça borçlanır.

3.1.7. 37 Borç ve Gider Karşılıkları

Bilanço tarihinde belirgin olarak ortaya çıkan ancak tutarının ne olacağı kesin olarak bilinmeyen veya tutarı bilmekle birlikte ne zaman tahakkuk edeceği bilinmeyen kısa vadeli borçlar veya giderler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesap gurubudur. Bu grupta yer alan karşılık hesapları aktif düzenleyici nitelikte değildir.

- 370 Dönem Karı Vergi Ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları
- 371 Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi Ve Diğer Yasal Yükümlülükleri (-)
- 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı
- 373 Maliyet Giderleri Karşılığı
- 379 Diğer Borç Ve Gider Karşılıkları

3.1.7.1. 370 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları

Dönem karı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisi, diğer vergi ve kesintiler, fonlar ve benzeri diğer yükümlülükler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Dönem karı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisi ve sosyal yükümlülükler dönem karı hesabının borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir. Vergi tahakkukunun kesinleşmesi durumunda borç kaydı suretiyle hesap kapatılır ve ilgili tutar '371 Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri' ile mahsup edilerek kalan tutar '360 Ödenecek Vergi ve Fonlar' hesabına aktarılır.

Şahıs işletmeleri ile kolektif ve adi komandit şirketlerde vergi sorumlusu şahıslar olduğu için 370 ve 371 nolu hesapları izlemek gereksizdir.

3.1.7.2. 371 Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri (-)

Mevzuat gereğince peşin ödenen gelir ve kurumlar vergisi ile diğer yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıklarında indirilmek üzere '193 Peşin Ödenen Vergiler Fonlar Hesabı'ndan yapılan aktarmalar bu hesabın borcuna, 193 nolu hesabın alacağına kaydedilir. Tahakkuk eden tutarlar ve gelir vergisinden mahsup edilen tutarlar ise bu hesaba alacak kaydedilir.

371 nolu hesap hiçbir zaman 370 nolu hesaptan büyük olamaz. 193 nolu hesap tutarı 370 nolu hesaptan büyük olduğu takdirde, ancak 370 nolu hesap tutarı kadar olan tutar 371'e aktarılır. Böylece 370 ve 371 nolu hesapların tutarları aynı olur.

-----/-----
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER
100 KASA HS.
-----/-----
Dönem sonunda 193 ün 371 e devri :
-----/-----
371 DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN
VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER
-----/-----
691 kodlu hesabın 370 e aktarılması
-----/-----
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL
YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI
370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER
YASAL YÜKÜML. KARŞ.
-----/-----
370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER
YASAL YÜKÜML. KARŞ.
371 DÖNEM KARININ PEŞİN
ÖD. VERGİ VE DİĞ. YÜKÜM.
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
-----/-----

3.1.7.3. 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı

Bu hesapta, belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve bir yıl içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıkları izlenir.

İşleyişi :

'472 Kıdem Tazminat Karşılığı'ndan yukarıda yapılan tanım çerçevesinde yapılan aktarmalar bu hesaba alacak, denmesi halinde ise borç kaydedilir.

İş mevzuatına göre, işçinin emekli olması, askerlik nedeniyle ayrılması ve sebepsiz yere işverenin iş aktini tek taraflı fesh etmesi durumlarında işçilere bir yıllık çalışmaları karşılığı bir aylık ücretleri tutarında kıdem tazminatı ödemesi gerekmektedir. Tutarları kesin olmayan borçlar da, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde kaydedilmek zorundadır. Karşılık hesabının alacaklanması için, borçlu tarafına da gider yazılması gerekmektedir.

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
770 70 222 Kıdem Tazminatları
472 KIDEM TAZMİNATI KARŞIL.

-----/-----
950 KANUNEN K. EDİLMEYEN GİDERLER
04 Ödenmemiş Kıdem Tazminatları
951 K.K. EDİLMEYEN GİDER KARŞILIĞI
-----/-----

Önemli açıklama : Vergi mevzuatımız, fiilen ödenmeyen kıdem tazminatlarının gider yazılmayacağını öngörmektedir. Bu nedenle gider olarak borçlandırılmış olan bu tutar, yıllık vergi hesaplanırken vergi matrahına eklenecektir.

Bir yıldan kısa kıdem tazminatları, 372 nolu hesaba aktarılacaktır.

-----/-----
472 KIDEM TAZMİNATLARI KARŞILIĞI
372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
-----/-----

Cari dönemde kıdem tazminatı ödendiğinde yapılacak kayıt aşağıdaki gibidir :

-----/-----
372 KIDEM TAZMİNATI KARŞ.
100 KASA HS.
360 ÖD. VERGİ VE FONLAR
-----/-----

3.1.7.4. 373 Maliyet Giderleri Karşılığı

Aylık maliyetlerin saptanmasında, gelecek aylarda kesin tahakkuku yapılacak giderlerle aylık maliyetlere pay verilmesinde, amortismanlar, tamir-bakım, ikramiyeler, finansman giderleri... vb. giderlere ilişkin tahmini gider karşılıklarının izlendiği hesaptır. Bu hesap, bilanço dönemi sonunda kapatılır.

İşleyişi:

Aylık maliyetlere yüklenen tahmini gider karşılıkları bu hesaba alacak bu giderlerin kesin tutarları belli olduğunda ise bu hesaba borç kaydedilir.

3.1.7.5. 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları

Kısa vadeli diğer borç ve gider karşılıklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu grubun yukarıda belirtilen hesapları içinde yer almayan ve önemlilik kavramına göre de ayrı ayrı hesaplarda izlenmesi mümkün olmayan borç ve gider karşılıkları bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde de borç kaydedilir.

3.1.8. 38 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları

3.1.8.1. 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler

Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirlerin bir yıldan kısa süreye ait kısımlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Peşin tahsil olunan gelirler bu hesabın alacağına kaydedilir. Ait olduğu dönemde ilgili gelir hesaplarına devredilir.

Problem : Serbest Muhasebeci A, TÜRMOB (Türkiye Muhasebeciler ve Mali Müşavirler Odalar Birliği) un çıkardığı Bilanço dergisine abone olmak için bir yıllık abone bedeli olan 1 200 tl. yi havale olarak göndermiştir. Türmob' a göre muhasebeleştiriniz.

3.1.8.2. 381 Gider Tahakkukları

Gelecek aylarda ödemesi yapılacak ve kesinlikle belgeye dayalı gider tahakkuklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yapılan tahakkuklar ilgili gider ve zarar hesaplarına borç, bu hesaba alacak, yapılan ödemeler borç kaydedilir.

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

70.200 Memur Ücretleri
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ
381 GİDER TAHAKKUKLARI

-----/-----
Ücretin ödenmesi :

-----/-----
381 GİDER TAHAKKUKLARI
100 KASA HS.

3.1.9. Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

3.1.9.1. 391 Hesaplanan KDV. HS.

Bu hesap, teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetler üzerinden hesaplanan Katma Değer Vergisi ile işlemi gerçekleşmeyen ya da işlemden vazgeçilen mal ve hizmetlere ilişkin katma değer vergisinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Hesaplanan katma değer vergisi bu hesaba alacak kaydedilir. Düzeltmeler bu hesaba borç kaydedilir. Vergilendirme dönemi itibarıyla bu hesabın bakiyesi, 191 İNDİRİLECEK KDV HS. ve/veya 190 DEVREDEN KDV hesapları ile karşılaştırılır. Yapılan karşılaştırmada bu hesabın bakiyesi 191 İNDİRİLECEK KDV HS. ve/veya 190 DEVREDEN KDV hesaplarının bakiyesinden fazla olduğu takdirde vadesinde ödenmek üzere 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR hesabına aktarılarak kapatılır.

Muhasebeleştirilmesi :

a. Mal veya hizmet satış nedeniyle KDV'nin hesaplanması :

-----/-----
100 KASA HS.
600 YURTIÇI SATIŞLAR HS.
391 HESAPLANAN KDV. HS.
391 01 Mal Satış KDV

-----/-----
b.) Alış iadesi nedeniyle KDV hesaplanması :

-----/-----
320 SATICILAR HS.
153 TİCARİ MALLAR HS.
153 .. Alış İadesi
391 HESAPLANAN KDV. HS.
391 01 Mal Satış KDV

-----/-----
C) Ay sonunda KDV ile ilgili hesapların ters yazılarak kapatılması
-----/-----

391 HESAPLANAN KDV. HS.
391 01 Mal Satış KDV
391 01 Alış İade KDV
191 İNDİRİLECEK KDV HS.
191 01 ...
191 02 ...
360 ÖD. VERGİ VE FONLAR HS.
360 ...
-----/-----

3.1.9.2. 392 Diğer KDV

Bu hesap, teşvikli yatırım mallarının ithalinden doğan ve ertelenen KDV ve ihraç şartıyla satış nedeniyle ertelenen ve terkin edilecek KDV nin izlendiği hesaptır. Bu hesap 192 nolu hesapla karşılıklı olarak çalışır.

İşleyişi :

Teşvikli yatırım mallarının ithalinde gümrük idareleri tarafından tarh ve tahakkuk ettirilerek ertelenen KDV, aktifteki ilgili hesabın borcu mukabili bu hesaba alacak, mevzuat gereği yapılacak terkin (iptal) sonunda aktifteki ilgili hesabın alacağı karşılığı bu hesaba borç kaydedilerek işlem görür.

Yatırım teşvik belgelerinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmesi halinde ertelenen KDV bu hesaba borç, ödenmek üzere pasifteki tahakkuk hesabına alacak kaydedilir.

Vergi dairesince tescil olunan KDV, 391 Hesaplanan KDV hs'nının borcu mukabili bu hesaba alacak kaydedilir. Mevzuat gereği yapılacak iptal işlemi sonucunda borçlusunun alacağı mukabili bu hesaba borç kaydedilir.

İhracatın gerçekleşmemesi halinde ise, tecil olunan KDV hs'nının alacağı mukabili bu hesaba borç kaydedilir.

a. Teşvikli yatırım nedeniyle KDV nin ertelenmesi :

-----/-----
192 DİĞER KDV HS.
192 01 Teşvikli Yatırım
Ertelenen KDV
392 DİĞER KDV HS.
392 01 Teşvikli Yatr.
-----/-----

Ertelenen KDV

-----/-----
b. Terkin (iptal) işleminin gerçekleşmesi nedeniyle yukarıdaki kaydın kapatılması :
-----/-----

392 DİĞER KDV HS.

392 01 Teşvikli Yatırım

Ertelenen KDV

192 DİĞER KDV HS.

192 01 Teşvik ytr.

Ertelenen KDV
-----/-----

c. Terkin (iptal) işleminin gerçekleşmesi durumunda ertelenen KDV vergi dairesine ödenecektir.

-----/-----
392 DİĞER KDV HS.

392 01 ...

360 ÖD. VERGİ VE FONLAR HS.

360 .. ÖD. Ertelenen KDV
-----/-----

Tecil olunan KDV de aynı işleme tabi tutulur. Ancak ihracatın gerçekleşmemesi durumunda 391 hesaplanan KDV Hesabına devri yapılır :

-----/-----
392 DİĞER KDV HS.

392 02 İhraç Kaydıyla

Satış Ertelenen KDV

391 HESAPLANAN KDV. HS.

391 ...
-----/-----

3.1.9.3. 393 Merkez ve Şubeler Cari Hesabı

Merkezin şubelerle, şubelerin merkezle veya kendi aralarındaki borç ve alacak ilişkilerinin izlendiği, borçlu ve alacaklı olarak çalışan hesaptır. Bu hesap dönem içinde kullanılır, füzyon da kapatılır.

İşleyişi :

Merkezin şubelerden, şubelerin diğer şubelerden veya merkezlerden olan alacakları bu hesaba borç, borçları da alacak kaydedilir.

3.1.9.4. 397 Sayım ve Tesellüm Fazlaları

Sayımlar sonunda tespit edilen kasa, stok ve maddi duran varlıklar fazlalarıyla üniteler arası yollamada ortaya çıkan fazlaların geçici olarak kayıt edileceği hesaptır.

3.1.9.5. 399 Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar

Bu hesap grubu içinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli yabancı kaynakların izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Diğer çeşitli yabancı kaynaklar oluştuğunda alacaklanır, ödeme yapıldığında borçlanır.

3.2. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

Kredi durumlarından, sermaye piyasasından ve işletmenin ilişkide bulunduğu üçüncü kişilerden sağlanan bir yıldan fazla vadeli olan işletme borçlarını kapsamına alır.

Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar,

40 Mali Borçlar,

42 Ticari Borçlar,

43 Diğer Borçlar,

44 Alınan Avanslar,

47 Borç ve Gider Karşılıkları,

48 Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları ile

49 Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

şeklinde alt bölümlere ayrılır.

3.2.1. 40 Mali Borçlar

Bilanço tarihi itibarıyla vadesine bir yıldan fazla süre kalmış bulunan, banka ve diğer Katılım bankaları (finans kuruluşlarından , Al Baraka Türk vb) alınan krediler ile işletmece borçlanma amacıyla ihraç edilmiş, menkul değerler bu hesap grubunda yer alır.

Mali borçlar grubuna giren hesaplar aşağıdaki gibidir:

400 Banka Kredileri

405 Çıkarılmış Tahviller

407 Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler

408 Menkul Kıymetler İhraç Farkı (-)

409 Diğer Mali Borçlar

3.2.1.1. 400 Banka Kredileri

Banka ve diğer finans kuruluşlarından alınan uzun vadeli kredilerin yer aldığı hesap türüdür.

İşleyişi : Alınan uzun vadeli krediler bu hesaba alacak kaydedilir. Kredinin ödenmesi durumunda borçlandırılır. Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek anapara taksitleri ile vadesi bir yıla düşen tutarlar '303 Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri Hesabı'nın alacağına aktarılarak, bu hesap borçlandırılır.

Bu hesabın alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir:

400 01 Açık Çekler
400 02 Çek, Senet Karşılığı Krediler
400 03 Döviz Kredileri
400 04 ...

Bankadan Kredi alımı :

-----/-----
100 KASA HS.
400 BANKA KREDİLERİ HS.

Uzun vadeli kredi borcunun kısa vadeli hale dönüşümü :

-----/-----
400 BANKA KREDİLERİ HS.
303 UZUN VADELİ KREDİLERİN
ANAPARA TAKSİT VE FAİZLERİ

-----/-----
Aşağıdaki yevmiye yanlıştır :

-----/-----
400 BANKA KREDİLERİ HS.
100 KASA HS.

-----/-----
Doğrusu :

-----/-----
400 BANKA KREDİLERİ HS.
300 BANKA KREDİLERİ HS.

-----/-----
300 BANKA KREDİLERİ HS.
100 KASA HS.

Problemler:

- 1.) İşletme 31.7.20x1 tarihinde bankadan 30 000 tl. **kredi çekmiş** olup, 10 000 tl. sini 31.12.20x1 tarihinde, 20 000 tl. lik kısmını 31.12.20x2 tarihinde (bir buçuk yıl sonra) ödemek üzeredir.
- 2.) İşletmenin 15 000 tl. lik **uzun vadeli** borcu, **kısa vadeye dönüşmüştür.**

3.2.1.2. 409 Diğer Mali Borçlar

Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiçbirine girmeyen değerler bu başlık altında izlenir. Borcun doğmasıyla bu hesap alacaklanır, ödenmesiyle borçlanır.

3.2.2. 42 Ticari Borçlar

Bilanço tarihinden itibaren vadelerine bir yıldan fazla süre bulunan ticari borçlar bu hesap grubunda yer alır. Bağlı ortaklıklara ve iştiraklere olan ticari borçların tutarları bilanço dipnotlarında belirtilir.

Ticari borçların dağılımı aşağıdaki gibidir:

- 420 Satıcılar
- 421 Borç Senetleri
- 422 Borç Senetleri Reeskontu (-)
- 426 Alınan Depozito ve Teminatlar
- 429 Diğer Ticari Borçlar

3.2.2.1. 420 Satıcılar

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan ve vadelerine bir yıldan fazla süre bulunan senetsiz borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Senetsiz ticari borcun doğmasıyla bu hesap alacaklanır. Bilanço çıkarma dönemlerinde vadeleri bir yılın altına düşenler bu hesabın borcuna kaydedilir.

-----/-----
420 SATICILAR HS.
320 SATICILAR HS.
-----/-----

3.2.2.2. 421 Borç Senetleri

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan vadelerine bir yıldan fazla süre bulunan senetli borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Borç senetleri tutarları bu hesaba alacak, bilanço tarihinde vadeleri bir yılın altına düşen senetli borçlar (321 Borç Senetleri Hesabı)nın alacağına aktararak bu hesaba borç kaydedilir.

-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HESABI
191 İNDİRİLECEK KDV
321 BORÇ SENETLERİ HS.
421 BORÇ SENETLERİ HS.
-----/-----

421 BORÇ SENETLERİ HS.
321 BORÇ SENETLERİ HS.
-----/-----

Problemler:

- 1.) İşletme 31.8.20x1 tarihinde 30 000 + 5 400 KDV. İşletme ihtiyaçlarında **kullanmak** üzere **kamyonet** almıştır. **KDV'yi aynı gün ödemek** üzere **çek imzalayarak** vermiş, 6 ay vadeli ve onaltı ay vadeli **iki senet** imzalayarak vermiştir.
- 2.) Uzun vadeli senet **kısa vadeli** borca **dönüştürmüştür**.
- 3.) İşletme kamyonet alım satım işiyle uğraşıyor olsa idi **(1) soru** nasıl cevaplandırılırdı?

3.2.2.3. 426 Alınan Depozito ve Teminatlar

426 Alınan Depozito ve Teminatlar hesabına alış amaçları belirtilen depozito ve teminattan vadeleri bir yıldan fazla olan kısımları bu hesap kapsamına girer.

İşleyişi :

Vadesi bir yılı aşan Alınan depozito ve teminatlar bu hesabın alacağına, geri verilenler veya hesaba sayılanlarla, geri verilmemiş (olup) bilanço gününde vadeleri bir yılın altına düşenler bu hesabın borcuna yazılarak (326 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı)na aktararak kapatılır.

-----/-----
100 KASA HS.
426 ALINAN DEPOZİTO VE TEMN.
-----/-----
426 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATL.
326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATL.
-----/-----

3.2.2.4. 429 Diğer Ticari Borçlar

Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınamayan bir yılı aşan ticari borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesaba borcun doğması halinde alacak, vadesi bir yılın altına düşenler 329 Diğer Ticari Borçlar Hesabı'na aktararak borç kaydedilir.

3.2.3. 43 Diğer Borçlar

Bu hesap grubu, herhangi bir ticari nedene dayanmadan meydana gelmiş vadeleri bir yıldan fazla süreli bulunan borçların kaydedildiği hesapları kapsar.

- 431 Ortaklara Borçlar
- 432 İştiraklere Borçlar
- 433 Bağlı Ortaklıklara Borçlar
- 436 Diğer Çeşitli Borçlar
- 437 Diğer Borç Senetleri Reeskontu (-)
- 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar

3.2.3.1. 431 Ortaklara Borçlar

İşletme esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ortaklara borçlu bulunduğu vadeleri bir yıldan fazla süreli tutarların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Borcun doğması halinde hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşmesi halinde 331 nolu hesaba aktarılan borç kaydedilir.

Araştırınız : 131, 231, 331, 431, nolu hesapları inceleyiniz, mukayese ediniz.

3.2.3.2. 432 İştiraklere Borçlar

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla iştiraklerine olan vadeleri bir yılın süreli borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Borcun doğması halinde hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşmesi halinde 332 İştiraklere Borçlar Hesabı'na aktarılarak borç kaydedilir.

3.2.3.3. 433 Bağlı Ortaklıklara Borçlar

İşletmenin sermaye taahhüdünden borçları hariç olmak üzere faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla bağlı ortaklıklara olan borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Borcun doğması ile hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşenler (333 Bağlı Ortaklıklara Borçlar Hesabı) na aktarılmak suretiyle borç kaydedilir.

3.2.3.4. 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar

Kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya taksite bağlanmış olup bir yıldan daha uzun bir sürede ödenecek olan kısmının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bir yıldan uzun vadeli kamuya olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçlar ile (368 Vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabı)ndan vadeleri bir yılı aşan borçlar hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşenler kısa vadeli yabancı kaynaklarda yer alan ilgili hesaplara aktarılmak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

-----/-----
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
438 KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA
TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR
-----/-----
438 KAMUYA OLAN ERTELEN. VEYA
TAKSİTLEND. BORÇLAR
368 VADESİ GEÇMİŞ,ERTELENMİŞ
VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ
VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
-----/-----

3.2.3.5. 436 Diğer Çeşitli Borçlar

Ticari olmayıp yukarıdaki hesaplardan hiçbirinin kapsamına alınmayan çeşitli borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Borcun doğması halinde alacak, bilanço tarihinde vadesi bir yılın altına düşenler (339 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı)na aktarılarak borç yazılır.

3.2.4. 44 Alınan Avanslar

Satış sözleşmeleri ve diğer nedenlerle alınan ve vadeleri bir yılı aşan avanslar bu bölüm kapsamına girer.

3.2.4.1. 440 Alınan Sipariş Avansları

İşletmenin satış sözleşmesine dayanarak mal ve hizmetin tesliminden önce tahsil ettiği bir yılı aşan avansların izlendiği hesaptır.

3.2.4.2. 449 Alınan Diğer Avanslar

Yukarıda açıklanan avanslar dışında, işletmenin aldığı her türlü uzun vadeli avansların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Alınan Avanslar bu hesabın alacağına, vadesi bir yılın altına düşenler (349 Alınan Diğer Avanslar Hesabı)na aktarılmak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

3.2.5. 47 Borç ve Gider Karşılıkları

Bilanço tarihinde belirgin olarak ortaya çıkan ancak tutarının ne olacağı kesin olarak bilinmeyen veya tutarı bilinmekle birlikte ne zaman tahakkuk edeceği bilinmeyen uzun vadeli borçlar veya giderler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesap grubudur.

Bu grupta yer alan karşılık hesapları düzenleyici nitelikte değildir.

3.2.5.1. 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı

Belirlenecek hesaplar çerçevesinde ayrılacak kıdem tazminatı karşılıkları bu hesap kaleminde gösterilir.

İşleyişi :

Hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarları ilgili gider hesaplarına borç, bu hesaba alacak kaydedilir. İzleyen dönemde ödenmesi beklenen kıdem tazminatı karşılık tutarları bu hesabın borcuna 37 borç ve gider karşılıkları grubundaki 372 kıdem tazminatı karşılığı hesabına alacak kaydedilir.

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
 770 70 222 Kıdem Tazminatları
 472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
-----/-----
472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
 372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
-----/-----

372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
 100 KASA HS.
-----/-----

3.2.5.2. 479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları

Uzun vadeli diğer borç ve gider karşılıklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu grubun yukarıda belirlenen hesaplar içinde yer almayan ve önemlilik kavramına göre de gider karşılıkları doğduğunda bu hesaba alacak, ilgili gider gruplarında borç kaydedilir. İzleyen dönemde denmesi beklenen borç ve gider karşılık tutarları bu hesabın borcuna, 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları hesabının alacağına kaydedilir.

3.2.6. 48 Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları

3.2.6.1. 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler

Gelecek bilanço dönemleri ait peşin tahsil olan gelirlerin bir yıldan daha uzun süreye ait kısımlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Peşin tahsil olunan gelirler bu hesabın alacağına kaydedilir. Kısa vadeli nitelik kazanan gelirler bu hesabın borcu mukabili (380 Gelecek Aylara ait Gelirler Hesabı) na aktarılır.

3.2.6.2. 481 Gider Tahakkukları

Gelecek yıllarda ödenmesi yapılacak ve kesinlikle belgeye dayalı gider tahakkuklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yapılan tahakkuklar ilgili gider ve zarar hesapları karşılığı bu hesaba alacak kaydedilir. Vadesi bir yılın altına düşenler bu hesaba adıyla borçlanır, 381 nolu Gider Tahakkukları hesabı adıyla alacaklanır.

3.2.7. 49 Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

Özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmamış olan diğer uzun vadeli yabancı kaynaklar bu grupta yer alır.

3.2.7.1. 492 Gelecek Yıllara Ertelenen veya Terkin Edilecek KDV

Bu hesap, teşvikli yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gerektiği halde ödenmeyip, fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenen KDV ve imalatçı teşebbüsler tarafından

imal ettikleri mallardan ihraç edilmek şartı ile ihracatçılara yapılan teslimler nedeniyle hesaplanan ve düzenlenen fatura ve fatura yerine geçen belgelerde mevzuat gereği ihracatçılardan tahsil edilmeyen ve tamamının indirim konusu yapılmaması nedeniyle gelecek bilanço dönemlerine kadar tecil olunan KDV nin kaydedildiği ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesaptan bilanço dönemine '39 Diğer Katma Değer Vergisi Hesabıyla' ilişkilendirilerek kullanılır ve bu gibi işlem görür.

3.2.7.2. 493 Tesise Katılma Payları

İşletmeye ait tesislerden yararlanmak amacıyla üçüncü kişilerin, tesis bedellerine katılma paylarının kaydedildiği ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Katılma paylarının tahsilinde bu hesap alacaklanır. Tesisin ömrü süresince belirlenecek ifta payı tutarları '649 Faaliyetle İlgili Diğer Gelir ve Karlar Hesabına alınarak 493 nolu hesap borçlanır.

Muhasebeleştirilmesi :

```
-----/-----  
100 KASA HS.  
      493 TESİSE KATILMA PAYLARI  
-----/-----  
493 TESİSE KATILMA PAYLARI  
      649 FAALİYETLE İLGİLİ DİĞ.  
      GELİR VE KARLAR  
      391 HESAPLANAN KDV. HS.  
-----/-----
```

3.2.7.3. 499 Diğer Çeşitli Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli yabancı kaynakların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Tahakkuk eden tutarlar, bu hesaba alacak kaydedilir. Vadesi bir yılın altına düşenler, '399 Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar Hesabı' na aktarılarak borçlandırılır.

3.3. ÖZKAYNAKLAR

İşletme sahip veya ortaklarının bilanço tarihinde işletmeye yapmış oldukları sermaye yatırımlarının tutarını gösteren

- 50 Ödenmiş Sermaye
- 52 Sermaye Yedekleri,
- 54 Kar Yedekleri,
- 57 Geçmiş Yıllar Karları,
- 58 Geçmiş Yıllar Zararları ve
- 59 Dönem Net Karı (Zararı)nı

kapsar.

3.3.1. 50 Ödenmiş Sermaye

- 500 Sermaye
- 501 Ödenmemiş Sermaye (-)

3.3.1.1. 500 Sermaye

İşletmeye tahsis edilen veya işletmelerin ana sözleşmelerinde yer alan Ticaret Siciline tescil edilmiş bulunan sermaye tutarı bu hesapta yer alır. Kayıtlı sermaye sistemine alınan ortaklıklarda çıkarılmış sermaye gösterilir. Kayıtlı sermaye tavanı ayrıca bilançoda dipnot olarak belirtilir.

İşleyişi :

Taahhüt edilen sermaye tutarı bu hesaba alacak, ödenmemiş sermaye hesabına borç kaydedilir.

Sermayenin nakit olarak ödenmesi:

-----/-----
100 KASA HS.
500 SERMAYE HS.

Ticari malların sermaye olarak konması:

-----/-----
153 TİCARİ MALLAR HESABI
191 İNDİRİLECEK KDV
500 SERMAYE HS.

Geçmiş yıl karının sermayeye ilavesi:

-----/-----
570 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI
500 SERMAYE HS.
-----/-----

Sermayenin taahhüt edilmesi :

-----/-----
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE
500 SERMAYE
-----/-----

Sermaye taahhüdünün nakit olarak yerine getirilmesi :

-----/-----
100 KASA HS.
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE
-----/-----

Problemler :

1.) Sermaye 150.000 TL sermaye ile kurulmasını ortaklar taahhüt etmişlerdir.

2.) Ortakların taahhüt de buldukları 150.000 TL nın 50.000 TL sını nakden ödemişlerdir.

İstenen: Yevmiyeleri yazarak, bilançoaya yansımısını gösteriniz.

3.3.1.2. 501 Ödenmemiş Sermaye (-)

İşletmeye tahsil edilen veya ortaklarca yüklenilen sermayenin henüz ödenmemiş kısmıdır.

İşleyişi :

Taahhüt edilen sermaye tutarı '500 Sermaye Hesabı' alacaklandırılarak bu hesap borçlandırılır, ödenen tutarlar alacaklandırılır.

3.3.2. 52 Sermaye Yedekleri

Hisse senedi ihraç primleri, iptal edilen ortaklık payları ve yeniden değerlendirme değer artışları gibi sermaye hareketleri dolayısıyla ortaya çıkan ve işletmede bırakılan tutarların izlendiği hesap grubudur.

- 520 Hisse Senetleri İhraç Primleri
- 521 Hisse Senedi İptal Karları
- 522 M. D. V. Yeniden Değerleme Artışları
- 523 İştirakler Yeniden Değerleme Artışları
- 524 Maliyet Artış Formu

3.3.2.1. . 520 Hisse Senetleri İhraç Primleri

Yeni ıkarılan hisse senetlerinin primle satışından kaynaklanan tutarlar bu hesapta izlenir. Hisse senetlerinin ihraç fiyatı ile nominal değeri arasındaki fark Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre yedek akçe kabul edilir.

İşleyişi :

Hisse senedinin nominal fiyatı ile satış fiyatı arasındaki fark, bu hesabın alacağına satış biçimine bağlı olarak ilgili hesabın borcuna kaydedilir.

Bu tutarların ilavesi veya başka bir amaçla kullanılması durumunda borç kaydedilir.

Sermayenin artırılması :

-----/-----
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE
500 SERMAYE
-----/-----

Hisse senetlerinin nominal değerinin üzerinde satılması:

-----/-----
102 BANKALAR HS.
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE
520 HİSSE SENETLERİ İHRAÇ PRİMLERİ
-----/-----

3.3.2.2. 521 Hisse Senedi İptal Karları

İptal edilen hisse senetlerinin bedellerine mahsuben yapılan ödemelerin, bunların yerine çıkarılan hisse senetlerinden elde edilen hasılat noksanı kapatıldıktan sonra artan kısmın izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Elde edilen hisse senedi iptal karları bu hesaba alacak kaydedilir. Bu tutarın sermaye ilavesi veya başka amaçlarla kullanılması durumunda ilgili hesaplara borç kaydedilir.

Sermaye taahhüdünün bir kısmın yerine getirmeyen otağın hisse senedinin bir başkasına satışıyla kar elde edilmesi:

-----/-----
100 KASA HS.
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE
521 HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI
-----/-----

3.3.2.3. 522 M. D. V. Yeniden Değerleme Artışları

İşletmenin aktifinde kayıtlı maddi duran varlık kalemlerinin yeniden değerlendirilmesinden oluşan değer artışlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yeniden değerlendirme net değer artışı ile ilgili hesaplar karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir. Bu tutarın sermayeye ilavesi veya başka bir amaçla kullanılması durumunda bu hesaba borç kaydedilir.

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR
 257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
 522 MDV YENİDEN DEĞERLEME
 ARTIŞLARI
-----/-----

Yeniden değerlendirme değer artışının sermaye ilavesi :

-----/-----
522 MDV YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI
 500 SERMAYE
-----/-----

3.3.2.4. 523 İştirakler Yeniden Değerleme Artışları

İşletmenin iştirakleri ile bağlı ortaklıkları bünyesinde yapılan yeniden değerlendirme dolayısıyla oluşan sonucunda, bu sermayeden işletmeye isabet eden kısmı gösterir.

İşleyişi :

İşletmenin iştirakleri ve bağlı ortaklıkları bünyesinde yapılan yeniden değerlendirme dolayısıyla oluşan değer artışları sermayeye eklenmesi sonucunda, işletmeye bedelsiz olarak verilen hisse senetleri ve payları bu hesabın alacağına, "242 İştirakler" veya "245 Bağlı Ortaklıklar Hesabı"nın borcuna kaydedilir.

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
242 İŞTİRAKLER HS.
 523 İŞTİRAKLER YENİDEN
 DEĞERLEME ARTIŞLARI
-----/-----

3.3.2.5. 524 Maliyet Artış Fonu

İktisap tarihinden itibaren iki tam yıl süreyle işletmede kayıtlı bulunan gayri menkul, iştirak hissesi ve diğer amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin satışı halinde, işletmeler pasif hesapta 524 nolu hesap olarak fon ayrılması, MDV satış karının o oranda azalması anlamındadır.

-----/-----
100 KASA HS.
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
 254 TAŞITLAR HS.
 391 HESAPLANAN KDV
 524 MALİYET ARTIŞ FONU
 679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR
-----/-----

3.3.2.6. 529 Diğer Sermaye Yedekleri

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer sermaye yedeklerinin izlendiği hesaptır.

3.3.3. 54 Kar Yedekleri

Kanun, ana sözleşme hükümleri ya da ortaklıkların yetkili organları tarafından alınan kararlar uyarınca, dağıtılmamış ya da işletmede alıkonulmuş karlar bu hesap grubunda gösterilir.

540 Yasal Yedekler
541 Statü Yedekleri
542 Olağanüstü Yedekler
548 Diğer Kar Yedekleri
549 Özel Fonlar

3.3.3.1. 540 Yasal Yedekler

Kanun uyarınca ayrılmış bulunan yedekler bu hesap kaleminde gösterilir.

İşleyişi :

Yedekler faaliyet uyarınca ayrılmış bulunan yedekler bu hesap kaleminde gösterilir.

İşleyişi :

Yedekler faaliyet yılı karından mahsup edilerek bu hesaplara alacak kaydedilir.

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----

590 DÖNEM NET KARI
540 YASAL YEDEKLER
541 STATÜ YEDEKLERİ
331 ORTAKLARA BORÇLAR
-----/-----

3.3.3.2. 541 Statü Yedekleri

Ana sözleşme hükümleri çerçevesinde ayrılan yedekler bu hesap kalemi içinde yer alır.

İşleyişi :

Bu hesap, '540 Yasal Yedekler Hesabı' gibi işlem görür.

3.3.3.3. 542 Olağanüstü Yedekler

Sermaye şirketlerinde Genel Kurul tarafından ayrılmasında karar verilen olağanüstü yedek akçeler ile dağıtım dışı kalan karlar bu hesapta yer alır.

İşleyişi :

Bu hesap, '540 Yasal Yedekler Hesabı' gibi işlem görür.

3.3.3.4. 548 Diğer Kar Yedekleri

Özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmış olan kardan ayrılan diğer yedekler bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Kardan ayrılan tutarlar bu hesaba alacak, mahsubunda borç kaydedilir.

3.3.3.5. 549 Özel Fonlar

İşletmede bırakılması ve tasarruflu zorunlu yasal fonlar ile diğer maksatlarla ayrılan fonlar bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Kardan ayrılan tutarlar bu hesaba alacak, mahsubunda borç kaydedilir.

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
692 DÖNEM KARI VEYA ZARARI

549 ÖZEL FONLAR
590 D. NET KARI HS.

-----/-----
Makine satışı ile özel fonun kaydedilmesi:

-----/-----
100 KASA HS.
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR
391 HESAPLANAN KDV
549 ÖZEL FONLAR

-----/-----
Amortisman gideri kaydedilirken özel fonun kapatılması:

-----/-----
796 AMORTİSMAN GİDERLERİ
549 ÖZEL FONLAR
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR

-----/-----
Alt hesapları aşağıdaki gibi olabilir:

549 01 Maddi Duran Varlık Yenileme Fonu
549 02 Yatırım Fonları

3.3.4. 57 Geçmiş Yıllar Karları

3.3.4.1. 570 Geçmiş Yıllar Karları

Geçmiş faaliyet dönemlerinde ortaya çıkan ve işletme sahibine veya ortaklarına dağıtılmamış bulunan karlardan ilgili yedek hesaplarına alınmayan tutarların izlendiği hesaptır.

Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
590 DÖNEM NET KARI HS.
570 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI
570 01 20.. Yılı Karı

3.3.5. 58 Geçmiş Yıllar Zararları (-)

3.3.5.1. 580 Geçmiş Yıllar Zararları (-)

Geçmiş faaliyet dönemlerinde ortaya çıkan dönem net zararlarının izlendiği hesaptır.

-----/-----
580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI
01 20.. Yılı Zararı

591 DÖNEM NET ZARARI

-----/-----

Geçmiş yıllar zararlarının yedeklerle kapatılması:

-----/-----

540 YEDEKLER HS.

580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI

-----/-----

3.3.6. 59 Dönem Net Karı (Zararı)

Bu grup işletmenin nihai faaliyet sonucunu gösteren hesapları kapsar.

3.3.6.1. 590 Dönem Net Karı

İşletmenin faaliyet dönemine ilişkin vergi ve sonrası net kar tutarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Sonuç hesaplarında yer alan '692 Dönem Net Karı veya Zararı Hesabı'ndan aktarılan tutarlar bu hesaba alacak, aynı hesaba borç kaydedilir.

-----/-----

692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI

590 DÖNEM NET KARI

-----/-----

3.3.6.2. 591 Dönem Net Zararı (-)

İşletmenin faaliyet dönemine ilişkin net zarar tutarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Sonucu hesaplarında yer alan '692 Dönem Net Karı ve Zararı Hesabı'ndan (Şahıs firmalarında 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HS. dan)aktarılan tutarlar bu hesaba alacak, aynı hesaba borç kaydedilir.

-----/-----

591 DÖNEM NET ZARARI

692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI

-----/-----

591 DÖNEM NET ZARARI

690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HS.

-----/-----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Gelir Tablosu ve Dönem Sonu İşlemleri

4.Gelir Tablosu Hesapları

4.1. 600 Yurtiçi Satışlar

İşletmenin faaliyet dönemine ilişkin brüt satışları, satış indirimleri, satışların maliyeti, faaliyet giderleri, diğer faaliyetlerden gelir ve karlar, diğer faaliyetlerden gider ve zararlar, finansman giderler, olağandışı gelir ve karlar ve olağandışı gider ve zararlardan oluşur.

4.1. 60 Brüt Satışlar

İşletmenin esas faaliyetleri çerçevesinde satılan mal ya da hizmetler karşılığında alınan ya da tahakkuk ettirilen toplam değerleri kapsar. Satılan mal ve hizmetlerle ilgili subvansiyonlar, satış tarihindeki vade farkları, vergi iadeleri, brüt satışlar içinde gösterirler. Brüt Satışlara 'Karma Değer Vergisi' dahil edilmez.

Brüt Satışlar; yurtiçi satışların, yurtdışı satışlar ve diğer gelirler şeklinde bölümlenir.

Holding ana şirketinin, kendine bağlı yurtiçi ve yurtdışı ortaklıklarından elde ettiği gelirler ana şirketin esas faaliyet gelirini oluşturduğundan bu bölümdeki hesaplarda izlendir.

600 Yurtiçi Satışlar
601 Yurtdışı Satışlar
602 Diğer Gelirler

Problemler :

- 1.) Aktaş işletmesi 1.000.000 TL değerinde A malı, 2.000.000 TL değerinde B malını % 18 KDV hariç peşin olarak satmışlardır.
- 2.) Aktaş işletmesi, 2.000.000 TL değerinde B malını % 18 KDV hariç kredili olarak satmıştır.
- 3.) Aktaş işletmesi 4.000.000 TL. değerinde A malı, 8.000.000 TL. değerinde B malını % 18 KDV hariç 5.000.000 TL. senet geri kalan için çek olarak satmıştır.
- 4.1.2 601 Yurtdışı Satışlar

Yurt dışındaki gerçek ve tüzel kişilere satılan mal ve hizmetler karşılığında alınan ya da tahakkuk ettirilen toplam değerlerin izlendiği hesaptır. Satış gerçekleştiği zaman hasılat tutarı bu hesaba alacak kaydedilir. İhracat ile ilgili kur gelirleri hesabın alacağına kaydedilir.

Problemler:

- 1.) Aktan işletmesi yurt dışındaki alıcıya 2 000 \$ lık malı satmıştır. Satış tarihinde 1 \$= 1.20 TL. dir.
- 2.) Aktan işletmesi yurt dışındaki alıcıya 2 000 \$ lık A malı satmıştır. Satış tarihinde 1 \$=1.20 TL. dir. Mal bedelinin tahsil edildiği tarihte 1 \$ = 1.225 TL. dir.
- 3.) Aktan işletmesi yurt dışındaki alıcıya 2 000 \$ lık A malı satmıştır. Satış tarihinde 1 \$=1.754 TL. dir.

4.1.3. 602 Diğer Gelirler

İşletmenin korunması, ihracatı teşvik ya da hükümet politikasına uyma zorunluluğu karşısında oluşan işletmenin faaliyet hasılatındaki düşüklüğü veya hasılat zararlarının gidermek için sermaye katkısı niteliğinde olmayan malı yardımlar (subvansiyonlar) devletin bazı malları vergi, resim, harç vb. yükümlülüklerden istisna etmesi yoluyla yaptığı yardımlar (Vergi İdareleri), vade farkları, ihracatla ilgili fiyat istikrar destekleme primi vb. hasılat kalemleri bu hesapta izlenir.

4.2. 61 Satış İndirimleri

Net satış hasılatına ulaşabilmek için brüt satışlardan indirilmesi gereken değerleri kapsar.

Satıştan iadeler, satış iskontoları ve diğer indirimler şeklinde bölümlenir.

4.2.1. 610 Satıştan İadeler (-)

Satılan malların iade edilen kısımları ile ilgili tutarların izlendiği bir hesaptır. Daha önce yapılmış satışlarla ilgili olarak iade edilmiş mallar tutarı bu hesabın borcuna, ilgili hesabın alacağına kaydedilir.

1.) Şahin işletmesi X işletmesinden almış olduğu malların 4.000 + % 18 KDV TL. kısmını iade etmiştir. Şahin işletmesi iade edilen mal tutarı X işletmesinin cari hesabından düşmüştür. (İade eden malların maliyeti 3.250 TL. dir.)

4.2.2. 611 Satış İskontoları

Satışla ilgili faturaların düzenlenip satışın gerçekleşmesinden sonra yapılan her türlü kısa ve miktar iskontolarının takip edildiği hesaptır. Fatura üzerinden yapılan iskontolar muhasebeleştirilmemektedir. İskonto yapıldığında bu hesaba borç, ilgili hesaba alacak olarak kaydedilir.

1.) X işletmesi yıl sonunda Şahin işletmesine 2.000 + % 18 KDV TL' lık iskonto yaptığını ve bu tutara da cari hesaplarından indirdiğini bildirmiştir.

4.2.3. 612 Diğer İndirimler (-)

Malın satılması sırasında alıcı tarafından satıcının namına yapılan ödemeler, sevk giderleri, satılan malın hatalı ve noksan olması nedeniyle yapılması gereken indirimler bu hesapta izlenir. Satılan mal veya hizmet bedelinden yapılan indirim satış hesabıyla ilişkilendirilmeden doğrudan bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedilir.

1.) Şahin işletmesi satın alacağı mal için x işletmesine 3.000 + % 18 KDV TL. tutarında taşıma ücreti ödemiştir.

4.3. 62 Satışların Maliyeti (-)

İşletmeni dönem içindeki stok hareketleri ile satılan mamul, yarı mamul, ilk madde ve malzeme ile ticari mal gibi maddelerin ve satılan hizmetlerin maliyetini kapsar.

Başka bir ifadeyle, dönem içinde alıcılara satılan ya da devredilen mal ve hizmetlerin üretimi (imalatı) ya da satın alınması için yapılan tüm harcamaları içerir.

4.3.1. 620 Satılan Mamuller Maliyeti (-)

Satılan mamuller maliyet tutarı 152 MAMULLER hesabının alacağına, bu hesabın borcuna kaydedilir.

Üretimi tamamlananlar üretim hesabından çıkarılıp mamuller hesabına aktarılır.

1.) CAN İmalat şirketi Ocak ayında 5.000 TL' lık imalatını tamamlamıştır.

2.) Mamullerin tamamı 6.000 + % 18 KDV TL tutarında satılırsa yapılacak kayıt ;

4.3.2. 621 Satılan Malın Maliyeti (-)

Herhangi bir değişikliğe tabi olmadan satılmak amacıyla alınan ticari mallar ve benzeri kalemlerin maliyetini gösteren hesaptır. Satılan ticari mallar maliyeti bu hesabı borcuna 153 TİCARİ MALLAR hesabının alacağına kaydedilir.

1.) Çınar Ticari işletmesi maliyet değeri 15.000 TL olan malları 20.000 + % 18 KDV TL' na kredili olarak satmıştır.

4.3.3. 622 Satılan Hizmet Maliyeti

Üretilen hizmetlerle ilgili olarak yapılan giderlerin kaydedildiği hesaptır. 7 / A Seçeneğini uygulayan işletmeler üretilen hizmetin maliyetini bu hesabın borcuna, 741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ hesabının alacağına yazarak gösterirler.

1.) Fener Temizlik işletmesi hizmet maliyet bedeli 2 500 TL temizlik hizmetine 3 000 + % 18 KDV TL' na satmıştır.

4.3.4. 623 Diğer Satışların Maliyeti (-)

İşletmenin esas faaliyeti ile ilgili bulunan ve üretim maliyetlerine yüklenmeyen araştırma ve geliştirme gideri, pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ve genel yönetim giderlerinden oluşan hesap grubudur. 7. Grupta izlenen esas faaliyet dönem giderleri, yansıtma hesapları alacağı ile dönem sonlarında, bu grupta yer alan hesaplara devredilir.

1.) Can imalat şirketi maliyeti 500 TL olan artık kumaş parçalarını 700 + % 18 KDV TL' na satmıştır.

4.4. 63 Faaliyet Giderleri

İşletmenin esas faaliyeti ile ilgili bulunan ve üretim maliyetlerine yüklenmeyen araştırma ve geliştirme gideri, pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ve genel yönetim giderlerinden oluşan hesap grubudur. 7. Grupta izlenen esas faaliyet dönem giderleri, yansıtma hesapları alacağı ile dönem sonlarında, bu grupta yer alan hesaplara devredilir.

4.4.1. 630 Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)

Üretim maliyetinin düşürülmesi, satışların artırılması ve yeni üretim için teknolojilerin işletme uygulanması amacı ile yapılan giderlerden aktifleştirilmeyen araştırma ve geliştirme giderleri ile aktifleştirilmiş olanlardan cari döneme isabet eden ifta payları bu hesapta yer alır. Bu giderler meydana geldiğinde fiili tutarlar üzerinden 70. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

Hesabına kaydedilir. İster önceden saptanan maliyet yöntemlerinin ister fiili maliyet yönteminin uygulanmasında olsun 630 Kodlu hesap 751 veya 798 kodlu hesapla karşılıklı olarak çalışırlar. 7/A Seçeneğinde 751. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ YANSITMA Hesabı, küçük ve hizmet işletmeleri için 7/ B seçeneğine göre 798. GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA Hesabı alacaklandırılır. Bu hesap borçlandırılır.

- 1.) Can işletmesi üretimi arttırmak amacıyla yeni bir teknoloji üzerinden yapılan araştırma projesi nedeni ile 4 000 + % 18 KDV TL tutarında harcama yapmıştır.
- 2.) Can işletmesi üretimi arttırmak amacıyla bir fizibilite çalışması hazırlanmış ve karşılığı 5 000 + % 18 KDV TL tutarında ödeme yapmıştır.
- 3.) Dönem sonunda 6.. lı hesaba devir işlemi yapılmıştır.

4.4.2. 631 Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)

Mal ve hizmetlerin pazarlama satış ve dağıtım faaliyetleri ile ilgili olarak yapılan endirekt malzeme, endirekt işçilik, personel giderleri, dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler, çeşitli giderler, vergi resim ve harçlar, amortisman ve tükenme paylarından oluşur.

Bu giderler meydana geldiğinde fiili tutarlar üzerinden 760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ hesabına kaydedilirler. İster önceden saptanan maliyet yöntemlerinin ister fiili maliyet yönteminin uygulanmasında olsun 631 kodlu hesap 761 veya 798 hesapla karşılıklı olarak çalışırlar.7/A seçeneğinde 761 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ YANSITMA hesabı, küçük ve hizmet işletmeleri için 7/B seçeneğine göre 798 GİDER ÇEŞİTLERİ VE YANSITMA hesabı alacaklandırılır, bu hesap borçlandırılır.

- 1.) Can işletmesi satışını arttırmak amacıyla 50.000 + % 18 KDV TL tutarında harcama yapmıştır.
- 2.) Can işletmesi satışını arttırmak amacıyla bir reklam şirketine 50.000 + % 18 KDV TL tutarında ödeme yapmıştır.
- 3.) Yukarıdaki harcamalar dönem sonunda 6.. lı hesaba aktarılmıştır.

4.4.3. 632 Genel Yönetim Giderleri (-)

İşletmenin genel yönetim fonksiyonu ile ilgili olarak yapılan, üretimle veya satılan malın maliyeti ile doğrudan ilişkisi kurulamayan endirekt işçilik, personel giderleri, dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler, çeşitli giderler, vergi resim ve harçlar, amortisman giderlerinden oluşur. İster önceden saptanan maliyet yöntemlerinin ister fiili maliyet yönteminin uygulanmasında olsun 632 kodlu hesap 771 veya 798 kodlu hesapla karşılıklı olarak çalışırlar. 7/A seçeneğinde 771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA hesabı, küçük ve hizmet işletmeleri için 7/B seçeneğine

göre 798 GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA hesabı alacaklandırılır, bu hesap borçlandırılır. Fiili maliyet yönteminde genel yönetim giderleri 771 veya 798 kodlu hesaba devredilir.

1.) Can işletmesi 3.000 + % 18 KDV TL'lık sağlık giderine 1.000 + % 18 KDV TL'lık eğitim giderine katlanmıştır.

2.) Can işletmesi işletmede kullanılmak üzere 1 500 + % 18 KDV TL'na kırtasiye malzemesi satın almıştır. Büro demirbaşlarından 2 400 TL amortisman ayrılmıştır.

3.) Dönem sonunda ilgili 6.. lı hesaba devredilmiştir.

4.5. 64 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar

İşletmenin esas faaliyet dışında iştirakler ortaklıklardan elde edilen temettü geliri ile faiz ve diğer temettü gelirleri, menkul kıymet satış karları gibi diğer faaliyetlerden elde edilen olağan gelir ve karlardan oluşur.

640 İştiraklerden Temettü Gelirleri

01 Temettü Gelirleri

02 Kurucu Senetleri Gelirleri

03 İntifa Senetleri Gelirleri

641 Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri

642 Faiz Gelirleri

01 Devlet Tahvil Faizleri

02 Hazine Bonosu Faizleri

03 Mevduat Faizi

04 Ticari Alacak Faizi

643 Komisyon Gelirleri

644 Konusu Kalmayan Karşılıklar

01 Menkul Kıymet Değer Düşüklüğü Karşılığı İptal Karları

02 Bağlı Menkul Kıymet Değer Düşüklüğü Karşılığı İptal Karları

03 Şüpheli Ticari Alacak Karşılığı İptal Karları

04 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı İptal Karları

05 ...

645 Menkul Kıymet Satış Karları

646 Kambiyo Karları

647 Reeskont Faiz Gelirleri

649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar

649 04 Kira Gelirleri

649 05 Kalıp-Model Satış Karları

649 06 Tesise Katılma Payları

4.6. 65 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar (-)

İşletmenin esas faaliyetleri dışında kalan olağan faaliyetlerle ilgili gider ve zararları içerir.

653 Komisyon Giderleri (-)

- 654 Karşılık Giderleri (-)
- 655 Menkul Kıymet Satış Zararları (-)
- 656 Kambiyo Zararları (-)
- 657 Reeskont Faiz Giderleri (-)
- 659 Diğer Olağan Gider ve Zararlar (-)
 - 659 04 Olağan Gider ve Zararları

4.7. 66 Finansman Giderleri (-)

İşletmenin borçlandığı tutarla ilgili olarak katlanılan ve varlıkların maliyetine eklenmiş bulunan faiz, kur farkları, kredi komisyonları ve benzeri diğer giderleri kapsar.

- 660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)
- 661 Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)

4.8. 67 Olağan Dışı Gelir ve Karlar

İşletmenin olağan faaliyetlerinden bağımsız olan ve bu nedenle arızı nitelik taşıyan duran varlıkların satışlarından elde edilen karlar ile olağan dışı olay ve gelişmeler nedeniyle ortaya çıkan gelir ve karların yer aldığı hesap grubudur.

- 671 Önceki Dönem Gelir ve Karları
 - 671 01 Eski Yıllara Ait Faiz ve Komisyonlar
 - 672 02 Eski Yıllar Tazminatları
- 679 Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar
 - 01 Maddi Duran Varlık Satış Karı
 - 02 Maddi Duran Varlık Sayım Fazlalıkları
 - 03 Sayım Fazlası Gelirleri
 - 04 Alınan Ceza ve Tazminatlar

4.9. 68 Olağandışı Gider ve Zararlar

İşletmenin olağan faaliyetlerinden bağımsız olan ve bu nedenle sık sık ve düzenli olarak ortaya çıkması beklenmeyen işlem ve olaylardan kaynaklanan gider ve zararların yer aldığı hesap grubudur.

- 680 Çalışılmayan Kısım Gider ve Zararları (-)
 - 681 01 Çalışılmayan Zaman Direkt İşçilik Giderleri
 - 682 02 Çalışılmayan Gü Giderleri
- 681 Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)
 - 681 01 Eski Yıllara Ait Faiz ve Komisyonlar
 - 681 02 Eski Yıllara Ait Vergi ve Resimler
 - 681 03 Eski Yıllar Tazminatları
- 689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)
 - 689 01 Maddi Duran Varlık Satış Zararı

689 02 Cezalar
689 03 Tazminatlar
689 04 Bağış ve Yardımlar

4.10. 69 Dönem Net Karı ve Zararı

4.10.1 690 Dönem Karı veya Zararı

Dönem sonlarında sonuç hesaplarında yer alan gelir ve gider hesaplarının aktarıldığı hesaptır. Gelir hesapları bu hesabın alacağına, gider hesapları borcuna kaydedilir. Hesabın kalanı vergiden önceki dönem karı veya zararını gösterir.

-----/-----
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI

610 SATIŞTAN İADELER
611 SATIŞ İSKONTOLARI
612 DİĞER İNDİRİMLER
620 ...
621 ...

-----/-----
600 YURTİÇİ SATIŞLAR
601 YURTDIŞI SATIŞAR
602 DİĞER GELİRLER
640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ
641 ...
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI

4.10.2. 691 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları (-)

Dönem karı üzerinden, ilgili mevzuat hükümlerine göre hesaplanan vergi ve yasal yükümlülükler bu hesabın borcuna, '370 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yükümlülük Karşılıkları Hesabı'nın alacağına kaydedilir. Bu hesap, '690 Dönem Karı Veya Zararı Hesabı' ile kapatılarak '690 Dönem Karı Veya Zararı Hesabı'na Devredilir.

-----/-----
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL
YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI HS.
370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER
YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIĞI
-----/-----

-----/-----
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER
YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIĞI
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI
-----/-----

4.10.3. 692 Dönem Net Karı veya Zararı

690 Dönem Kar veya zararı Hesabı' ile '691 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları Hesapları'nın karşılıklı olarak kapatılması sonucu bulunan fark bu hesaba kaydedilir. Vergiden sonraki Net Dönem Karı hesabın alacağına, Net Dönem Karı hesabın alacağına, Net Dönem Zararı ise borcuna kaydedilir. Bu hesap, dönem sonlarında '590 Dönem Net Karı Hesabı' na devredilerek kapatılır.

-----/-----
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER
YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIĞI
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI
-----/-----

692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI
590 DÖNEM NET KARI
-----/-----

692 nolu hesap borç bakiyesi veriyorsa :

-----/-----
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI
-----/-----

591 DÖNEM NET ZARARI
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI
-----/-----

4.11. Ücret Hesabı ve Muhasebeleştirilmesi

Ücretin tanımı : Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.

Çıplak ücret, fazla mesai ücreti, primler, ikramiyeler, yıllık izin bedeli, ihbar tazminatı G.V. ve D.V. sine tabidir.

İşçiye işyerinde verilen yemekler, işçi taşıma giderleri, demirbaş olarak verilen kıyafet, SSK primleri, çocuk yardımları, doğum, evlenme, ölüm yardımları, kıdem tazminatları, GV kapsamı dışındadır. (Doğum, evlenme, ölüm, kıdem taz. %06 oranında DV. tabidir.)

Sigorta primine işçi payı % 14 dır. İşveren payı tehlike derecesine göre hesaplanmaktadır.(% 19, % 20,% 21 gibi ..) Aylık sigorta priminin hesaplanmasında taban 531.- tl. tavan ise 3 451.50 tl.. dır. Bu kazancın altındaki aylık gelir bulunduğu takdirde ssk primi 531.- tl. dan hesaplanacak, 3 451.50 Tl. yı aşması halinde, aşan kısım için sigorta primi kesilmeyecektir.

Gelir Vergisi Oranı 0 ile-7 000 arası ücret gelirlerinde- % 15
7 000 ile 18.000 arasındaki ücret gelirlerinde bu oran %20 dir.
18 000 ile 40 000 arası vergi oranı % 27 dir.
Damga Vergisi Oranı %06 dir.

Ücret hesabında aşağıdaki konuları unutmayınız:

- 1.) Yardımlar: GV kapsamı dışındadır. Yakacak yardımından GV kesilir.
- 2.) Tüm gelirlere %06 oranında DV kesilir.
- 3.) Yardımlarda SSK kesintisi yoktur. (Çalışma karşılığı olmadığı için)
- 4.) SSK primi kesilmeyen gelirden işsizlik primi de yoktur.
- 5.) SSK tavanını aşan kazançlarda SSK primi tavan tutarına göre hesaplanır. Tabanın altındaki gelirlere de taban esas alınarak sigorta primi hesaplanır.
- 6.) İşverenler ayrıca % 2 oranında işsizlik primi öderler. İşsizlik primi işçi payı % 1 dir.

Ücret Hesaplamasının Yapılması

SSK Kesintisinin Hesabı : (İşveren payı)
Brüt ücret* (Tehlike sınıfının yarısı+1) diğer
SSK Kesintisinin Hesabı: (İşçi payı)
Brüt ücret*%14
İşsizlik primi Hesabı: (İşveren payı)
Brüt ücret* %2
İşsizlik primi Hesabı : (İşçi Payı)
Brüt ücret*%1
Damga Vergisi:
Brüt ücret* %06
Özel indirim: yürürlükten kaldırıldı

Gelir Vergisi Matrahının Hesabı :

Brüt Ücret- (SSK işçi payı + İşsizlik primi işçi payı)=Gelir Vergisi matrahı

Gelir Vergisinin Hesabı :

Gelir Vergisi Matrahı *%15 (Kümülatif matrah kanunda belirtilen tutarı aştıysa %20,%27 ...
Muhasebeleştirilmesi :

-----/-----
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.

770 .. Personel Ücretleri

770 .. SSK İşveren Payı

770 .. İşsizlik Primi İşveren Payı

360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR

360 .. Gelir Vergisi

360 .. Damga Vergisi

361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ

361 .. SSK İşçi Payı

361 .. SSK İşveren Payı

361 .. İşsizlik Primi İşçi Payı

361 .. İşsizlik Primi İşveren Payı

100 KASA HS.

-----/-----
Borcun ödenmesi :

-----/-----
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR

100 KASA HS.

-----/-----
Ay sonu sigorta priminin ödenmesi :

-----/-----
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ

100 KASA HS.

-----/-----
Dönem sonunda Kar Zarar devir:

-----/-----
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

771 G.YÖNETİM G. YANSITMA

-----/-----
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HS.

632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. MALİYET HESAPLARI

5.1. GENEL AÇIKLAMA

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tabliğ'nde maliyet ve giderlerin izlenmesi 7 No'lu hesap grubunda ele alınmıştır. Fiili maliyetlerin uygulandığı 7/A ve 7/B seçeneklerinde maliyet hesaplarına borç kayıtlarının düşülmesiyle yapılan harcamalar ile maliyetle oluşmaktadır. Maliyet

hesaplarının dönemdeki borç toplamları kadar Yansıtma Hesapları alacaklanmakta, imalat Giderleri kadar Varlık Hesapları, Faaliyet Giderleri kadar da sonuç hesapları borçlanmaktadır.

Ek mali tabloları düzenlemek zorunda olan; büyük ve orta büyüklükteki üretim ve hizmet işletmeleri 7/A seçeneği kullanmak zorundadır.

Ek mali tabloları düzenlemek zorunda olmayan ticaret işletmeleri, küçük hizmet işletmeleri, küçük üretim işletmeleri giderlerin izlenmesinde 7/B seçeneği kullanılırlar.

5.2. 7/A SEÇENEĞİ

Bu seçenekte giderler defteri kebirde fonksiyon esasına göre belirlenmiştir. Büyük ve orta büyüklükteki üretim ve hizmet işletmeleri için zorunlu olarak önerilmiştir. Bu yöntemde eş zamanlı kayıt yöntemi uygulanmaktadır. Maliyet ve gider hesapları defteri kebirde fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu maliyet ve giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde çeşit ve gider yerleri esasına göre izlenir. Bilgisayarla tutulan kayıtlarda fonksiyon esasına göre bölümlendirilmiş maliyet ve giderlerin masraf yeri ve çeşit esasına göre izlenmesine ait hesaplar yardımıyla yapılacaktır.

2005 Yılı aktif toplamı 1 629 000 , ve net satışlar toplamı 3 258 000 lirayı aşan üretim ve hizmet işletmelerinin 2006 yılında maliyet hesaplarını 7 A seçeneğine göre tutmaları zorunludur.

Bu uygulamada maliyet hesap grupları şu şekilde bölümlendirilmiştir.

- * Gider Hesapları
- * Gider Yansıtma Hesapları
- * Fark Hesapları

5.2.1. GİDER HESAPLARI

Bu hesaplar dönem içinde yapılan ve tahakkuk ettirilen giderlerin izlendiği ve borçlarına kayıt düşünülen hesaplardır. Gider hesaplarına yapılacak kayıtlara ilişkin olarak düzenlenecek muhasebe fişlerinde gider yerleri ve gider çeşitleri hesaplarına ait numaralar birlikte yazılır.

5.2.2. GİDER YANSITMA HESAPLARI

Bu hesaplar, fiili maliyetlerin uygulandığı durumlarda gider hesaplarında toplanan giderlerin tümünün; önceden hesaplanmış maliyet yöntemlerinin kullanılması durumunda ise, bunlara göre saptanan giderlerin ilgili hesaplara yansıtılmasını sağlamak amacıyla alacak yazıldığı hesaplardır.

5.2.3. FARK HESAPLARI

Bu hesaplar, önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulanması halinde fiili giderler ile önceden saptanmış giderler arasındaki farkların kaydedildiği hesaplardır. Fark hesapları borç ve alacak kalıntısı verebilir.

7. MALİYET HESAPLARI

70. MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HESABI

- 700. MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HESABI
- 701. MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HESABI

71. İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

- 710. DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ
- 711. DİREKT İLK MADDE VE MALZEME YANSITMA HESABI
- 712. DİREKT İLK MADDE VE MALZEME FİYAT FARKI
- 713. DİREKT İLK MADDE VE MALZEME MİKTARI FARKI

72. DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ

- 720. DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ
- 721. DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ YANSITMA HESABI
- 722. DİREKT İŞÇİLİK ÜCRET FARKI
- 723. DİREKT İŞÇİLİK SÜRE (ZAMAN) FARKI

73. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

- 730. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
- 731. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI
- 732. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ BÜTÇE FARKLARI
- 733. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ VERİMLİLİK FARKLARI
- 734. GENEL ÜRETİM KAPASİTE FARKLARI

74. HİZMET ÜRETİM MALİYETİ

- 740. HİZMET ÜRETİM MALİYETİ
- 741. HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA HESABI
- 742. HİZMET ÜRETİM MALİYETİ FARK HESAPLARI

75. ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ

- 750. ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ
- 751. ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ YANSITMA HESABI
- 752. ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ FARKLARI HESABI

76. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

760.PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ
761.PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ YANSITMA HESABI
762.PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ FARK HESABI

77. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
771. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI
772. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ FARK HESABI

78. FİNANSMAN GİDERLERİ

780 FİNANSMAN GİDERLERİ
781. FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI
782. FİNANSMAN GİDERLERİ FARK HESABI

79. GİDER ÇEŞİTLERİ (7/B SEÇENEĞİ)

790. İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ
791. İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ
792. MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ
793. DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER
794. ÇEŞİTLİ GİDERLER
795. VERGİ RESİM VE HARÇLAR
796. AMORTİSMANLAR VE TÜKENME PAYLARI
797. FİNANSMAN GİDERLERİ
798. GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HESABI
799. ÜRETİM MALİYET HESAPLARI

5.3. GİDER ÇEŞİTLERİ - GİDER YERLERİ - GİDER TAŞIYICILARI

Maliyet hesaplarında 7/A seçeneğinin kullanılması durumunda giderlerin fonksiyon esasına göre izlenmesi gerekmektedir. Giderlerin çeşit esasına göre izlenmesi yani 7/A seçeneğinin uygulanması durumunda, maliyetlerin oluşmasıyla giderlerin fonksiyonlara dönüştürülmesi sağlanmış olur. Fonksiyonlar işletmenin bölümleri ve bu bölümlerin gördüğü işlevler demektir.

7/A seçeneğinde maliyet muhasebesi ile finansal muhasebenin ayrı ayrı uygulanmadığı durumda fonksiyonlara göre giderler şöyle sıralanabilir:

Mamül Üretimi ile ilgili imalat giderleri :

710. Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri
720. Direkt İşçilik Giderleri

730. Genel İmalat (Üretim) Giderleri

Hizmet Üretimi ile ilgili Giderler :

740. Hizmet Üretim Maliyeti

Faaliyet Giderleri :

750. Araştırma - Geliştirme Giderleri

760. Pazarlama - Satış - Dağıtım Giderleri

770 Genel Yönetim Giderleri

780 Finansman Giderleri

Yukarıda belirtilen fonksiyonel giderlerin altında, giderler yerleri ve gider türleri belirtilecektir.

7/B seçeneğinde ise, giderler defteri kebirde maliyet dönemi boyunca çeşit esasına göre izlenir. Maliyet çıkarma dönemlerinde, söz konusu giderler maliyet dağıtım tablosu aracılığıyla fonksiyonlara dönüştürülerek ilgili maliyet (gider) yerlerine ve hizmet veya mamül maliyetlerine veya sonuç hesaplarına devredilir.

Gider türlerinin fonksiyonlarına dönüştürülmesine ve ilgili gider yerlerine yüklenmesinde, işletmeler isterlerse gider çeşidi hesaplarından ilgili maliyet yerlerine ve fonksiyonel gider hesaplarına aktarmalar yapılmasını gerektirecek kayıt sistemini seçerler. İsterlerse, eş zamanlı kayıt sistemini bu seçenek için de kullanarak, yardımcı defterlerde fonksiyonel maliyet hesaplarını ve maliyet yerlerini izleyebilirler. Bu durumda maliyet türleri tahakkuk ettikçe ilgili defteri kebir hesaplarında izlenirken; aynı zamanda yardımcı defterlerde fonksiyonlarına göre izlenip eş zamanlı olarak maliyet yerlerine aktarılabilir.

7/B seçeneğinde işletmeler 79 no'lu gruptaki maliyet hesaplarını kullanırlar. Bu hesaplar aşağıda gruplandığı gibidir.

79. GİDER ÇEŞİTLERİ

790. İlk Madde Ve Malzeme Giderleri

791. İşçi Ücret Ve Giderleri

792. Memur Ücret Ve Giderleri

793. Dışarıdan Sağlanan Fayda Ve Hizmetler

794. Çeşitli Giderler

795. Vergi Resim Ve Harçlar

796. Amortismanlar Ve Tükenme Payları

797. Finansman Giderleri

798. Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı

799. Üretim Maliyet Hesapları

5.3.1. GİDER ÇEŞİTLERİ

Gider çeşitleri hesapları, mal ve hizmet üretiminde katlanılması gereken maliyetlerin bünyesindeki harcama çeşitlerini ifade eder. Gider çeşitleri ayrıca işletmenin ihtiyacına göre sabit, değişken, yarı değişken gibi isteğe bağlı olarak sınıflandırılabilir. Fonksiyonel giderleri altına gider türleri olarak gösterilecek olan grup 0-9 şeklinde sıralanmıştır.

Gider çeşitleri hesaplarının kodlanmasında belirtilen sınıflama aşağıdaki gibidir.

0. İlk Madde Ve Malzeme Giderleri
1. İşçi Ücret Ve Giderleri
2. Memur Ücret Ve Giderleri
3. Dışarıdan Sağlanan Fayda Ve Hizmetler
4. Çeşitli Giderler
5. Vergi Resim Ve Harçlar
6. Amortismanlar Ve Tükenme Payları
7. Finansman Giderleri

0. İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

Mal ve hizmetlerin üretilmesini, işletme faaliyetlerinin devamlılığını, sağlamak amacıyla tüketilen her türlü direkt ilk madde ve malzeme, endirekt malzeme ve üretimle ilgili dışarıya yaptırılan işleri kapsar.

1.) İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ

İşletme faaliyetlerini yürütmek, üretim ve hizmetleri gerçekleştirmek amacıyla çalıştırılan işçiler için tahakkuk ettirilen esas işçilik, fazla mesai, üretim primleri, ikramiyeler, yıllık izin ücretleri, SSK işveren primi, gece primi, hafta tatili ve genel tatil ücretleri, her türlü sosyal yardımlar ve işçilere ait diğer giderler ve benzeri harcamaları kapsar.

2.) MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ

İşletme faaliyetlerini yürütmek üretim ve hizmetleri gerçekleştirmek amacıyla çalıştırılan aylıklı yönetici, memur, büro personeli v.b. tahakkuk ettirilen tutarları kapsar.

3.) DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER

İşletme faaliyetlerini yürütmek, üretim pazarlama ve diğer hizmetleri gerçekleştirmek amacıyla dışarıdan sağlanan elektrik, su, gaz, bakım ve onarım, haberleşme, nakliye ve benzeri gibi fayda ve hizmetler için tahakkuk ettirilen harcamaları kapsar.

4.) ÇEŞİTLİ GİDERLER

Yukarıda belirtilen giderler dışında işletme faaliyetlerini sürdürmek için yapılması gerekli olan sigorta giderleri, kira giderleri, yolluk giderleri, dava ve noter giderleri, iştirak payı ve aidat giderleri kapsar.

5.) VERGİ VE HARÇLAR

Mevzuat gereğince tahakkuk ettirilen gider niteliğindeki vergi, resim ve harçları kapsar.

6.) AMORTİSMAN VE TÜKENME PAYLARI

Maddi, maddi olmayan duran varlıklar ile özel tükenmeye tabi varlıklar için ayrılan amortisman giderleri tükenme paylarını kapsar.

7.) FİNANSMAN GİDERLERİ

İşletmenin gerek yatırım gerekse işletme sermayesi ihtiyacını karşılamak üzere yaptığı kısa ve uzun vadeli borçlanmaların faiz, komisyon ve kur farklarını kapsar.

5.3.2. GİDER YERLERİ (MALİYET YERLERİ)

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde gider yerleri 10-99 şeklinde sıralanmıştır.

Gider yerleri üretim ve hizmetlerin yapıldığı ve maliyetlerin oluştuğu yerlerdir. Gider yerleri itibariyle masrafların takibi maliyetlerin kontrolü, birim mamülün üretildiği yerler ve aşamalar itibariyle aldığı maliyet paylarının hesaplanmasını sağlar.

Giderlerin planlanması kontrol edilmesi ve bu giderlerin dengeli bir biçimde toplanıp dağıtılmasını sağlar.

Gider yerlerinin saptanmasında genellikle kuruluşların organizasyonu üretim aşamaları işletmenin faaliyet konusu esas alınır.

Gider yerleri aşağıdaki gibi bölümlenir:

- * ESAS ÜRETİM GİDER YERLERİ
- * YARDIMCI ÜRETİM GİDER YERLERİ
- * YARDIMCI HİZMET GİDER YERLERİ
- * YATIRIM GİDER YERLERİ
- * ÜRETİM YERLERİ YÖNETİMİ GİDER YERLERİ
- * ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDER YERLERİ
- * PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDER YERLERİ
- * GENEL YÖNETİM GİDER YERLERİ

Gider yerlerinin bölümlenmesinde yukarıda verilen gider yerleri gruplaması esas olmakla beraber, işletmenin ihtiyacına göre açılacak gider yerleri bu ana grup başlıkları altında yer alabilir.

İMALAT İŞLETMELERİNDE MALİYET MUHASEBESİ KAYIT UYGULAMALARI

Örnek 1 : ABC imalat işletmesinde Ağustos 20.. ayına ait maliyet bilgileri aşağıdaki gibidir.

1.) Direkt ilk madde ve malzeme alımları 4.200 TL .dır.

2.) Direkt ilk madde ve malzeme kullanımları, 4.000 TL. hammadde, 400 TL yardımcı malzeme, 100 TL. sı pazarlama satış dağıtım bölümü, 150 TL. sı genel yönetim bölümüyle ilgili olmak üzere 4.650 TL. dir.

3.) 2.000 TL. direkt işçilik, 500 TL. indirekt işçilik, 400 TL. pazarlama - satış - dağıtım bölümü işçiliği, 400 TL. yönetim bölümü işçiliği olmak üzere toplam 3.300 TL. olmak üzere işçilik tahakkuk etmiştir.

4.) 1.600 TL. lık memur ücret ve giderlerinin 900 TL. sı AR-GE ile ilgili geri kalanı ise genel yönetim bölümü ile ilgilidir.

5.) Dışarıdan sağlanan 1.800 TL. lık maliyetin (elektrik, su doğalgaz v.s.) üretim bölümüne ait olan kısmı 1.100 TL. pazarlama - satış -dağıtım bölümüne ait olan kısmı 300 TL. genel yönetim bölümü ise 400 TL. dir.

6.) Toplam 1.200 TL. lık çeşitli gider' in (kira,sigorta,kırtasiye) üretim bölümüne ait olan kısmı 600 TL. pazarlama - satış - dağıtım bölümüne ait olan kısmı 400 TL. genel yönetim bölümü ise 200 TL. dir.

7.) Toplam 600 TL .lık vergi - resim - harç (ilan vergisi,emlak vergisi ve temizlik vergisi) üretim bölümüne ait olan kısmı 200 TL. pazarlama - satış - dağıtım bölümüne ait olan kısmı 150 TL. genel yönetim bölümü ise 250 TL. dir.

8.) Amortisman ve tükenme paylarının tutarı 2.800 TL. dir. Bunun üretim bölümüne ait olan kısmı 1.400 TL. pazarlama- satış- dağıtım bölümüne ait olan kısmı 1.000 TL. genel yönetim bölümü ise 400 TL. dir.

9.) Finansman giderlerinin tutarı 1.250 TL. dir. Üretim bölümü ile ilgili kısmı 1.000 TL. doğrudan gider yazılan kısmı 250 TL. dir. Bu giderler cari hesaptan düşülecektir.

10.) Üretimi tamamlanan mamüllerin yarısı 8.000 TL. ye satılmıştır.

11.) Ağustos ayının başındaki ve sonundaki stoklar şöyledir :

	<u>01.08.20..</u>	<u>31.08.20..</u>
Direkt İlk Madde ve Malz.	2.000	1.500

Yarı Mamül	-	300
Mamül	4.000	9.450

Not : Yapılacak kayıtlarda KDV ve yasal yükümlülükler dikkate alınmayacaktır.

Alım satım ve giderlerde peşin yapılmıştır. Ücret tahakkuklarında 381 kodlu hesap kullanılacaktır. Amortisman ve tükenme paylarını ilgili bölümlere dağıtılmasında 373 kodlu hesap alacaklandırılacaktır.

İstenen : İşlemlerin muhasebe kayıtlarını yapınız.

Örnek 2 : CAN imalat işletmesinde Mayıs 20.. ayına maliyet bilgileri aşağıdaki gibidir.

- 1.) Peşin olarak direkt ilk madde ve malzeme alımları 40.000 + 6.000 TL KDV TL. dır.
- 2.) Üretim bölümünde direkt ilk madde ve malzeme kullanımları, 32.000 TL. dır.
- 3.) Brüt olarak 40.000 TL. işçilik ücreti, SSK Primi işveren payı 6 400 TL. tahakkuk ettirilmiştir. Brüt ücretler SSK işçi payı 5 600 TL., Gelir Vergisi kesintisi 8 000 TL., Damga Vergisi kesintisi 160 TL. yapılmıştır.
- 4.) Endirekt işçilik ücreti olarak, 8.000 TL. SSK prim işveren payı 1 410 TL. tahakkuk ettirilmiştir. Brüt ücretten SSK işçi payı 1 120 TL., Gelir Vergisi Kesintisi 1 600 TL., Damga vergisi kesintisi 32 TL. yapılmıştır.
- 5.) Fabrika yöneticilerinin ücretleri 32.000 TL., SSK primi işveren payı 5 920 TL., tahakkuk ettirilmiştir. Brüt ücretten SSK işçi payı 4 480 TL., Gelir Vergisi Kesintisi 6 280 TL., Damga Vergisi kesintisi 128 TL. yapılmıştır.
- 6.) Diğer genel imalat giderleri 20.000 TL., dır. Bedeli peşin ödenmiştir.
- 7.) Faaliyet giderlerinden pazarlama - satış - dağıtım giderleri 12.000 TL. genel yönetim bölümü ise 40.000 TL. dır.
- 8.) Toplam 20.000 TL. lık çeşitli gider' in (kira, sigorta, kırtasiye) üretim bölümüne ait olan kısmı 6.000 TL. pazarlama - satış - dağıtım bölümüne ait olan kısmı 4.000 TL. genel yönetim bölümü ise 10.000 TL. dır.
- 9.) Toplam 6.000 TL.' lık vergi - resim - harç (ilan vergisi, emlak vergisi ve temizlik vergisi) üretim bölümüne ait olan kısmı 2.000 TL. pazarlama - satış - dağıtım bölümüne ait olan kısmı 1 500 TL., genel yönetim bölümü ise 2 500 TL. dır.
- 10.) Amortisman ve tükenme paylarının tutarı 28.000 TL. dır. Bunun üretim bölümüne ait olan kısmı 14.000 TL. pazarlama - satış - dağıtım bölümüne ait olan kısmı 10.000 TL. genel yönetim bölümü ise 4.000 TL. dır.
- 11.) Dönemin finansman giderlerinin tutarı 24.000 TL' dır. Doğrudan gider yazılacaktır. Bu giderler kredi borcuna eklenecektir.
- 12.) Üretimi kredi tamamlanan mamüllerin yarısı 150 000 + 18.000 TL KDV tutarına satılmıştır.

Not : Alım satım ve giderlerde peşin ödeme yapılmıştır. Ücret tahakkuklarında 335, 360, 361, 381, kodlu hesaplar kullanılacaktır. Amortisman ve tükenme paylarını ilgili bölümlere dağıtılmasında 373 kodlu hesap alacaklandırılır.

İstenen : İşlemlerin muhasebe kayıtlarını yapınız.

HİZMET ÜRETEN İŞLETMELERİNDE MALİYET MUHASEBESİ KAYIT UYGULAMALARI

Örnek :

Pak Hizmet üretim işletmesinde Eylül 20.. ayında saptanan maliyet bilgileri;
Hizmet üretilmesinde kullanılan madde tutarı 500.000 TL.,
Direkt işçilik tahakkuku 2.000.000 TL.
Memur ücret ve giderleri 4.000.000 TL.
Elektrik gideri 1.000.000 TL.
Kira Gideri 2.000.000 TL.
İlan Vergisi 50.000 TL.
Makine ve demirbaş amortismanı 450.000 TL.
Hizmet üretiminde kullanılan kredinin faizi 250.000 TL.
Eylül ayında satın alınan madde tutarı 550.000 TL. işletme ürettiği hizmetten 6 500.000 TL. hasılat elde etmiştir.
İşletmede pazarlama gideri 125 000 TL.
Genel yönetim gideri 150.000 TL.
Araştırma ve geliştirme gideri 25.000 TL
Direkt finansman gideri 12 500.000 TL. gerçekleşmiştir.

İstenen : Yukarıdaki işlemlerin KDV ve yasal yükümlülükleri dikkate almadan muhasebeleştiriniz. Gider ödemeleri peşin yapılacaktır.

Örnek 2 :

Hilal Hizmet Üretim İşletmesinde Nisan 20.. ayına ait hizmet maliyet bilgileri aşağıdaki gibidir.

Üretilen hizmete ilişkin direkt işçilik tutarı	4 500.000
Endirekt İşçilik	200.000
Memur Maaş Giderleri	300.000
Hizmetle İlgili Finansman Gideri	750.000
Hizmet Üretim Merkeziyle ilgili Amortisman Gid.	1.000.000
Vergi Resim Harçlar	50.000
Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler	2.000.000
Çeşitli Giderler	500.000
Araştırma Geliştirme Giderleri	75.000
Pazarlama Satış Giderleri	600.000
Faiz Gelirleri	4.000.000
Genel Yönetim Giderleri	700.000
Reeskont Faiz Giderleri	50.000
Komisyon Giderleri	150.000

Komisyon Gelirleri	250.000
Karşılık Giderleri	100.000
Doğrudan Gider Yazılacak Finansman Gid.	175.000
Önceki Dönem Gelir ve Karları	130.000
Önceki Dönem Gider ve zararları	225.000
Yurtiçi Brüt Satış Geliri	16.000.000

İstenen : Hizmet işletmesine ait satışların maliyeti ve gelir tablosunu düzenleyiniz.

5.3.3. 7/A seçeneğine göre **yansıtma**lar ve hesapların kapatılmasına **örnek çözüm** :

<u>600 Y.İ. Satışlar</u>	<u>621 SMM</u>
xxx	xxx
<u>760 Pazarlama Gid.</u>	<u>770 G.Y. Giderleri</u>
xx	xx

a) 7'li grup hesapların yansıtılması

-----/-----
631 PAZARLAMA GİDERLERİ
761 PAZ. GİDER. YANSITMA.
-----/-----
632 G.Y. GİDERLERİ
771 G.Y. GİD. YANSITMA
-----/-----
660 K.V. BORÇ GİD.
781 FİNANS GİD. YANSITMA
-----/-----

<u>631 PAZ. GİD.</u>	<u>761 PAZ. GİD. YAN.</u>	<u>632 G.Y. GİD.</u>
xx	xx	xx
<u>771 G.Y. GİD. YAN.</u>	<u>781 FİNANS. GİD. Y.</u>	<u>660 K.V. BORÇ G.</u>
xx	xx	xx

Yukarıdaki hesapları yeniden gözden geçirdiğimizde hangi hesapların borç bakiyesi, hangilerinin alacak bakiyesi verdiğini daha iyi anlayacağız:

760	Borç kalanı veriyor,	761	Alacak kalanı veriyor,
770	Borç kalanı veriyor,	771	Alacak kalanı veriyor,
780	Borç kalanı veriyor,	781	Alacak kalanı veriyor,
632	Borç kalanı veriyor		
621	Borç kalanı veriyor,		
660	Borç kalanı veriyor.		

Yukarıda 7' li grup hesap olup borç bakiyesi ve alacak bakiyesi veren hesaplar, birbirleri ile ters yazılarak kapatılır.

-----/-----
761 PAZ. GİD. YANSIT.
771 G.Y. GİD. YANSIT.
781 FİNANS GİD.YANSIT.

760 PAZ. GİD
770 G. YÖN. GİD.
780 FİNASMAN GİD.

-----/-----

Borç bakiyesi ve alacak bakiyesi veren 6' lı grup hesaplar 690 DÖNEM nolu hesaba devredilerek kapatılır.

-----/-----
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI

621 S.M.M.
631 PAZ. GİD
632 G.YÖN. GİD.
660 K.V. BORÇ G.

-----/-----

600 YURTİÇİ SATIŞLAR
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI

-----/-----

5.3.4. 7/B Seçeneğine göre yansıtma yapılması :

a) Üretim maliyetinin yansıtılması :

-----/-----

620 SAT. MAL HS.

799 ÜRETİM MALİYET HS.

01 İlk madde
02 İşçi ücretleri
04 Amort

-----/-----

799 ÜR. MAL. HS.

791 İ.MADDE.MALZEME.
793 DIŞ. SAĞ. FAY. HAZ.
796 AMORT. TÜK. PAY.

-----/-----

b) Pazarlama giderlerinin yansıtılması :

631 PAZ. GİD.

798 GİD. ÇEŞ. YANSITMA

-----/-----

798 GİD. ÇEŞ. YANSIT

794 ÇEŞ. GİD.

-----/-----

c) Finansman giderlerinin yansıtılması

660 K.V. BORÇ GİD.

798 ÇEŞ. GİD.

-----/-----

798 ÇEŞ. GİD.

797 FİNANS. GİD.

-----/-----

d) 6'lı hesapların kapatılması

690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI

620 SAT. MAMUL MALİY.
621 S. TİCARİ MALL.MALİYETİ.
631 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM. GİD
632 G.YÖNETİM GİD.
660 K.V. BORÇ GİD.

-----/-----

600 YURTIÇİ SATIŞLAR

690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI

-----/-----
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI
691 YASAL YÜK.
692 D. NET KARI
-----/-----
691 YASAL YÜK.
370 D.K. ÖDEN. Y.Y.
-----/-----
692 D.NET KARI
590 NET KARI
-----/-----

Kapanış Kayıtları :

1)-----/-----
391 Hes. Kdv 17550000
191 İNDİRİLECEK KDV 15372000
İNDİRİLECEK KDV İnd. Kdv
360 Öd. Vergi ve Fonlar Hs. 2178000
KDV mahsup kaydı
2)-----/-----
632 Genel Yön. Gid. 1400000
771 GENEL YÖNETİM 1400000
GİDERLERİ YANSITMA HESABI
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
YANSITMA HESABI Genel Yön.
Gid. Yanıtma Hs.
Gider yansıtma kaydı
3)-----/-----
771 Genel Yön. Gid. Yansıtma Hs. 1400000
770 GENEL YÖNETİM 1400000
GİDERLERİ GENEL YÖNETİM
GİDERLERİ Gen. Yön. Gid.
Yansıtmanın Kapanış Kaydı
4)-----/-----
600 Yurtiçi Satışlar 90000000
690 DÖNEM KAR VE ZARARI 90000000
DÖNEM KAR VE ZARARI Dönem
Karı/Zararı
Satışlar hesabının Kapanış Kaydı
5)-----/-----
690 Dönem Karı/Zararı 76900000

621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ Sat. Tic. Mal. Mal.		75500000
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ GENEL YÖNETİM GİDERLERİ Genel Yön. Gid.		1400000
Borç bakiyeli sonuç hesaplarının kap.kaydı.		
6)-----/-----		
570 Geçmiş Yıl Karı	4000000	
331 Ortaklara Borçlar		4000000
Geç. Yıllar karlarının ortaklara devri		
7)-----/-----		
690 Dönem Karı/Zararı	13100000	
692 Dönem Net Karı/Zararı		13100000
Dönem net karının kaydı		
7)-----/-----		
692 Dönem Net Karı/Zararı	13100000	
590 Dönem Net Karı		13100000
Dönem net karının kaydı		

Defter-i Kebir Kayıtları :

<u>690 Dönem Kar/ Zarar</u>	
76900000	
<u>13100000</u>	
90000000	90000000

<u>391 Hes. Kdv</u>	
17550000	17550000

<u>191 İnd. Kdv</u>	
15372000	15372000

<u>360 Öd. Vergi Ve Fonlar</u>	
2178000	2178000

<u>632 Gen Yönetim Gid.</u>	
1400000	1400000

<u>771 Gen. Yön. Gid. Yans.</u>	
1400000	1400000

<u>770 Gen. Yön. Gid.</u>	
1400000	1400000

<u>600 Yurtiçi Satışlar</u>	
90000000	90000000

621 Sat. Tic. Mal. Mal.		570 Geçmiş Yıl Karı	
<u>75500000</u>	<u>75500000</u>	<u>4000000</u>	<u>4000000</u>
331 Ortaklara Borçlar		590 Dönem Net Karı	
	<u>4000000</u>		<u>13100000</u>

..... İşletmesinin Kesin Mizanı

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç	Alacak	B. Bakiye	A. Bakiye
100	Kasa	101200000	27372000	73828000	-
101	Alınan Çekler	38000000	32000000	6000000	-
102	Bankalar	28000000	15000000	13000000	-
153	Ticari Mallar	93000000	83000000	10000000	-
191	İnd. Kdv	15372000	15372000	-	-
320	Satıcılar	21850000	48400000	-	26550000
321	Borç Senetleri	-	30000000	-	30000000
331	Ortaklara Borçlar	-	4000000	-	4000000
360	Öd. Vergi Ve Fonlar	-	2178000	-	2178000
391	Hes. Kdv	17550000	17550000	-	-
500	Sermaye	-	27000000	-	27000000
570	Geç. Yıl Karı	4000000	4000000	-	-
590	Dönem Net Karı	-	13100000	-	13100000
600	Yurtiçi Sat.	90000000	90000000	-	-
621	S.Tic. Mal. Maliyeti	75500000	75500000	-	-
632	Gen. Yön. Gid.	1400000	1400000	-	-
690	Dönem Kar-Zarar	90000000	90000000	-	-
770.	Gen. Yön. Gid.	1400000	1400000	-	-
771	Gen. Yön. Gid. Yans	1400000	1400000	-	-
	Toplam	578672000	578672000	102828000	102828000

A İşletmesinin Tarihli Bilançosu

Dönen Varlıklar		Kısa Vadeli Borçlar
------------------------	--	----------------------------

100 Kasa	73828000	320 Satıcılar	26550000
101 Alınan Çekler	6000000	321 Borç Senetleri	30000000
102 Bankalar	13000000	331 Ortaklara Borçlar	4000000
153 Ticari Mallar	<u>10000000</u>	360 Öd. Vergi Ve Fonlar	2178000
		Öz Sermaye	
		500 Sermaye	27000000
		590 Dönem Net Karı	13100000
	102828000		102828000

A İşletmesinin Tarihinde Sona Eren Dönemin Gelir Tablosu

Satışlar	90000000
Satılan Tic. Mallar Maliyeti (-)	75500000
Brüt Satış Karı	14500000
Faaliyet Giderleri (-)	1400000
Faaliyet Karı	13100000

.... sayfadaki çözümlü örneğin devamı.

Kapanış Kayıtları :

1)-----/-----		
391 Hes. Kdv	5040000	
191 İnd. Kdv		3861000
360 Öd. Vergi ve Fonlar		1179000
Kdv mahsup		
2)-----/-----		
600 Yurtiçi Satışlar	26500000	
690 Dönem Karı/ Zararı		26500000
Gelir hesaplarının kap. Kaydı.		
3)-----/-----		
690 Dönem Karı/ Zararı	21450000	
621 Sat. Tic. Mal. Mal.		20100000
610 Satış İadesi		1000000
611 Satış İskontosu		350000
Gider hesaplarının kap. Kaydı.		
4)-----/-----		
690 Dönem Karı/ Zararı	5050000	
692 Dönem Karı/ Zararı		5050000
Dönem net karının kaydı		
4)-----/-----		
692 Dönem Karı/ Zararı	5050000	
590 Dönem Net Karı		5050000
Dönem net karının kaydı		

Defter-i Kebir Kayıtları :

391 Hes. Kdv	
<u>5040000</u>	
5040000	

191 İnd. Kdv	
	<u>3861000</u>

360 Öd. Vergi ve Fonlar	
	<u>1179000</u>
	1179000

600 Yurtiçi Satışlar	
<u>26500000</u>	
26500000	

690 Dönem Net Karı/Zararı	
21450000	
<u>5050000</u>	
26500000	26500000

610 Satış İadeleri	
	<u>1000000</u>
	1000000

590 Dönem Net Karı	
	<u>5050000</u>
	5050000

611 Satış İskontosu	
	<u>350000</u>
	350000

621 Sat. Tic. Mal. Mal.	
	<u>20100000</u>
	20100000

..... İşletmesinin Kesin Mizanı

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç	Alacak	B. Bakiye	A. Bakiye
100	Kasa	32368000	16731000	15637000	-
101	Alınan Çekler	1500000	3500000	-	2000000
102	Bankalar	11800000	8000000	3800000	-
110	Hisse Senetleri	500000	-	500000	-
120	Alıcılar	3152000	1000000	2152000	-
121	Alacak Senetleri	8750000	-	8750000	-
153	Ticari Mallar	25600000	21600000	4000000	-
191	İnd. Kdv	3861000	3861000	-	-
320	Satıcılar	12270000	23880000	-	11610000
360	Öd. Vergi ve Fon	-	1179000	-	1179000
391	Hes. Kdv	5040000	5040000	-	-
500	Sermaye	-	12000000	-	12000000
570	Geç. Yıl Karı	-	3000000	-	3000000
590	Dönem Ne Karı	-	5050000		5050000
600	Yurtiçi Sat.	26500000	26500000	-	-
610	Satış İadeleri	1000000	1000000	-	-
611	Satış İskontoları	350000	350000	-	-
621.	S. Tic. M.M.	20100000	20100000	-	-
690	Dön. Kar/Zararı	26500000	26500000	-	
	Toplam	179291000	179291000	34839000	34839000

A İşletmesinin Tarihli Bilançosu

Dönen Varlıklar		Kısa Vadeli Borçlar	
100 Kasa	15637000	101 Alınan Çekler	2000000
102 Bankalar	3800000	320 Satıcılar	11610000
110 Hisse Senetleri	500000	360 Öd. Vergi ve Fon.	1179000
120 Alıcılar	2152000	Öz Sermaye	
121 Alacak Senetleri	8750000	500 Sermaye	12000000
153 Ticari Mallar	4000000	570 Geçmiş Yıl Karı	3000000

	590 Dönem Net Karı	5050000
34839000		34839000

A İşletmesinin Tarihinde Sona Eren Dönemin Gelir Tablosu

Satışlar	26500000
Satılan Tic. Mallar Maliyeti (-)	20100000
Brüt Satış Karı	6400000
İskonto + iade Gideri	1350000
Faaliyet Karı	5050000

.... sayfadaki çözümlü örneğin devamı.

Kapanış Kayıtları :

1)-----/-----		
391 Hes. Kdv	11538000	
191 İnd. Kdv		9835200
360 Öd. Vergi ve Fonlar		1702800
2)-----/-----		
632 Genel Yön. Gid.	40000	
771 Genel Yön. Gid. Yans.		40000
Hesabı		
3)-----/-----		
771 Genel Yön. Gid. Yans. Hesabı	40000	
770 Gen. Yön. Gid.		40000
4)-----/-----		
600 Yurtiçi Satışlar	61100000	
690 Dönem Kar/Zarar		61100000
5)-----/-----		
690 Dönem Kar/Zarar	57784000	
621 Sat. Tic. Mal. Mal.		55544000
610 Satıştan İadeler		2200000
632 Genel Yön. Gid.		40000
6)-----/-----		

690 Dönem Kar/Zarar
590 Dönem Net Karı

3316000

3316000

Defter-i Kebir:

100 Kasa	
3500000	29500000
<u>32450000</u>	2832000
35950000	2596000
	<u>47200</u>
	34975000

102 Bankalar	
<u>2100000</u>	

153 Ticari Mallar	
15720000	2620000
50000000	31440000
2400000	<u>3000000</u>
<u>2096000</u>	
70216000	60640000

320 Satıcılar	
<u>3540000</u>	5600000
	<u>29500000</u>
	35100000

191 İnd. Kdv	
9000000	<u>9835200</u>
432000	
396000	
<u>7200</u>	
9835200	

600 Yurtiçi Satışlar	
<u>61100000</u>	27500000
	<u>33600000</u>
	61100000

391 Hes. Kdv	
11538000	4950000
	6048000
	<u>540000</u>
	11538000

621 Sat. Tic. Mal. Mal.	
26200000	2096000
<u>31440000</u>	<u>55544000</u>
57640000	57640000

120 Alıcılar	
<u>39648000</u>	

610 Satıştan İadeler	
<u>2200000</u>	<u>2200000</u>

500 Sermaye

770 Gen. Yön. Gid.

	<u>15720000</u>	<u>40000</u>	<u>40000</u>
360 Öd. Vergi ve Fonlar	<u>1702800</u>	<u>40000</u>	<u>40000</u>
771 Genel. Yön. Gid. Yans.	<u>40000</u>	<u>40000</u>	
			<u>3316000</u>
690 Dönem Net Karı/Zararı	<u>57784000</u>	<u>61100000</u>	
	<u>3316000</u>		
	61100000		

..... İşletmesinin Kesin Mizanı

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç	Alacak	B. Bakiye	A. Bakiye
100	Kasa	35950000	34975200	974800	-
102	Bankalar	2100000	-	2100000	-
120	Alıcılar	39648000	-	39648000	-
153	Ticari Mallar	70216000	60640000	9576000	-
191	İnd. Kdv	9835200	9835200	-	-
320	Satıcılar	3540000	35100000	-	31560000
360	Öd. Vergi Ve Fonlar	-	1702800	-	1702800
391	Hes. Kdv	11538000	11538000	-	-
500	Sermaye	-	15720000	-	15720000
590	Dönem Net Karı	-	3316000	-	3316000
600	Yurtiçi Sat.	61100000	61100000	-	-
610	Satıştan İade	2200000	2200000	-	-
621	S.Tic. Mal. Maliyeti	57640000	57640000	-	-
632	Gen. Yön. Gid.	40000	40000	-	-
690	Dönem Kar-Zarar	61100000	61100000	-	-
770.	Gen. Yön. Gid.	40000	40000	-	-
771	Gen. Yön. Gid. Yans	40000	40000	-	-
	Toplam	354987200	354987200	52298800	52298800

A İşletmesinin Tarihli Bilançosu

Dönen Varlıklar		Kısa Vadeli Borçlar	
100 Kasa	974800	320 Satıcılar	31560000
102 Bankalar	2100000	360 Öd. Vergi Ve Fonlar	1702800
120 Alıcılar	39648000	Öz Sermaye	
153 Ticari Mallar	<u>9576000</u>	500 Sermaye	15720000
	52298800	590 Dönem Net Karı	3316000
			52298800

A İşletmesinin Tarihinde Sona Eren Dönemin Gelir Tablosu

Satışlar	61100000
Satılan Tic. Mallar Maliyeti (-)	55544000
Brüt Satış Karı	5556000
Satış İade (-)	2200000
Gen. Yön. Gid (-)	40000
Faaliyet Karı	3316000

MONOGRAFİ

AKER TİCARET İŞLETMESİ

11.01.20.. de 1.800.000 TL. sermaye ile işe başlamıştır. Paranın 600.000 TL' si 577203 no'lu Z. Bankasındaki hesaba yatırılıyor.

1.) 14.01.20.. de işletme 140140 no'lu fatura ile Barçın Ticaretten % 26 KDV hariç yarısı peşin geri kalanı 11.03.20.. tarihli senet düzenlenerek aşağıdaki malları satın almıştır.

TELEVİZYON

B1 BEKO	Birimi 30.000	10 Adet
B2 BEKO	Birimi 33.000	4 Adet
ÇAMAŞIR MAKİNESİ B1 BEKO	Birimi 18.000	5 Adet
B2 BEKO	Birimi 21.000	6 Adet
FİRİN		
B1 BEKO	Birimi 9.600	10 Adet
B1 BEKO	Birimi 8.400	5 Adet

2.) 14.01.20.. de işletme işyeri için TEK' e 214214 nolu makbuz ile 1.800 TL'lık depozito yatırılmıştır.

3.) 15.01.20.. de işletme Melen - Düzce Vergi Dairesine işe başladığını bir dilekçe ile bildirmiştir. Vergi Dairesinde GA 242242 0004 vergi hesap numarası verilmiştir.

4.) 20.01.20.. de işletme Yıldız Ticaretten 200200 no'lu fatura ile % 18 KDV hariç 90.000 TL ya peşin olarak bilgisayar almıştır.

5.) 21.01.20.. de işletme Akın Ticaretten 211211 no'lu fatura ile 30.000 TL çelik dolap, 10.000 TL lik masa ve sandalye % 18 KDV hariç yarısı peşin, yarısı kredili olarak satın almıştır.

6.) 22.01.20.. de işletme müşteri Ali Can' a 100 no'lu fatura ile % 26 KDV hariç aşağıdaki miktar ve tutarda malı yarısı peşin kalanı 514223 seri no'lu 22.08.20.. tarihli senet düzenleyerek satın almıştır.

TELEVİZYON

B1 BEKO	Birimi 36.000	2 Adet
ÇAMAŞIR MAKİNESİ		
B1 BEKO	Birimi 24.000	2 Adet

7.) 23.01.20.. de işletme Ali Ak isimli işçiyi almış ve sigorta işlemlerini yapmıştır. Aynı tarihte 577203 no'lu Z. Bankasındaki hesaptan 60.000 TL. çekmiştir.

8.) 24.01.20.. de işletme sahibi kişisel ihtiyaçları için işletmeden 30.000 TL çekmiştir.

9.) 25.01.20.. de işletme müşteri Ahmet Kan' a 101 no'lu fatura ile % 26 KDV hariç aşağıdaki miktar ve tutarlarda malı 70.000 TL' lik 125879 no'lu 25.03.20.. tarihli Vakıflar Bankasındaki çeki ve geri kalanını nakit alınarak satmıştır.

ÇAMAŞIR MAKİNESİ

B2 BEKO Birimi 27.000 2 Adet

FIRIN

B2 BEKO Birimi 10.500 2 Adet

10.) 26.01.20.. de işletme 141141 no'lu fatura ile Bakan Ticaretten % 26 KDV hariç 70.000 TL'lık 123123 no'lu 25.03.20.. tarihli Vakıflar Bankası çeki ciro edilmiş geri kalanı için 11.03.20.. tarihli borç senedi düzenlenerek satın almıştır.

TEYP

B1 BEKO Birimi 4.800 5 Adet

B2 BEKO Birimi 6.000 2 Adet

ÜTÜ

B1 BEKO Birimi 1.200 4 Adet

B2 BEKO Birimi 1.800 5 Adet

RADYO

B1 BEKO Birimi 900 6 Adet

B2 BEKO Birimi 1.500 2 Adet

11.) 26.01.20.. de 140140 no'lu fatura ile Barçın Ticaretten satın alınan B2 BEKO çamaşır makinelerinden 2 adedi iade edilmiş ve tutarı 11.03.20.. tarihli senetli borçlarından düşülmüştür.

12.) 31.01.20.. de işçisi için günlüğü 150 TL dan 8 günlük ücret tahakkuk ettirmiştir.(SSK İşv. Payı % 14 SSK işçi Payı % 14, Damga Vergisi %0,06 ve gelir vergisi % 15)

13.) 31.01.20.. de işletme işyeri kirası olarak 3.000 TL' dan (%20 stopaj ve bunun üzerinden % 10 fon payı) kesintisi yapılarak geri kalan net olarak işletme sahibine ödenmiştir.

14.) 31.01.20.. de işletme muhasebeciye 363636 no'lu serbest meslek makbuzu ile brüt 2.500 TL gerekli kesintiler yapılarak ödenmiştir. (Stopaj %10 ve % 15 hesaplanacaktır.)

15.) Ay içinde ve sonunda yapılacak işlemler ;

1. Mal ile ilgili işlemler sürekli envanter yöntemine göre muhasebeleştirilecek.
2. Vergi dairesine işe başlama dilekçesi verilecek.
3. Mal alış ve satışları ile ilgili fatura, senet ve çek (örnek) düzenlenecek, yapılan giderlerle ilgili gerekli belgeler (gider pusulası, serbest meslek makbuzu) düzenlenecek ve işlemler yevmiye ve kebirine geçiniz.
4. Ocak ayı KDV muhtasar beyanname düzenleyiniz.
5. Fifo yöntemine göre mal giriş ve çıkışları ile ilgili stok kartları düzenleyiniz.
6. Ücret bordrosu düzenleyiniz.
7. SSK aylık bildirgesini düzenleyiniz.
8. Ocak ayı defteri kebir mizanı ve yardımcı defter mizanlarını düzenleyiniz.

16.) 02.02.20.. de işletme müşteri Arif Kar' a 101 no'lu ile % 26 KDV hariç aşağıda miktar ve tutarlarda malı yarısı peşin geri kalanı 202020 seri no'lu 22.09.20.. tarihli Z. Bankası müşteri çeki olarak satmıştır.

TEYP

B1 BEKO	Birimi 600	2 Adet
ÜTÜ		
B1 BEKO	Birimi 2.100	3 Adet
RADYO		
B1 BEKO	Birimi 1.200	2 Adet

17.) 3.02.20.. de işletme işyeri için Düzce Belediyesine su faturası karşılığı 21428 no'lu makbuz ile 1.500 TL % 18 hariç ödeme yapmıştır.

18.) 4.02.20.. de işletme müşteri Akif Pek' e 102 nolu fatura ile % 26 KDV hariç aşağıdaki miktar ve tutarlarda malı, yarısı peşin geri kalanı 212121 seri no'lu 22.01.20.. tarihli Pamukbank müşteri çeki olarak satmıştır.

TEYP

B1 BEKO	Birimi 8.600	1 Adet
ÜTÜ		
B1 BEKO	Birimi 2.600	3 Adet
RADYO		
B1 BEKO	Birimi 2.400	1 Adet

19.) 5.02.20.. de işletme her biri 5.000 TL nominal değerli 'A' A.Ş.' ne (242471-72-73-74 seri no'lu 4 Adet) hisse senedi almıştır. Her biri 1.000 TL nominal değerli 'B' A.Ş.' ne ait (242461-72-73-74 seri nolu) 5 Adet tahvil satın almıştır.

20.) 10.2.20.. de işletme 577203 no'lu Z. Bankasındaki hesaptan 340.000 TL. çekmiştir.

21.) 12.02.20.. de işletme Akın Ticaret' e olan borcunu ödemiştir.

22.) 13.02.20.. de işletme 140145 no'lu fatura ile Baykan Ticaretten % 26 KDV hariç aşağıdaki malları satın almıştır. Karşılığında 123123 seri no'lu 25.03.20.. tarihli Pamukbank müşteri çekini ciro edip ve geri kalanını peşin ödemek suretiyle satın almıştır.

BUZDOLABI

B1 BEKO	Birimi 20.000	4 Adet
B2 BEKO	Birimi 22.000	5 Adet
ELEKTRİKLİ SOBA		
B1 BEKO	Birimi 8.000	5 Adet
B2 BEKO	Birimi 9.000	2 Adet

23.) 14.02.20.. de işletme Akif Akın isimli işçiyi işletmeye almış ve sigorta işlemlerini yapmıştır. Aynı tarihte 577203 no'lu Z. Bankasındaki hesaba 10.000 TL yatırmıştır.

24.) 15.02.20.. de işletme 200200 no'lu gider pusulası ile işyerinde yaptırılan tamirat nedeniyle T. Doğan' a 1.500 TL ödeme yapmıştır. (Stopaj % 10,)

25.) 20.02.20.. de Vergi Dairesine muhtasar beyanname ile kesinti yapılan vergiler ödeniyor.

26.) 25.02.20.. de Vergi Dairesine KDV beyanamesi veriliyor.

27.) 26.02.20.. de işletme müşteri Akın Pak' a 103 no'lu fatura ile % 26 KDV hariç aşağıdaki miktar ve tutarlarda malı, yarısı peşin geri kalanı 212122 seri no'lu 22.04.20.. tarihli İş Bankası müşteri çeki satmıştır.

BUZDOLABI

B1 BEKO	Birimi 25.000	2 Adet
B2 BEKO	Birimi 28.000	3 Adet
ELEKTRİKLİ SOBA		
B1 BEKO	Birimi 10.000	3 Adet
B2 BEKO	Birimi 12.000	1 Adet

28.) 28.02.20.. de işletme işyeri kirası olarak brüt 3.000 TL dan (%20 stopaj) kesinti yapılarak geri kalan net olarak işletme sahibine ödenmiştir.

29.) 28.02.20.. de işçiler için günlüğü 150 TL dan ücret tahakkuk ettirmiştir. (SSK işv. Payı %20, SSK işçi payı % 14, Damga Vergisi %0.06 ve gelir vergisi % 25)

30.) KDV'nin mahsup kaydı yapılmıştır.

31.) Ay içinde ve sonunda yapılacak işlemler;

- 1.) Mal ile ilgili işlemler sürekli envanter yöntemine göre muhasebeleştirilecek.
- 2.) Mal alış ve satışları ile ilgili fatura, senet ve çek (örnek) düzenlenecek, yapılan giderlerle ilgili gerekli belgeler (gider pusulası serbest meslek makbuzu) düzenlenecek ve işlemler yevmiye ve kebire işlenecek.
- 3.) Şubat ayı KDV ve Muhtasar beyanname düzenleyiniz.
- Fifo) ilk giren ilk çıkar)yöntemine göre mal giriş ve çıkışları ile ilgili stok kartları düzenleyiniz.
- 4.) Ücret bordosu düzenleyiz.
- 5.) SSK aylık bildirgesini düzenleyiniz.
- 6.) Şubat ayı defteri kebir mizanı ve yardımcı defter mizanlarını düzenleyiniz.

32.) 01.03.20.. de Z. Bankasındaki hesaptan 300.000 TL. çekmiştir.

33.) 03.03.20.. de 232323 no'lu fatura ile % 18 KDV hariç 1.500 TL telefon faturası ödemiştir.

34.) 05.03.20.. de her biri 5.000.000 TL. nominal değerli 'A' A.Ş. ne ait (2424271-72-73-74 seri no'lu 4 adet) hisse senedini birimi 6.000 TL' dan her biri 1.000 TL nominal değerli 'B' A.Ş. ne ait (242461-72-73-74 seri no'lu) 5adet tahvil 1.500 TL dan satılmıştır. (İki hesaplı yõteme göre muhasebeleştirilecektir.)

35.) 06.03.20.. de işletme muhasebeciye 987321 no'lu serbest meslek makbuzu ile brüt 2.500 TL gerekli kesintiler yapılarak ödenmiştir. (Stopaj %20, ve KDV %18 hesaplanacaktır.)

36.) 08.03.20.. de 20201 no'lu gider makbuzu ile komşu çay ocağına 2.000.000 TL. ödemem yapmıştır. (Stopaj %5, Fon Kes. % 10)

37.) 09.03.20.. de işletme müşteri Ayşe Pek' e 103 no'lu fatura ile % 26 KDV hariç aşağıdaki miktar ve tutarda malı, 500 € + 115 € KDV' ye satılmıştır.

TEYP

B1 BEKO	Birimi 6.000	2 Adet
RADYO		
B2 BEKO	Birimi 3.000	1 Adet

38.) 11.03.20.. de işletme, Barçın Ticaret' e olan 11.03.20.. tarihli borç senedi ile Bakan Ticaret' e olan aynı tarihli borç senedi ödenmiştir.

39.) 12.03.20.. de 1.31 TL olan 400 € bozdurulmuştur.

40.) 15.03.20.. de işletme müşteri Arif Pak' a 103 no'lu fatura ile % 26 KDV hariç birimi 28.000 TL dan satılan B2 BEKO buzdolabı arızalı olduğu için iade edilmiş, tutarı Z. Bankasına yazılan çekle ödenmiştir.

41.) 17.03.20.. de 02.02.20.. de müşteri Arif Kar' a yapılan 101 no'lu fatura ile % 26 KDV hariç birimi 2.100 TL dan satılan B1 BEKO ütülerini biriminde 100 TL iskonto yapıldığı bildirilmiş ve karşılığında Z. Bankasına çek yazılmıştır.

42.) 18.03.20.. de 140145 no'lu fatura ile Baykan Ticaretten % 26 KDV hariç satın alınan B1 BEKO ELEKTRİKLİ SOBALARIN biriminde 300 TL iskonto yapıldığı şirket tarafından bildirilmiş karşılığı Aker Ticaret tarafından nakten ödenmiştir.

43.) 20.03.20.. de Vergi Dairesine Muhtasar beyanname ile kesinti yapılan vergiler ödeniyor.

44.) 25.03.20.. de Vergi Dairesine KDV beyanname veriliyor.

45.) 26.03.20.. de işyerinde çalıştırılan işçilerin her birine Mart ayı ücretlerine mahsuben 500 TL avans verildi.

46.) 27.03.20.. de ERA Bilgisayara 193391 no'lu fatura ile bilgisayar için yapılan bakım onarım karşılığı 15.000 TL ödenmiştir.

47.) 27.03.20.. de Pekin Ticaret' e İşbankası Eminönü şubesine 180180 no'lu hesaba alınacak mal için 50.000 TL. ödenmiştir.

48.) 29.03.20.. de Pekin Ticaretten sipariş edilen mal işletmeye gelmiş 120.000 TL + % 26 KDV tutarlı mal için sipariş avansını aşan tutar için Z. Bankasına 25.04.20.. tarihli çek yazılarak ödenmiştir.

49.) 31.03.20.. de işletme işyeri kirası olarak brüt 3.000 TL dan (%20 stopaj) kesinti yapılarak geri kalan net olarak işletme sahibine ödenmiştir.

50.) 31.03.20.. de işçiler için günlüğü 150.000 TL dan ücret tahakkuk ettirilmiştir. (SSK İşv. Payı % 20, SSK İşçi Payı %14, ve gelir vergisi % 15 dir.

51.) KDV' nin mahsup kaydı yapılmıştır.

52.) Ay içinde ve ay sonunda yapılacak işlemler ;

- 1.) Mal ile ilgili işlemler sürekli envanter yöntemine göre muhasebeleştirilecek.
- 2.) Mal alış ve satışları ile ilgili fatura senet ve çek (örnek) düzenlenecek, yapılan giderlerle ilgili gerekli belgeler (gider pusulası, serbest meslek makbuzu) düzenlenecek ve işlemler yevmiye ve kebirle işlenecek.
- 3.) Mart ayı KDV ve Muhtasar beyanname düzenleyiniz.
- 4.) FIFO yöntemine göre mal giriş ve çıkışları ile ilgili stok kartları düzenleyiniz.
- 5.) Ücret bordrosu düzenleyiniz.
- 6.) SSK aylık bildirgesini düzenleyiniz.
- 7.) Mart ayı defteri kebir mizanı ve yardımcı defter mizanlarını düzenleyiniz.

53.) 01.04.20.. de tahakkuk eden ücretler ödenmiştir.

54.) 22.04.20.. de 21222 seri nolu İşbankası müşteri çeki tahsil edilmiştir.

55.) 25.04.20.. de verilen çeklerin Z. Bankasındaki hesaptan çekildiği gelen dekontlardan anlaşılmıştır.

56.) 15.08.20.. de müşteri Ali Can' dan olan 2.08.20.. vadeli 73.800.000 TL 'lık senet tahsil için Z. Bankası'na gönderilmiştir.

57.) 23.08.20.. de müşteri Ali Can' dan olan 26.06.20.. vadeli 73.800.000 TL 'lık senedin tahsil edildiği Z. Bankasından gelen dekonttan anlaşılmıştır.

58.) 22.09.20.. de müşteri Arif Kar dan 202021 seri no'lu İşbankası müşteri çeki tahsil edilmiştir.

59.) 20.12.20.. de sigortası yapılan bilgisayar için yıllık 3.600 TL ödeme yapılmıştır.

60.) 22.12.20.. de müşteri Ali Ak' a 104 no'lu fatura ile 28.000 TL dan 1 adet BEKO çamaşır makinesi satılmıştır. Karşılığında % 26 KDV tutarı peşin tahsil edilmiş kalanı için 252525 seri no'lu 15.03.20.. tarihli senet düzenlenmiştir.

61.) 23.12.20.. de Pekin Ticaretten 131313 no'lu fatura ile 2.000 TL dan 1 adet BEKO radyo satın alınmıştır. Karşılığında % 26 KDV peşin ödenmiş, geri kalan için 15.04.20.. tarihli borç senedi düzenlenmiştir.

31.12.20.. de Yapılacak Envanter İşlemleri

62.) Kasa sayımı sonucunda defter kayıtlarına göre 500 TL' lık noksanlık bulunmuştur. Farkın nedeni anlaşılamamıştır.

63.) 31 Aralık 20.. de Merkez Bankası kuruna göre Euro (€) 1.40 TL' ye yükselmiştir.

64.) Z. Bankası işletme lehine %6 stopaj yaparak 15.000 TL faiz tahakkuk ettirdiğini bir dekontla bildirmiştir. Verilen çeklerin tamamı bankadan tahsil edilmiştir.

65.) Maliyeti 21.000 TL faiz tahakkuk ettirdiğini bir dekontla bildirmiştir. Verilen çeklerin tamamı bankadan tahsil edilmiştir.

66.) 193 kod'lu hesap peşin ödenen vergiler 371 kod'lu hesaba aktarılacak.

67.) Senetli borç ve alacaklar 560 oranında reeskonta tabi tutulmuştur.

68.) Sabit kıymetler %20 amortismanına tabi tutulmakta, amortismanların % 70'i genel yönetim giderlerine yüklenecektir.(Azalan paylı amortisman tatbik edilecek.)

69.) Ödenen sigortanın 100 TL' lık kısmı 20.. yılına aittir.

70.) Aralık 20.. ayına ait KDV mahsup kaydı yapılacaktır.

İstenen :

Ay içinde ve ay sonunda yapılacak işlemler ;

1.) Mal ile ilgili işlemler sürekli envanter yöntemine göre muhasebeleştirilecek.

2.) Mal alış ve satışları ile ilgili fatura, senet ve çek (Örnek) düzenlenerek, yapılan giderlerle ilgili gerekli belgeler (gider/serbest meslek makbuzu) düzenlenecek ve işlemler yevmiyede kebir işlenecek.

3.) Aralık ayı KDV beyannamesi düzenleyiniz.

4.) FİFO yöntemine göre giriş ve çıkışları ile ilgili stok kartları düzenleyiniz.

5.) Aralık ayı genel geçici mizanı ve yardımcı defter mizanlarını düzenleyiniz.

6.) Dönem sonu işlemleri ile ilgili yevmiye ve defteri kebir kayıtları yapılarak, hesapların defteri kebir bakiyelerini envanter sonuçlarını düzeltiniz ve Genel Kesin Mizanı düzenleyiniz.

7.) 7/A seçeneğini esas alarak yansıtma hesapları, ilgili gelir tablosu (sonuç) hesaplarına aktarılacak, gider ve sonuç hesabı olan 690 Dönem Karı Veya Zararı Hesabına devredilerek kapatılır. Gelir hesapları da yine 690 Dönem Karı Veya Zararı Hesabına devredilerek kapatılır. Bilanço ve gelir tablosunu düzenleyiniz.

TEKDÜZEN HESAP PLANI

1. DÖNEN VARLIKLAR

10 HAZIR DEĞERLER

100 KASA

101 ALINAN ÇEKLER

102 BANKALAR

103 VERİLEN ÇEKLER ve ÖDEME EMİRLERİ (-)

108 DİĞER HAZIR DEĞERLER

11 MENKUL KIYMETLER

110 HİSSE SENETLERİ

111 ÖZEL KESİM TAHVİL, SENET ve BONOLAR

112 KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET ve BONOLAR

118 DİĞER MENKUL KIYMETLER

119 MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

12 TİCARİ ALACAKLAR

120 ALICILAR

121 ALACAK SENETLERİ

122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

126 VERİLEN DEPOZİTO ve TEMİNATLAR

127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

13 DİĞER ALACAKLAR

131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR
132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
133 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALCAKLAR
135 PERSONELDEN ALACAKLAR
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
137 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
138 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR
139 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

15 STOKLAR

150 İLK MADDE ve MALZEME
151 YARI MAMULLER- ÜRETİM
152 MAMULLER
153 TİCARİ MALLAR
157 DİĞER STOKLAR
158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI

17 YILLARA YAYGIN İNŞAAT ve ONARIM MALİYETLERİ
170 - 178 YILLARA YAYGIN İNŞAAT ve ONARIM MALİYETLERİ
179 TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR

18 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER ve GELİR TAHAKKUKLARI

180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER
181 GELİR TAHAKKUKLARI

19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR

190 DEVREDEN KDV
191 İNDİRİLECEK KDV
192 DİĞER KDV
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER ve FONLAR
195 İŞ AVANSLARI
196 PERSONEL AVANSLARI
197 SAYIM ve TESELLÜM NOKSANLARI
198 DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VARLIKLAR
199 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-)

2 DURAN VARLIKLAR

22 TİCARİ ALACAKLAR

220 ALICILAR

221 ALACAK SENETLERİ

222 ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

226 VERİLEN DEPOZİTO ve TEMİNATLAR

229 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

23 DİĞER ALACAKLAR

231 ORTAKLARDAN ALACAKLAR

232 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR

233 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR

235 PERSONELDEN ALACAKLAR

236 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR

237 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

239 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

24 MALİ DURAN VARLIKLAR

240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER

241 BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

242 İŞTİRAKLER

243 İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

244 İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

245 BAĞLI ORTAKLIKLAR

246 BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

247 BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

248 DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR

249 DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-)

25 MADDİ DURAN VARLIKLAR

250 ARAZİ ve ARSALAR
251 YER ALTI ve YER ÜSTÜ DÜZENLERİ
252 BİNALAR
253 TESİS, MAKİNE ve CİHAZLAR
254 TAŞITLAR
255 DEMİRBAŞLAR
256 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR
259 VERİLEN AVANSLAR

26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

260 HAKLAR
261 ŞEREFİYE
262 KURULUŞ ve ÖRGÜTLENME GİDERLERİ
263 ARAŞTIRMA ve GELİŞTİRME GİDERLERİ
264 ÖZEL MALİYETLER
267 DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
269 VERİLEN AVANSLAR

27 ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR

271 ARAMA GİDERLERİ
272 HAZIRLIK ve GELİŞTİRME GİDERLERİ
277 DİĞER ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR
278 BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI (-)
279 VERİLEN AVANSLAR

28 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER

280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER
281 GELİR TAHAKKUKLARI

29 DİĞER DURAN VARLIKLAR

291 GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV
292 DİĞER KDV
293 GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR ve MADDİ DURAN

VARLIKLAR

295 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER ve FONLAR
297 DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR
298 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
299 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)

3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

30 MALİ BORÇLAR

300 BANKA KREDİLERİ
303 UZUN VADELİ KREDİLERİ, ANAPARA TAKSİTLERİ ve FAİZLERİ
304 TAHVİL, ANAPARA, BORÇ TAKSİT ve FAİZLERİ
305 ÇIKARILMIŞ BONOLAR ve SENETLER
306 ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER
308 MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI (-)
309 DİĞER MALİ BORÇLAR

32 TİCARİ BORÇLAR

320 SATICILAR
321 BORÇ SENETLERİ
322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
326 ALINAN DEPOZİTO ve TEMİNATLAR
329 DİĞER TİCARİ BORÇLAR

33 DİĞER BORÇLAR

331 ORTAKLARA BORÇLAR
332 İŞTİRAKLERE BORÇLAR
333 BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR
335 PERSONELE BORÇLAR
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
337 DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

34 ALINAN AVANSLAR

340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLAR
349 ALINAN DİĞER AVANSLAR

35 YILLARA YAYGIN İNŞAAT ve ONARIM HAKEDİŞLERİ

350-358 YILLARA YAYGIN İNŞAAT ve ONARIM HAKEDİŞLERİ BEDELLERİ

36 ÖDENECEK VERGİ ve DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

360 ÖDENECEK VERGİ ve FONLAR
361. ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK
 368 VADESİ GEÇMİŞ ERTELENMİŞ veya TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ ve
 DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

37 BORÇ ve GİDER KARŞILIKLARI

370 DÖNEM KARI VERGİ ve DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI
371 DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ ve DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)
372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
373 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI
379 DİĞER BORÇ ve GİDER KARŞILIKLARI

38 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER ve GİDER TAHAKKUKLARI

380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER
381 GİDER TAHAKKUKLARI

39 DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

391 HESAPLANAN KDV
392 DİĞER KDV
393 MERKEZ ve ŞUBELER CARİ HESABI
397 SAYIM ve TESELLÜM FAZLALARI
399 DİĞER ÇEŞİTLİ YABANCI KAYNAKLAR

4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

40 MALİ BORÇLAR

400 BANKA KREDİLERİ
405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER
407 ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER
408 MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKLARI (-)
409 DİĞER MALİ BORÇLAR

42 TİCARİ BORÇLAR

420 SATICILAR
421 BORÇ SENETLERİ

422 BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
426 ALINAN DEPOZİTO ve TEMİNATLAR
429 DİĞER TİCARİ BORÇLAR

43 DİĞER BORÇLAR

431 ORTAKLARA BORÇLAR
432 İŞTİRAKLERE BORÇLAR
433 BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR
436 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
437 DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
438 KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ veya TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR

44 ALINAN AVANSLAR

440 ALINAN SİPARİŞ AVANSLAR
449 ALINAN DİĞER AVANSLAR

47 BORÇ ve GİDER KARŞILIKLARI

472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
479 DİĞER BORÇ ve GİDER KARŞILIKLARI

48 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER ve GİDER TAHAKKUKLARI

480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER
481 GİDER TAHAKKUKLARI

49 DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

492 GELECEK YILLARA ERTELENEN veya TERKİN EDİLECEK KDV
493 TEŞİSE KATILMA PAYI
499 DİĞER ÇEŞİTLİ UZUN VADELİ YABANMCI KAYNAKLAR

5 ÖZ SERMAYE

50 ÖDENMEMİŞ SERMAYE

500 SERMAYE

501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)

52 SERMAYE YEDEKLERİ

520 HİSSE SENETLERİ İHRAÇ PRİMLERİ

521 HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI

522 M.D.V. YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI

523 İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI

524 MALİYET ARTIŞLARI FONU

529 DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ

54 KAR YEDEKLERİ

540 YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER

541 STATÜ YEDEKLERİ

542 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER

548 DİĞER KAR YEDEKLERİ

549 ÖZEL FONLAR

57 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

570 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

58 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI

580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI

59 DÖNEM NET KARI (ZARARI)

590 DÖNEM NET KARI

591 DÖNEM NET ZARARI (-)

6 GELİR TABLOSU HESAPLARI

60 BRÜT SATIŞLAR

600 YURTİÇİ SATIŞLAR

601 YURTDIŞI SATIŞLAR

602 DİĞER GELİRLER

61 SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)

610 SATIŞTAN İADELER (-)

611 SATIŞ İSKONTOLARI (-)

612 DİĞER İNDİRİMLER (-)

62 SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

620 SATILAN MAMULLER MALİYETİ (-)

621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ (-)

622 SATILAN HİZMET MALİYETİ

623 DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

63 FAALİYET GİDERLERİ (-)

630 ARAŞTIRMA ve GELİŞTİRME GİDERLERİ (-)

631 PAZARLAMA, SATIŞ ve DAĞITIM GİDERLERİ (-)

632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (-)

64 DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR ve KARLAR

640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ

641 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ

642 FAİZ GELİRLERİ

643 KOMİSYON GELİRLERİ

644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLARI

645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI

646 KAMBİYO KARLARI

647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ

649 DİĞER OLAĞAN GELİR ve KARLAR

65 DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER ve ZARARLAR (-)

653 KOMİSYON GİDERLER (-)

654 KARŞILIK GİDERLERİ (-)

655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI (-)

656 KAMBİYO ZARARLARI (-)

657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ

659 DİĞER OLAĞAN GİDER ve ZARARLAR(-)

66 FİNANSMAN GİDERLERİ (-)

660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ
661 UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ

67 OLANDIŞI GİDER ve KARLAR (-)

671 ÖNCEKİ DÖNEM GELİR ve KARLAR
679 DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR ve KARLAR

68 OLAĞANDIŞI GİDER ve ZARARLAR (-)

680 ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER ve ZARARLARI
681 ÖNCEKİ DÖNEM GİDER ve ZARARLARI
689 DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER ve ZARARLAR

69 DÖNEM NET KAR veya ZARARI

690 DÖNEM KARI veya ZARARI
691 DÖNEM KARI VERGİ ve DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI
692 DÖNEM NET KARI veya ZARARI

7 MALİYET HESAPLARI (7/A Seçeneği)

710 DİREKT İLK MADDE ve MALZEME GİDERLERİ

710.10 Esas Üretim Gider Yeri
710.10.001 İlk Madde Kullanımları
710.10.002 Yardımcı Madde Kullanımları
710.10.003 İşletme Malzemeleri Kullanımları
710.10.004 Ambalaj Malzemeleri Kullanımları
710.10.020 Ara Mamul Kullanımları
710.10.030 Fason Üretim Giderleri

711. DİREKT İLK MADDE VE MALZEME YANSITMA HESABI

720 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ

720. 10 Esas Üretim Gider Yeri
720.10.100 İşçi Ücretleri
720.10.101 Fazla Çalışma Ücretleri
720.10.102 Yıllık İzin Ücretleri
720.10.103 Geçici Çalışan Ücretleri
720.10.104 Çırak Ve Stajyer Ücretleri
720.10.110 Prim Ve İkramiyeler

720.10.120 SSK İşveren Prim Payları
720.10.121 Tasarruf Fonu İşveren Payları
720.10.122 Kıdem Ve İhbar Tazminatları
720.10.130 Sosyal Yardımlar
720.10.140 Eğitim Ve Staj Giderleri
720.10.150 İlaç Ve Tedavi Giderleri
720.10.190 Diğer İşçi Ücret Ve Giderleri

721 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ YANSITMA HESABI

730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

730.10 Esas Üretim Gider Yeri
730.10.051 Kırtasiye Malzemeleri Kullanımları
730.10.052 Temizlik, Sağlık Ve Gıda Malzemeleri Kullanımları
730.10.059 Diğer Çeşitli Malzeme Kullanımları
730.10.100 İşçi Ücretleri
730.10.101 Fazla Çalışma Ücretleri
730.10.102 Yıllık İzin Ücretleri
730.10.103 Geçici Çalışan Ücretleri
730.10.104 Çırak Ve Stajyer Ücretleri
730.10.110 Prim Ve İkrariyeler
730.10.120 SSK İşveren Prim Payları
730.10.121 Tasarruf Fonu İşveren Payları
730.10.122 Kıdem Ve İhbar Tazminatları
730.10.130 Sosyal Yardımlar
730.10.140 Eğitim Ve Staj Giderleri
730.10.150 İlaç Ve Tedavi Giderleri
730.10.190 Diğer İşçi Ücret Ve Giderleri
730.10.200 Memur Ücretleri
730.10.201 Fazla Çalışma Ücretleri
730.10.202 Yıllık İzin Ücretleri
730.10.203 Geçici Çalışan Ücretleri
730.10.204 Stajyer Ücretleri
730.10.210 Prim Ve İkrariyeler
730.10.220 SSK İşveren Prim Payları
730.10.221 Tasarruf Fonu İşveren Payları
730.10.222 Kıdem Ve İhbar Tazminatları
730.10.230 Sosyal Yardımlar
730.10.240 Eğitim Ve Staj Giderleri
730.10.250 İlaç Ve Tedavi Giderleri
730.10.290 Diğer Memur Ücret Ve Giderleri
730.10.300 Elektrik Giderleri
730.10.301 Su Giderleri

730.10.302 Gaz Giderleri
730.10.310 Telekomünikasyon Giderleri
730.10.311 Posta Ve Kargo Haberleşme Giderleri
730.10.320 Bina Bakım Onarım Giderleri
730.10.321 Tesis Makine Ve Cihazlar Bakım Onarım Giderleri
730.10.322 Taşıtlar Bakım Onarım Giderleri
730.10.323 Demirbaşlar Bakım Onarım Giderleri
730.10.329 Diğer Bakım Onarım Giderleri
730.10.330 Dışarıdan Sağlanan Personel Taşıma Ücretleri
730.10.331 Dışarıdan Sağlanan Temizlik Hizmetleri
730.10.350 Danışmanlık Giderleri
730.10.360 Fason Üretim Giderleri
730.10.390 Diğer Dışarıdan Sağlanan Hizmetler
730.10.400 Stoklara Ait Sigorta Giderleri
730.10.401 Bina Sigorta Giderleri
730.10.402. Tesis Makine Ve Cihazlar Sigorta Giderleri
730.10.403 Taşıtlar Sigorta Giderleri
730.10.404 Demirbaşlar Sigorta Giderleri
730.10.405 Diğer Sigorta Giderleri
730.10.420 Kira Giderleri
730.10.425 Tesis Makine Ve Cihazlar Finansal Kiralama Giderleri
730.10.426 Taşıtlar Finansal Kiralama Giderleri
730.10.427 Demirbaşlar Finansal Kiralama Giderleri
730.10.429 Diğer Finansal Kiralama Giderleri
730.10.430 Temsil Ve Ağırılama Giderleri
730.10.436 Mesleki Teşekkürlerden Alınan Hizmet Giderler
730.10.440 Eğitim Kültür Ve Yayın Giderleri
730.10.450 Harcırahlar
730.10.451 Seyahat Giderleri
730.10.460 İşyeri Müşterek Giderlerine Katılım Payları
730.10.470 Noter Ve Mahkeme Giderleri
730.10.499 Diğer Çeşitli Giderler
730.10.500 Emlak Vergileri
730.10.501 Çevre Temizlik Vergileri
730.10.502 İlan Reklam Vergileri
730.10.510 Binek Oto Motorlu Taşıtlar Vergileri
730.10.511 Diğer Motorlu Taşıtlar Vergileri
730.10.520 İndirilemeyen Katma Değer Vergisi
730.10.530 Damga Vergisi
730.10.540 Taşıtlar Ve Emlak Alım Vergi Ve Harçları
730.10.550 Gümrük Vergi Ve Harçları
730.10.590 Diğer Çeşitli Vergi, Resim Ve Harçlar
730.10.600 Bina Amortisman Giderleri
730.10.601 Tesis Makine Ve Cihazlar Amortisman Giderleri
730.10.602 Taşıtlar Amortisman Giderleri

730.10.603 Demirbaşlar Amortisman Giderleri
730.10.604 Diğer MDV Amortisman Giderleri
730.10.610 Maddi Olmayan Duran Varlık Amortisman Giderleri
730.10.620 Tükenme Payları

731 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI

740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ

740.10. Esas Üretim Gider Yeri

740.10.001 İlk Madde Kullanımları
740.10.002 Yardımcı Madde Kullanımları
740.10.003 İşletme Malzemeleri Kullanımları
740.10.004 Ambalaj Malzemeleri Kullanımları
740.10.020 Ara Mamul Kullanımları
740.10.030 Fason Üretim Giderleri
740.10.051 Kırtasiye Malzemeleri Kullanımları
740.10.052 Temizlik, Sağlık Ve Gıda Malzemeleri Kullanımları
740.10.059 Diğer Çeşitli Malzeme Kullanımları
740.10.100 İşçi Ücretleri
740.10.101 Fazla Çalışma Ücretleri
740.10.102 Yıllık İzin Ücretleri
740.10.103 Geçici Çalışan Ücretleri
740.10.104 Çırak Ve Stajyer Ücretleri
740.10.110 Prim Ve İkramiyeler
740.10.120 SSK İşveren Prim Payları
740.10.121 Tasarruf Fonu İşveren Payları
740.10.122 Kıdem Ve İhbar Tazminatları
740.10.130 Sosyal Yardımlar
740.10.140 Eğitim Ve Staj Giderleri
740.10.150 İlaç Ve Tedavi Giderleri
740.10.190 Diğer İşçi Ücret Ve Giderleri
740.10.200 Memur Ücretleri
740.10.201 Fazla Çalışma Ücretleri
740.10.202 Yıllık İzin Ücretleri
740.10.203 Geçici Çalışan Ücretleri
740.10.204 Stajyer Ücretleri
740.10.210 Prim Ve İkramiyeler
740.10.220 SSK İşveren Prim Payları
740.10.221 Tasarruf Fonu İşveren Payları
740.10.222 Kıdem Ve İhbar Tazminatları
740.10.230 Sosyal Yardımlar
740.10.240 Eğitim Ve Staj Giderleri
740.10.250 İlaç Ve Tedavi Giderleri

740.10.290 Diğer Memur Ücret Ve Giderleri
740.10.300 Elektrik Giderleri
740.10.301 Su Giderleri
740.10.302 Gaz Giderleri
740.10.310 Telekomünikasyon Giderleri
740.10.311 Posta Ve Kargo Haberleşme Giderleri
740.10.320 Bina Bakım Onarım Giderleri
740.10.321 Tesis Makine Ve Cihazlar Bakım Onarım Giderleri
740.10.322 Taşıtlar Bakım Onarım Giderleri
740.10.323 Demirbaşlar Bakım Onarım Giderleri
740.10.329 Diğer Bakım Onarım Giderleri
740.10.330 Dışarıdan Sağlanan Personel Taşıma Ücretleri
740.10.331 Dışarıdan Sağlanan Temizlik Hizmetleri
740.10.350 Danışmanlık Giderleri
740.10.360 Fason Üretim Giderleri
740.10.390 Diğer Dışarıdan Sağlanan Hizmetler
740.10.400 Stoklara Ait Sigorta Giderleri
740.10.401 Bina Sigorta Giderleri
740.10.402. Tesis Makine Ve Cihazlar Sigorta Giderleri
740.10.403 Taşıtlar Sigorta Giderleri
740.10.404 Demirbaşlar Sigorta Giderleri
740.10.405 Diğer Sigorta Giderleri
740.10.420 Kira Giderleri
740.10.425 Tesis Makine Ve Cihazlar Finansal Kiralama Giderleri
740.10.426 Taşıtlar Finansal Kiralama Giderleri
740.10.427 Demirbaşlar Finansal Kiralama Giderleri
740.10.429 Diğer Finansal Kiralama Giderleri
740.10.430 Temsil Ve Ağırılama Giderleri
740.10.436 Mesleki Teşekküllerden Alınan Hizmet Giderler
740.10.440 Eğitim Kültür Ve Yayın Giderleri
740.10.450 Harcırahlar
740.10.451 Seyahat Giderleri
740.10.460 İşyeri Müşterek Giderlerine Katılım Payları
740.10.470 Noter Ve Mahkeme Giderleri
740.10.499 Diğer Çeşitli Giderler
740.10.500 Emlak Vergileri
740.10.501 Çevre Temizlik Vergileri
740.10.502 İlan Reklam Vergileri
740.10.510 Binek Oto Motorlu Taşıtlar Vergileri
740.10.511 Diğer Motorlu Taşıtlar Vergileri
740.10.520 İndirilemeyen Katma Değer Vergisi
740.10.530 Damga Vergisi
740.10.540 Taşıtlar Ve Emlak Alım Vergi Ve Harçları
740.10.550 Gümrük Vergi Ve Harçlar
740.10.590 Diğer Çeşitli Vergi, Resim Ve Harçlar

740.10.600 Bina Amortisman Giderleri
740.10.601 Tesis Makine Ve Cihazlar Amortisman Giderleri
740.10.602 Taşıtlar Amortisman Giderleri
740.10.603 Demirbaşlar Amortisman Giderleri
740.10.604 Diğer MDV Amortisman Giderleri
740.10.610 Maddi Olmayan Duran Varlık Amortisman Giderleri
740.10.620 Tükenme Payları

741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA

750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

750.50. Araştırma ve Geliştirme Gider Yeri

750.50.051 Kırtasiye Malzemeleri Kullanımları
750.50.052 Temizlik, Sağlık Ve Gıda Malzemeleri Kullanımları
750.50.059 Diğer Çeşitli Malzeme Kullanımları
750.50.100 İşçi Ücretleri
750.50.101 Fazla Çalışma Ücretleri
750.50.102 Yıllık İzin Ücretleri
750.50.103 Geçici Çalışan Ücretleri
750.50.104 Çırak Ve Stajyer Ücretleri
750.50.110 Prim Ve İkramiyeler
750.50.120 SSK İşveren Prim Payları
750.50.121 Tasarruf Fonu İşveren Payları
750.50.122 Kıdem Ve İhbar Tazminatları
750.50.130 Sosyal Yardımlar
750.50.140 Eğitim Ve Staj Giderleri
750.50.150 İlaç Ve Tedavi Giderleri
750.50.190 Diğer İşçi Ücret Ve Giderleri
750.50.200 Memur Ücretleri
750.50.201 Fazla Çalışma Ücretleri
750.50.202 Yıllık İzin Ücretleri
750.50.203 Geçici Çalışan Ücretleri
750.50.204 Stajyer Ücretleri
750.50.210 Prim Ve İkramiyeler
750.50.220 SSK İşveren Prim Payları
750.50.221 Tasarruf Fonu İşveren Payları
750.50.222 Kıdem Ve İhbar Tazminatları
750.50.230 Sosyal Yardımlar
750.50.240 Eğitim Ve Staj Giderleri
750.50.250 İlaç Ve Tedavi Giderleri
750.50.290 Diğer Memur Ücret Ve Giderleri
750.50.300 Elektrik Giderleri
750.50.301 Su Giderleri

750.50.302 Gaz Giderleri
750.50.310 Telekomünikasyon Giderleri
750.50.311 Posta Ve Kargo Haberleşme Giderleri
750.50.320 Bina Bakım Onarım Giderleri
750.50.321 Tesis Makine Ve Cihazlar Bakım Onarım Giderleri
750.50.322 Taşıtlar Bakım Onarım Giderleri
750.50.323 Demirbaşlar Bakım Onarım Giderleri
750.50.329 Diğer Bakım Onarım Giderleri
750.50.330 Dışarıdan Sağlanan Personel Taşıma Ücretleri
750.50.331 Dışarıdan Sağlanan Temizlik Hizmetleri
750.50.350 Danışmanlık Giderleri
750.50.360 Fason Üretim Giderleri
750.50.390 Diğer Dışarıdan Sağlanan Hizmetler
750.50.400 Stoklara Ait Sigorta Giderleri
750.50.401 Bina Sigorta Giderleri
750.50.402. Tesis Makine Ve Cihazlar Sigorta Giderleri
750.50.403 Taşıtlar Sigorta Giderleri
750.50.404 Demirbaşlar Sigorta Giderleri
750.50.405 Diğer Sigorta Giderleri
750.50.420 Kira Giderleri
750.50.425 Tesis Makine Ve Cihazlar Finansal Kiralama Giderleri
750.50.426 Taşıtlar Finansal Kiralama Giderleri
750.50.427 Demirbaşlar Finansal Kiralama Giderleri
750.50.429 Diğer Finansal Kiralama Giderleri
750.50.430 Temsil Ve Ağırılama Giderleri
750.50.436 Mesleki Teşekkürlerden Alınan Hizmet Giderler
750.50.440 Eğitim Kültür Ve Yayın Giderleri
750.50.450 Harcırahlar
750.50.451 Seyahat Giderleri
750.50.460 İşyeri Müşterek Giderlerine Katılım Payları
750.50.470 Noter Ve Mahkeme Giderleri
750.50.499 Diğer Çeşitli Giderler
750.50.500 Emlak Vergileri
750.50.501 Çevre Temizlik Vergileri
750.50.502 İlan Reklam Vergileri
750.50.510 Binek Oto Motorlu Taşıtlar Vergileri
750.50.511 Diğer Motorlu Taşıtlar Vergileri
750.50.520 İndirilemeyen Katma Değer Vergisi
750.50.530 Damga Vergisi
750.50.540 Taşıtlar Ve Emlak Alım Vergi Ve Harçları
750.50.550 Gümrük Vergi Ve Harçları
750.50.590 Diğer Çeşitli Vergi, Resim Ve Harçlar
750.50.600 Bina Amortisman Giderleri
750.50.601 Tesis Makine Ve Cihazlar Amortisman Giderleri
750.50.602 Taşıtlar Amortisman Giderleri

750.50.603 Demirbaşlar Amortisman Giderleri
750.50.604 Diğer MDV Amortisman Giderleri
750.50.610 Maddi Olmayan Duran Varlık Amortisman Giderleri
750.50.620 Tükenme Payları

751 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ YANSITMA HESAPLARI

760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

760.60 Pazarlama Satış Dağıtım Gider Yeri

760.60.004 Ambalaj Malzemeleri Kullanımları
760.60.051 Kırtasiye Malzemeleri Kullanımları
760.60.052 Temizlik, Sağlık Ve Gıda Malzemeleri Kullanımları
760.60.059 Diğer Çeşitli Malzeme Kullanımları
760.60.200 Memur Ücretleri
760.60.201 Fazla Çalışma Ücretleri
760.60.202 Yıllık İzin Ücretleri
760.60.203 Geçici Çalışan Ücretleri
760.60.204 Stajyer Ücretleri
760.60.210 Prim Ve İkramiyeler
760.60.220 SSK İşveren Prim Payları
760.60.221 Tasarruf Fonu İşveren Payları
760.60.222 Kıdem Ve İhbar Tazminatları
760.60.230 Sosyal Yardımlar
760.60.240 Eğitim Ve Staj Giderleri
760.60.250 İlaç Ve Tedavi Giderleri
760.60.290 Diğer Memur Ücret Ve Giderleri
760.60.300 Elektrik Giderleri
760.60.301 Su Giderleri
760.60.302 Gaz Giderleri
760.60.310 Telekomünikasyon Giderleri
760.60.311 Posta Ve Kargo Haberleşme Giderleri
760.60.320 Bina Bakım Onarım Giderleri
760.60.321 Tesis Makine Ve Cihazlar Bakım Onarım Giderleri
760.60.322 Taşıtlar Bakım Onarım Giderleri
760.60.323 Demirbaşlar Bakım Onarım Giderleri
760.60.329 Diğer Bakım Onarım Giderleri
760.60.330 Dışarıdan Sağlanan Personel Taşıma Ücretleri
760.60.331 Dışarıdan Sağlanan Temizlik Hizmetleri
760.60.340 Satış ve Dağıtım Nakliye Giderleri
760.60.341 İhracat Navlun Giderleri
760.60.342 Yükleme Boşaltma Giderleri
760.60.343 Satış Komisyonları
760.60.350 Danışmanlık Giderleri

760.60.360 Fason Üretim Giderleri
760.60.390 Diğer Dışarıdan Sağlanan Hizmetler
760.60.400 Stoklara Ait Sigorta Giderleri
760.60.401 Bina Sigorta Giderleri
760.60.402. Tesis Makine Ve Cihazlar Sigorta Giderleri
760.60.403 Taşıtlar Sigorta Giderleri
760.60.404 Demirbaşlar Sigorta Giderleri
760.60.405 Diğer Sigorta Giderleri
760.60.420 Kira Giderleri
760.60.425 Tesis Makine Ve Cihazlar Finansal Kiralama Giderleri
760.60.426 Taşıtlar Finansal Kiralama Giderleri
760.60.427 Demirbaşlar Finansal Kiralama Giderleri
760.60.429 Diğer Finansal Kiralama Giderleri
760.60.430 Temsil Ve Ağrlama Giderleri
760.60.436 Mesleki Teşekküllerden Alınan Hizmet Giderler
760.60.440 Eğitim Kültür Ve Yayın Giderleri
760.60.450 Harcırahlar
760.60.451 Seyahat Giderleri
760.60.460 İşyeri Müşterek Giderlerine Katılım Payları
760.60.470 Noter Ve Mahkeme Giderleri
760.60.499 Diğer Çeşitli Giderler
760.60.500 Emlak Vergileri
760.60.501 Çevre Temizlik Vergileri
760.60.502 İlan Reklam Vergileri
760.60.510 Binek Oto Motorlu Taşıtlar Vergileri
760.60.511 Diğer Motorlu Taşıtlar Vergileri
760.60.520 İndirilemeyen Katma Değer Vergisi
760.60.530 Damga Vergisi
760.60.540 Taşıtlar Ve Emlak Alım Vergi Ve Harçları
760.60.550 Gümrük Vergi Ve Harçlar
760.60.590 Diğer Çeşitli Vergi, Resim Ve Harçlar
760.60.600 Bina Amortisman Giderleri
760.60.601 Tesis Makine Ve Cihazlar Amortisman Giderleri
760.60.602 Taşıtlar Amortisman Giderleri
760.60.603 Demirbaşlar Amortisman Giderleri
760.60.604 Diğer MDV Amortisman Giderleri
760.60.610 Maddi Olmayan Duran Varlık Amortisman Giderleri
760.60.620 Tükenme Payları

761 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

770.70 Yönetim Gider Yeri

- 770.70.051 Kırtasiye Malzemeleri Kullanımları
- 770.70.052 Temizlik, Sağlık Ve Gıda Malzemeleri Kullanımları
- 770.70.059 Diğer Çeşitli Malzeme Kullanımları
- 770.70.200 Memur Ücretleri
- 770.70.201 Fazla Çalışma Ücretleri
- 770.70.202 Yıllık İzin Ücretleri
- 770.70.203 Geçici Çalışan Ücretleri
- 770.70.204 Stajyer Ücretleri
- 770.70.210 Prim Ve İkramiyeler
- 770.70.220 SSK İşveren Prim Payları
- 770.70.221 Tasarruf Fonu İşveren Payları
- 770.70.222 Kıdem Ve İhbar Tazminatları
- 770.70.230 Sosyal Yardımlar
- 770.70.240 Eğitim Ve Staj Giderleri
- 770.70.250 İlaç Ve Tedavi Giderleri
- 770.70.290 Diğer Memur Ücret Ve Giderleri
- 770.70.300 Elektrik Giderleri
- 770.70.301 Su Giderleri
- 770.70.302 Gaz Giderleri
- 770.70.310 Telekomünikasyon Giderleri
- 770.70.311 Posta Ve Kargo Haberleşme Giderleri
- 770.70.320 Bina Bakım Onarım Giderleri
- 770.70.321 Tesis Makine Ve Cihazlar Bakım Onarım Giderleri
- 770.70.322 Taşıtlar Bakım Onarım Giderleri
- 770.70.323 Demirbaşlar Bakım Onarım Giderleri
- 770.70.329 Diğer Bakım Onarım Giderleri
- 770.70.330 Dışarıdan Sağlanan Personel Taşıma Ücretleri
- 770.70.331 Dışarıdan Sağlanan Temizlik Hizmetleri
- 770.70.350 Danışmanlık Giderleri
- 770.70.360 Fason Üretim Giderleri
- 770.70.390 Diğer Dışarıdan Sağlanan Hizmetler
- 770.70.400 Stoklara Ait Sigorta Giderleri
- 770.70.401 Bina Sigorta Giderleri
- 770.70.402. Tesis Makine Ve Cihazlar Sigorta Giderleri
- 770.70.403 Taşıtlar Sigorta Giderleri
- 770.70.404 Demirbaşlar Sigorta Giderleri
- 770.70.405 Diğer Sigorta Giderleri
- 770.70.420 Kira Giderleri
- 770.70.425 Tesis Makine Ve Cihazlar Finansal Kiralama Giderleri
- 770.70.426 Taşıtlar Finansal Kiralama Giderleri
- 770.70.427 Demirbaşlar Finansal Kiralama Giderleri
- 770.70.429 Diğer Finansal Kiralama Giderleri

770.70.430 Temsil Ve Ağrlama Giderleri
770.70.436 Mesleki Teşekküllerden Alınan Hizmet Giderler
770.70.440 Eğitim Kültür Ve Yayın Giderleri
770.70.450 Harcırahlar
770.70.451 Seyahat Giderleri
770.70.460 İşyeri Müşterek Giderlerine Katılım Payları
770.70.470 Noter Ve Mahkeme Giderleri
770.70.499 Diğer Çeşitli Giderler
770.70.500 Emlak Vergileri
770.70.501 Çevre Temizlik Vergileri
770.70.502 İlan Reklam Vergileri
770.70.510 Binek Oto Motorlu Taşıt Vergileri
770.70.511 Diğer Motorlu Taşıt Vergileri
770.70.520 İndirilemeyen Katma Değer Vergisi
770.70.530 Damga Vergisi
770.70.540 Taşıt Ve Emlak Alım Vergi Ve Harçları
770.70.550 Gümrük Vergi Ve Harçlar
770.70.590 Diğer Çeşitli Vergi, Resim Ve Harçlar
770.70.600 Bina Amortisman Giderleri
770.70.601 Tesis Makine Ve Cihazlar Amortisman Giderleri
770.70.602 Taşıtlar Amortisman Giderleri
770.70.603 Demirbaşlar Amortisman Giderleri
770.70.604 Diğer MDV Amortisman Giderleri
770.70.610 Maddi Olmayan Duran Varlık Amortisman Giderleri
770.70.620 Tükenme Payları

771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI

780 FİNANSMAN GİDERLERİ

780.70 Genel Gider Yeri

780.70.700 K.V. Banka Kredi Faizleri
780.70.710 K.V. Satıcılara Ödenen Vade Farkları
780.70.720 K.V. Borçlanmadan Doğan Kur Farkları
780.70.730 K.V. Kredi Sözleşme ve Komisyon Giderleri
780.70.731 K.V. Teminat Mektubu Komisyon ve Giderleri
780.70.739 K.V. Diğer Finansman Giderleri
780.70.750 U.V. Banka Kredi Faizleri
780.70.760 U.V. Satıcılara Ödenen Vade Farkları
780.70.770 U.V. Borçlanmadan Doğan Kur Farkları
780.70.780 U.V. Kredi Sözleşme ve Komisyon Giderleri
780.70.781 U.V. Teminat Mektubu Komisyon ve Giderleri
780.70.789 U.V. Diğer Finansman Giderleri

781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI

7/B SEÇENEĞİ

790 İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

790.10 Esas Üretim Gider Yeri

- 790.10.001 İlk Madde Kullanımları
- 790.10.002 Yardımcı Madde Kullanımları
- 790.10.003 İşletme Malzemeleri Kullanımları
- 790.10.004 Ambalaj Malzemeleri Kullanımları
- 790.10.020 Ara Mamul Kullanımları
- 790.10.030 Fason Üretim Giderleri

790.60 Pazarlama Satış Dağıtım Gider Yeri

- 790.60.004 Ambalaj Malzemeleri Kullanımları
- 790.60.051 Kırtasiye Malzemeleri Kullanımları
- 790.60.052 Temizlik, Sağlık Ve Gıda Malzemeleri Kullanımları
- 790.60.059 Diğer Çeşitli Malzeme Kullanımları

790.70 Genel Gider Yeri

- 790.70.051 Kırtasiye Malzemeleri Kullanımları
- 790.70.052 Temizlik, Sağlık Ve Gıda Malzemeleri Kullanımları
- 790.70.059 Diğer Çeşitli Malzeme Kullanımları

791 İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ

791.10 Esas Üretim Gider Yeri

- 791.10.100 İşçi Ücretleri
- 791.10.101 Fazla Çalışma Ücretleri
- 791.10.102 Yıllık İzin Ücretleri
- 791.10.103 Geçici Çalışan Ücretleri
- 791.10.104 Çırak Ve Stajyer Ücretleri
- 791.10.110 Prim Ve İkramiyeler
- 791.10.120 SSK İşveren Prim Payları
- 791.10.121 Tasarruf Fonu İşveren Payları
- 791.10.122 Kıdem Ve İhbar Tazminatları
- 791.10.130 Sosyal Yardımlar
- 791.10.140 Eğitim Ve Staj Giderleri

791.10.150 İlaç Ve Tedavi Giderleri
791.10.190 Diğer İşçi Ücret Ve Giderleri

792 MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ

792.60 Pazarlama Satış Dağıtım Gider Yeri

792.60.200 Memur Ücretleri
792.60.201 Fazla Çalışma Ücretleri
792.60.202 Yıllık İzin Ücretleri
792.60.203 Geçici Çalışan Ücretleri
792.60.204 Stajyer Ücretleri
792.60.210 Prim Ve İkramiyeler
792.60.220 SSK İşveren Prim Payları
792.60.221 Tasarruf Fonu İşveren Payları
792.60.222 Kıdem Ve İhbar Tazminatları
792.60.230 Sosyal Yardımlar
792.60.240 Eğitim Ve Staj Giderleri
792.60.250 İlaç Ve Tedavi Giderleri
792.60.290 Diğer Memur Ücret Ve Giderleri

792.70 Yönetim Gider Yeri

792.70.200 Memur Ücretleri
792.70.201 Fazla Çalışma Ücretleri
792.70.202 Yıllık İzin Ücretleri
792.70.203 Geçici Çalışan Ücretleri
792.70.204 Stajyer Ücretleri
792.70.210 Prim Ve İkramiyeler
792.70.220 SSK İşveren Prim Payları
792.70.221 Tasarruf Fonu İşveren Payları
792.70.222 Kıdem Ve İhbar Tazminatları
792.70.230 Sosyal Yardımlar
792.70.240 Eğitim Ve Staj Giderleri
792.70.250 İlaç Ve Tedavi Giderleri
792.70.290 Diğer Memur Ücret Ve Giderleri

793 DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDE VE HİZMETLER

793.10 Esas Üretim Gider Yeri

- 793.10.300 Elektrik Giderleri
- 793.10.301 Su Giderleri
- 793.10.302 Gaz Giderleri
- 793.10.310 Telekomünikasyon Giderleri
- 793.10.311 Posta Ve Kargo Haberleşme Giderleri
- 793.10.320 Bina Bakım Onarım Giderleri
- 793.10.321 Tesis Makine Ve Cihazlar Bakım Onarım Giderleri
- 793.10.322 Taşıtlar Bakım Onarım Giderleri
- 793.10.323 Demirbaşlar Bakım Onarım Giderleri
- 793.10.329 Diğer Bakım Onarım Giderleri
- 793.10.330 Dışarıdan Sağlanan Personel Taşıma Ücretleri
- 793.10.331 Dışarıdan Sağlanan Temizlik Hizmetleri
- 793.10.350 Danışmanlık Giderleri
- 793.10.360 Fason Üretim Giderleri
- 793.10.390 Diğer Dışarıdan Sağlanan Hizmetler

793.60 Pazarlama Satış Dağıtım Gider Yeri

- 793.60.300 Elektrik Giderleri
- 793.60.301 Su Giderleri
- 793.60.302 Gaz Giderleri
- 793.60.310 Telekomünikasyon Giderleri
- 793.60.311 Posta Ve Kargo Haberleşme Giderleri
- 793.60.320 Bina Bakım Onarım Giderleri
- 793.60.321 Tesis Makine Ve Cihazlar Bakım Onarım Giderleri
- 793.60.322 Taşıtlar Bakım Onarım Giderleri
- 793.60.323 Demirbaşlar Bakım Onarım Giderleri
- 793.60.329 Diğer Bakım Onarım Giderleri
- 793.60.330 Dışarıdan Sağlanan Personel Taşıma Ücretleri
- 793.60.331 Dışarıdan Sağlanan Temizlik Hizmetleri
- 793.60.340 Satış ve Dağıtım Nakliye Giderleri
- 793.60.341 İhracat Navlun Giderleri
- 793.60.342 Yükleme Boşaltma Giderleri
- 793.60.343 Satış Komisyonları
- 793.60.350 Danışmanlık Giderleri
- 793.60.360 Fason Üretim Giderleri
- 793.60.390 Diğer Dışarıdan Sağlanan Hizmetler

793.70 Yönetim Gider Yeri

- 793.70.300 Elektrik Giderleri

793.70.301 Su Giderleri
793.70.302 Gaz Giderleri
793.70.310 Telekomünikasyon Giderleri
793.70.311 Posta Ve Kargo Haberleşme Giderleri
793.70.320 Bina Bakım Onarım Giderleri
793.70.321 Tesis Makine Ve Cihazlar Bakım Onarım Giderleri
793.70.322 Taşıtlar Bakım Onarım Giderleri
793.70.323 Demirbaşlar Bakım Onarım Giderleri
793.70.329 Diğer Bakım Onarım Giderleri
793.70.330 Dışarıdan Sağlanan Personel Taşıma Ücretleri
793.70.331 Dışarıdan Sağlanan Temizlik Hizmetleri
793.70.340 Satış ve Dağıtım Nakliye Giderleri
793.70.341 İhracat Navlun Giderleri
793.70.342 Yükleme Boşaltma Giderleri
793.70.343 Satış Komisyonları
793.70.350 Danışmanlık Giderleri
793.70.360 Fason Üretim Giderleri
793.70.390 Diğer Dışarıdan Sağlanan Hizmetler

794 ÇEŞİTLİ GİDERLER

794.10 Esas Üretim Gider Yeri

794.10.400 Stoklara Ait Sigorta Giderleri
794.10.401 Bina Sigorta Giderleri
794.10.402. Tesis Makine Ve Cihazlar Sigorta Giderleri
794.10.403 Taşıtlar Sigorta Giderleri
794.10.404 Demirbaşlar Sigorta Giderleri
794.10.405 Diğer Sigorta Giderleri
794.10.420 Kira Giderleri
794.10.425 Tesis Makine Ve Cihazlar Finansal Kiralama Giderleri
794.10.426 Taşıtlar Finansal Kiralama Giderleri
794.10.427 Demirbaşlar Finansal Kiralama Giderleri
794.10.429 Diğer Finansal Kiralama Giderleri
794.10.430 Temsil Ve Ağırılama Giderleri
794.10.436 Mesleki Teşekkürlerden Alınan Hizmet Giderler
794.10.440 Eğitim Kültür Ve Yayın Giderleri
794.10.450 Harcırahlar
794.10.451 Seyahat Giderleri
794.10.460 İşyeri Müşterek Giderlerine Katılım Payları
794.10.470 Noter Ve Mahkeme Giderleri
794.10.499 Diğer Çeşitli Giderler

794.60 Pazarlama Satış Dağıtım Gider Yeri

794.60.400 Stoklara Ait Sigorta Giderleri
794.60.401 Bina Sigorta Giderleri
794.60.402. Tesis Makine Ve Cihazlar Sigorta Giderleri
794.60.403 Taşıtlar Sigorta Giderleri
794.60.404 Demirbaşlar Sigorta Giderleri
794.60.405 Diğer Sigorta Giderleri
794.60.420 Kira Giderleri
794.60.425 Tesis Makine Ve Cihazlar Finansal Kiralama Giderleri
794.60.426 Taşıtlar Finansal Kiralama Giderleri
794.60.427 Demirbaşlar Finansal Kiralama Giderleri
794.60.429 Diğer Finansal Kiralama Giderleri
794.60.430 Temsil Ve Ağırılama Giderleri
794.60.436 Mesleki Teşekkürlerden Alınan Hizmet Giderler
794.60.440 Eğitim Kültür Ve Yayın Giderleri
794.60.450 Harcırahlar
794.60.451 Seyahat Giderleri
794.60.460 İşyeri Müşterek Giderlerine Katılım Payları
794.60.470 Noter Ve Mahkeme Giderleri
794.60.499 Diğer Çeşitli Giderler

794.70 Yönetim Gider Yeri

794.70.400 Stoklara Ait Sigorta Giderleri
794.70.401 Bina Sigorta Giderleri
794.70.402. Tesis Makine Ve Cihazlar Sigorta Giderleri
794.70.403 Taşıtlar Sigorta Giderleri
794.70.404 Demirbaşlar Sigorta Giderleri
794.70.405 Diğer Sigorta Giderleri
794.70.420 Kira Giderleri
794.70.425 Tesis Makine Ve Cihazlar Finansal Kiralama Giderleri
794.70.426 Taşıtlar Finansal Kiralama Giderleri
794.70.427 Demirbaşlar Finansal Kiralama Giderleri
794.70.429 Diğer Finansal Kiralama Giderleri
794.70.430 Temsil Ve Ağırılama Giderleri
794.70.436 Mesleki Teşekkürlerden Alınan Hizmet Giderler
794.70.440 Eğitim Kültür Ve Yayın Giderleri
794.70.450 Harcırahlar
794.70.451 Seyahat Giderleri
794.70.460 İşyeri Müşterek Giderlerine Katılım Payları
794.70.470 Noter Ve Mahkeme Giderleri

794.70.499 Diğer Çeşitli Giderler

795 VERGİ, RESİM VE HARÇLAR

795.10 Esas Üretim Gider Yeri

- 795.10.500 Emlak Vergileri
- 795.10.501 Çevre Temizlik Vergileri
- 795.10.502 İlan Reklam Vergileri
- 795.10.510 Binek Oto Motorlu Taşıtların Vergileri
- 795.10.511 Diğer Motorlu Taşıtların Vergileri
- 795.10.520 İndirilemeyen Katma Değer Vergisi
- 795.10.530 Damga Vergisi
- 795.10.540 Taşıtların Ve Emlak Alım Vergi Ve Harçları
- 795.10.550 Gümrük Vergi Ve Harçlar
- 795.10.590 Diğer Çeşitli Vergi, Resim Ve Harçlar

795.60 Pazarlama Satış Dağıtım Gider Yeri

- 795.60.500 Emlak Vergileri
- 795.60.501 Çevre Temizlik Vergileri
- 795.60.502 İlan Reklam Vergileri
- 795.60.510 Binek Oto Motorlu Taşıtların Vergileri
- 795.60.511 Diğer Motorlu Taşıtların Vergileri
- 795.60.520 İndirilemeyen Katma Değer Vergisi
- 795.60.530 Damga Vergisi
- 795.60.540 Taşıtların Ve Emlak Alım Vergi Ve Harçları
- 795.60.550 Gümrük Vergi Ve Harçlar
- 795.60.590 Diğer Çeşitli Vergi, Resim Ve Harçlar

795.70 Yönetim Gider Yeri

- 795.70.500 Emlak Vergileri
- 795.70.501 Çevre Temizlik Vergileri
- 795.70.502 İlan Reklam Vergileri
- 795.70.510 Binek Oto Motorlu Taşıtların Vergileri
- 795.70.511 Diğer Motorlu Taşıtların Vergileri
- 795.70.520 İndirilemeyen Katma Değer Vergisi
- 795.70.530 Damga Vergisi
- 795.70.540 Taşıtların Ve Emlak Alım Vergi Ve Harçları
- 795.70.550 Gümrük Vergi Ve Harçlar
- 795.70.590 Diğer Çeşitli Vergi, Resim Ve Harçlar

796 AMORTİSMAN VE TÜKENME PAYLARI

796.10 Esas Üretim Gider Yeri

- 796.10.600 Bina Amortisman Giderleri
- 796.10.601 Tesis Makine Ve Cihazlar Amortisman Giderleri
- 796.10.602 Taşıtlar Amortisman Giderleri
- 796.10.603 Demirbaşlar Amortisman Giderleri
- 796.10.604 Diğer MDV Amortisman Giderleri
- 796.10.610 Maddi Olmayan Duran Varlık Amortisman Giderleri
- 796.10.620 Tükenme Payları

796.60 Pazarlama Satış Dağıtım Gider Yeri

- 796.60.600 Bina Amortisman Giderleri
- 796.60.602 Taşıtlar Amortisman Giderleri
- 796.60.603 Demirbaşlar Amortisman Giderleri
- 796.60.604 Diğer MDV Amortisman Giderleri
- 796.60.610 Maddi Olmayan Duran Varlık Amortisman Giderleri
- 796.60.620 Tükenme Payları

796.70 Yönetim Gider Yeri

- 796.60.600 Bina Amortisman Giderleri
- 796.60.602 Taşıtlar Amortisman Giderleri
- 796.60.603 Demirbaşlar Amortisman Giderleri
- 796.60.604 Diğer MDV Amortisman Giderleri
- 796.60.610 Maddi Olmayan Duran Varlık Amortisman Giderleri
- 796.60.620 Tükenme Payları

797 FİNANSMAN GİDERLERİ

797.70 Yönetim Gider Yeri

- 797.70.700 K.V. Banka Kredi Faizleri
- 797.70.710 K.V. Satıcılara Ödenen Vade Farkları
- 797.70.720 K.V. Borçlanmadan Doğan Kur Farkları
- 797.70.730 K.V. Kredi Sözleşme ve Komisyon Giderleri
- 797.70.731 K.V. Teminat Mektubu Komisyon ve Giderleri

797.70.739 K.V. Diğer Finansman Giderleri
797.70.750 U.V. Banka Kredi Faizleri
797.70.760 U.V. Satıcılara Ödenen Vade Farkları
797.70.770 U.V. Borçlanmadan Doğan Kur Farkları
797.70.780 U.V. Kredi Sözleşme ve Komisyon Giderleri
797.70.781 U.V. Teminat Mektubu Komisyon ve Giderleri
797.70.789 U. V. Diğer Finansman Giderleri

798 GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HESABI

798.10 Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı
798.40 Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı
798.50 Araştırma Geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı
798.60 Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı
798.70 Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı
798.80 K.V. Borçlanma Giderleri Yansıtma Hesabı
798.81 U.V. Borçlanma Giderleri Yansıtma Hesabı
798.90 Çalışmayan Kısım Giderleri Yansıtma Hesabı
798.91 Aktifleştirilen Giderler Yansıtma Hesabı

799 ÜRETİM MALİYETİ HESABI

798.10 Üretim Maliyeti Hesabı
798.40 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı

KAYNAKLARLAR

AKDOĞAN Nalan, SEVİLENGÜL Orhan. Tek Düzen Muhasebe Sistemi Uygulaması, 5. Baskı
Ankara : Ankara SMMO Yayınları, 1995

AKŞİT, Bilgütay. Çözümlü Muhasebe Problemleri, 3. Basım İstanbul :DER Yayınları, Yayın No :89, 1998.

ÇANAKÇIOĞLU, Mustafa. Uygulamalı Dönem İçi Ve Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri; İstanbul :Türkmen Kitapevi Yayın No: 105, 1998

KIZIL, Ahmet. Dönem Sonu İşlemleri Muhasebesi, İstanbul: DER Yayınları, Yayın No : 186, 1996.

Resmi Gazete, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Sıra No 1,26 Aralık 1992 tarih ve 21447 mükerrer sayı.

Resmi Gazete, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği Sıra No 2, 16 Aralık 1993 tarih ve 21790 s.

Resmi Gazete, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği Sıra No 3 18 Eylül 1994 tarih ve 22055 Sayılı R.G.' de yayınlanmıştır.

SEVİLENGÜL, Orhan , Genel Muhasebe, 8. Baskı Ankara Savaş Yayınları, Genişletilmiş, 1998.

ŞOĞUR, Macide, Tek Düzen Muhasebe Sistemi Çözümlü Genel Muhasebe Ve Envanter Problemleri, İstanbul : DER Yayınları Yayın No: 145, 1996

ÜNALAN, E. Sedat Genel Muhasebe Problemleri Ve Çözümleri, Ankara: 1991

